

Holy Bible

Aionian Edition®

Η Καινή Διαθήκη
Greek NT STEP Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Η Καινή Διαθήκη
Greek NT STEP Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: STEPBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0

Tyndale House Cambridge, 2024

Scripture Tools for Every Person

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Additional Information:

New Testament words are tagged as N = Nestlé-Aland NA27 edition with NA28 spelling used by most modern translators; K = Textus Receptus (Scrivener 1894) corrected towards the KJV; and O = Greek in other editions not typically used by modern translations or the KJV. NKO without parens (default) means all editions are the same, though the spelling may vary. Lowercase without parens is a minor non-translated word. Variant tags are inside parens: uppercase are meaning variants and lower case are minor variants. Now, earlier manuscripts were found in North Africa. The NA text relies mostly on these earlier manuscripts, while the TR was compiled from traditional manuscripts before the earlier ones were found. Later scribes occasionally added phrases to clarify the text. Earlier scribes also included words not found in the later manuscripts. So, we have two sets of additions from the earlier and later scribes, apparently to clarify the text with no theological change resulting. For the earliest text, use only words that are in both NA and TR. For clarifications by North Africans as in modern Bibles, include words found only in NA. For clarifications by Byzantines as in the KJV, include words found only in TR, and the TR variants.

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Ελληνική at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Ελληνική at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Ελεῆσē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Κατά Ματθαίον	11
Κατά Μαρκον	93
Κατά Λουκαν	147
Κατά Ιωαννην	235
Πραξεις	301
Προς Ρωμαιους	388
Προς Κορινθιους Α'	419
Προς Κορινθιους Β'	449
Προς Γαλατας	469
Προς Εφεσιους	479
Προς Φιλιππησιους	490
Προς Κολοσσαεις	498
Προς Θεσσαλονικεις Α'	506
Προς Θεσσαλονικεις Β'	513
Προς Τιμοθεον Α'	517
Προς Τιμοθεον Β'	525
Προς Τιτον	531
Προς Φιλημονα	535
Προς Εβραιους	537
Ιακωβου	561
Πετρου Α'	569
Πετρου Β'	578
Ιωαννου Α'	584
Ιωαννου Β'	593
Ιωαννου Γ'	595
Ιουδα	597
Αποκαλυψις Ιωαννου	600

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

'Ο δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
ἰμάτια αὐτοῦ ἔβαλον (κλιήρους. *NK(o)*)

Κατα Λουκαν 23:34

Κατα Ματθαιον

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ
Ἀβραάμ. **2** Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν
Φάρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ· Φάρες δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ· **4** Ἀρὰμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμῶν· **5** Σαλμῶν
δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βόες δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί·
6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα· Δαυὶδ δὲ
(ὅ βασιλεὺς *k*) ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ
Οὐρίου· **7** Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ· **8**
Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζίαν· **9** Ὁζίας
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ· Ἰωαθὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀχάζ· Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν· **10** Ἐζεκίας δὲ
ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν
(Ἀμώς· Ἀμώς *N(k)O*) δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν· **11** Ἰωσίας
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. **12** Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν
Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ· **13** Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ· **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ·
Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ· Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλιούδ· **15** Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ

έγέννησεν τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ·

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας ἔξ
ῆς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. **17** Πᾶσαι οὖν
αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες
καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ¹
δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ
Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. **18** Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἡ (γένεσις *N(k)O*) οὕτως ἦν· μνηστευθείσης (γὰρ *k*)
τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, πρὸν ἡ συνελθεῖν
αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἀγίου.

19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὡν καὶ μὴ θέλων
αὐτὴν (δειγματίσαι, *N(k)O*) ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι
αὐτήν. **20** Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἵδού ἄγγελος
κυρίου κατ’ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυὶδ,
μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ
ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἀγίου. **21** τέξεται
δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς
γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ὅντεν ὑπὸ²
(τοῦ *k*) κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· **23** ἵδού ἡ
παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ, ὃ ἐστιν μεθερμηνευόμενον·
μεθ’ ἡμῶν ὁ θεός. **24** (Ἐγερθεὶς *N(k)O*) δὲ ὁ Ἰωσὴφ
ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος
κυρίου· καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ **25** καὶ οὐκ
ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν (τὸν *k*) υἱόν (αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, *K*) καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν
ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἵδού μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν

παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα **2** λέγοντες· ποῦ ἔστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἥλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. **5** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας. οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· **6** καὶ σὺ βηθλέεμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδᾳ· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. **7** Τότε Ἡρώδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους ἡκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, **8** καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου. ἐπὰν δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι ὅπως κάγῳ κάγῳ ἐλθῶν προσκυνήσω αὐτῷ. **9** Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν. καὶ ἴδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προηγεν αὐτοὺς ἔως ἐλθῶν (ἐστάθη *N(k)O*) ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. **10** ἴδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, **11** καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν (εἶδον *NK(o)*) τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. **12** καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. **13** Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἴδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον καὶ ἵσθι ἐκεῖ

ζῶς ἀν εἶπω σοι μέλλει γάρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. **14** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, **15** καὶ ἦν ἐκεῖ ζῶς τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥῆθεν ὑπὸ (τοῦ *k*) κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἔξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. **16** Τότε Ἡρώδης ἴδων ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὄριοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον δν ἡκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. **17** Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥῆθεν (διὰ *N(k)O*) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος: **18** φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἡκούσθη, (θρῆνος καὶ *K*) κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἥθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσίν. **19** Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἴδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ **20** λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γάρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** Ο δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ (εἰσῆλθεν *N(k)O*) εἰς γῆν Ἰσραήλ. **22** Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει (ἐπὶ *ko*) τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥῆθεν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας **2** καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἥγγικεν γάρ ἡ βασιλεία τῶν

ούρανῶν. **3** οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ἥηθεὶς (διὰ *Ν(k)Ο*) Ἡσαΐον τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βιῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. **4** Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμῆλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. **5** Τότε ἔξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, **6** καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ (ποταμῷ *πο*) ὑπ' αὐτοῦ ἔξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. **7** Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἰπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἔχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς; **8** ποιήσατε οὖν (καρπὸν ἄξιον *Ν(k)Ο*) τῆς μετανοίας. **9** καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **10** Ἡδη δὲ (καὶ *κ*) ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. **11** ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν, ὃ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἴσχυρότερός μού ἐστὶν οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί. **12** οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην (αὐτοῦ, *ο*) τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. **13** Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. **14** ὃ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ

σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; **15** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς (αὐτὸν· *NK(o)*) ἄφες ἄρτι οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. **16** (Καὶ *k*) Βαπτισθεὶς (δὲ *no*) ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὄντος. καὶ ἴδου ἡνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὥσει περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. **17** καὶ ἴδου φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. **2** καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν. **3** καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ νίδις εἶ τοῦ Θεοῦ, (εἰπὲ *NK(O)*) ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. **4** Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται (ὁ *no*) ἀνθρωπος, ἀλλ' (ἐπὶ *NK(o)*) παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. **5** Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ (εστησεν *N(k)O*) αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ **6** καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ νίδις εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. **7** ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. **8** Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν **9** καὶ (εἶπεν *N(k)O*) αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. **10** Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε (ὅπισω μου *O*) σατανᾶ· γέγραπται

γάρ κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. **11** τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἵδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ. **12** Ἀκούσας δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **13** καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν δρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλίμ, **14** ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· **15** γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, δόδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν, **16** ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. **17** Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἥγγικεν γάρ ή βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **18** Περιπατῶν δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γάρ ἀλιεῖς. **19** καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὡπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **20** οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἥκολούθησαν αὐτῷ. **21** Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. **22** οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἥκολούθησαν αὐτῷ. **23** Καὶ περιῆγεν (ἐν *no*) (ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ *N(k)O*) (ὁ Ἰησοῦς *ko*) διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. **24** Καὶ ἀπῆλθεν

ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. **25** καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5 Ἐδών δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· **3** Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **4** Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. **5** Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. **6** Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. **7** Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. **8** Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. **9** Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. **10** Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **11** Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν (ρῆμα *k*) καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ. **12** χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὔτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. **13** Ὦμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ (βληθὲν *N(k)O*) ἔξω (καὶ *k*) καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. **14** Ὦμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὅρους

κειμένη· **15** οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. **16** οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **17** Μὴ νομίσητε ὅτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τὸν προφήτας· οὐκ ἥλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. **18** ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἔως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵωτα ἐν ἣ μία κεραίᾳ οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἔως ἂν πάντα γένηται. **19** Ὡς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τὸν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **20** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **21** Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. **22** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὄργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ (εἰκῇ *ΚΟ*) ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ· μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. (*Geenna g1067*) **23** Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ κάκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, **24** ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. **25** Ἰσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἔως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτέ μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος

τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς (σε παραδῷ *ΚΟ*) τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. **26** ἀμὴν λέγω σοι· οὐ μὴ
ξέλθῃς ἐκεῖθεν ἔως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.
27 Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη (τοῖς ἀρχαίοις *Κ*) οὐ μοιχεύσεις.
28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς
τὸ ἐπιθυμῆσαι (αὐτὴν *Ν(κ)Ο*) ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. **29** εἰ δὲ ὁ ὄφθαλμός σου ὁ δεξιὸς
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει
γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. (**Geenna g1067**) **30** Καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν
μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν (ἀπέλθῃ.
***Ν(Κ)Ο*) (**Geenna g1067**) **31** Ἐρρέθη δὲ (ὅτι· *κ*) δὲ ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.
32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι (πᾶς ὁ ἀπολύων *Ν(κ)Ο*) τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν
(μοιχευθῆναι *Ν(Κ)Ο*) καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ,
μοιχᾶται. **33** Πάλιν ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους
σου. **34** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ
οὐρανῷ ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ, **35** μήτε ἐν τῇ γῇ ὅτι
ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα
ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως, **36** μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃς ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν
ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **37** ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί,
οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. **38**
Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὄφθαλμοῦ καὶ
όδόντα ἀντὶ ὀδόντος. **39** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι**

τῷ πονηρῷ. ἀλλ' ὅστις σε (φαπίζει εἰς *N(k)O*) τὴν δεξιὰν σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· **40** καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἃφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· **41** καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν, ὑπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. **42** τῷ αἵτοῦντί σε (δός, *N(k)O*) καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. **43** Ἡκούσατε ὅτι ἔρρεθη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἔχθρόν σου. **44** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν (εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε *K*) (τοὺς μισοῦντας *K(o)*) (ὑμᾶς *K*) καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν (ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ *K*) διωκόντων ὑμᾶς, **45** ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν (τοῖς *o*) οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. **46** ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ (αὐτὸ *NK(o)*) ποιοῦσιν; **47** καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς (ἀδελφοὺς *NK(O)*) ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ (ἐθνικοὶ *N(K)O*) (τὸ *no*) (αὐτὸ *N(k)O*) ποιοῦσιν; **48** ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι (ώς *N(k)O*) ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ (οὐράνιος *N(K)O*) τέλειός ἐστιν.

6 Προσέχετε (δὲ *no*) τὴν (δικαιοσύνην *N(K)O*) ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **2** Ὁταν οὖν ποιῆστε ἔλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὕσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. **3** σοῦ δὲ ποιοῦντος ἔλεημοσύνην μὴ

γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου 4 ὅπως ἢ σου
ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατέρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυπτῷ (αὐτὸς *k*) ἀποδώσει σοι (ἐν τῷ φανερῷ.
K) 5 Καὶ ὅταν (προσεύχησθε, *N(K)O*) οὐκ (ἔσεσθε
N(K)O) (ὡς *N(k)O*) οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες
προσεύχεσθαι ὅπως (ἄν *k*) φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι: *k*) ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6
σὺ δέ, ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ
κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατέρι σου τῷ ἐν
τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατέρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ
ἀποδώσει σοι (ἐν τῷ φανερῷ. *K*) 7 προσευχόμενοι δὲ
μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἔθνικοι: δοκοῦσιν γὰρ ὅτι
ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν
όμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ (ὁ θεὸς *O*) ὁ πατὴρ ὑμῶν
ῶν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς: πάτερ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ (τῆς
k) γῆς· 11 τὸν ἄρτον ὑμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν
σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ὑμῶν, ὡς καὶ
ἡμεῖς (ἀφήκαμεν *N(k)O*) τοῖς ὀφειλέταις ὑμῶν· 13 καὶ
μὴ εἰσενέγκῃς ὑμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ὑμᾶς ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ (ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ
ἡ δόξα εἰς τοῦς αἰῶνας *K*) (ἀμήν. *KO*) 14 ἐὰν γὰρ
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε
τοῖς ἀνθρώποις (τὰ *ko*) (παραπτώματα αὐτῶν, *KO*)
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16

“Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε (ώς *N(k)O*) οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι *k*) ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. **17** σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι **18** ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ (κρυφαίῳ. *N(k)O*) καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ (κρυφαίῳ *N(k)O*) ἀποδώσει σοι (ἐν τῷ φανερῷ. *K*) **19** Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σής καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· **20** θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὕτε σής οὕτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· **21** ὅπου γάρ ἔστιν ὁ θησαυρός (σου, *N(k)O*) ἔκει ἔσται καὶ ἡ καρδία (σου. *N(k)O*) **22** Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἔστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ἦ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἔστιν, τὸ σκότος πόσον. **24** Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἦ γὰρ τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει ἷ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἔτερου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῶ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. **25** Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε (ἢ *N(k)O*) τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; **26** ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον

διαφέρετε αύτῶν; **27** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἔνα; **28** καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς (αὐξάνουσιν *N(k)O*) οὐ (κοπιῶσιν *N(k)O*) οὐδὲ (νήθουσιν. *N(k)O*) **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, δὲ θεὸς οὗτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; **31** μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα γάρ ταῦτα τὰ ἔθνη (ἐπιζητοῦσιν *N(k)O*) οἶδεν γάρ δὲ πατήρ ὑμῶν δὲ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων. **33** ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. **34** μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει (τὰ *k*) ἔαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7 Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε· **2** ἐν ᾧ γάρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, (μετρηθήσεται *N(k)O*) ὑμῖν. **3** τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; **4** ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἴδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; **5** ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. **6** Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσὶν μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων μήποτε μήποτε (καταπατήσουσιν *N(k)O*) αὐτοὺς ἐν τοῖς

ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἴτεῖτε, καὶ διθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εύρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι (ἀνοιγήσεται. *NK(o)*)
9 Ἡ τίς ἔστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος δν (ἐὰν *Κ*) (αἰτήσει *N(K)O*) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἦ καὶ (ἐὰν *Κ*) ἰχθὺν (αἰτήσει, *N(K)O*) μὴ ὅφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα (ἐὰν *N(k)O*) θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς οὗτος γάρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. 13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. 14 (τί *N(K)O*) στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. 15 Προσέχετε (δὲ *κο*) ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν (σταφυλάς, *N(k)O*) ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς (ποιεῖν *NK(o)*) οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων

μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν (τοῖς *no*) οὐρανοῖς. **22** πολλοὶ ἔροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ: κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἔξεβάλομεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; **23** καὶ τότε ὅμοιογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ’ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. **24** Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, (ὅμοιωθήσεται *N(K)O*) ἀνδρὶ φρονίμῳ ὅστις ὡκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. **25** καὶ κατέβῃ ἡ βροχὴ καὶ ἥλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ (προσέπεσαν *N(k)O*) τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἐπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. **26** Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὅμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ὡκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. **27** καὶ κατέβῃ ἡ βροχὴ καὶ ἥλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπεσεν· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. **28** Καὶ ἐγένετο ὅτε (ἐτέλεσεν *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἔξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. **29** ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς (αὐτῶν. *NO*)

8 (Καταβάντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ ὅρους ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. **2** καὶ ἴδοὺ λεπρὸς (προσελθὼν *N(k)O*) προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαι με καθαρίσαι. **3** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*) λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. **4** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπης,

ἀλλ’ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἰερεῖ καὶ προσένεγκον
τὸ δῶρον δὲ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
5 (Εἰσελθόντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *n(o)*) (τῷ Ἰησοῦ
k) εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος
παρακαλῶν αὐτὸν **6** καὶ λέγων· κύριε, δὲ πᾶς μου βέβληται
ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς δεινῶς βασανιζόμενος. **7** καὶ
λέγει αὐτῷ (δὲ Ἰησοῦς· *ko*) ἐγὼ ἐλθών θεραπεύσω αὐτόν.
8 καὶ ἀποκριθεὶς (δὲ *o*) δὲ ἐκατόνταρχος ἔφη· κύριε, οὐκ
εἰμὶ ίκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς, ἀλλὰ μόνον
εἰπὲ (λόγῳ, *N(k)O*) καὶ ιαθήσεται ὁ παῖς μου. **9** καὶ γάρ
ἐγὼ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν (τασσόμενος *O*) ἔχων
ὑπ’ ἐμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ
πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. **10** Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
(παρ’ *no*) (οὐδενὶ *N(k)O*) τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ
Ἰσραὴλ εὗρον. **11** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **12**
οἱ δὲ νίοι τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος
τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὁδόντων. **13** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχῃ· ὑπαγε,
(καὶ *ko*) ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ιάθη ὁ παῖς
αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. **14** Καὶ ἐλθών ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην
καὶ πυρέσσουσαν **15** καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἤγέρθη καὶ διηκόνει (αὐτῷ.
N(K)O) **16** Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ
δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα

λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν,
17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ρήθεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντος αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς
νόσους ἐβάστασεν. 18 Ἰδών δὲ ὁ Ἰησοῦς (πολλοὺς *ΚΟ*)
(ὄχλον *Ν(κ)Ο*) περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ
πέραν. 19 καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ·
διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἔαν ἀπέρχῃ. 20 καὶ
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὃ δὲ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 Ἐτερος
δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν
μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22
Ο δὲ Ἰησοῦς (λέγει *Ν(κ)Ο*) αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ
ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. 23
Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον ἡκολούθησαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἴδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο
ἐν τῇ θαλάσσῃ ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντες (οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ *κ*) ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον
(ἡμᾶς, *κ*) ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί
ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις
καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 Οἱ δὲ
ἀνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος
ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;
28 Καὶ (ἐλθόντος αὐτοῦ *Ν(κ)Ο*) εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
χώραν τῶν (Γαδαρηνῶν *Ν(κ)Ο*) ὑπήντησαν αὐτῷ δύο
δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ
λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
ἐκείνης. 29 καὶ ἴδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ

σοί (Ίησοῦ, *k*) υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἥλθες ὡδε πρὸ καιροῦ
βασανίσαι ἡμᾶς; **30** ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
πολλῶν βιοσκομένη. **31** οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν
λέγοντες εἰς ἐκβάλλεις ἡμᾶς, (ἐπίτρεψον *K*) (ἀπόστειλον
N(K)O) (ἡμᾶς *N(k)O*) εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον
εἰς (τὴν ἀγέλην *k*) (τοὺς χοίρους, *N(k)O*) καὶ ἴδοὺ
ῶρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη (τῶν χοίρων *k*) κατὰ τοῦ
κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν
ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. **34** καὶ
ἴδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς (ὑπάντησιν *N(k)O*) τῷ
Ίησοῦ, καὶ ἴδοντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ
τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9 Καὶ ἐμβὰς εἰς (τὸ *k*) πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἥλθεν εἰς
τὴν ιδίαν πόλιν. **2** καὶ ἴδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν
ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἴδων ὁ Ίησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει τέκνον, (ἀφίενταί
N(k)O) (σοὶ *k*) σου αἱ ἀμαρτίαι. **3** καὶ ἴδού τινες τῶν
γραμματέων εἶπαν ἐν ἔαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. **4** καὶ
(ἴδων *NK(o)*) ὁ Ίησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν·
ἴνατί ίνατί (ύμεῖς *k*) ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις
νῦν; **5** τί γάρ ἐστιν εὔκοπώτερον· εἰπεῖν· (ἀφίενταί
σου *N(k)O*) αἱ ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ
περιπάτει; **6** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔχουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας, τότε λέγει τῷ
παραλυτικῷ· (ἔγερθεὶς *NK(o)*) ἄρον σου τὴν κλίνην
καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. **7** καὶ ἔγερθεὶς ἀπῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **8** ἴδοντες δὲ οἱ ὄχλοι (ἔφοβήθησαν

Ν(Κ)Ο) καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἔξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἵδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἴδοντες οἱ Φαρισαῖοι (ἔλεγον *Ν(κ)Ο*) τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ (Ἰησοῦς *κο*) ἀκούσας εἶπεν (αὐτοῖς; *κ*) οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἔστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γάρ ἥλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ’ ἀμαρτωλούς (εἰς μετάνοιαν. *Κ*) 14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ’ ὅσον μετ’ αὐτῶν ἔστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ὅρκους ἀγνάφου ἐπὶ ἴματιώ παλαιῶ· αἴρει γάρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἴματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ (ἀπόλλυνται. *Ν(κ)Ο*) ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ (ἀμφότεροι *Ν(κ)Ο*) συντηροῦνται. 18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἵδού ἄρχων εῖς (ἐλθὼν *ΝΚ(ο*)) προσεκύνει αὐτῷ λέγων δτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι

έτελεύτησεν· ἀλλ' ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν,
καὶ ζήσεται. **19** καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς (ἡκολούθησεν
NK(o)) αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **20** καὶ ἴδοὺ γυνὴ¹
αἵμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὅπισθεν ἤψατο
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ. **21** ἔλεγεν γὰρ ἐν ἔαυτῇ·
ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἴματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. **22**
‘Ο δὲ Ἰησοῦς (στραφεὶς *N(k)O*) καὶ ἴδων αὐτὴν εἶπεν·
Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθῃ
ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. **23** καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἴδων τοὺς αὐλητὰς καὶ
τὸν ὄχλον θορυβούμενον **24** (ἔλεγεν *N(k)O*) (αὐτοῖς·
k) ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ
καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. **25** ὅτε δὲ ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
ἡγέρθη τὸ κοράσιον. **26** καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. **27** Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ
Ἰησοῦ ἡκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ
λέγοντες ἐλέησον ἡμᾶς, (υἱὸς *N(k)O*) Δαυίδ. **28** ἐλθόντι
δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;
λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. **29** τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. **30**
καὶ ἡνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ (ἐνεβριμήθη
N(k)O) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὄρατε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
ἐκείνῃ. **32** Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἴδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ
ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. **33** καὶ ἐκβληθέντος
τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι
λέγοντες (ὅτι· *k*) οὐδέποτε ἐφάνη οὗτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.

34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς
πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν (ἐν τῷ
λαῷ. *Κ*) 36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ
αὐτῶν ὅτι ἥσαν (ἐσκυλμένοι *Ν(Κ)Ο*) καὶ ἐρριψμένοι
(ώσεὶ *ΝΚ(ο)*) πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 Τότε λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὃ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὁλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε
ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν. 2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὄνόματά
ἐστιν ταῦτα· Πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, (καὶ *no*) Ἰάκωβος ὁ τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιππος
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης,
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ (Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς
Κ) Θαδδαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας (ὁ
no) Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. 5 Τούτους
τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν
Σαμαριῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ
πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκους Ἰσραήλ. 7 Πορευόμενοι δὲ
κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἥγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς
καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν

δότε. **9** Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, **10** μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ (ἐστιν. *k*) **11** εἰς ἡν δ' ἀν πόλιν ἦ κώμην εἰσέλθητε, ἔξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστιν κάκει κάκει μείνατε ἔως ἀν ἔξελθητε. **12** εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. **13** καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν (πρὸς *NK(o)*) ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. **14** καὶ δὲ (ἀν *N(k)O*) μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἔξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. **15** ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. **16** ἵδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. **17** Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδῶσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· **18** καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἐνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. **19** ὅταν δὲ (παραδῶσιν *N(k)O*) ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί (λαλήσητε· *N(k)O*) **20** οὐ γὰρ ὑμεῖς ἔστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. **21** Παραδῶσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. **22** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. **23** Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει

ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν (έτέραν *N(k)O*) ἀμήν γάρ λέγω
ὑμῖν· οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἔως ἂν ἔλθῃ
ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου. **24** Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. **25**
ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ώς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ
καὶ ὁ δοῦλος ώς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην
Βεελζεβοὺλ (ἐπεκάλεσαν, *N(k)O*) πόσῳ μᾶλλον τοὺς
οἰκιακοὺς αὐτοῦ; **26** μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν
γάρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται καὶ
κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. **27** ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ
εἴπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὁ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε κηρύξατε ἐπὶ
τῶν δωμάτων. **28** καὶ μὴ (φοβεῖσθε *N(k)O*) ἀπὸ τῶν
ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτεῖναι· (φοβεῖσθε *N(k)O*) δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
καὶ (τὴν *ο*) ψυχὴν καὶ (τὸ *ο*) σῶμα ἀπολέσαι ἐν
γεέννῃ. (*Geenna g1067*) **29** οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου
πωλεῖται; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν
ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. **30** ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς
κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν. **31** μὴ οὖν (φοβεῖσθε·
N(k)O) πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. **32** Πᾶς οὖν
ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω κάγὼ κάγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν (τοῖς *no*) οὐρανοῖς. **33** ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηται
με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κάγὼ κάγὼ
αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν (τοῖς *no*)
οὐρανοῖς. **34** Μή νομίσητε ὅτι ἥλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ
τὴν γῆν· οὐκ ἥλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. **35**
ἥλθον γάρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ

τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· **36** καὶ ἔχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. **37** Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν γείδον ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· **38** καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὅπιστα μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. **39** ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτὴν καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτὴν. **40** Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. **41** ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. **42** καὶ ὅς (ἄν *N(k)O*) ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. **2** Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας (διὰ *N(K)O*) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **3** εἶπεν αὐτῷ· σὺ εῖ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἔτερον προσδοκῶμεν; **4** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννην ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· **5** τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, (καὶ *no*) νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· **6** καὶ μακάριός ἔστιν ὅς (ἐὰν *NK(o)*) μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. **7** Τούτων δὲ πορευομένων ἦρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἔξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; **8** ἀλλὰ τί ἔξήλθατε ἵδεῖν; ἄνθρωπον ἐν

μαλακοῖς (ίματίοις *k*) ἡμφιεσμένον; ίδοù οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν (βασιλέων *NK(o)*) εἰσίν· 9 ἀλλὰ τί ἔξήλθατε ίδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ περισσότερον προφήτου. 10 οὗτός (γάρ *ko*) ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται: ίδοù ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου δὲς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. 12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἔως ἅρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν. 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὥτα ἀκουέτω. 16 Τίνι δὲ δόμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; δόμοία ἐστὶν (παιδίοις *N(k)O*) καθημένοις ἐν (ταῖς *no*) ἀγοραῖς (ἃ *N(K)O*) (προσφωνοῦντα *N(k)O*) τοῖς (ἐτέροις *N(K)O*) (αὐτῶν *k*) 17 (καὶ *k*) λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, οὐ ἐθρηνήσαμεν (ὑμῖν *k*) καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ίδοù ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν (ἔργων *N(K)O*) αὐτῆς. 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἃν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22

πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρφ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. **23** Καὶ σὺ Καφαρναούμ, (μὴ
Ν(Κ)Ο) ἔως (τοῦ *κ*) οὐρανοῦ (ὑψωθήσῃ; *Ν(κ)Ο*) ἔως
ἄδου (καταβήσῃ, *Ν(κ)Ο*) ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις (έγενήθησαν
Ν(κ)Ο) αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, (ἔμεινεν
Ν(κ)Ο) ἂν μέχρι τῆς σήμερον. (*Hadēs* g86) **24** πλὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
ἢ σοί. **25** Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι (ἔκρυψας *Ν(κ)Ο*) ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν
καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. **26** ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως
εὔδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. **27** Πάντα μοι παρεδόθη
ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ
μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς
καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. **28** Δεῦτε πρός
με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κάγὼ κάγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶς. **29** ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ,
καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. **30** ὁ γὰρ ζυγός
μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἔστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν καὶ
ῆρξαντο τίλλειν στάχυνας καὶ ἐσθίειν. **2** οἱ δὲ Φαρισαῖοι
ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· ἵδού ὁι μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ
ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. **3** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ
ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δανιὴλ ὅτε ἐπείνασεν (αὐτὸς *κ*)
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **4** πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (ἔφαγον, *Ν(Κ)Ο*)
(ὅ *Ν(κ)Ο*) οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ'

αύτοῦ εὶ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; **5** Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; **6** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ (μεῖζόν *N(k)O*) ἐστιν ὥδε. **7** εὶ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν (ἔλεος *N(k)O*) θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. **8** κύριος γάρ ἐστιν (καί *k*) τοῦ σαββάτου ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου. **9** Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἥλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. **10** καὶ ἴδοὺ ἄνθρωπος (ἥν τὴν *k*) χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν (θεραπεῦσαι; *N(k)O*) ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. **11** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἔν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸν καὶ ἐγρεῖ; **12** πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. **13** Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἔξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. **14** Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ’ αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. **15** Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας **16** καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν, **17** (ἵνα *N(k)O*) πληρωθῇ τὸ ρῆθεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος **18** ἴδού ὁ παῖς μου ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου (εἰς ὃν *NK(o)*) εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. Θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ’ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. **19** οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. **20** κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει ἔως ἂν

έκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ (ἐν *k*) τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 22 Τότε (προσηνέχθη *NK(O)*) αὐτῷ (δαιμονιζόμενος τυφλὸς *NK(O)*) καὶ (κωφός, *NK(O)*) καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν ὥστε τὸν (τυφλὸν καὶ *k*) κωφὸν (καὶ *k*) λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὅχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτος ἐστιν ὁ νίδος Δαυίδ; 24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 Εἰδὼς δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἴπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἡ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἴσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ (ἀρπάσαι, *N(k)O*) ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἴσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (διαρπάσει. *NK(O)*). 30 'Ο μὴ ὧν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πᾶσα ἀμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται (τοῖς ἀνθρώποις. *k*) 32 καὶ ὅς (ἐὰν *N(k)O*) εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὕτε ἐν τούτῳ τῷ (νῦν *O*) αἰῶνι οὕτε ἐν τῷ μέλλοντι. (aiōn g165) 33 "Η ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ

τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἔχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ (τῆς καρδίας *Κ*) ἐκβάλλει (τά *κ*) ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν δὲ (ἐὰν *κ*) (λαλήσουσιν *Ν(κ)Ο*) οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. 38 Τότε ἀπεκρίθησαν (αὐτῷ *νο*) τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἴδειν. 39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 Ἀνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἵδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὥδε. 42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἤλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἵδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὥδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἔξελθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπτανσιν καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἔξηλθον. καὶ ἔλθον εὑρίσκει

σχολάζοντα, (καὶ *ο*) σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45
τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἔαυτοῦ ἐπτὰ ἔτερα
πνεύματα πονηρότερα ἔαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ
ἔκει· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 ὜Ετι (δὲ *κο*) αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἵδοὺ ἡ
μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες
αὐτῷ λαλῆσαι. 47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἵδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.

48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ (λέγοντι *Ν(κ)Ο*) αὐτῷ· τίς
ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ
ἔκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
ἵδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὅστις γὰρ ἂν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός
μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13 ὘Ἐν (δὲ *κ*) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς
(ἀπὸ *κ*) τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν Θάλασσαν. 2 καὶ
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ ὥστε αὐτὸν εἰς
(τὸ *κ*) πλοϊον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν
παραβολαῖς λέγων· ἵδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἂ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὄδον,
καὶ (ἐλθόντα *Ν(κ)(ο*)) τὰ πετεινὰ (καὶ *κο*) κατέφαγεν
αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν
γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς. 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ
τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ (ἔπνιξαν *Ν(κ)Ο*)
αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου

καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἔξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. **9** ὁ
ἔχων ὥτα (ἀκούειν *ko*) ἀκουέτω. **10** Καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ εἰπαν αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς
αὐτοῖς; **11** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις
δὲ οὐ δέδοται. **12** ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ
περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. **13** Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ ὅτι
βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν
οὐδὲ συνίουσιν. **14** καὶ ἀναπληροῦται (ἐπ' *k*) αὐτοῖς
ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. **15**
ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡσὶν
βαρέως ἥκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μήποτε μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὡσὶν
ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν
καὶ (ιάσομαι *N(k)O*) αὐτούς. **16** ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ
ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν καὶ τὰ ὥτα ὑμῶν ὅτι (ἀκούουσιν.
N(k)O) **17** Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται
καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἵδεῖν ἢ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν,
καὶ ἀκοῦσαι ἢ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἥκουσαν. **18** Ὦμεῖς
οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ (σπείραντος *N(k)O*)
19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ
συνιέντος ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.
20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. **21** οὐκ
ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν. γενομένης
δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος (τούτου *ko*) καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπος γίνεται. (aiōn g165) 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν (τὴν *k*) γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, δις δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ, δὲ μὲν ἐκατόν, δὲ δὲ ἑξήκοντα, δὲ δὲ τριάκοντα. 24 Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ (σπείραντι *N(k)O*) καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἥλθεν αὐτοῦ ὁ ἔχθρὸς καὶ (ἐπέσπειρεν *N(k)O*) ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἴπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει (τὰ *k*) ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἔχθρὸς ἀνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι (λέγουσιν *N(k)O*) αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες (συλλέξωμεν *NK(o)*) αὐτά; 29 ὁ δὲ (φησιν· *N(k)O*) οὕτω, μήποτε μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἄμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα (ἔως *N(k)O*) τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν (τῷ *k*) καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον (συναγάγετε *NK(o)*) εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὁ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὔξηθῇ, μετζον τῶν λαχάνων ἐστὶν

καὶ γίνεται δένδρον ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. **33** Ἐλλην
παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ (ἐνέκρυψεν *NK(o)*)
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἔως οὗ ἐξυμώθη ὅλον. **34** Ταῦτα
πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις καὶ
χωρὶς παραβολῆς (οὐδὲν *N(k)O*) ἐλάλει αὐτοῖς, **35** ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ἀνοίξω ἐν
παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύζομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου. **36** Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν (ὁ Ἰησοῦς. *k*) καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· (διασάφησον *N(k)O*) ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. **37** Ο δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν (αὐτοῖς: *k*) ὃ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· **38** ο δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ
δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ
δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· **39** ο δὲ ἀχθρός ὁ
σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ο δὲ θερισμὸς συντέλεια
(τοῦ *k*) αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν.
(aiōn g165) **40** ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ¹
(κατακαίεται, *NK(o)*) οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος (τούτου. *k*) **(aiōn g165)** **41** ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου τοὺς ἄγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς
βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας
τὴν ἀνομίαν **42** καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὅδοντων. **43** τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὥτα (ἀκούειν
ko) ἀκουέτω. **44** (Πάλιν *k*) ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν

ούρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, δὲν εὔρων
ἄνθρωπος ἔκρυψεν. καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ
πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. **45**
Πάλιν ὁμοίᾳ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας. **46** (ὅς *k*) εὔρων
(δὲ *no*) ἔνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἡγόρασεν αὐτόν. **47** Πάλιν ὁμοίᾳ
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς
τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ, **48**
ἥν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ
καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς (ἄγγη, *N(k)O*) τὰ δὲ
σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. **49** Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος: ἔξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων (aiōn g165) **50** καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός: ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. **51** (λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
k) συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί (κύριε.
k) **52** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
μαθητευθεὶς (εἰς *k*) (τῇ βασιλείᾳ *N(k)O*) τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἐκβάλλει ἐκ
τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καὶνὰ καὶ παλαιά. **53** Καὶ ἐγένετο
ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν
ἐκεῖθεν· **54** καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν
αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς
καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;
55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; (οὐχ *N(k)O*)
ἢ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
Ἰάκωβος καὶ (Ιωσὴφ *N(k)O*) καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; **56**
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν

οῦν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι (αὐτοῦ *k*) καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἥκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ οὗτός ἔστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής αὐτὸς ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἐν (τῇ *o*) φυλακῇ (ἀπέθετο *N(k)O*) διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 (Γενεσίοις *N(k)O*) δὲ (γενομένοις *N(k)O*) τοῦ Ἡρώδου ὡρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ. 7 ὅθεν μεθ' ὄρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι δ (ἐὰν *NK(o)*) αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς δός μοι φησὶν ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ (λυπηθεὶς *N(k)O*) ὁ βασιλεὺς διὰ (δὲ *k*) τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι. 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἡνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ (πτῶμα *N(k)O*) καὶ ἔθαψαν (αὐτόν, *N(k)O*) καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 (Καὶ *k*) Ἀκούσας (δὲ *no*) ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον

τόπον κατ' ίδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἡκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. **14** καὶ ἐξελθών (ό Ιησοῦς *k*) εἶδεν πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. **15** Ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ή ὥρα ἥδη παρῆλθεν ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. **16** Ὁ δὲ Ιησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. **17** οἱ δὲ λέγοντες αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὅδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. **18** ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὅδε αὐτούς. **19** καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ (τοῦ χόρτου, *N(k)O*) (καὶ *k*) λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. **20** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. **21** οἱ δὲ ἐσθίοντες ἤσαν ἄνδρες ὧσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. **22** Καὶ εὐθέως ἡνάγκασεν (ό Ιησοῦς *k*) τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ *k*) ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ἔως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. **23** Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος κατ' ίδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. **24** τὸ δὲ πλοῖον ἦδη (σταδίους πολλοὺς *NO*) (ἀπὸ *N(K)O*) τῆς (γῆς ἀπεῖχεν *N(K)O*) βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. **25** τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς (ἥλθεν *N(K)O*) πρὸς αὐτοὺς (ό Ιησοῦς *k*) περιπατῶν ἐπὶ (τὴν θάλασσαν. *N(k)O*) **26** Οἱ (δὲ *N(k)O*) μαθηταὶ

ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ (τῆς θαλάσσης *N(k)O*) περιπατοῦντα
έταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἔστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ
φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς
λέγων Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 28 Ἀποκριθεὶς δὲ
αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν
πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς
ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα (καὶ
no) (ἥλθεν *N(k)O*) πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν
ἄνεμον ἴσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὁλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ (ἀναβάντων *N(k)O*)
αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ
πλοίῳ (ἐλθόντες *ko*) προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες·
ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. 34 καὶ διαπεράσαντες ἥλθον (εἰς
NK(o) τὴν γῆν (εἰς *no*) Γεννησαρέτ. 35 καὶ ἐπιγνόντες
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον ἐκείνην καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον
ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι
ἥψαντο διεσώθησαν.

15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ (οἱ *k*) ἀπὸ
Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διὰ
τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων; οὐ γάρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν
ἀρτον ἐσθίωσιν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τί
καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς (εἶπεν *N(k)O*) (λέγων·
k) τίμα τὸν πατέρα (σοῦ *k*) καὶ τὴν μητέρα, καὶ

ό κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ. 5
νύμεῖς δὲ λέγετε· δός ἀν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ δῶρον
δὲ ἔαν ἐξ ἐμοῦ ὡφεληθῆς, 6 (καὶ *k*) οὐ μὴ (τιμήσει
N(k)O) τὸν πατέρα αὐτοῦ (ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, *KO*) καὶ
ἡκυρώσατε (τὸν *N(k)O*) (λόγον *N(K)O*) τοῦ θεοῦ διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 Ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν
περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· 8 (*Ἐγγίζει μοι *K*) Ὁ λαὸς
οὗτος (τῷ στόματι αὐτῶν καὶ *K*) τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ,
ἥ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. 9 μάτην
δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα
ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν
αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς
τὸ στόμα κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον. 12 Τότε
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *ko*) (λέγουσιν *N(k)O*)
αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον
ἐσκανδαλίσθησαν; 13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία
ἥν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.
14 ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὀδηγοί τυφλῶν. τυφλὸς δὲ
τυφλὸν ἔαν ὄδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν ταύτην. 16 Ὁ δὲ (*Ιησοῦς *k*) εἶπεν· ἀκμὴν
καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 (οὐ *N(K)O*) νοεῖτε ὅτι πᾶν
τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ
καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεῖνα κάκεῖνα
κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται
διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα

τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον. **21** Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν
εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. **22** καὶ ἵδοὺ γυνὴ Χαναναία
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα (ἐκραζεν *N(k)O*)
(αὐτῷ *k*) λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε (υἱὸς *N(k)O*)
Δαυίδ. ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. **23** Ὁ δὲ
οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἡρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι
κράζει ὅπισθεν ἡμῶν. **24** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραήλ. **25** Ἡ δὲ ἐλθοῦσα (προσεκύνει *NK(o)*) αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. **26** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν
τοῖς κυναρίοις. **27** Ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ
κυνάρια ἔσθιει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. **28** Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω
σοι ὡς θέλεις. καὶ ἴαθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης. **29** Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὅρος
ἐκάθητο ἐκεῖ. **30** καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ
ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κυλλούς, κωφούς,
καὶ ἔτερους πολλοὺς καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς
πόδας (αὐτοῦ *N(k)O*) (Ἰησοῦ· *k*) καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτοὺς **31** ὥστε (τὸν ὄχλον *N(k)O*) θαυμάσαι βλέποντας
κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ύγιεῖς, (καὶ *no*) χωλοὺς
περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν Ἰσραήλ. **32** Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον

ὅτι ἡδη (ἡμέραι *N(k)O*) τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω μήποτε μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί (αὐτοῦ *ko*) πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὅχλον τοσοῦτον; 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἴπαν· ἑπτὰ καὶ ὀλίγα ἵχθυδια. 35 καὶ (παραγγείλας τῷ ὅχλῳ *N(k)O*) ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν 36 (καὶ *k*) (ξλαβεν *N(k)O*) τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἵχθύας, (καὶ *no*) εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ (έδίδου *N(k)O*) τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ, *ko*) οἱ δὲ μαθηταὶ (τοῖς ὅχλοις. *N(k)O*) 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἥραν, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἥσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. 39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὅχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἤλθεν εἰς τὰ ὅρια (Μαγαδάν. *N(k)O*)

16 καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὁψίας γενομένης λέγετε εὐδία, πυρράζει γάρ ὁ οὐρανός. 3 καὶ πρωΐ σήμερον χειμών, πυρράζει γάρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. (ύποκριταί *K*) τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ (τοῦ προφήτου. *K*) καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν. 5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὅρατε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ

Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες
ὅτι ἄρτους οὐκ ἔλάβομεν. 8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
(αὐτοῖς: *k*) τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι,
ὅτι ἄρτους οὐκ (ἔχετε; *N(K)O*) 9 οὕπω νοεῖτε οὐδὲ
μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ
πόσους κοφίνους ἔλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἕπτὰ ἄρτους τῶν
τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἔλάβετε; 11 πῶς οὐ
νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ (ἄρτων *N(k)O*) εἶπον ὑμῖν; (προσέχετε
N(k)O) (δὲ *no*) ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων. 12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν
ἀπὸ τῆς ζύμης (τῶν ἄρτων *N(k)O*) ἀλλ’ ἀπὸ τῆς διδαχῆς
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἡρώτα τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ λέγων· τίνα (με *k*) λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἰναι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μέν· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δέ· Ἡλίαν, ἔτεροι δέ· Ἱερεμίαν ἢ
ἔνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς ὑμεῖς δὲ τίνα με
λέγετε εἰναι; 16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ
εῖ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 (Καὶ *k*)
Ἀποκριθεὶς (δὲ *no*) δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ,
Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι
ἀλλ’ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κάγὼ κάγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εῖ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν
αὐτῆς, (Hadēs g86) 19 (καὶ *ko*) δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς
βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὁ (ἐὰν *NK(o)*) δήσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ (ἐὰν *NK(o)*)
λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20
Τότε (διεστείλατο *NK(O)*) τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ *k*) ἵνα

μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν (Ἴησοῦς *k*) ὁ χριστός. **21**
Ἄπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς (Χριστὸς *O*) δεικνύειν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν
καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθῆναι. **22** καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο
ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι
τοῦτο. **23** Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω
μου σατανᾶ, σκάνδαλον εἶ (ἔμοῦ, *N(k)O*) ὅτι οὐ φρονεῖς
τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. **24** Τότε ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
ἀκολουθείτω μοι. **25** δος γὰρ (ἔὰν *N(k)O*) θέλῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἔμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. **26** Τί
γὰρ (ὢφεληθήσεται *N(k)O*) ἄνθρωπος, ἔὰν τὸν κόσμον
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει
ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; **27** μέλλει γὰρ ὁ
νίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. **28** Ἄμην λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*)
εἰσίν τινες τῶν ὥδε (ἔστωτων *NK(o)*) οἵτινες οὐ μὴ
γεύσωνται θανάτου ἔως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχομενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἔξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν
Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ' ἵδιαν. **2**
καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ (ἐγένετο

NK(o) λευκὰ ώς τὸ φῶς. 3 καὶ ἴδοὺ (ῶφθη *N(k)O*) αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι. εἰ θέλεις, (ποιήσω *N(K)O*) ὅδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. 5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἴδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἴδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ νιός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ (προσῆλθεν *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς, καὶ (ἀψάμενος *N(k)O*) αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ (αὐτὸν *N(k)O*) Ἰησοῦν μόνον. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὅρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἔως οὗ ὁ νιός τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν (ἐγερθῇ. *N(k)O*) 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *ko*) λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 Ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) ἀποκριθεὶς εἶπεν (αὐτοῖς· *k*) Ἡλίας μὲν ἔρχεται (πρῶτον *K*) καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἥδη ἥλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλ’ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ νιός τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ’ αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. 14 Καὶ ἐλθόντων (αὐτῶν *k*) πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἀνθρωπος γονυπετῶν (αὐτὸν *N(k)O*) καὶ λέγων· 15 κύριε, ἐλέησόν μου τὸν νιόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς (πάσχει· *NK(O)*) πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ

πολλάκις είς τὸ ὕδωρ. **16** καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. **17** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὡς γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἔως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὥδε. **18** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὡρας ἐκείνης. **19** Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ίδίαν εἶπον· διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **20** Ὁ δὲ (*Ἰησοῦς *k**) (λέγει **N(k)O**) αὐτοῖς διὰ τὴν (όλιγοπιστίαν **N(K)O**) ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὅρει τούτῳ· μετάβα (ἔνθεν **N(k)O**) ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. **21** (Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. **KO**) **22** (Συστρεφομένων **N(K)O**) δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, **23** καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. **24** Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; **25** λέγει· ναί. καὶ (ὅτε **k**) (ἐλθόντα **N(k)O**) εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; **26** (εἰπόντος **N(k)O**) (δὲ **no**) (αὐτῷ ὁ Πέτρος **k**) ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. **27** ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς (τὴν **k**) θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον

καὶ τὸν (ἀναβάντα *NK(o)*) πρῶτον ἵχθυν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὔρησεις στατῆρα. ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἔμου καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; **2** καὶ προσκαλεσάμενος (ὁ Ἰησοῦς *k*) παιδίον ἔστησεν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν **3** καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ως τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **4** ὅστις οὖν (ταπεινώσει *N(k)O*) ἔαυτὸν ως τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **5** καὶ ὃς (ἐὰν *NK(o)*) δέξηται ἐν παιδίον (τοιοῦτο *N(k)O*) ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. **6** ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς (περὶ *N(k)(o)*) τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. **7** Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ (ἔστιν *ko*) ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ (ἐκείνῳ *k*) δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. **8** εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον (αὐτὸν *N(K)O*) καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἔστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλὸν ἢ δύο χειρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. (*αισθησις* g166) **9** καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἔστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. (*Θεοπάτης* g1067) **10** Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν

τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. **11** (ἢλθεν *ΚΟ*) (γὰρ ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. *Κ*) **12** Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ (ἀφήσει *Ν(κ)Ο*) τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὅρη, (καὶ *no*) πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; **13** καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ’ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. **14** οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς (ὑμῶν *ΝΚ(Ο)*) τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται (ἐν *Ν(κ)Ο*) τῶν μικρῶν τούτων. **15** Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπαγε (καὶ *k*) ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. **16** ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. **17** ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὕσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. **18** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅσα (ἐὰν *ΝΚ(ο)*) δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν (τῷ *ko*) οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν (τῷ *ko*) οὐρανῷ. **19** Πάλιν (ἀμὴν *ΝΟ*) λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν (ἐξ *no*) ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. **20** οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. **21** Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἔως ἐπτάκις; **22** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἔως ἐπτάκις ἀλλ' ἔως ἐβδομηκοντάκις ἐπτά. **23** Διὰ τοῦτο

ώμοιόθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ δς
ἡθέλησεν συνάραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. **24**
ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν (προσηνέχθη *NK(o)*)
αὐτῷ εἰς ὁφειλέτης μυρίων ταλάντων. **25** μὴ ἔχοντος
δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος (αὐτοῦ
k) πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα (αὐτοῦ *ko*) καὶ τὰ τέκνα
καὶ πάντα ὅσα (ἔχει *N(k)O*) καὶ ἀποδοθῆναι. **26** Πεσὼν
οὗν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· (κύριε, *ko*)
μακροθύμησον ἐπ' (ἐμοί, *NK(o)*) καὶ πάντα ἀποδώσω
σοι. **27** Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. **28** ἔξελθὼν
δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἔνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ
ὅς ὥφειλεν αὐτῷ ἐκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν
ἔπνιγεν λέγων ἀπόδος (μοι *k*) (εἴ *N(k)O*) τι ὁφείλεις.
29 πεσὼν οὗν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ (εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ
K) παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' (ἐμοί,
NK(o)) καὶ (πάντα *K*) ἀποδώσω σοι. **30** ὁ δὲ οὐκ
ἥθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἔως (οὗν
ko) ἀποδῷ τὸ ὄφειλόμενον. **31** Ἰδόντες (οὗν *N(k)O*) οἱ
σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ
ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ (ἔαυτῶν *N(k)O*) πάντα
τὰ γενόμενα. **32** Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὁφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. **33** οὐκ ἔδει καὶ
σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὡς κάγῳ κάγῳ σὲ ἡλέησα;
34 Καὶ ὁργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς
βασανισταῖς ἔως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὄφειλόμενον (αὐτῷ.
ko) **35** οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ (οὐράνιος *N(k)O*)

ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἔκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν (τὰ παραπτώματα αὐτῶν. *Κ*)

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἤλθεν εἰς τὰ ὅρια
τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. **2** καὶ ἡκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. **3** καὶ
προσῆλθον αὐτῷ (οἱ *κ*) Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν
καὶ λέγοντες (αὐτῷ· *κ*) εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι
τὴν γυναικαν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; **4** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν (αὐτοῖς· *κ*) οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ (κτίσας *Ν(Κ)Ο*)
ἀπὸ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; **5** καὶ εἶπεν·
Ἐνεκα τούτου καταλείψει ἀνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν
μητέρα καὶ (κολληθήσεται *Ν(κ)Ο*) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν **6** ὥστε οὐκέτι οὐκέτι εἰσὶν
δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἀνθρωπος
μὴ χωριζέτω. **7** Λέγοντες αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο
δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; **8**
Λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναικας ὑμῶν· ἀπὸ ἀρχῆς δὲ
οὐ γέγονεν οὕτως. **9** Λέγω δὲ ὑμῖν· ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναικαν αὐτοῦ (εἰ *κ*) μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
μοιχᾶται. (καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. *ΚΟ*)
10 Λέγοντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦντες τὸν λόγον
τοῦτον ἀλλ’ οἵς δέδοται. **12** εἰσὶν γὰρ εὔνοῦχοι οἵτινες ἐκ
κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὔνοῦχοι
οἵτινες εὔνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν
εὔνοῦχοι οἵτινες εὔνούχισαν ἐαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν

τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω. **13** Τότε
(προσηνέχθησαν *N(k)O*) αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται: οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
αὐτοῖς. **14** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γάρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **15** καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. **16** Καὶ ἴδοὺ εἰς προσελθών αὐτῷ
εἶπεν· διδάσκαλε (ἀγαθέ, *K*) τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα (σχῶ
N(k)O) ζωὴν αἰώνιον; (**αιῶνιος g166**) **17** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί
με (ἐρωτᾷς *N(k)O*) (περὶ τοῦ *no*) (ἀγαθοῦ; *N(k)O*)
(εἰς *N(K)O*) (ἐστιν ὁ *no*) ἀγαθός (εἰ μὴ εἰς ὁ θεός. *K*)
εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, (τήρησον *NK(o)*)
τὰς ἐντολάς. **18** Λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς (εἶπεν·
NK(o)) τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ
ψευδομαρτυρήσεις, **19** τίμα τὸν πατέρα (σου *k*) καὶ τὴν
μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. **20**
Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα (ἐφύλαξα *N(k)O*)
(ἐκ νεότητός μου, *K*) τί ἔτι ύστερῷ; **21** Ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ
ὑπάρχοντα καὶ δὸς (τοῖς *no*) πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν
ἐν (οὐρανοῖς, *N(k)O*) καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22**
Ἄκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν (τοῦτον *ko*) λόγον ἀπῆλθεν
λυπούμενος· ἦν γάρ ἔχων κτήματα πολλά. **23** Ο δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος
δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν· εὔκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον
διὰ (τρυπήματος *NK(o)*) ῥαφίδος (διελθεῖν *NK(o)*)
ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν (τοῦ *NK(o)*)
(θεοῦ. *NK(O)*) **25** Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*)

έξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά (ἐστίν.

k) **27** Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἴδού ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; **28** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, (καθήσεσθε *N(k)O*) καὶ (ὑμεῖς *NK(O)*) ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. **29** Καὶ πᾶς (ὅστις *N(k)O*) ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ (γυναῖκα ἢ *KO*) τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός (μου, *NK(o)*) (έκατονταπλασίονα *NK(O)*) λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

(αισηνιος g166) **30** Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἔξηλθεν ἄμα πρωṭὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. **2** (Καὶ *o*) συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. **3** καὶ ἔξελθὼν περὶ (τὴν *k*) τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἔστωτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς **4** καὶ ἐκείνοις εἶπεν· Ὅπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἔὰν ἢ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. **5** πάλιν (δὲ *no*) ἔξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. **6** περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην (ὥραν *k*) ἔξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἔστωτας (ἀργούς *K*) καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ᾖδε ἔστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; **7** λέγουσιν αὐτῷ ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει

αύτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα (καὶ ὁ ἐὰν
ἡ δίκαιον λήψεσθε. *Κ*) **8** Ὁψίας δὲ γενομένης λέγει
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον
τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. **9** καὶ ἐλθόντες (δὲ
ο) οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 (καὶ *no*) ἐλθόντες (δὲ *k*) οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι
(πλεῖον *N(k)O*) λήμψονται· καὶ ἔλαβον (τὸ *no*) ἀνὰ
δηνάριον καὶ αὐτοί. **11** λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ
οἰκοδεσπότου **12** λέγοντες (ὅτι *k*) οὗτοι οἱ ἐσχατοί μίαν
ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἵσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς
βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. **13** ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἔταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάς μοι; **14** ἄρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε.
θέλω δὲ τούτω τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· **15** ἢ οὐκ
ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; (ἢ *N(K)O*)
οὐδὲ φθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; **16**
οὗτως ἔσονται οἱ ἐσχατοί πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἐσχατοί
(πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοί ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. *ΚΟ*) **17** Καὶ
(μέλλων *Ο*) (δὲ *ο*) (ἀναβαίνων *NK(o)*) ὁ Ἰησοῦς
εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ'
ἰδίαν καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· **18** ἴδού ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ νίδιος τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν θανάτῳ **19** καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν
εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ (ἐγερθήσεται. *N(k)O*) **20** Τότε προσῆλθεν
αὐτῷ ἡ μῆτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς
προσκυνοῦσα καὶ αἴτοῦσά τι (ἀπ' *N(k)O*) αὐτοῦ. **21** Ο δὲ

εῖπεν αὐτῇ τί θέλεις; λέγει αὐτῷ εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων (σου *no*) ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἔγῳ μέλλω πίνειν (καὶ *K(o)*) (τὸ βάπτισμα ὃ ἔγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; *K*) λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 (Καὶ *k*) λέγει αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε (καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἔγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, *K*) τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων (μου *k*) οὐκ ἔστιν ἐμὸν (τοῦτο *n*) δοῦναι, ἀλλ’ οἵς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὗτως (δέ *k*) (ἔσται *NK(o)*) ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ ὃς (ἐὰν *NK(o)*) θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, (ἔσται *N(k)O*) ὑμῶν διάκονος· 27 καὶ ὃς (ἄν *N(k)O*) θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, (ἔσται *N(k)O*) ὑμῶν δοῦλος· 28 ὕσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. 29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ ἡκολούθησεν αὐτῷ ὅχλος πολύς. 30 καὶ ᾧδού δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε (Ἰησοῦ, *O*) (υἱὸς *NK(O)*) Δαυίδ. 31 Ὁ δὲ ὅχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον (ἔκραξαν *N(k)O*) λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, (υἱὸς *NK(O)*) Δαυίδ. 32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα (ἀνοιγῶσιν *N(k)O*) οἱ ὄφθαλμοὶ ἡμῶν. 34

σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν (όμμάτων *N(k)O*) αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν (αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοί *k*) καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἥλθον εἰς Βηθφαγὴ (εἰς *N(k)O*) τὸ ὅρος τῶν ἐλαιῶν, τότε (ό *ko*) Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς 2 λέγων αὐτοῖς· (πορεύεσθε *N(k)O*) εἰς τὴν κώμην τὴν (κατέναντι *N(k)O*) ὑμῶν. καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὅνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς λύσαντες (ἀγάγετέ *NK(o)*) μοι. 3 καὶ ἔάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει, εὐθὺς δὲ (ἀποστελεῖ *NK(o)*) αὐτούς. 4 Τοῦτο δὲ (ὅλον *k*) γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἴδού ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται σοι, πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὅνον καὶ (ἐπὶ *no*) πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς (συνέταξεν *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὅνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν (ἐπ' *N(k)O*) αὐτῶν τὰ ἱμάτια (αὐτῶν, *k*) καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες (αὐτὸν *no*) καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, εὐλογημένος ὁ ἔρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; 11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσῆλθεν (ό *k*) Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν (τοῦ θεοῦ *K*) καὶ ἐξέβαλεν

πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ Ἱερῷ,
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. **13** καὶ
λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· δοὶ οἴκος μου οἴκος προσευχῆς
κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν (ποιεῖτε *N(k)O*) σπήλαιον
ληστῶν. **14** καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. **15** ἴδοντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἢ ἐποίησεν καὶ τοὺς
παῖδας (τοὺς *no*) κράζοντας ἐν τῷ Ἱερῷ καὶ λέγοντας·
ώσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, ἡγανάκτησαν **16** καὶ εἶπαν αὐτῷ·
ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; δοὶ οἴκος λέγει αὐτοῖς·
ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ
θηλαζόντων κατηρτίσω αἰνον; **17** Καὶ καταλιπὼν αὐτὸὺς
ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
18 (πρωῒ *N(k)O*) δὲ (ἐπανάγων *NK(o)*) εἰς τὴν πόλιν
ἐπείνασεν, **19** καὶ ἴδων συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἥλθεν
ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον
καὶ λέγει αὐτῇ· (οὐ *o*) μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. (**αιδη**
g165) **20** καὶ ἴδοντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς
παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; **21** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ
διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ
κἀν τῷ ὅρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν
θάλασσαν, γενήσεται· **22** καὶ πάντα ὅσα (ἃν *NK(o)*)
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήμψεσθε. **23**
Καὶ (ἐλθόντος αὐτοῦ *N(k)O*) εἰς τὸ Ἱερὸν προσῆλθον
αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς καὶ τίς σοι

ζδωκεν τὴν ἔξουσίαν ταύτην; **24** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγῳ κάγῳ λόγον ἔνα, δὸν ἐὰν εἴπητέ μοι κάγῳ κάγῳ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **25** τὸ βάπτισμα (τὸ *no*) Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο (ἐν *N(k)O*) ἔαυτοῖς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **26** ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. **27** Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἰδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **28** Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι (μου. *k*) **29** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. **30** (Καὶ *k*) προσελθὼν (δὲ *no*) τῷ (ἐτέρῳ *N(K)O*) εἶπεν ὠσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. **31** τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν (αὐτῷ *k*) ὁ (πρῶτος, *NK(O)*) λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. **32** ἥλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ. ὑμεῖς δὲ ἴδόντες (οὐδὲ *N(k)O*) μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. **33** Ἀλλην παραβολὴν ἀκούσατε· ἀνθρωπος (τις *k*) ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησεν πύργον καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν. **34** ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς

τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. **35** καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. **36** πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. **37** ὅστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. **38** Οἱ δὲ γεωργοὶ ἴδοντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ (σχῶμεν *N(k)O*) τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. **39** καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔξεβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. **40** ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; **41** λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. **42** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; **43** διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ διθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. **44** καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. **45** Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. **46** καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, (ἐπεὶ εἰς *N(k)O*) προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων· **2** ὥμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ νίῳ αὐτοῦ.
3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς
κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς
κεκλημένοις· ίδοὺ τὸ ἄριστόν μου (ήτοιμακα, *N(k)O*) οἱ
ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα·
δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, (ὅς
N(k)O) μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, (ὅς *N(k)O*) δὲ (ἐπὶ¹
N(k)O) τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες
τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 (καὶ *o*)
(ἀκούσας *k*) ὁ δὲ βασιλεὺς (ἐκεῖνος *k*) ὠργίσθη, καὶ
πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς
ἔκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 Τότε λέγει
τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ
κεκλημένοι οὐκ ἥσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς
διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους (ἐὰν *N(k)O*) εὔρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἔξελθόντες οἱ δοῦλοι
ἔκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας (οὓς *N(k)O*)
εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ (γάμος
NK(O)) ἀνακειμένων. 11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἔκει ἄνθρωπον οὐκ
ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἔταῖρε,
πῶς εἰσῆλθες ὡδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ
πόδας καὶ χεῖρας (ἄρατε καὶ *KO*) ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς
τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἔκει ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,
όλιγοι δὲ ἐκλεκτοί. 15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν (λέγοντες *NK(o)*¹) διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εῖ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γάρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. **17** εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; **18** Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; **19** ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. **20** καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; **21** λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. **22** καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν. **23** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι (οἱ *k*) λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν **24** λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **25** ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἐπτὰ ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶτος γῆμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **26** ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔως τῶν ἐπτά. **27** ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν (καὶ *ko*) ἡ γυνή. **28** ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἐπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γάρ ἔσχον αὐτήν. **29** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. **30** ἐν γάρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε (γαμίζονται *N(k)O*) ἀλλ’ ὡς ἄγγελοι (τοῦ *K*) (θεοῦ *KO*) ἐν (τῷ *no*) οὐρανῷ εἰσιν. **31** περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ρῆθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος·

32 ἐγώ είμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς (θεὸς *k*) νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἔξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν (καὶ λέγων· *k*) 36 διδάσκαλε, ποίᾳ ἐντολὴ μεγάλῃ ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἔστιν (ἥ *no*) μεγάλῃ καὶ πρώτῃ ἐντολῇ. 39 δευτέρα δὲ ὁμοία (αὐτῇ *NK(o)*) ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος (κρέμαται *N(k)O*) καὶ οἱ προφῆται. 41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος νιός ἔστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυΐδ. 43 Λέγει αὐτοῖς· πῶς οὗν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων· 44 εἴπεν (ὁ *k*) κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου (ὑποκάτω *N(k)O*) τῶν ποδῶν σου; 45 εἰ οὗν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς νιός αὐτοῦ ἔστιν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὗν ὅσα (ἐὰν *N(k)O*) εἴπωσιν ὑμῖν (τηρεῖν *K*) (ποιήσατε *N(k)O*) καὶ τηρεῖτε. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε λέγουσιν

γάρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. **4** δεσμεύουσιν (δὲ *N(k)O*) φορτία
βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὕμους
τῶν ἀνθρώπων αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν
κινῆσαι αὐτά. **5** πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ
θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις πλατύνουσιν (γάρ *N(k)O*) τὰ
φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα (τῶν
k) (ἱματίων αὐτῶν. *K*) **6** φιλοῦσιν (δὲ *N(k)O*) τὴν
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς **7** καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαβδί (ῥαβδί. *K*) **8** ὑμεῖς
δὲ μὴ κληθῆτε ῥαβδί εἰς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ (διδάσκαλος
N(k)O) (ὁ Χριστός, *K*) πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. **9**
Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς γάρ ἐστιν
ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ (οὐράνιος. *N(k)O*) **10** μηδὲ κληθῆτε
καθηγηταί, (ὅτι *N(k)O*) (ὁ *k*) καθηγητής ὑμῶν ἐστιν
εῖς, ὁ Χριστός. **11** ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.
12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις
ταπεινώσει ἔαυτὸν ὑψωθήσεται. **13** Οὐαὶ (δὲ *no*) ὑμῖν,
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς
γάρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
εἰσελθεῖν. **14** (Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προφάσει μακρὰν προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε
περισσότερον κρίμα. *K*) **15** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ
Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ
τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἔνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται,
ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. (**Geenna**
g1067) **16** Οὐαὶ ὑμῖν, ὄδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν

όμοση ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· δς δ' ἀν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὁφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μεῖζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ (ἀγιάσας *N(k)O*) τὸν χρυσόν; 18 καὶ δς (ἄν *N(k)O*) ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· δς δ' ἀν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὁφείλει. 19 (μωροὶ καὶ *K*) τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ, 21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ (κατοικοῦντι *NK(o)*) αὐτόν, 22 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ (τὸ ἔλεος *N(k)O*) καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα (δὲ *no*) ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα κάκεῖνα μὴ (ἀφιέναι. *NK(o)*) 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ (ἀκρασίας. *NK(O)*) 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου (καὶ *KO*) (τῆς *ko*) (παροψίδος *KO*) ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς (αὐτοῦ *N(K)O*) καθαρόν. 27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (παρομοιάζετε *NK(o)*) τάφοις κεκονιαμένοις οἴτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως

καὶ ἀνομίας. **29** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων **30** καὶ λέγετε· εἰ (ῆμεθα *N(k)O*) ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν (ῆμεθα *N(k)O*) αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν, **31** ὥστε μαρτυρεῖτε ἔαυτοῖς ὅτι υἱοί ἔστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας· **32** καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. **33** Ὁφεις γεννήματα ἔχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; (**Geenna g1067**) **34** διὰ τοῦτο ἴδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· (καὶ *k*) ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· **35** ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος “Ἄβελ τοῦ δικαίου ἔως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου δὲ ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. **36** ἀμὴν λέγω ὑμῖν· (ὅτι *o*) ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. **37** Ιερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ ἡ (ἀποκτείνουσα *NK(o)*) τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, δὲν τρόπον ὅρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία (αὐτῆς *N(k)O*) ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἡθελήσατε; **38** ἴδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. **39** λέγω γάρ ὑμῖν· οὐ μή με ἰδητε ἀπ’ ἄρτι ἔως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

24 Καὶ ἔξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. **2** Ο δὲ (ἀποκριθεὶς *NO*) (Ἰησοῦς

κ) εἰπεν αὐτοῖς οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· οὐ μὴ ἀφεθῇ ὥδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ (μὴ *κ*)
καταλυθήσεται. 3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὅρους τῶν
ἔλαιων προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ᾧδιαν λέγοντες·
εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς
παρουσίας καὶ (τῆς *κ*) συντελείας τοῦ αἰῶνος; (αιōn
g165) 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε
μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὄνοματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς
πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ
ἀκοὰς πολέμων· ὀρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ (πάντα *κ*)
γενέσθαι ἀλλ' οὕπω ἔστιν τὸ τέλος. 7 Ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται
λιμοὶ (καὶ λοιμοὶ *Κ*) καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὡδίνων. 9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς
θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε
σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν
καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς· 12 καὶ διὰ
τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν
πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας
ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν·
καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 "Οταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα
τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥῆθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου (ἔστὸς
ΝΚ(ο)) ἐν τόπῳ ἀγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν (εἰς *Ν(κ)Ο*) τὰ ὅρη, 17
ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ (καταβάτω *Ν(κ)Ο*) ἄραι (τὰ

N(k)O) ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, **18** καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὁπίσω ἄραι (τὸ ἴμάτιον *N(k)O*) αὐτοῦ. **19** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **20** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ (ἐν *k*) σαββάτῳ. **21** ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη οἴα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἔως τοῦ νῦν οὐδέ οὐ μὴ γένηται. **22** καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. **23** Τότε ἔάν τις ὑμῖν εἶπῃ· ἴδοὺ ὅδε ὁ χριστὸς ἢ ὁδε, μὴ πιστεύσητε. **24** ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε (πλανῆσαι *NK(o)* εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. **25** ἴδοὺ προείρηκα ὑμῖν. **26** ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἴδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἴδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. **27** ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἔως δυσμῶν, οὕτως ἔσται (καὶ *k*) ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **28** ὅπου (γὰρ *k*) ἐὰν ἦτορ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. **29** εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. **30** καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν (τῷ *ko*) οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὅψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. **31** καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος (φωνῆς *ko*) μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς

αύτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ᾔως
(τῶν *no*) ἄκρων αὐτῶν. **32** Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε
τὴν παραβολήν· ὅταν ἥδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς
καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. **33**
οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. **34** ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*) οὐ
μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ᾔως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. **35**
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελεύσεται, *N(k)O*) οἱ δὲ λόγοι
μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. **36** Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
καὶ (τῆς *k*) ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν
οὐρανῶν (οὐδὲ ὁ νιός, *NO*) εἰ μὴ ὁ πατὴρ (μου *k*)
μόνος. **37** ὥσπερ (γὰρ *N(k)O*) αἱ ἡμέραι τοῦ Νῦν, οὕτως
ἔσται (καὶ *k*) ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **38**
(ώς *N(k)O*) γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις (ἐκείναις *no*)
ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες,
γαμοῦντες καὶ (γαμίζοντες, *N(k)O*) ἄχρι ἣς ἡμέρας
εἰσῆλθεν Νῦν εἰς τὴν κιβωτόν, **39** καὶ οὐκ ἔγνωσαν ᾔως
ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρεν ἄπαντας, οὕτως ἔσται καὶ
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **40** Τότε δύο ἔσονται
ἐν τῷ ἀγρῷ· (ό *k*) εἴς παραλαμβάνεται καὶ (ό *k*) εἴς
ἀφίεται. **41** δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ (μύλῳ *N(k)O*) μία
παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. **42** Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ οἶδατε ποίᾳ (ἡμέρᾳ *N(K)O*) ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ
φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν
εἴασεν (διορυχθῆναι *N(k)O*) τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. **44** Διὰ
τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἢ οὐ δοκεῖτε ὥρα, ὁ
νιός τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. **45** Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς
δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος (αὐτοῦ *k*)

έπι τῆς (οἰκετείας *N(K)O*) αὐτοῦ τοῦ (δοῦναι *N(k)O*)
αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; **46** μακάριος ὁ δοῦλος
ἔκεινος δὲν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὗτως ποιοῦντα.
47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
καταστήσει αὐτόν. **48** Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἔκεινος
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ χρονίζει μου ὁ κύριος (ἐλθεῖν, *k*)
49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, (ἐσθίη
N(k)O) δὲ καὶ (πίνη *N(k)O*) μετὰ τῶν μεθυόντων, **50**
ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἔκεινου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ
καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, **51** καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ
τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἔκει ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα
παρθένοις αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας (έαυτῶν
N(k)O) ἐξῆλθον εἰς (ὑπάντησιν *N(k)O*) τοῦ νυμφίου. **2**
πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ (αἱ *k*) πέντε φρόνιμοι·
3 (αἱ *N(k)O*) (γὰρ *no*) μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
(αὐτῶν *N(k)O*) οὐκ ἔλαβον μεθ' ἔαυτῶν ἔλαιον, **4** αἱ δὲ
φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις (αὐτῶν *k*)
μετὰ τῶν λαμπάδων (έαυτῶν. *N(k)O*) **5** χρονίζοντος δὲ
τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. **6** Μέσης δὲ
νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἵδοὺ ὁ νυμφίος (ἔρχεται, *k*)
ἔξερχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. **7** τότε ἡγέρθησαν πᾶσαι αἱ
παρθένοι ἔκειναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας (έαυτῶν.
N(k)O) **8** αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ὑμῖν ἐκ
τοῦ ἔλαιου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ὑμῶν σβέννυνται. **9**
ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε μήποτε
οὐ (μὴ *no*) ἀρκέσῃ ὑμῖν καὶ ὑμῖν. πορεύεσθε (δὲ *k*)
μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἔαυταῖς.

10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἥλθεν ὁ νυμφίος,
καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ
ἐκλείσθη ἡ θύρα. **11** ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ¹
παρθένοι λέγουσαι· κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. **12** ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς. **13**
Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν
ῷραν (ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. *Κ*) **14** Ὡσπερ
γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους
καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. **15** καὶ ὦ μὲν
ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ὦ δὲ δύο, ὦ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ
τὴν ἴδιαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως **16** πορευθεὶς
(δὲ *κο*) ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἤργασατο ἐν αὐτοῖς
καὶ (ἐκέρδησεν *Ν(κ)Ο*) ἄλλα πέντε (τάλαντα· *Κ*) **17**
ώσαυτως (καὶ *κο*) ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν (καὶ αὐτὸς *κ*)
ἄλλα δύο. **18** ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν (ἐν τῇ
κ) (γῆν *Ν(κ)Ο*) καὶ (ἔκρυψεν *Ν(κ)Ο*) τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. **19** μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. **20**
καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι
παρέδωκας· ἵδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα (ἐπ' αὐτοῖς.
κ) **21** ἔφη (δὲ *κ*) αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. **22**
Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα (λαβὼν *κ*) εἶπεν·
κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε ἄλλα δύο τάλαντα
ἐκέρδησα (ἐπ' αὐτοῖς. *κ*) **23** ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 προσελθών δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν·
κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἴ̄ ἄνθρωπος θερίζων ὅπου
οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐδὲ διεσκόρπισας· 25 καὶ
φοβηθεὶς ἀπελθών ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἵδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν
αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἥδεις ὅτι θερίζω ὅπου
οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐδὲ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε
οὗν βαλεῖν (τὰ ἀργύρια *N(k)O*) μου τοῖς τραπεζίταις,
καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28
ἄρατε οῦν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι
τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται
καὶ περισσευθήσεται· (ἀπὸ *k*) τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ
ὅ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον
(ἐκβάλετε *N(k)O*) εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 31 Ὅταν
δὲ ἔλθῃ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ (ἄγιοι *K*) ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ
θρόνου δόξης αὐτοῦ, 32 καὶ (συναχθήσονται *N(k)O*)
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς
ἀπὸ ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν
αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός
μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ύμιν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ
μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἥμην καὶ
συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα
καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἥμην καὶ ἤλθατε πρός με.
37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε,

πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; **38** πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; **39** πότε δέ σε εἴδομεν (ἀσθενοῦντα *N(k)O*) ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἥλθομεν πρός σε; **40** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔρει αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. **41** Τότε ἔρει καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ. (**αιῶνιος g166**) **42** ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, (καὶ *ο*) ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, **43** ξένος ἡμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. **44** Τότε ἀποκριθήσονται (αὐτῷ *k*) καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; **45** Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. **46** καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

(**αιῶνιος g166**)

26 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· **2** οὕτατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. **3** Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς (καὶ οἱ γραμματεῖς *K*) καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα **4** καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. **5** ἔλεγον δέ·

μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. **6**
Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
τοῦ λεπροῦ **7** προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
μύρον βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ (τῆς κεφαλῆς *N(k)O*)
αὐτοῦ ἀνακειμένου. **8** ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ
k) ἡγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο (τὸ *k*) (μύρον *K*) πραθῆναι
πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. **10** γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικὶ; ἔργον γὰρ
καλὸν ἡργάσατο εἰς ἐμέ. **11** πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. **12** βαλοῦσα
γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς
τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. **13** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅπου
ἔὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν δλῷ τῷ κόσμῳ,
λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς **15** εἶπεν· τί θέλετέ
μοι δοῦναι, κάγὼ κάγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ
ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. **16** καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει
εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. **17** Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες (αὐτῷ· *k*) ποῦ
θέλεις (έτοιμάσωμέν *NK(o)*) σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; **18** Ὁ
δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε
αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς
σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. **19** καὶ ἐποίησαν
οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν
τὸ πάσχα. **20** Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν
δώδεκα (μαθητῶν. *O*) **21** καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εῖς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. **22** καὶ

λυπούμενοι σφόδρα ἥρξαντο λέγειν αὐτῷ εῖς ἔκαστος
(αὐτῶν· *k*) μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; **23** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,
οὗτός με παραδώσει. **24** ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐ πάγει
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ
εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρωπός ἐκεῖνος. **25** ἀποκριθεὶς δὲ
Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ραββί;
λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. **26** Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ
Ιησοῦς (τὸν *k*) ἄρτον καὶ (εὐλογήσας *NK(O)* ἔκλασεν,
καὶ (δοὺς *N(k)O*) τοῖς μαθηταῖς (καὶ *k*) εἶπεν· λάβετε
φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **27** καὶ λαβὼν (τὸ *k*)
ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ
αὐτοῦ πάντες. **28** τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου (τὸ *k*) τῆς
(καινῆς *KO*) διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον
εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. **29** λέγω δὲ ὑμῖν (ὅτι· *k*) οὐ μὴ
πίω ἀπ’ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ (γενήματος *N(k)O*) τῆς
ἀμπέλου ἔως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸν πίνω μεθ’
ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. **30** Καὶ
ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὅρος τῶν ἐλαιῶν. **31** Τότε
λέγει αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν
ποιμένα, καὶ (διασκορπισθήσονται *N(k)O*) τὰ πρόβατα
τῆς ποίμνης. **32** μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **33** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν
αὐτῷ· εἰ (καὶ *k*) πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί,
ἐγώ (δὲ *k*) οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. **34** Ἔφη αὐτῷ
ὁ Ιησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. **35** Λέγει αὐτῷ

ό Πέτρος· κάν κάν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε
(ἀπαρνήσομαι. *NK(o)*¹) δόμοίως (δὲ *o*) καὶ πάντες οἱ
μαθηταὶ εἰπαν. **36** Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον Γεθσημανὶ καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·
καθίσατε αὐτοῦ ἔως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. **37**
Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου
ἥρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. **38** Τότε λέγει αὐτοῖς
(δὲ *o*) (Ἰησοῦς· *O*) περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἔως
θανάτου· μείνατε ὥδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. **39** Καὶ
(προελθὼν *NK(o)*²) μικρὸν ἐπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν,
παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς
ἔγώ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. **40** καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς
καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ·
οὗτως οὐκ ἴσχύσατε μίαν ὕραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ
μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο (τὸ ποτήριον *K*) παρελθεῖν
(ἀπ' ἐμοῦ *k*) ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43 καὶ ἐλθὼν πάλιν (εὗρεν *N(k)O*) αὐτοὺς καθεύδοντας·
ἥσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοὶ βεβαρημένοι. **44** Καὶ ἀφεὶς
αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπών (πάλιν. *no*) **45** Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς
μαθητὰς (αὐτοῦ *k*) καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ
λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἵδοὺ ἥγγικεν ἡ ὕρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. **46**
ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἵδοὺ ἥγγικεν ὁ παραδιδούς με. **47** Καὶ
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἵδού Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἥλθεν,

καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. **48** ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· δὸν ἀν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. **49** καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **50** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἐταῖρε, ἐφ' (ὁ *N(k)O*) πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **51** καὶ ἴδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὡτίον. **52** Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ (ἀπολοῦνται. *NK(o)*). **53** ἦ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι (πλείω *N(k)O*) (ἢ *k*) δώδεκα (λεγιῶνας *N(k)O*) ἀγγέλων; **54** πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὗτοις δεῖ γενέσθαι; **55** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν (πρὸς ὑμᾶς *KO*) ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατε με. **56** τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. **57** οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα ὃπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. **58** Ὁ δὲ Πέτρος ἤκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἵδεῖν τὸ τέλος. **59** Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ (οἱ πρεσβύτεροι καὶ *K*) τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως

αύτὸν (θανατώσωσιν, *NK(o)*). **60** καὶ οὐχ εὗρον (καὶ
k) πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων (οὐχ εὗρον.
k) ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο (ψευδομάρτυρες *k*)
61 εἶπαν· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι (αὐτόν. *k*) **62**
καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ;
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **63** οὐδὲ Ἰησοῦς ἐσώπα.
καὶ (ἀποκριθεὶς *k*) οὐδὲν ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔξορκίζω
σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ
οὐχιστὸς οὐ νίδος τοῦ θεοῦ. **64** λέγει αὐτῷ οὐδὲν Ἰησοῦς·
σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ’ ἄρτι ὅψεσθε τὸν νίδον
τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **65** Τότε οὐ
ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ίμάτια αὐτοῦ λέγων (ὅτι· *k*)
ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν
ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν (αὐτοῦ. *k*) **66** τί ὑμῖν δοκεῖ;
οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. **67** Τότε
ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν.
οἱ δὲ ἐράπισαν **68** λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ,
τίς ἐστιν οὐ παίσας σε; **69** Ό δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ
αὐλῇ. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ
σὺ ἡσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. **70** οὐδὲ ἡρνήσατο
ἔμπροσθεν (αὐτῶν *k*) πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις.
71 ἔξελθόντα δὲ (αὐτὸν *k*) εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν
ἄλλη καὶ λέγει (τοῖς *NK(o)*)) ἐκεῖ· (καὶ *ko*) οὗτος ἦν
μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. **72** καὶ πάλιν ἡρνήσατο μετὰ
ὄρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρωπόν. **73** μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ
σὺ ἔξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ή λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. **74**

τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὅμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. **75** καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος (τοῦ *k*) Ἰησοῦ εἰρηκότος (αὐτῷ *k*) ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με, καὶ ἔξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

27 Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὡστε θανατῶσαι αὐτόν, **2** καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπίγαγον καὶ παρέδωκαν (αὐτὸν Ποντίω *K*) Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. **3** Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ (παραδιδοὺς *NK(o)* αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς (ἔστρεψεν *N(k)O*) τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ (τοῖς *k*) πρεσβυτέροις **4** λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα (ἀθῶν. *NK(O)* οἱ δὲ εἴπαν· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ δψῃ. **5** καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια (εἰς τὸν ναὸν *N(k)O*) ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπίγξατο. **6** Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἴπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. **7** Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἔξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. **8** διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἔως τῆς σήμερον. **9** Τότε ἐπληρώθη τὸ ρήθεν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, δὸν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, **10** καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος. **11** Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἐστάθη *N(k)O*) ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη (αὐτῷ· *ko*) σὺ λέγεις. **12** καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ (τῶν *ko*)

πρεσβυτέρων ούδεν ἀπεκρίνατο. **13** Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; **14** καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ρῆμα ὡστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. **15** Κατὰ δὲ ἔօρτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἐνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἥθελον. **16** εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον ('Ιησοῦν *ΝΟ*) Βαραββᾶν. **17** συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; ('Ιησοῦν *ΝΟ*) (τὸν *ΝΟ*) Βαραββᾶν ἢ 'Ιησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; **18** ἥδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. **19** Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὅναρ δὶ' αὐτόν. **20** Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ 'Ιησοῦν ἀπολέσωσιν. **21** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· (τὸν *ΝΟ*) Βαραββᾶν. **22** λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τί οὖν ποιήσω 'Ιησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν (αὐτῷ *Κ*) πάντες· σταυρωθήτω. **23** ὁ δὲ (ἡγεμὼν *Κ*) ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. **24** Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὡφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας (ἀπέναντι *ΝΚ(ο)*) τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος (τοῦ δικαίου *ΚΟ*) τούτου· ὑμεῖς δψεσθε. **25** Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. **26** τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ 'Ιησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. **27** Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν 'Ιησοῦν εἰς

τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ’ αὐτὸν δλην τὴν σπεῖραν,
28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν
αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
ἐπὶ (τῆς κεφαλῆς *N(k)O*) αὐτοῦ καὶ κάλαμον (ἐν τῇ
δεξιᾷ *N(k)O*) αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν
αὐτοῦ (ἐνέπαιξαν *N(k)O*) αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε (ό *k*)
(βασιλεῦ *N(k)O*) τῶν Ἰουδαίων. 30 καὶ ἔμπτύσαντες
εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴματια αὐτοῦ
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. 32 Ἐξερχόμενοι
δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον
ἥγαρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐλθόντες
εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, (ὅ *N(k)O*) ἐστιν κρανίου
τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν (οἶνον *N(K)O*)
μετὰ χολῆς μεμιγμένον, καὶ γευσάμενος οὐκ (ἥθελησεν
N(k)O) πιεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο
τὰ ἴματια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, (ἵνα πληρωθῆ τὸ
ρήθεν ὑπὸ τοῦ προφήτου διεμερίσαντο τὰ ἴματια μου
ἔαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἴματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον *K*)
36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ, 37 καὶ ἐπέθηκαν
ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἵτιαν αὐτοῦ γεγραμμένην
οὕτος ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38 Τότε
σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς
ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν
αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες· ὁ
καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,
σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἴ τοῦ θεοῦ, (καὶ *n*) κατάβηθι
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως (δὲ *ko*) καὶ οἱ ἀρχιερεῖς

έμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων (καὶ Φαρισαίων *Ο*) ἔλεγον· 42 ἄλλους ἔσωσεν, ἐαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. (εἰ *κ*) βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν (ἐπ' *no*) (αὐτόν. *N(k)O*) 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ρύσάσθω νῦν (αὐτὸν *ko*) εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι νιός. 44 Τὸ δ' αὐτὸν καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρωθέντες (σὺν *no*) αὐτῷ ὠνείδιζον (αὐτόν. *N(k)O*) 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν (ἀνεβόησεν *NK(o)*) δὲ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· (ηλι ηλι, *NK(o)*) λεμα σαβαχθανι; τοῦτ' ἐστιν· θεέ μου θεέ μου, ίνατί ίνατί με ἐγκατέλιπες; 47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὅξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ (ἔλεγον· *NK(o)*) ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν. (Ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα. *Ο*) 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 Καὶ ἵδού τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν ἔως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῳχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων (ἡγέρθησαν, *N(k)O*) 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ (γενόμενα *NK(o)*) ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ νιός ἦν οὗτος. 55 Ἡσαν δὲ

έκει γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι αἴτινες
ἡκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι
αὐτῷ, **56** ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ
Ιακώβου καὶ (Ἰωσήφ *Ν(κ)Ο*) μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν
νιῶν Ζεβεδαίου. **57** Ὁψίας δὲ γενομένης ἤλθεν ἄνθρωπος
πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, δις καὶ αὐτὸς
(ἐμαθητεύθη *Ν(Κ)Ο*) τῷ Ἰησοῦ. **58** οὗτος προσελθὼν
τῷ Πιλάτῳ ἥτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε δὲ Πιλᾶτος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι (τὸ σῶμα. *κο*) **59** Καὶ λαβὼν
τὸ σῶμα δὲ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸν (ἐν *νο*) σινδόνι
καθαρῷ **60** καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ δὲ
ἔλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν
τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. **61** ἦν δὲ ἔκει Μαριὰμ ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ
τάφου. **62** Τῇ δὲ ἐπαύριον ἦτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον
63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν δὲ τὸν ἐκεῖνος δὲ πλάνος
εἶπεν ἔτι ζῶν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. **64** κέλευσον
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἵως τῆς τρίτης ἡμέρας,
μήποτε μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (νυκτὸς *Κ*)
κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπώσιν τῷ λαῷ· ἤγερθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν. καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
65 Ἔφη (δὲ *κ*) αὐτοῖς δὲ Πιλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν·
ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. **66** Οἱ δὲ πορευθέντες
ἥσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ
τῆς κουστωδίας.

28 Ὁψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων
ἤλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι
τὸν τάφον. **2** καὶ ἴδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος

γὰρ κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ (καὶ *νο*) προσελθὼν
ἀπεκύλισεν τὸν λίθον (ἀπὸ τῆς θύρας *Κ*) καὶ ἐκάθητο
ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ (ώς *ΝΚ(ο)*) ἀστραπὴ
καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν (ώς *Ν(κ)Ο*) χιών. 4
ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ
(ἔγενήθησαν ώς *Ν(κ)Ο*) νεκροί. 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς; οἴδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὥδε·
ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου
ἔκειτο (ό κύριος. *ΚΟ*) 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἔκει αὐτὸν ὅψεσθε.
ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ (ἀπελθοῦσαι *Ν(κ)Ο*) ταχὺ ἀπὸ
τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον
ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 (὾ς δὲ ἐπορεύοντο
ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ *Κ*) καὶ ἰδοὺ (ό *κο*)
Ἰησοῦς (ὑπήντησεν *Ν(κ)Ο*) αὐταῖς λέγων· χαίρετε.
αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ
προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ
φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα
ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κάκει κάκει με ὅψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἴδού τινες τῆς κουστωδίας
ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
ἄπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων συμβούλιον τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ
ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις 13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν
κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο (ἐπὶ *ΝΚ(ο)*) τοῦ
ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερύμνους

ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν
ώς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον (ἡμέρας. *no*) 16 Οἱ δὲ
ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς
τὸ δρός οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. 17 καὶ ἰδόντες
αὐτὸν προσεκύνησαν (αὐτῷ, *k*) οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18
Καὶ προσελθών ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη
μοι πᾶσα ἔξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ (τῆς *no*) γῆς. 19
πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη (βαπτίζοντες
NK(o) αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ νίοῦ
καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν
πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἴδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι
πάσας τὰς ἡμέρας ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. (ἀμήν
KO) (aiōn g165)

Κατα Μαρκον

1 Αρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ (τοῦ *ko*) θεοῦ· **2** (καθὼς *N(k)O*) γέγραπται ἐν (τῷ Ἡσαΐᾳ *NO*) (τῷ *N(k)O*) (προφήτῃ· *N(K)O*) ιδοὺ (ἐγὼ *KO*) ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, δἵς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου (ἔμπροσθέν σου. *K*) **3** φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. **4** Ἐγένετο Ἰωάννης (ὁ *no*) βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. **5** καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. **6** (καὶ *no*) ἦν (δὲ *k*) ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. **7** καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἵσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἴμαντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. **8** ἐγὼ (μὲν *k*) ἐβάπτισα ὑμᾶς (ἐν *ko*) ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ. **9** Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. **10** καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα (ώς *N(k)O*) περιστερὰν καταβαῖνον (εἰς *N(k)O*) αὐτόν. **11** καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν (σοὶ *N(K)O*) εὐδόκησα. **12** Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. **13** καὶ ἦν (ἐκεῖ *k*) ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶς καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι

διηκόνουν αὐτῷ. **14** (Καὶ *ο*) μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον (τῆς βασιλείας *Κ*) τοῦ θεοῦ **15** καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἥγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. **16** (Καὶ *νο*) (παράγων *Ν(κ)Ο*) (δὲ *κ*) παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν (αὐτοῦ *κ*) (τοῦ *ο*) (Σίμωνος *νο*) (ἀμφιβάλλοντας *Ν(κ)Ο*) (ἀμφίβληστρον *κ*) ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. **17** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **18** καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα (αὐτῶν *κ*) ἤκολούθησαν αὐτῷ. **19** Καὶ προβὰς (ἐκεῖθεν *κ*) ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, **20** καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. **21** Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ. καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθῶν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. **22** καὶ ἔξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. **23** Καὶ (εὐθὺς *ΝΟ*) ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἀνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· (εά *Κ*) τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ὑμᾶς; οἶδά σε τίς εἰ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. **25** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ (φωνῆσαν *Ν(κ)Ο*) φωνῇ μεγάλῃ ἔξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. **27** καὶ ἐθαμβήθησαν (ἄπαντες *Ν(κ)Ο*) ὡστε συζητεῖν πρὸς

(ξαυτοὺς *N(k)O*) λέγοντας τί ἔστιν τοῦτο; (τίς ἡ *k*) διδαχὴ (ἡ *k*) καὶ νὴ (αὕτη ὅτι *k*) κατ’ ἔξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. **28** (Καὶ *no*) ἐξῆλθεν (δὲ *k*) ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς (πανταχοῦ *NO*) εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. **29** Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς (ἐξελθόντες ἥλθον *NK(O)*) εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. **31** καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός (αὐτῆς *ko*) καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός (εὐθέως, *K*) καὶ διηκόνει αὐτοῖς. **32** Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε (ἔδυ *N(k)O*) ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους: **33** καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. **34** καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν καὶ οὐκ ἥφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι ἥδεισαν αὐτόν (Χριστὸν εἶναι. *O*) **35** Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κάκεī κάκεī προσηγένετο. **36** καὶ (κατεδίωξεν *N(k)O*) αὐτὸν (ὁ *ko*) Σίμων καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ. **37** καὶ (εὗρον *N(k)O*) αὐτὸν (καὶ *no*) λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. **38** Καὶ λέγει αὐτοῖς ἄγωμεν (ἀλλαχοῦ *NO*) εἰς τὰς ἔχομένας κωμοπόλεις ἵνα καὶ ἐκεī κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ (ἐξῆλθον. *N(k)O*) **39** Καὶ (ἥλθεν *N(k)O*) κηρύσσων (εἰς τὰς συναγωγὰς *N(k)O*) αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. **40** Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν (αὐτὸν *ko*) καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαι

με καθαρίσαι. **41** (ό *k*) (καὶ *N(k)O*) ('Ιησοῦς *k*)
(σπλαγχνισθεὶς *NK(O)*) ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο
καὶ λέγει αὐτῷ θέλω, καθαρίσθητι. **42** καὶ (εἰπόντος αὐτοῦ
K) εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτὸν **44** καὶ
λέγει αὐτῷ ὅρα, μηδὲν μηδὲν εἴπης ἀλλ' ὑπαγε, σεαυτὸν
δεῖξον τῷ ἵερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἢ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **45** οὐ δὲ
ἐξελθὼν ἦρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν
λόγον ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν
εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω (ἐπ' *N(k)O*) ἐρήμοις τόποις ἦν. καὶ
ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν (πάντοθεν. *N(k)O*)

2 Καὶ (εἰσελθὼν *N(k)O*) πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι'
ἡμερῶν (καὶ *k*) ἡκούσθη ὅτι (ἐν οἴκῳ *N(k)O*) ἐστίν. **2**
καὶ (εὐθέως *KO*) συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. **3** Καὶ
ῆρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἱρόμενον
ὑπὸ τεσσάρων. **4** καὶ μὴ δυνάμενοι (προσενέγκαι *N(k)O*)
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν
καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράβαττον (ὅπου *N(k)O*)
οὐ παραλυτικὸς κατέκειτο. **5** (καὶ *no*) ἴδων (δὲ *ko*)
οὐ Ίησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ·
τέκνον, (ἀφίενταί σου *N(k)O*) αἱ ἀμαρτίαι (σου. *k*)
6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. **7** τί οὗτος οὕτως
λαλεῖ; (βλασφημεῖ *N(k)O*) τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας
εἰ μὴ εῖς οὐ θεός; **8** καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς οὐ Ίησοῦς τῷ
πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως (αὐτοὶ *o*) διαλογίζονται ἐν
ἔαυτοῖς (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς τί ταῦτα διαλογίζεσθε

ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **9** τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν
τῷ παραλυτικῷ· (ἀφίενται σου *N(k)O*) αἱ ἀμαρτίαι, ἢ
εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)(o)*) καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου
καὶ περιπάτει; **10** Ἰνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἀμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ
παραλυτικῷ· **11** σοὶ λέγω· (ἔγειρε, *N(k)O*) (καὶ *k*)
ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12 Καὶ ἡγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν
(ἔμπροσθεν *N(k)O*) πάντων ὥστε ἔξιστασθαι πάντας καὶ
δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὗτως οὐδέποτε εἴδομεν.
13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. **14** Καὶ
παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τῷ
τελώνιον καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
ἡκολούθησεν αὐτῷ. **15** Καὶ (γίνεται *N(k)(o)*) (ἐν τῷ *ko*)
κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἀμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ἥσαν γὰρ πολλοί, καὶ (ἡκολούθουν *N(k)O*) αὐτῷ.
16 καὶ οἱ γραμματεῖς (καὶ *k*) (τῶν Φαρισαίων *N(k)O*)
(καὶ *o*) ἰδόντες (ὅτι *N(k)O*) (ἐσθίει *N(k)(o)*) μετὰ
τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· (τί *k*) ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν
ἐσθίει (καὶ πίνει; *KO*) **17** Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· (ὅτι *no*) οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ
ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἥλθον καλέσαι δικαίους
ἀλλ’ ἀμαρτωλούς (εἰς μετάνοιαν. *K*) **18** Καὶ ἥσαν οἱ
μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ (τῶν *K*) (Φαρισαῖοι *N(k)O*)
νηστεύοντες καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διὰ τί οἱ
μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ (μαθηταὶ *no*) τῶν Φαρισαίων

νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; **19** Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς μὴ δύνανται οἱ νίοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' (αὐτῶν *N(k)O*) οὐ δύνανται νηστεύειν. **20** ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν (ἔκείνῃ *N(K)O*) (τῇ *N(k)O*) (ἡμέρᾳ. *N(K)O*) **21** (Καὶ *k*) οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ (ἰμάτιον παλαιόν· *N(k)O*) εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα (ἀπ' *no*) αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. **22** Καὶ οὐδεὶς βάλλει οῖνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, (βήξει *N(k)O*) ὁ οῖνος (ὁ νέος *k*) τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οῖνος (ἀπόλλυται *N(K)O*) καὶ οἱ ἀσκοί (ἀπολοῦνται ·*ko*) ἀλλ' οῖνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς (βλητέον. *ko*) **23** Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν (παραπορεύεσθαι *NK(o)*) διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. **24** καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν (ἐν *k*) τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; **25** Καὶ (αὐτὸς *k*) (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **26** πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ (τοῦ *k*) ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ (τοὺς ἱερεῖς, *N(k)O*) καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; **27** καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, (καὶ *no*) οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. **28** ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἄνθρωπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἔξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, **2** καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτὸν ἵνα (κατηγορήσωσιν *NK(o)*) αὐτοῦ. **3** καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν (ξηρὰν *N(k)O*) χεῖρα ἔχοντι· (ἔγειρε *N(k)O*) εἰς τὸ μέσον. **4** καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. **5** καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ’ ὄργης, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα (σου. *KO*) καὶ ἔξετεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ (ύγιης ὡς ἡ ἄλλη. *K*) **6** Καὶ ἔξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον (ἐδίδουν *N(k)O*) κατ’ αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. **7** Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας (ἡκολούθησεν *N(k)O*) (αὐτῷ *k*) καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας **8** καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ (οἱ *k*) περὶ Τύρου καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ (ἀκούοντες *N(k)O*) ὅσα (ἐποίει *NK(o)*) ἥλθον πρὸς αὐτόν. **9** Καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. **10** πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν ὥστε ἐπιπίτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας. **11** καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν (ἐθεώρουν, προσέπιπτον *N(k)O*) αὐτῷ καὶ (ἐκραζον λέγοντες *N(k)O*) ὅτι σὺ εἶ ὁ νίὸς τοῦ Θεοῦ. **12** καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν (ποιήσωσιν. *NK(o)*) **13** Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὅρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἥθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησεν δώδεκα (οὓς καὶ ἀποστόλους ὡνόμασεν *ΝΟ*) ἵνα ὥσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν **15** καὶ ἔχειν ἔξουσίαν (θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ *Κ*) ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. **16** (καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα *ΝΟ*) καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον, **17** καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς (ὄνόματα *ΝΚ(ο)*¹) Βοανηργές, ὃ ἐστιν υἱὸς βροντῆς. **18** καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον **19** καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτὸν. Καὶ (ἔρχεται *Ν(Κ)Ο*) εἰς οἶκον, **20** καὶ συνέρχεται πάλιν (ὅς *ΝΟ*) ὅχλος ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς (μηδὲ *Ν(κ)Ο*) ἄρτον φαγεῖν. **21** καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. **22** καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **23** Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; **24** καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἔαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. **25** καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἔαυτὴν μερισθῇ, οὐ (δυνήσεται *Ν(κ)Ο*) ἡ οἰκία ἐκείνη (σταθῆναι *ΝΚ(ο)*). **26** καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἔαυτὸν καὶ (ἐμερίσθη, *Ν(κ)Ο*) οὐ δύναται (στῆναι *Ν(κ)Ο*) ἀλλὰ τέλος ἔχει. **27** (ἀλλ' *ΝΟ*) οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (διαρπάσει. *ΝΚ(ο)*). **28** Ἄμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀμαρτήματα καὶ

(αἱ *no*) βλασφημίαι (δσα ἐὰν *N(k)O*) βλασφημήσωσιν·

29 δς δ ἀν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, οὐκ
ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου

(ἀμαρτήματος *N(K)O*) (aiōn g165, aiōnios g166) **30** δτι ἔλεγον·
πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. **31** (Καὶ ἔρχεται *N(K)O*) ἡ μῆτηρ
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. καὶ ἔξω (στήκοντες *N(k)O*)
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν (καλοῦντες *N(k)O*) αὐτόν. **32** καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὅχλος, (καὶ *no*) (λέγουσιν *N(k)O*)
(δὲ *k*) αὐτῷ· ἴδού ἡ μῆτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου (καὶ
αἱ ἀδελφαί σου *NO*) ἔξω ζητοῦσίν σε. **33** Καὶ (ἀποκριθεὶς
N(k)O) αὐτοῖς (λέγει· *N(k)O*) τίς ἐστιν ἡ μῆτηρ μου
(καὶ *N(k)O*) οἱ ἀδελφοί μου; **34** καὶ περιβλεψάμενος
τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μῆτηρ
μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. **35** δς γὰρ ἀν ποιήσῃ τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ (μου *k*) καὶ
μῆτηρ ἐστίν.

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ
(συνάγεται *N(k)O*) πρὸς αὐτὸν ὅχλος (πλεῖστος *N(K)O*)
ῶστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα (τὸ *k*) καθῆσθαι ἐν τῇ
θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὅχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς
(ἵσαν. *N(k)O*) **2** καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλὰ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. **3** Ἀκούετε.
Ίδού ἔξῆλθεν ὁ σπείρων (τοῦ *ko*) σπεῖραι· **4** καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἥλθεν τὰ
πετεινὰ (τοῦ οὐρανοῦ *K*) καὶ κατέφαγεν αὐτό. **5** (καὶ
no) ἄλλο (δὲ *k*) ἐπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες (καὶ *o*)
ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἔξανέτειλεν διὰ τὸ
μὴ ᔁχειν βάθος γῆς. **6** (καὶ *N(k)O*) (ὅτε *NO*) (ἀνέτειλεν
N(k)O) (δὲ *no*) (ἥλιος, ἐκαυματίσθη *N(k)O*) καὶ διὰ

τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό,
καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ (ἄλλα *N(k)O*) ἔπεσεν
εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα
καὶ (αὐξανόμενα *N(k)(o)*) καὶ ἔφερεν (ἐν *N(K)(o)*)
τριάκοντα καὶ (ἐν *N(K)(o)*) ἔξήκοντα καὶ (ἐν *N(K)(o)*)
έκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν (αὐτοῖς *k*) (δὲς ἔχει *N(k)O*) ὥτα
ἀκούειν ἀκουέτω. 10 (Καὶ *no*) ὅτε (δὲ *k*) ἐγένετο (κατὰ
N(K)O) (μόνας, ἡρώτων *N(k)O*) αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖς δώδεκα (τὰς *N(k)O*) (παραβολάς. *N(K)O*) 11
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὑμῖν (γνῶναι *k*) τὸ μυστήριον δέδοται
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς
τὰ πάντα γίνεται 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ
ἴδωσιν καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν μήποτε
μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς (τὰ ἀμαρτήματα.
k) 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν
όδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς
ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον
(εἰς *N(k)O*) (ταῖς καρδίαις *K*) (αὐτούς. *N(k)(o)*)
16 καὶ οὗτοί εἰσιν (όμοίως *KO*) οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπειρόμενοι, οἵ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτὸν 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν
έαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν. εἴτα γενομένης θλίψεως
ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ
(ἄλλοι *N(K)O*) εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι
οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον (ἀκούσαντες, *N(k)O*) 19 καὶ
αἱ μέριμναι τοῦ (αἰῶνος *NK(O)*) (τούτου *k*) καὶ ἡ

ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. (aiōn g165) 20 καὶ (ἐκεῖνοί *N(k)O*) εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν (ἐν *N(K)O*) τριάκοντα καὶ (ἐν *N(K)O*) ἔξήκοντα καὶ (ἐν *N(K)O*) ἑκατόν. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς (ὅτι· *o*) μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν (τεθῇ; *N(k)O*) 22 οὐ γάρ ἐστιν (τί *k*) κρυπτόν (δὲ *k*) ἐὰν μὴ (ἵνα *NO*) φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὡτα ἀκούειν ἀκουέτω. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προστεθήσεται ὑμῖν (τοῖς ἀκούουσιν. *K*) 25 δὲ γὰρ (ἄν *k*) (ἔχει, *N(k)O*) δοθήσεται αὐτῷ· καὶ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ (δὲ *N(k)O*) ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς (ἐάν *ko*) ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη (γὰρ *k*) ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον εἴτα στάχυν εἴτα πλήρης (σῖτον *NK(o)*) ἐν τῷ στάχυι. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 Καὶ ἔλεγεν· (πῶς *N(k)O*) ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ ἐν (τίνι *N(k)O*) αὐτὴν παραβολῆ (θῶμεν; *N(k)O*) 31 ὡς (κόκκῳ *NK(o)*) σινάπεως δὲς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, (μικρότερον δὲν *N(k)O*) πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται (μεῖζον *N(k)O*) πάντων τῶν

λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἡδύναντο ἀκούειν. **34** χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ’ ιδίαν δὲ τοῖς (ἰδίοις *N(k)O*) μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα. **35** Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὠφίας γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. **36** καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα (δὲ *k*) (πλοϊα *N(k)O*) ἦν μετ’ αὐτοῦ. **37** καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, (καὶ *no*) τὰ (δὲ *k*) κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον ὥστε ἡδη γεμίζεσθαι (τὸ *no*) (πλοῖον. *N(K)O*) **38** καὶ αὐτὸς ἦν (ἐν *N(k)O*) τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. καὶ (ἐγείρουσιν *N(k)O*) αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; **39** καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **40** Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε; (οὕπω *N(K)O*) (πῶς οὐκ *K*) ἔχετε πίστιν; **41** καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν καὶ ἔλεγον πρὸς ἄλληλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα (ὑπακούει *N(k)O*) αὐτῷ;

5 Καὶ ἤλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν (Γερασηνῶν. *N(K)O*) **2** Καὶ (ἐξελθόντος αὐτοῦ *N(k)O*) ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς (ύπήντησεν *N(k)O*) αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ **3** δὲς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς (μνήμασιν. *N(k)O*) καὶ (οὐδὲ *N(k)O*) (ἄλύσει *N(K)O*) (οὐκέτι οὐκέτι *NO*) οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι **4** διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ

άλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις
καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς ἵσχυεν αὐτὸν
δαμάσαι. **5** καὶ (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*) νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὅρεσιν ἢν κράζων καὶ
κατακόπτων ἔαυτὸν λίθοις. **6** (Καὶ *no*) ιδῶν (δὲ *k*) τὸν
Ίησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν (αὐτῷ
NK(o)). **7** καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ (λέγει: *N(k)O*) τί¹
ἐμοὶ καὶ σοί, Ίησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δρκίζω
σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. **8** ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ
ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. **9**
Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ (ἀπεκρίθη *k*)
(λέγει *N(k)O*) (αὐτῷ *no*) (λεγιῶν *N(k)O*) ὄνομά
μοι ὅτι πολλοί ἔσμεν. **10** καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ
ἵνα μὴ (αὐτὰ *N(k)O*) ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. **11** ἢν
δὲ ἐκεῖ πρὸς (τῷ *N(k)O*) (ὅρει *N(K)O*) ἀγέλη χοίρων
μεγάλη βοσκομένη. **12** καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν (πάντες οἱ
δαίμονες *K*) λέγοντες: πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους
ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. **13** καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς
(εὐθέως *K*) (ό Ίησοῦς, *k*) καὶ ἔξελθόντα τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν
ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν (ἥσαν δὲ
k) ὡς δισχίλιοι καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. **14** (καὶ
no) οἱ (δὲ *k*) βόσκοντες (αὐτοὺς *N(k)O*) (χοίρους
k) ἔφυγον καὶ (ἀπήγγειλαν *N(k)O*) εἰς τὴν πόλιν καὶ
εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ (ἥλθον *N(k)O*) ιδεῖν τί ἔστιν τὸ
γεγονός. **15** Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ίησοῦν καὶ θεωροῦσιν
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον (καὶ *k*) ἴματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν (λεγιῶνα, *N(k)O*)
καὶ ἐφοβήθησαν. **16** καὶ διηγήσαντο (δὲ *o*) αὐτοῖς οἱ

ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν
χοίρων. 17 καὶ ἥρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν
ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν. 18 Καὶ (ἐμβαίνοντος *N(k)O*)
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς
ἴνα μετ' αὐτοῦ ἦ. 19 (καὶ *no*) (ό δὲ Ἰησοῦς *k*) οὐκ
ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ (ἀπάγγειλον *N(k)O*) αὐτοῖς
ὅσα δὲ κύριός σοι (πεποίηκεν *N(k)O*) καὶ ἡλέησέν σε.
20 Καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἥρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει
ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν
εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὅχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν
παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 Καὶ (ἰδού *k*) ἔρχεται εἰς τῶν
ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάϊρος· καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ 23 καὶ (παρακαλεῖ *N(k)O*) αὐτὸν
πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα
ἔλθων ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ (ἴνα *N(k)O*) σωθῆ καὶ
(ζήσῃ. *N(k)O*) 24 Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤκολούθει
αὐτῷ ὅχλος πολὺς καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 Καὶ γυνὴ
(τις *k*) οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη 26 καὶ πολλὰ
παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἱατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
(αὐτῆς *N(k)O*) πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα (τὰ *o*)
περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὅχλῳ ὅπισθεν ἥψατο τοῦ
ίματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἄψωμαι κἄν κἄν τῶν
ίματίων αὐτοῦ σωθήσομαι. 29 Καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ
τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς
μάστιγος. 30 Καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν
ἔξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὅχλῳ

ζλεγεν· τίς μου ἥψατο τῶν ἴματίων; 31 Καὶ ζλεγον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε
καὶ λέγεις τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἵδεῖν τὴν
τοῦτο ποιήσασαν. 33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα,
εἰδὺα δὲ γέγονεν (ἐπ' *k*) αὐτῇ, ἥλθεν καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῇ (θυγάτηρ, *N(k)O*) ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Ὕπαγε
εἰς εἰρήνην καὶ ἵσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου
λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν
διδάσκαλον; 36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς (εὐθέως *K*) (παρακούσας
N(K)O) τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ·
μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα
(μετ' *no*) (αὐτοῦ *N(k)O*) συνακολουθῆσαι εἰ μὴ (τὸν
no) Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου. 38 Καὶ (ἔρχονται *N(K)O*) εἰς τὸν οἶκον τοῦ
ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον (καὶ *no*) κλαίοντας
καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί
θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. (Αὕτὸς *N(k)O*) δὲ
ἐκβαλὼν (πάντας *N(k)O*) παραλαμβάνει τὸν πατέρα
τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ καὶ
εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον (ἀνακείμενον. *K*) 41
καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθα
κοινμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
(ἔγειρε. *N(k)O*) 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ
περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν (εὐθὺς
NO) ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ
ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ (ἔρχεται *N(k)O*) εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ (οἱ *o*) πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα (τούτῳ *N(k)O*) (ὅτι *k*) καὶ (αἱ *no*) δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ (γινόμεναι; *N(k)O*) **3** οὐχ οὕτος ἔστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς (τῆς *no*) Μαρίας (καὶ *no*) ἀδελφὸς (δὲ *k*) Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ᾗδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. **4** (Καὶ *no*) ἔλεγεν (δὲ *k*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **5** καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. **6** καὶ (ἐθαύμαζεν *NK(o)*) διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. **7** Καὶ προσκαλεῖται τὸν δώδεκα καὶ ἤρξατο αὐτὸὺς ἀποστέλλειν δύο δύο καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων **8** καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὄδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, **9** ἀλλ’ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ (ἐνδύσησθε *NK(o)*) δύο χιτῶνας. **10** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου (ἐὰν *NK(o)*) εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. **11** καὶ (ὅς *N(k)O*) ἂν (τόπος *no*) μὴ (δέξηται *N(k)O*) ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. (Ἄμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ

Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. *Κ*) **12** Καὶ ἔξελθόντες (ἐκήρυξαν *N(k)O*) ἵνα (μετανοῶσιν, *N(k)O*) **13** καὶ δαιμόνια πολλὰ ἔξεβαλλον καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον. **14** Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῷδης φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ (ἔλεγον *N(k)O*) ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων (ἐγήγερται *N(k)O*) ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. **15** ἄλλοι (δὲ *no*) ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης (ἐστίν ἢ *Κ*) ὡς εἰς τῶν προφητῶν. **16** ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῷδης (ἔλεγεν *N(k)O*) (ὅτι *k*) δὸν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος (ἐστιν αὐτὸς *k*) ἡγέρθη (ἐκ *ko*) (νεκρῶν. *KO*) **17** αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῷδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν (τῇ *k*) φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναικα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. **18** ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῷδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ σου. **19** ἡ δὲ Ἡρῳδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἥθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι καὶ οὐκ ἤδύνατο. **20** ὁ γὰρ Ἡρῷδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον καὶ συνετήρει αὐτόν. καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ (ἡπόρει, *N(K)O*) καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. **21** Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου ὅτε Ἡρῷδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον (ἐποίησεν *N(k)O*) τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας **22** καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς (αὐτοῦ *N(K)O*) (τῆς *ko*) Ἡρῳδιάδος καὶ ὄρχησαμένης (καὶ *ko*) (ἥρεσεν *N(k)O*) τῷ Ἡρῷδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις εἶπεν ὁ (δὲ *o*) βασιλεὺς τῷ κορασίῳ αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. **23** καὶ ὕμοσεν αὐτῇ (πολλὰ *N*) ὅ (τι *N(k)O*) ἐάν

με αἰτήσης δώσω σοι ἔως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. **24**
(Καὶ *no*) ('Η δὲ *k*) ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς τί¹
(αἰτήσωμαι; *N(k)O*) ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου
τοῦ (βαπτίζοντος. *N(k)O*) **25** καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἡτήσατο λέγουσα· θέλω
ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ. **26** καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς
διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς (ἀνακειμένους *N(K)O*) οὐκ
ἡθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. **27** καὶ εὐθὺς ἀποστείλας
ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν (ἐνέγκαι *N(k)O*)
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. (ὁ *k*) (καὶ *N(k)O*) ἀπελθὼν
ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ **28** καὶ ἤνεγκεν τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ,
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. **29** Καὶ
ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἥλθον καὶ ἤραν τὸ πτῶμα
αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν (τῷ *k*) μνημείῳ. **30** Καὶ
συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγγειλαν
αὐτῷ πάντα (καὶ *k*) ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. **31**
καὶ (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἴδιαν
εἰς ἔρημον τόπον καὶ (ἀναπαύσασθε *N(k)O*) ὀλίγον·
ἥσαν γὰρ οἱ ἔρχομενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ
φαγεῖν εὐκαίρουν. **32** Καὶ ἀπῆλθον (ἐν *no*) τῷ πλοίῳ εἰς
ἔρημον τόπον κατ' ἴδιαν. **33** καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας
(οἱ ὄχλοι, *K*) καὶ (ἐπέγνωσαν *NK(O)*) (αὐτὸν *k*)
πολλοὶ καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ
καὶ προῆλθον αὐτούς (καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. *K*)
34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν (ὁ Ἰησοῦς *k*) πολὺν ὄχλον καὶ
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' (αὐτοὺς *N(k)O*) ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 Καὶ ἥδη ὡρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (ἔλεγον *N(k)O*) ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἥδη ὡρα πολλή: **36** ἀπόλυσον αὐτοὺς ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλων ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί (ἄρτους γὰρ *K*) φάγωσιν (οὐκ ἔχουσιν. *K*) **37** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους καὶ (δώσομεν *N(k)O*) αὐτοῖς φαγεῖν; **38** Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε (καὶ *k*) ἵδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε καὶ δύο ἰχθύας. **39** καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς (ἀνακλīναι *NK(o)*) πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. **40** καὶ ἀνέπεσαν πρασιὰν πρασιὰν (κατὰ *N(k)O*) ἑκατὸν καὶ (κατὰ *N(k)O*) πεντήκοντα. **41** καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα (παρατιθῶσιν *N(k)O*) αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. **42** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, **43** καὶ ἥραν (κλάσματα *N(k)O*) δώδεκα (κοφίνων πληρώματα *N(k)O*) καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. **44** καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους (ώσει *K*) πεντακισχίλιοι ἄνδρες. **45** Καὶ εὐθὺς ἤναγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν ἔως αὐτὸς (ἀπολύει *N(k)O*) τὸν ὄχλον. **46** καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. **47** Καὶ ὄψιας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **48** καὶ (ἰδὼν *N(k)O*) αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, (καὶ *k*) περὶ τετάρτην

φυλακήν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἥθελεν παρελθεῖν αὐτούς. **49** Οἱ δὲ ἴδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν (ὅτι *no*) φάντασμά (ἔστιν, *N(k)O*) καὶ ἀνέκραξαν· **50** πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. (ό *no*) (δὲ *N(k)O*) εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **51** καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔξισταντο (καὶ ἐθαύμαζον· *K*) **52** οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, (ἀλλ' *N(K)O*) ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. **53** Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἥλθον (εἰς *no*) Γεννησαρὲτ καὶ προσωριμίσθησαν. **54** καὶ ἔξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν **55** (περιέδραμον *N(k)O*) ὅλην τὴν (χώραν *N(k)O*) ἐκείνην (καὶ *no*) ἥρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἥκουν ὅτι (ἐκεῖ *ko*) ἔστιν. **56** καὶ ὅπου ἀν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ (εἰς *no*) πόλεις ἢ (εἰς *no*) ἀγροὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἄν κἄν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ ἄψωνται, καὶ ὅσοι ἀν (ἥψαντο *N(k)O*) αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. **2** καὶ ἴδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ (ὅτι *no*) κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, (ἐσθίουσιν *N(k)O*) (τοὺς *no*) ἄρτους (ἐμέμψαντο· *K*) **3** οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· **4** καὶ ἀπ' ἀγορᾶς (δὲ *o*) (ὅταν ἔλθωσιν

κο) ἐὰν μὴ (βαπτίσωνται, *ΝΚ(ο)*) οὐκ ἔσθίουσιν· καὶ
ἄλλα πολλά ἔστιν ἂ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. 5
(Καὶ *Ν(κ)Ο*) ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖς; διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ (κοιναῖς *Ν(Κ)Ο*)
χερσὶν ἔσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 Ο δὲ (ἀποκριθεὶς *κ*)
εἶπεν αὐτοῖς (ὅτι· *κο*) καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ
ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται (ὅτι *νο*) οὗτος ὁ
λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. 7 μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες
διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 Ἀφέντες (γὰρ
κ) τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων (βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα
παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. *ΚΟ*) 9 καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ ἵνα τὴν
παράδοσιν ὑμῶν (στήσητε. *Ν(κ)Ο*) 10 Μωϋσῆς γὰρ
εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ. 11
ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ·
κορβᾶν, ὃ ἔστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, 12 (καὶ
κο) οὐκέτι οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
(αὐτοῦ *κ*) ἢ τῇ μητρὶ (αὐτοῦ, *κ*) 13 ἀκυροῦντες τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ
παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 Καὶ προσκαλεσάμενος
(πάλιν *Ν(Κ)Ο*) τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· (ἀκούσατέ
Ν(κ)Ο) μου πάντες καὶ (σύνετε. *Ν(κ)Ο*) 15 οὐδέν
ἔστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν
ἢ δύναται κοινῶσαι αὐτόν, ἀλλὰ τὰ (ἐκ τοῦ ἀνθρώπου

ΝΟ) ἐκπορευόμενά (ἀπ' αὐτοῦ *k*) (ἐκεῖνά *ko*) ἔστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 16 (Εἴ τις ἔχει ὡτα ἀκούειν ἀκουέτω. *ΚΟ*) 17 καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (περὶ *k*) (τὴν παραβολήν. *Ν(κ)Ο*) 18 καὶ λέγει αὐτοῖς οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἔστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται (καθαρίζων *Ν(κ)Ο*) πάντα τὰ βρώματα. 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 24 (Καὶ *ko*) Ἐκεῖθεν (δὲ *no*) ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ (ὅρια *Ν(κ)Ο*) Τύρου (καὶ Σιδῶνος, *ΚΟ*) καὶ εἰσελθὼν εἰς (τὴν *k*) οἰκίαν οὐδένα ἥθελεν γνῶναι καὶ οὐκ ἡδυνήθη λαθεῖν. 25 (ἀλλ' εὐθὺς *ΝΟ*) ἀκούσασα (γὰρ *k*) γυνὴ περὶ αὐτοῦ ἦς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνὶς Συροφοινίκισσα τῷ γένει, καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον (ἐκβάλῃ *Ν(κ)Ο*) ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 (ὁ *k*) (καὶ *Ν(κ)Ο*) (Ἴησοῦς *k*) (ἔλεγεν *Ν(κ)Ο*) αὐτῇ ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· (ναὶ *ΚΟ*) κύριε, καὶ (γὰρ *k*) τὰ κυνάρια

ύποκάτω τῆς τραπέζης (έσθίουσιν *N(k)O*) ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. **29** Καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε, ἔξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. **30** καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἴκον αὐτῆς εὗρεν τὸ (παιδίον *N(K)O*) (βεβλημένον *N(k)O*) ἐπὶ (τὴν κλίνην *N(k)O*) καὶ τὸ δαιμόνιον ἔξεληλυθός. **31** Καὶ πάλιν ἔξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν (διὰ *N(K)O*) Σιδῶνος (εἰς *N(k)O*) τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. **32** καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν (καὶ *no*) μογιλάλον καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. **33** καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἴδιαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, **34** καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ· εφφαθα, δὲ ἐστιν διανοίχθητι. **35** καὶ (εὐθέως *NK*) (ἥνοιγησαν *N(k)O*) αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. **36** καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ (λέγωσιν· *N(k)O*) ὅσον δὲ (αὐτὸς *k*) αὐτοῖς διεστέλλετο, (αὐτοὶ *no*) μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. **37** καὶ ὑπερπερισσῶς ὑπερπερισσῶς ἔξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ (τοὺς *NK*) ἀλάλους λαλεῖν.

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις (πάλιν *NO*) (πολλοῦ *N(k)O*) ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἔχοντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος (δὲ Ἰησοῦς *k*) τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ *k*) λέγει αὐτοῖς· **2** σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἥδη (ἡμέραι *N(k)O*) τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. **3** καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις

εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλινθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ (καί *N(K)O*)
τινες αὐτῶν (ἀπὸ *no*) μακρόθεν (ῆκασιν. *NK(o)*). 4 Καὶ
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (ὅτι *no*) πόθεν
τούτους δυνήσεται τις ὡδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ’ ἐρημίας;
5 καὶ (ἡρώτα *N(k)O*) αὐτούς πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ
δὲ εἴπαν· ἔπτά. 6 καὶ (παραγγέλλει *N(k)O*) τῷ ὄχλῳ
ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ λαβὼν τοὺς ἔπτὰ ἄρτους,
εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ἴνα (παρατιθῶσιν *N(k)O*) καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας (αὐτὰ *no*)
εἶπεν καὶ (ταῦτα παρατιθέναι. *N(k)O*) 8 (καὶ *no*)
ἔφαγον (δέ *k*) καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἥραν περισσεύματα
κλασμάτων ἔπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ (οἱ φαγόντες *KO*)
ώς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 Καὶ εὐθὺς
ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἤλθεν εἰς
τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ
ἥρξαντο συζητεῖν αὐτῷ ζητοῦντες παρ’ αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 Καὶ ἀναστενάξας
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη (ζητεῖ *N(k)O*)
σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ
σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς (εἰς τὸ *ko*)
(πλοῖον *KO*) ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 14 καὶ ἐπελάθοντο
λαβεῖν ἄρτους καὶ εἰ μὴ ἔνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ’ ἔαυτῶν
ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε,
βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης
Ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἄλλήλους (λέγοντες
k) ὅτι ἄρτους οὐκ (ἔχουσιν. *N(K)O*) 17 καὶ γνοὺς (ό
ko) (Ιησοῦς *KO*) λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι
ἄρτους οὐκ ᔁχετε; οὕπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; (ἔτι *K*)

πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; **18** ὁφθαλμοὺς
ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὡτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ
μνημονεύετε; **19** ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἐκλασσα εἰς τοὺς
πεντακισχιλίους πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις
ἥρατε; λέγουσιν αὐτῷ δώδεκα. **20** ὅτε (δὲ *k(o)*¹) τοὺς ἕπτὰ
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους πόσων σπυρίδων πληρώματα
κλασμάτων ἥρατε; (οἱ *ko*) (καὶ λέγουσιν *N(k)O*) (αὐτῷ
no) ἔπτά. **21** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· (οὕπω *N(K)O*) (πῶς
KO) συνίετε; **22** Καὶ (ἔρχονται *N(K)O*) εἰς Βηθσαϊδάν,
καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
αὐτοῦ ἄψηται. **23** καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ
(ἐξήνεγκεν *N(k)O*) αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς
τὰ ὅμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτόν·
εἴ τι (βλέπεις; *N(K)O*) **24** καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω
τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. **25** εἴτα
πάλιν (ἐπέθηκεν *NK(o)*²) τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὁφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ (ἐποίησεν αὐτὸν *K*) (διέβλεψεν *N(K)O*) καὶ
(ἀπεκατέστη *N(k)O*) καὶ (ἐνέβλεπεν *N(k)O*) τηλαυγῶς
(ἄπαντα. *N(k)O*) **26** καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς (τὸν *k*)
οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς (μηδὲ
εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. *KO*) **27** Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς
Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἀνθρωποι εἶναι; **28** οἱ
δὲ (εἴπαν *N(k)O*) (αὐτῷ λέγοντες· ὅτι *no*) Ἰωάννην
(εἴς *N(k)O*) τῶν προφητῶν. **29** καὶ αὐτὸς (ἐπηρώτα
αὐτούς· *N(k)O*) ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς
(δὲ *k*) ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστός, **30** καὶ

ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. **31** καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι (ὑπὸ *N(k)O*) τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. **32** καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. **33** ὃ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἴδων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν (τῷ *k*) Πέτρῳ (καὶ *no*) (λέγει: *N(k)O*) ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. **34** καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· (εἴ *NO*) (τις *N(k)O*) θέλει ὀπίσω μου (ἀκολουθεῖν, *N(K)O*) ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. **35** δὲς γὰρ (ἐὰν *N(k)O*) θέλῃ τὴν ψυχὴν (αὐτοῦ *NK(o)*) σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· δὲς δὲς ἀν (ἀπολέσει *N(k)O*) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, (οὗτος *k*) σώσει αὐτήν. **36** τί γὰρ (ὢφελεῖ *N(k)O*) (τὸν *o*) ἀνθρωπὸν (ἐὰν *ko*) (κερδῆσαι *N(k)O*) τὸν κόσμον ὅλον καὶ (ζημιωθῆναι *N(k)O*) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; **37** (ἢ *k*) τί (γὰρ *no*) (δοῖ *N(k)O*) ἀνθρωπὸς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; **38** δὲς γὰρ (ἐὰν *N(k)O*) ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὥδε τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἔως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθοῦσαν ἐν δυνάμει. **2**

Καὶ μετὰ ἡμέρας ἔξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ' ιδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν, **3** καὶ τὰ ἴματα αὐτοῦ (ἐγένετο *NK(o)*)
στίλβοντα, λευκὰ λίαν (ὡς χιών, *K*) οἵα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται (οὕτως *no*) λευκᾶναι. **4** καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. **5** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὡδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς,
σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. **6** οὐ γάρ
ἥδει τί (ἀποκριθῇ, *N(k)(o)*)
ἔκφοβοι γάρ (ἐγένοντο.
N(k)O) **7** Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ
(ἐγένετο *N(k)O*) φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης (λέγουσα· *k*)
οὗτός ἐστιν ὁ νίός μου ὁ ἀγαπητός· ἀκούετε αὐτοῦ. **8**
καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐκέτι οὐδένα εἶδον
(ἀλλὰ *NK(o)*)
τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἔαυτῶν. **9** (Καὶ
no) καταβαινόντων (δὲ *k*) αὐτῶν (ἐκ *N(k)O*) τοῦ
ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἄ εἶδον διηγήσωνται
εἰ μὴ δταν ὁ νίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. **10**
καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἔαυτοὺς συζητοῦντες τί¹
ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. **11** καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν
πρῶτον; **12** ὁ δὲ (ἀποκριθεὶς *k*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτοῖς·
Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ
πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ
πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ. **13** ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας
ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα (ἥθελον *N(k)O*)
καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν. **14** Καὶ (ἐλθόντες *N(k)O*)
πρὸς τοὺς μαθητὰς (εἶδον *N(K)O*) ὅχλον πολὺν περὶ

αύτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας (πρὸς *no*) (αὐτούς.
N(k)O) **15** καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος (ἰδόντες *N(k)O*) αὐτὸν
(ἐξεθαμβήθησαν *N(k)O*) καὶ προστρέχοντες ἡσπάζοντο
αὐτόν. **16** καὶ ἐπηρώτησεν (αὐτούς *N(k)O*) (γραμματεῖς
K) τί συζητεῖτε πρὸς (αὐτούς; *NK(O)*). **17** Καὶ (ἀπεκρίθη
N(k)O) (αὐτῷ *no*) εἶς ἐκ τοῦ ὄχλου (εἴπεν· *k*)
διδάσκαλε, ἦνεγκα τὸν νιόν μου πρὸς σὲ ἔχοντα πνεῦμα
ἄλαλον. **18** καὶ ὅπου (ἐὰν *N(k)O*) αὐτὸν καταλάβῃ,
ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας (αὐτοῦ
k) καὶ ξηραίνεται. καὶ εἴπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸν
ἔκβαλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. **19** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς (αὐτοῖς
N(K)O) λέγει· Ὡ γενεὰ ἀπιστος, ἔως πότε πρὸς ὑμᾶς
ἔσομαι, ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς
με. **20** καὶ ἦνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἵδων αὐτὸν
τὸ πνεῦμα εὐθὺς (συνεσπάραξεν *N(k)O*) αὐτόν, καὶ
πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. **21** καὶ ἐπηρώτησεν
τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἔστιν ὃς τοῦτο γέγονεν
αὐτῷ; ὁ δὲ εἴπεν· (ἐκ *no*) παιδιόθεν. **22** καὶ πολλάκις καὶ
εἰς (τὸ *o*) πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ
αὐτόν· ἀλλ’ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ'
ἡμᾶς. **23** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἴπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ (πιστεῦσαι,
K) πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. **24** (καὶ *ko*) εὐθὺς
κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου (μετὰ δακρύων *K*) ἔλεγεν·
πιστεύω (κύριε· *K*) βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. **25** Ἰδὼν δὲ ὁ
Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν (τὸ *k*)
πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι
εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. **26** καὶ (κράξας *N(k)O*) καὶ πολλὰ
(σπαράξας *N(k)O*) (αὐτόν *k*) ἐξῆλθεν, καὶ ἐγένετο ὥσει

νεκρὸς ὥστε (τοὺς *no*) πολλοὺς λέγειν δτι ἀπέθανεν. 27
ό δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς (αὐτοῦ *N(k)O*) ἤγειρεν
αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. 28 Καὶ (εἰσελθόντος αὐτοῦ *N(k)O*)
εἰς οἴκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ’ ἴδιαν ἐπηρώτων αὐτὸν
ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ
ἐν προσευχῇ (καὶ νηστείᾳ. *KO*) 30 Κάκειθεν Κάκειθεν
ἐξελθόντες (παρεπορεύοντο *NK(o)*) διὰ τῆς Γαλιλαίας,
καὶ οὐκ ἥθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς δτι ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν
αὐτὸν, καὶ ἀποκτανθεὶς (μετὰ τρεῖς *N(k)O*) (ἡμέρας
NK(o)) ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ ρῆμα καὶ
ἔφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 33 Καὶ (ἥλθον *N(K)O*) εἰς
Καφαρναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς·
τί ἐν τῇ ὁδῷ (πρὸς ἑαυτοὺς *K*) διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ
ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ
τίς μείζων. 35 Καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ
λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων
ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον
ἔστησεν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος
αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς· 37 δος (ἄν *N(k)O*) ἐν τῶν τοιούτων
παιδίων δεξηται ἐπὶ τῷ ὄνοματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ
δος (ἄν *N(k)O*) ἐμὲ (δέχηται, *N(k)O*) οὐκ ἐμὲ δέχεται
ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 (Ἐφη *N(k)O*) (δὲ *k*)
αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· (λέγων *k*) διδάσκαλε, εἴδομέν τινα
(ἐν *no*) τῷ ὄνοματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια (δος οὐκ
ἀκολουθεῖ ἡμῖν *KO*) καὶ (ἐκωλύομεν *N(k)O*) αὐτὸν
ὅτι οὐκ (ἡκολούθει *N(k)O*) ήμῖν. 39 Ό δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·

μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν δος ποιήσει δύναμιν
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαι
με. **40** δος γάρ οὐκ ἐστιν καθ' (ἥμῶν *N(K)O*) ὑπὲρ (ἥμῶν
N(K)O) ἐστιν. **41** δος γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος
ἐν (τῷ *k*) ὀνόματι (μου *k*) ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*) οὐ μὴ (ἀπολέσῃ *NK(o)*) τὸν μισθὸν
αὐτοῦ. **42** καὶ δος (ἄν *NK(o)*) σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον εἰ περίκειται (μύλος ὄνικὸς *N(k)O*) περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. **43** καὶ
ἐὰν (σκανδαλίζῃ *NK(o)*) σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν·
καλόν ἐστίν (σε *N(k)O*) κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
ἢ τὰς δύο χειρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν εἰς τὸ
πῦρ τὸ ἄσβεστον. (**Geenna g1067**) **44** (ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται *KO*) **45** καὶ ἐὰν ὁ
πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν
(σε *N(k)O*) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο
πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν (εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον. *KO*) (**Geenna g1067**) **46** (ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν
οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. *KO*) **47** καὶ ἐὰν ὁ
ὁφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν (σέ
N(k)O) ἐστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ ἢ δύο ὁφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν
γέενναν (τοῦ πυρός *K*) (**Geenna g1067**) **48** ὅπου ὁ σκώληξ
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. **49** πᾶς γὰρ
πυρὶ ἀλισθήσεται (καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται. *KO*)
50 καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἄναλον γένηται, ἐν
τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς (ἄλα *N(k)O*) καὶ
εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις,

10 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας
(καὶ *N(k)O*) (τοῦ *k*) πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ
συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει
πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. **2** καὶ προσελθόντες (οἱ *k*)
Φαρισαῖοι (ἐπηρώτων *N(k)O*) αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ¹
γυναῖκα ἀπολῦσαι πειράζοντες αὐτόν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; **4** οἱ δὲ εἶπαν·
ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ
ἀπολῦσαι. **5** (Καὶ ἀποκριθεὶς *k*) ὁ (δὲ *no*) Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν
ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· **6** ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἀρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς (ὁ *k*) (θεός· *K*) **7** ἔνεκεν
τούτου καταλείψει ἀνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν ὥστε οὐκέτι οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. **9** ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν,
ἀνθρωπος μὴ χωριζέτω. **10** Καὶ (εἰς τὴν οἰκίαν *N(k)O*)
πάλιν οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) περὶ (τοῦ *k*) (τούτου
ἐπηρώτων *N(k)O*) αὐτόν. **11** καὶ λέγει αὐτοῖς· δὲς (ἄν
N(k)O) ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. **12** καὶ ἐὰν (αὐτὴ *N(K)O*) (ἀπολύσασα
N(k)O) τὸν ἀνδρα αὐτῆς (καὶ *k*) (γαμήσῃ ἄλλον,
N(k)O) μοιχᾶται. **13** Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα
αὐτῶν ἄψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ (ἐπετίμησαν αὐτοῖς *N(k)O*)
(προσφέρουσιν. *KO*) **14** ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησεν
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με,
(καὶ *k*) μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. **15** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, δὲς (ἄν *N(k)O*) μὴ
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ

εἰς αὐτήν. **16** καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ (κατευλόγει *N(k)O*) τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά. **17** Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἶς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; (αιῶνιος **g166**) **18** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εῖς ὁ θεός. **19** τὰς ἐντολὰς οἰδας· μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. **20** ὁ δὲ (ἀποκριθεὶς *ko*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. **21** Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἡγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔν (σε *N(k)O*) ὑστερεῖ ὑπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ. καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι (ἄρας τὸν σταυρόν. *K*) **22** ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. **23** καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. **24** οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν (τοὺς πεποιθότας ἐπὶ *KO*) (τοῖς *K*) (χρήμασιν *KO*) εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **25** εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος (διελθεῖν *N(k)O*) ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** οἱ δὲ περισσῶς ἔξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς (έαυτούς· *NK(O)*) καὶ τίς δύναται σωθῆναι; **27** ἐμβλέψας (δὲ *k*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ (τῷ *k*) θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ (ἐστιν *k*) παρὰ τῷ θεῷ. **28** (Καὶ

k) ἥρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἵδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ (ἡκολουθήκαμέν *N(k)O*) σοι. 29 (Ἄποκριθεὶς *ko*) (δὲ *k*) (ἔφη *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἔστιν δος ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα (ἢ γυναῖκα *K*) ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ (ἔνεκεν *no*) τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ (μητέρας *NK(o)*) καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν καὶ ἐν τῷ αἰώνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 32 Ἡσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο· (οἱ *no*) (δὲ *N(k)O*) ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἥρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν 33 ὅτι ἵδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν (αὐτόν, *ko*) καὶ (μετὰ τρεῖς ἡμέρας *N(k)O*) ἀναστήσεται. 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἱάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ (δύο *O*) υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες (αὐτῷ *no*) διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὅ ἐὰν αἰτήσωμέν (σε *no*) ποιήσῃς ἡμῖν. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με (ποιήσω *N(k)O*) ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἴς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἴς ἐξ (ἀριστερῶν *N(k)O*) (σου *k*) καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν

τὸ ποτήριον ὃ ἔγῳ πίνω (ἢ *N(k)O*) τὸ βάπτισμα ὃ ἔγῳ
βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἴπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὃ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ (μὲν *k*) ποτήριον ὃ ἔγῳ πίνω
πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἔγῳ βαπτίζομαι βαπτισθῆσθε·
40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου (ἢ *N(k)O*) ἐξ εὐωνύμων
(μου *k*) οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι ἀλλ’ οἵς ἡτοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἥρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 (‘Ο *k*) (Καὶ *no*) (δὲ *k*)
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὃ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε
ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43
οὐχ οὕτως δέ (ἔστιν *N(k)O*) ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ δις (ἄν *N(k)O*)
θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος· 44
καὶ δις (ἄν *NK(o)*) θέλῃ (ἐν *no*) (ὑμῖν εἰναι *N(k)O*)
πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. 46
Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
Ἱεριχώ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὅχλου ἱκανοῦ (ό *no*)
υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, (ό *k*) τυφλὸς (προσαίτης,
N(k)O) ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι
Ἰησοῦς ὃ (Ναζαρηνός *N(k)O*) ἔστιν, ἥρξατο κράζειν
καὶ λέγειν· (ό *k*) υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ
ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ. ὃ δὲ πολλῷ μᾶλλον
ἔκραζεν· νιέ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὃ Ἰησοῦς
εἶπεν· (φωνήσατε *N(k)O*) αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν
τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, (ἔγειρε, *N(k)O*) φωνεῖ
σε. 50 ὃ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἴμάτιον αὐτοῦ (ἀναπηδήσας
N(k)O) ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ

ό Ἰησοῦς (εἶπεν *N(k)O*) τί σοι θέλεις ποιήσω; ο δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω. **52** (καὶ *no*) ο (δὲ *ko*) Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὑπαγε, ή πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν καὶ ἤκολούθει (αὐτῷ *N(k)O*) (**Ἰησοῦς *k***) ἐν τῇ ὁδῷ.

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **2** καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς (οὕπω *NO*) ἀνθρώπων (ἐκάθισεν· λύσατε *N(k)O*) αὐτὸν (καὶ *no*) (φέρετε. *N(k)O*) **3** καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε (ὅτι *ko*) ο κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν (ἀποστέλλει *N(k)O*) (πάλιν *no*) ὥδε. **4** (καὶ *no*) ἀπῆλθον (δὲ *k*) καὶ εὗρον (τὸν *k*) πῶλον δεδεμένον πρὸς (τὴν *k*) θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου καὶ λύουσιν αὐτόν. **5** καί τινες τῶν ἐκεī ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; **6** οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς (εἶπεν *N(k)O*) ο Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. **7** καὶ (φέρουσιν *N(k)O*) τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ (ἐπιβάλλουσιν *N(k)O*) αὐτῷ τὰ ἴμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' (αὐτόν. *N(k)O*) **8** (καὶ *no*) πολλοὶ (δὲ *k*) τὰ ἴμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας (κόψαντες *N(k)O*) ἐκ τῶν (ἀγρῶν *N(K)O*) (καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. *K*) **9** καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον (λέγοντες· *k*) ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, **10** εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία (ἐν ὀνόματι κυρίου *K*) τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δανίδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. **11**

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα (ό Ἰησοῦς καὶ *k*) εἰς τὸ ιερόν, καὶ περιβλεψάμενος πάντα, (όψίας *NK(o)*) ἥδη οὖσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν. **13** καὶ ᾧδων συκῆν (ἀπὸ *no*) μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἥλθεν εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ. καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· (ό *no*) γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. **14** καὶ ἀποκριθεὶς (ό Ἰησοῦς *k*) εἶπεν αὐτῇ μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. (*aiōn g165*) **15** καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰσελθὼν (ό Ἰησοῦς *k*) εἰς τὸ ιερὸν ἥρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ (τοὺς *no*) ἀγοράζοντας ἐν τῷ ιερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν **16** καὶ οὐκ ἦφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ιεροῦ. **17** καὶ ἐδίδασκεν (καὶ *no*) (ἔλεγεν *N(k)O*) αὐτοῖς; οὐ γέγραπται δτὶ ό οἰκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ (πεποιήκατε *N(k)O*) αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. **18** Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν (ἀπολέσωσιν *N(k)O*) ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς (γὰρ *N(k)O*) ό ὅχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. **19** Καὶ (ὅταν *N(k)O*) ὁψὲ ἐγένετο, (ἐξεπορεύοντο *N(k)O*) ἔξω τῆς πόλεως. **20** καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. **21** καὶ ἀναμνησθεὶς ό Πέτρος λέγει αὐτῷ ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἦν κατηράσω ἐξήρανται. **22** Καὶ ἀποκριθεὶς ό Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς; ἔχετε πίστιν θεοῦ. **23** ἀμὴν (γὰρ *ko*) λέγω ὑμῖν δτὶ ός ἀν εἴπῃ τῷ ὅρει τούτῳ ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν

θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ
(πιστεύῃ *N(k)O*) ὅτι (ὅ λαλεῖ *N(k)O*) γίνεται, ἔσται
αὐτῷ (ὅ ἐὰν εἴπῃ. *K*) **24** διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν πάντα
ὅσα (ἄν *k*) (προσεύχεσθε *N(k)O*) (καὶ *no*) (αἰτεῖσθε,
NK(o)) πιστεύετε ὅτι (έλάβετε, *N(k)O*) καὶ ἔσται ὑμῖν.
25 καὶ ὅταν (στήκετε *N(k)O*) προσευχόμενοι, ἀφίετε
εἴ τι ἔχετε κατά τίνας καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. **26** (εἰ *KO*) (δὲ
ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. *K*) **27** Καὶ ἔρχονται
πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος
αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι **28** καὶ (ἔλεγον *N(k)O*) αὐτῷ· ἐν
ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς (ἢ *N(k)O*) τίς σοι ἔδωκεν
τὴν ἔξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; **29** ὁ δὲ Ἰησοῦς
(ἀποκριθεὶς *k*) εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς (κάγὼ
κάγὼ *KO*) ἔνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητε μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν
ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **30** τὸ βάπτισμα (τὸ *no*)
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητε μοι.
31 καὶ (διελογίζοντο *N(k)O*) πρὸς ἔαυτοὺς λέγοντες·
(τί εἴπωμεν *O*) ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί
οῦν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **32** ἀλλ' (ἐὰν *k*) εἴπωμεν·
ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν (ὄχλον· *N(k)O*) ἄπαντες
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. **33** καὶ
ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ
Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς *k*) λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω
ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς (λαλεῖν· *N(k)O*)
ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν καὶ περιέθηκεν φραγμὸν

καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὡκοδόμησεν πύργον καὶ
ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν **2** καὶ ἀπέστειλεν
πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον ἵνα παρὰ τῶν
γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ (τῶν καρπῶν *N(k)O*) τοῦ ἀμπελῶνος.
3 (οἱ *k*) (καὶ *N(k)O*) λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ
ἀπέστειλαν κενόν. **4** καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸὺς
ἄλλον δοῦλον· κάκεῖνον κάκεῖνον (λιθοβολήσαντες *K*)
ἐκεφαλίωσαν καὶ (ἀπέστειλαν *K*) (ἡτίμασαν. *N(k)O*) **5**
καὶ (πάλιν *k*) ἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεῖνον κάκεῖνον
ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, (οὓς *N(k)O*) μὲν
δέροντες, (οὓς *N(k)O*) δὲ ἀποκτέννοντες. **6** ἔτι (οὗν
K) ἔνα (εἶχεν *N(k)O*) υἱὸν ἀγαπητόν (αὐτοῦ *k*)
ἀπέστειλεν (καὶ *k*) αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτὸὺς λέγων
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. **7** ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ¹
πρὸς ἔαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. **8** καὶ
λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνος. **9** τί οὗν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
ἔλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. **10** οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε·
λίθον δὲ ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας: **11** παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ
ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; **12** καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν κρατῆσαι καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν
ἀπῆλθον. **13** Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν
Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν
λόγω. **14** (οἱ *k*) (καὶ *N(k)O*) ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ·
διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ

οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων ἀλλ' ἐπ'
ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν δοῦναι
κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; **15** δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ
εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε;
φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. **16** οἱ δὲ ἥνεγκαν. καὶ λέγει
αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· Καίσαρος. **17** (Καὶ ἀποκριθεὶς *k*) ὁ (δὲ *no*)
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ
τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ (ἐξεθαύμαζον *N(k)(o)*) ἐπ'
αὐτῷ. **18** Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν οἵτινες
λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ (ἐπηρώτων *N(k)O*)
αὐτὸν λέγοντες· **19** διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν
ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα
καὶ μὴ ἀφῇ (τέκνον *N(K)O*) ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα (αὐτοῦ *k*) καὶ ἔξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ. **20** ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος
ἔλαβεν γυναῖκα καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα.
21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν (καὶ *k*)
(μὴ *N(k)O*) (αὐτὸς *k*) (καταλιπὼν *N(k)O*) σπέρμα
καὶ ὁ τρίτος ὠσαύτως· **22** καὶ (ἔλαβον αὐτὴν *k*) οἱ ἐπτὰ
(καὶ *k*) οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. (ἔσχατον *N(k)O*) πάντων
καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. **23** ἐν τῇ (οὖν *K*) ἀναστάσει ὅταν
ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον
αὐτὴν γυναῖκα. **24** (Καὶ *k*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς (εἶπεν *k*) οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες
τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; **25** ὅταν γὰρ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὗτε γαμοῦσιν οὗτε γαμίζονται ἀλλ'
εἰσὶν ὡς ἄγγελοι (οἱ *ko*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **26** περὶ δὲ
τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ

Μωϋσέως ἐπὶ (τοῦ *N(k)O*) βάτου (πῶς *N(k)O*) εἶπεν
αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἔγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ
καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν (ό *k*) θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ
(θεὸς *k*) ζώντων· (ύμεις οὖν *KO*) πολὺ πλανᾶσθε. 28
Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
συζητούντων, (ἰδὼν *N(k)O*) ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποίᾳ ἔστιν ἐντολὴ πρώτη (πάντων;
N(k)O) 29 (δὲ *k*) ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς (αὐτῷ *ko*) ὅτι
πρώτη (ἔστιν *no*) (πασῶν *K(o)*) (τῶν ἐντολῶν *K*)
ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἶς ἔστιν· 30 καὶ
ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὄλης τῆς καρδίας σου
καὶ ἐξ ὄλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὄλης τῆς διανοίας σου
καὶ ἐξ ὄλης τῆς ἴσχύος σου. (αὕτη πρώτη ἐντολὴ. *KO*)
31 (καὶ *ko*) δευτέρα (όμοία *KO*) αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἀλλη ἐντολὴ
οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἶς ἔστιν (θεὸς *k*) καὶ
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ
ὄλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὄλης τῆς συνέσεως (καὶ ἐξ ὄλης
τῆς ψυχῆς *KO*) καὶ ἐξ ὄλης τῆς ἴσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν
τὸν πλησίον ὡς ἔαντὸν (περισσότερόν *N(K)O*) ἔστιν
πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ (τῶν *k*) θυσιῶν. 34
καὶ ὁ Ἰησοῦς ἴδων αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν
αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἴ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ
οὐδεὶς οὐκέτι οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 35 Καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυίδ ἔστιν; 36
αὐτὸς (γάρ *ko*) Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ·
(εἶπεν *NK(o)*) (ό *ko*) κύριος τῷ κυρίῳ μου· (κάθου

NK(o)) ἐκ δεξιῶν μου ἔως ἣν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου
(ύποκάτω *N(k)O*) τῶν ποδῶν σου. **37** αὐτὸς (οὗν *K*)
Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστιν υἱός; καὶ
ὅ πολὺς ὄχλος ἥκουεν αὐτοῦ ἡδέως. **38** Καὶ (αὐτοῖς *k*)
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν
ταῖς ἀγοραῖς **39** καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς
καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, **40** οἱ κατεσθίοντες τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,
οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα. **41** Καὶ καθίσας
(ὁ Ἰησοῦς *k*) (κατέναντι *NK(o)*) τοῦ γαζοφυλακίου
ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· **42** καὶ ἐλθοῦσα μία
χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο ὅ ἐστιν κοδράντης. **43** καὶ
προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ (εἶπεν *N(k)O*)
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον
πάντων (ἔβαλεν *N(k)O*) τῶν (βαλλόντων *N(k)O*) εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον· **44** πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος
αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα
ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ
εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἵδε ποταπὸι λίθοι
καὶ ποταπὰὶ οἰκοδομαί. **2** Καὶ ὁ Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς
k) εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς;
οὐ μὴ ἀφεθῇ (ῶδε *NO*) λίθος ἐπὶ (λίθον *N(k)O*) ὃς
οὐ μὴ καταλυθῇ. **3** Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὅρος
τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ (ἐπηρώτα *N(k)O*)
αὐτὸν κατ’ ἴδιαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ
Ἀνδρέας· **4** εἰπὸν ἡμῖν· πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον

ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
(ἀποκριθεὶς *k*) ἥρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις
ύμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ (γὰρ *ko*) ἐλεύσονται ἐπὶ¹
τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς
πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ (ἀκούσητε *NK(o)*) πολέμους
καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ (γὰρ *ko*) γενέσθαι,
ἀλλ' οὕπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· (καὶ *k*) ἔσονται σεισμοὶ
κατὰ τόπους· (καὶ *ko*) ἔσονται λιμοί (καὶ ταραχαί·
K) (ἀρχὴ *N(K)O*) ὡδίνων ταῦτα. 9 Βλέπετε δὲ ύμεῖς
ἐαυτούς· παραδώσουσιν (γὰρ *ko*) ύμᾶς εἰς συνέδρια,
καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ
βασιλέων σταθήσεσθε ἔνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον. 11 (καὶ *no*) ὅταν (δὲ *k*) (ἄγωσιν *N(k)O*)
ύμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε (μηδὲ
μελετᾶτε· *K*) ἀλλ' ὁ ἐὰν δοθῇ ύμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἔστε ύμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. 12 (καὶ *no*) παραδώσει (δὲ *k*)
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατήρ τέκνον, καὶ
ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν
αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ύπὸ πάντων διὰ τὸ
ὄνομά μου. ὁ δὲ ύπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14
ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως (τὸ ῥηθὲν ύπὸ²
Δανιὴλ τοῦ προφήτου *K*) (ἔστηκότα *N(k)(o)*) ὅπου
οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη· 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
καταβάτω (εἰς τὴν οἰκίαν *KO*) μηδὲ εἰσελθάτω ἄραι
τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἄγρὸν (ὢν *k*)

μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὄπίσω ἅραι τὸ ἴματιον αὐτοῦ. **17**
οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **18** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
(ἢ φυγὴ ὑμῶν *Κ*) χειμῶνος. **19** ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι θλῖψις οὕτα οὐ γέγονεν τοιαύτῃ ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως
(ἢ *Ν(κ)Ο*) ἔκτισεν δὲ θεὸς ἔως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ
γένηται. **20** καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας,
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς
ἔξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. **21** καὶ τότε ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ· (ἰδε *Ν(κ)Ο*) ὥδε δὲ χριστός (ἢ, *ΚΟ*) (ἰδε
Ν(κ)Ο) ἐκεῖ, μὴ (πιστεύετε. *Ν(κ)Ο*) **22** ἐγερθήσονται
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν
σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατὸν (καὶ
κο) τοὺς ἐκλεκτούς. **23** ὑμεῖς δὲ βλέπετε· (ἰδού *Κ*)
προείρηκα ὑμῖν πάντα. **24** Ἄλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις
μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην δὲ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῇς, **25** καὶ οἱ ἀστέρες
ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (πίπτοντες, *Ν(κ)Ο*) καὶ αἱ
δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. **26** καὶ τότε
ὄψονται τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις
μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. **27** καὶ τότε ἀποστελεῖ
τοὺς ἀγγέλους (αὐτοῦ *Κ*) καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἔως ἄκρου
οὐρανοῦ. **28** ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
ὅταν ἥδη δὲ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύη τὰ
φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. **29** οὕτως
καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. **30** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται.

31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελεύσονται, *NK(o)*) οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ (παρελεύσονται. *N(k)O*) **32** Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης (ἢ *N(k)O*) τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι (οἱ *k*) ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ. **33** Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε (καὶ προσεύχεσθε· *KO*) οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἔστιν. **34** ὡς ἀνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἔξουσίαν, (καὶ *k*) ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. **35** γρηγορεῖτε οὖν οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται (ἢ *no*) ὁψὲ ἢ (μεσονύκτιον *N(k)O*) ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· **36** μὴ ἐλθὼν ἔξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. **37** (ἢ *N(k)O*) δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

14 Ἡν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἔζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· **2** ἔλεγον (γάρ· *N(k)O*) μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ μήποτε μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ. **3** Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς. (καὶ *ko*) συντρίψασα (τὴν *N(k)O*) ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ (κατὰ *k*) τῆς κεφαλῆς. **4** ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἔαυτούς (καὶ λέγοντες· *ko*) εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; **5** ἤδυνατο γὰρ τοῦτο (τὸ μύρον *no*) πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. **6** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε αὐτήν, τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἡργάσατο (ἐν ἐμοί. *N(k)O*) **7** πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἔαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε

(αὐτοῖς *N(k)O*) (πάντοτε *O*) εῦ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὁ (ἔσχεν *N(k)O*) (αὕτη *ko*) ἐποίησεν, προέλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν (δὲ *no*) λέγω ὑμῖν ὅπου (ἐὰν *N(k)O*) κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον (τοῦτο *k*) εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δὲ ποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. 10 Καὶ (ὁ *k*) Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ. 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων ἀκολουθήσατε αὐτῷ. 14 καὶ ὅπου (ἐὰν *NK(o)* εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμά (μου *no*) ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἐτοιμον· (καὶ *no*) ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *ko*) καὶ ἤλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἴπεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17 Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἴπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 (οἱ δὲ *ko*) ἥρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἰς· μήτι ἐγώ (καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ; *K*) 20 ὁ δὲ (ἀποκριθεὶς *k*) εἴπεν αὐτοῖς· εῖς (ἐκ *ko*) τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ (ἐν

Ο) τρύβλιον. 21 (ὅτι *no*) ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ύπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἔκείνω δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
(ἥν *ko*) αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἔκεινος.
22 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν (ὁ *ko*) (Ἰησοῦς *ΚΟ*)
ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν·
λάβετε (φάγετε, *Κ*) τοῦτο ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ
λαβὼν (τὸ *k*) ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς,
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο
ἐστιν τὸ αἷμά μου (τὸ *ko*) τῆς (καινῆς *Κ*) διαθήκης τὸ
ἔκχυννόμενον (ὑπὲρ *N(k)O*) πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ (γενήματος
N(k)O) τῆς ἀμπέλου ἔως τῆς ἡμέρας ἔκεινης ὅταν αὐτὸ^ν
πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 26 Καὶ ὑμνήσαντες
ἔξῆλθον εἰς τὸ ὅρος τῶν ἔλαιῶν. 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε (ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
ταύτῃ, *Κ*) ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ
πρόβατα (διασκορπισθήσονται. *N(k)O*) 28 ἀλλὰ μετὰ
τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ
δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται
ἀλλ’ οὐκ ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ιησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι
ὅτι (σὺ *no*) σήμερον ταύτῃ (ἐν *k*) τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς
ἐκπερισσῶς (ἐλάλει *N(k)O*) (μᾶλλον *Κ*) ἐὰν δέῃ με
συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε (ἀπαρνήσομαι. *NK(o)*)
ώσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. 32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον
οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
καθίσατε ὅδε ἔως προσεύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν
Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ (τὸν *no*) Ἰωάννην μετ’

(αύτοῦ *N(k)O*) καὶ ἦρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 καὶ λέγει αὐτοῖς περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἔως θανάτου. μείνατε ὡδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ (προελθὼν *NK(o)* μικρὸν (επιπτεν *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. 36 καὶ ἔλεγεν· αββα, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ (ἔλθητε *N(k)O*) εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ πάλιν (ἔλθὼν *N(k)O*) εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἥσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοὶ (καταβαρυνόμενοι, *N(k)O*) καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε, ἀπέχει, ἥλθεν ἡ ὥρα· ἴδοὺ παραδίδοται ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἴδοὺ ὁ παραδιδούς με ἥγγικεν. 43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται (ὁ *o*) Ἰούδας, (ὁ Ἰσκαριώτης *O*) εἷς (ῶν *k*) τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος (πολὺς *K*) μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν. κρατήσατε αὐτὸν καὶ (ἀπάγετε *N(k)O*) ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἔλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει (αὐτῷ· *o*) ῥαββί (ῥαββί, *K*) καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλον

τὰς χεῖρας (αὐτῶν *k*) (αὐτῷ *N(k)O*) καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἰς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ (ώτάριον. *N(k)O*) 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ως ἐπὶ ληστὴν ἔξηλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; 49 καθ' ἡμέραν ἥμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατε με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. 51 καὶ (εἰς *k*) νεανίσκος τις (συνηκολούθει *N(K)(o)*) αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν (οἱ νεανίσκοι. *k*) 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν (ἀπ' αὐτῶν. *k*) 53 Καὶ ἀπῆγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ συνέρχονται (αὐτῷ *ko*) πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἤκολούθησεν αὐτῷ ἔως ἐσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτὸν καὶ οὐχ ηὔρισκον. 56 πολλοὶ γάρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἥσαν. 57 Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἤκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς (τὸ *k*) μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ (οὐκ *no*) ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς

ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ νίδος τοῦ
εὐλογητοῦ; **62** οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὅψεσθε τὸν
νίδον τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως
καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **63** οὐ δὲ
ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτὸν λέγει· τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; **64** ἡκούσατε τῆς βλασφημίας· τί
ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον
εἶναι θανάτου. **65** καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ
καὶ περικαλύπτειν αὐτὸν τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν
αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται
ῥαπίσμασιν αὐτὸν (Ἐλαβον. *N(k)O*) **66** Καὶ ὅντος τοῦ
Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
ἀρχιερέως. **67** καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαϊνόμενον,
ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ
ἥσθα (τοῦ *no*) Ἰησοῦ. **68** οὐ δὲ ἤρνήσατο λέγων· (οὗτε
N(k)O) οἶδα (οὗτε *N(k)O*) ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις, καὶ
ἔξηλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς
παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. **70** οὐ δὲ πάλιν
ἤρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ
Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ (καὶ ἡ
λαλιά σου ὄμοιάζει. *KO*) **71** οὐ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
καὶ ὅμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρωπὸν τοῦτον ὃν λέγετε.
72 καὶ (εὐθὺς *NO*) ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ
ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος (τὸ ρῆμα *N(k)O*) (ώς *NO*) (οὐ
k(o)) εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δίς, τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

15 Καὶ εὐθὺς (ἐπὶ τὸ *k*) πρωΐ συμβούλιον ποιήσαντες
οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεορυτέρων καὶ γραμματέων καὶ

ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν (τῷ *k*) Πιλάτῳ. **2** Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ (λέγει· *N(k)O*) σὺ λέγεις. **3** καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. **4** Ο δὲ Πιλᾶτος πάλιν (ἐπηρώτα *N(k)O*) αὐτὸν λέγων οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἵδε πόσα σου (κατηγοροῦσιν. *N(K)O*) **5** Ο δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. **6** κατὰ δὲ ἔορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἐνα δέσμιον (ὸν παρητοῦντο. *N(k)O*) **7** ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. **8** καὶ (ἀναβὰς *N(K)O*) ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς (ἀεὶ *ko*) ἐποίει αὐτοῖς. **9** Ο δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; **10** ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. **11** οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. **12** Ο δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς (ἔλεγεν *N(k)O*) αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε (τὸν *no*) βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; **13** οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν σταύρωσον αὐτόν. **14** ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ (περισσῶς *N(k)O*) ἔκραξαν σταύρωσον αὐτόν. **15** ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. **16** Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν **17** καὶ (ἐνδιδύσκουσιν *N(k)O*) αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον **18**

καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε (ό *ο*) (βασιλεῦ *N(k)O*) τῶν Ἰουδαίων. **19** καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. **20** καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ίμάτια (αὐτοῦ. *N(K)O*) καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα (σταυρώσωσιν *NK(o)*) αὐτόν. **21** καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. **22** καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ (τὸν *no*) Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστιν (μεθερμηνευόμενον, *NK(o)*) κρανίου τόπος. **23** καὶ ἐδίδουν αὐτῷ (πιεῖν *K*) ἐσμυρνισμένον οἶνον· (δς *N(k)O*) δὲ οὐκ ἔλαβεν. **24** Καὶ (σταυροῦσιν *N(k)O*) αὐτὸν (καὶ *no*) (διαμερίζονται *N(k)O*) τὰ ίμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. **25** ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. **26** καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἵτιας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **27** καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστάς, ἔνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἔνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. **28** (καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. *K*) **29** καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· Οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, **30** σῶσον σεαυτὸν (καὶ *k*) (καταβὰς *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. **31** ὅμοίως (δὲ *k*) καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἔαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· **32** ὁ χριστός, ὁ βασιλεὺς (τοῦ *k*) Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν (αὐτῷ. *O*) καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι (σὺν

no) αὐτῷ ὡνείδιζον αὐτόν. **33** (Καὶ *no*) γενομένης
(δὲ *k*) ὥρας ἔκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἔως ὥρας ἐνάτης. **34** καὶ τῇ ἐνάτῃ (τῇ *k*) ὥρᾳ ἐβόησεν
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ (λέγων *k*) ελωι ελωι, λεμα
σαβαχθανι; δὲ ἐστιν μεθερμηνεύμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός
μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; **35** καὶ τινες τῶν παρεστηκότων
ἀκούσαντες ἔλεγον· (ἴδε, *N(k)O*) Ἡλίαν φωνεῖ. **36**
δραμῶν δέ (τις *N(k)O*) καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους,
περιθεὶς (τε *k*) καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων· ἄφετε,
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. **37** ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἄφεις φωνῇ μεγάλῃ ἔξεπνευσεν. **38** Καὶ τὸ καταπέτασμα
τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἔως κάτω. **39** ίδων
δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι
οὗτως (κράξας *KO*) ἔξεπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος
ὁ ἄνθρωπος νίδιος θεοῦ ἦν. **40** ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι ἐν αἷς (ἥν *ko*) καὶ Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ (τοῦ *k*) Ἰακώβου τοῦ μικροῦ
καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, **41** αἱ (καὶ *ko*) ὅτε ἦν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἡκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ,
καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
42 Καὶ ἥδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ δὲ ἐστιν
προσάββατον, προσάββατον, **43** (ἐλθὼν *N(k)O*) Ἰωσῆφ
ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς δὲς καὶ αὐτὸς
ἥν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας
εἰσῆλθεν πρὸς (τὸν *no*) Πιλᾶτον καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. **44** ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἥδη τέθνηκεν,
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν
εἰ (πάλαι *NK(o)* ἀπέθανεν. **45** καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ
κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ (πτῶμα *N(k)O*) τῷ Ἰωσῆφ.

46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, (καὶ *k*) καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ (ἔθηκεν *NK(O)*) αὐτὸν ἐν (μνημείῳ *NK(o)*) δὴν λελατομημένον ἐκ πέτρας καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. **47** ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ (τέθειται. *N(k)O*)

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου (ἡ *o*) Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἱακώβου καὶ Σαλώμη ἡγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἔλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. **2** καὶ λίαν πρωΐ (τῇ μιᾷ *N(k)O*) (τῶν *no*) σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. **3** καὶ ἔλεγον πρὸς ἔαυτάς τις ἀποκυλίσει ὑμῖν τὸν λίθον (ἐκ *NK(o)*) τῆς θύρας τοῦ μνημείου; **4** καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. **5** καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἔξεθαμβήθησαν. **6** ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὥδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. **7** ἀλλ’ ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὅψεσθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν. **8** καὶ ἔξελθοῦσαι (ταχὺ *K*) ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν (γὰρ *N(k)O*) αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις. καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν· ἐφοβοῦντο γάρ. (Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἔξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἔξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.
O) **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include

Mark 16:9-20. (Αναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, *ΚΟ*) (παρ' *(k)Ο*) (ἥς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. *ΚΟ*) **10** (ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίοντιν. *ΚΟ*) **11** (κάκεῖνοι κάκεῖνοι ἀκούσαντες δτὶ ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἡπίστησαν. *ΚΟ*) **12** (μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν. *ΚΟ*) **13** (κάκεῖνοι κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. *ΚΟ*) **14** (ὕστερον δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἔνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὧνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν δτὶ τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον *ΚΟ*) (ἐκ νεκρῶν *Ο*) (οὐκ ἐπίστευσαν. *ΚΟ*) **15** (Καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἄπαντα κηρύζατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. *ΚΟ*) **16** (ό πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. *ΚΟ*) **17** (Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα *ΚΟ*) (παρακολουθήσει· *Κ(ο)*) (ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν *ΚΟ*) (καιναῖς, *Κ*) **18** (καὶ ἐν ταῖς χερσὶν *Ο*) (δῷφεις ἀροῦσιν, καὶ καλῶς ἔξουσιν. *ΚΟ*) **19** (Ο μὲν οὖν κύριος *ΚΟ*) (Ιησοῦς *Ο*) (μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. *ΚΟ*) **20** (ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. ἀμήν. *ΚΟ*)

Κατα Λουκαν

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, **2** καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, **3** ἔδοξεν κάμοὶ κάμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, **4** ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν. **5** Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου (τοῦ *k*) βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ (ἢ *k*) γυνὴ (αὐτῷ *N(k)O*) ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. **6** Ἡσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι (ἐναντίον *N(k)O*) τοῦ θεοῦ πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. **7** καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. **8** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἰερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, **9** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἰερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου· **10** καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὕρᾳ τοῦ θυμιάματος. **11** Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος· **12** καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἴδων, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. **13** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ Ζαχαρίᾳ· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. **14** καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ (γενέσει *N(k)O*) αὐτοῦ χαρήσονται. **15** ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ

κυρίου, καὶ οὗνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἀγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. **16** καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, **17** καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. **18** Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκοῦσα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. **19** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. **20** καὶ ἴδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἕως ἣς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὃν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. **21** Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. **22** ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὁ πτασίαν ἔώρακεν ἐν τῷ ναῷ, καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς καὶ διέμενεν κωφός. **23** Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **24** Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ περιέκρυψεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα **25** ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν (ὁ *k*) κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν (τὸ *k*) ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. **26** Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἥ ὄνομα Ναζαρὲθ **27** πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ὃ ὄνομα Ἰωσὴφ ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. **28**

Καὶ εἰσελθὼν (ό *κο*) (ἄγγελος *ΚΟ*) πρὸς αὐτὴν εἶπεν·
χαῖρε, κεχαριτωμένη· ό κύριος μετὰ σοῦ (εὐλογημένη
σὺ ἐν γυναιξίν. *ΚΟ*) **29** ή δὲ (ἰδοῦσα *Κ*) ἐπὶ τῷ λόγῳ
διεταράχθη (αὐτοῦ *κ*) καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ό
ἀσπασμὸς οὗτος. **30** καὶ εἶπεν ό ἄγγελος αὐτῇ μὴ φοβοῦ
Μαριάμ, εῦρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. **31** καὶ ἵδοὺ
συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν. **32** οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου
κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ό θεὸς τὸν θρόνον
Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, **33** καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
Ιακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. (αἱδον **g165**) **34** Εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς
ἔσται τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; **35** Καὶ ἀποκριθεὶς ό
ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ
δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
ἄγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. **36** καὶ ἵδοὺ Ἐλισάβετ ἡ
(συγγενίς *Ν(κ)Ο*) σου καὶ αὐτὴ (συνείληφεν *Ν(κ)Ο*)
υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἔστιν αὐτῇ
τῇ καλουμένῃ στείρᾳ **37** ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ (τοῦ
θεοῦ *Ν(κ)Ο*) πᾶν ὅρμα. **38** Εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἵδοὺ ἡ
δούλη κυρίου· γένοιτο μοι κατὰ τὸ ὅρμά σου. καὶ ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτῆς ό ἄγγελος. **39** Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς
ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὁρεινὴν μετὰ σπουδῆς
εἰς πόλιν Ἰούδα **40** καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου
καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. **41** Καὶ ἐγένετο ώς ἥκουσεν
τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ
βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου
ἡ Ἐλισάβετ **42** καὶ ἀνεφώνησεν (κραυγῇ *Ν(κ)Ο*) μεγάλῃ
καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος

ό καρπὸς τῆς κοιλίας σου. **43** καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα
ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; **44** ἴδοὺ γὰρ
ώς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὕτα μου,
ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς
λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. **46** Καὶ εἶπεν Μαριάμ·
μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, **47** καὶ ἡγαλλίασεν τὸ
πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, **48** ὅτι ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἴδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ
νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαὶ **49** ὅτι ἐποίησέν
μοι (μεγάλα *N(k)O*) ὁ δυνατός· καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. **50** καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς (καὶ *no*) (γενεὰς
N(k)O) τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. **51** ἐποίησεν κράτος
ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ
καρδίας αὐτῶν· **52** καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ
>NNψωσεν ταπεινούς· **53** πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ
πλούτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς· **54** ἀντελάβετο Ἰσραὴλ
παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους, **55** καθὼς ἐλάλησεν πρὸς
τὸν πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα. (aiōn g165) **56** Ὦμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ (ώς
N(k)O) μῆνας τρεῖς καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν
καὶ ἐγέννησεν νίόν. **58** καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ
συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ
μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. **59** Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὡρᾷ ἥλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον καὶ ἐκάλουν
αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὄνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. **60** καὶ
ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται
Ἰωάννης. **61** καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν (ἐκ τῆς

συγγενείας *N(k)O*) σου δς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι
(αὐτό. *N(k)O*) 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων
Ἰωάννης ἐστὶν (τὸ *ko*) ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν
πάντες. 64 Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ
ἡ γλῶσσα αὐτοῦ καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ
ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς·
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὁρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ρήματα ταῦτα, 66 καὶ ἐθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο
ἔσται; καὶ (γὰρ *no*) χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. 67 Καὶ
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου καὶ
ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ
Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ, 69 καὶ ἡγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν (τῷ *k*)
οἴκῳ Δαυὶδ (τοῦ *k*) παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν
διὰ στόματος τῶν ἀγίων (τῶν *k*) ἀπ' αἰῶνος προφητῶν
αὐτοῦ· (aiōn g165) 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος
μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἀγίας
αὐτοῦ, 73 ὅρκον δὲν ὕμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα
ἡμῶν, 74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς (τῶν *k*)
ἐχθρῶν (ἡμῶν *k*) ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν
ὅσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ (πάσαις ταῖς
ἡμέραις *N(k)O*) (τὴς ζωῆς *k*) ἡμῶν. 76 Καὶ σὺ (δέ,
no) παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ
γὰρ (ἐνώπιον *N(k)O*) (προσώπου *ko*) κυρίου ἐτοιμάσαι
όδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἀμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέονς

θεοῦ ἡμῶν ἐν οἷς (ἐπισκέψεται *N(k)O*) ἡμᾶς ἀνατολὴ
ἔξ ὕψους, 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης. 80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο
πνεύματι καὶ ἦν ἐν ταῖς ἑρήμοις ἥως ἡμέρας ἀναδείξεως
αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἔξῃλθεν δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αύγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην. 2 αὕτη (ἥ *k*) ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο
ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο
πάντες ἀπογράφεσθαι, ἵκαστος εἰς τὴν (έαυτοῦ *N(k)O*)
πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις
καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἔξ οἴκου καὶ πατριᾶς
Δαυὶδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ
αὐτῷ (γυναικί *k*) οὕσῃ ἐγκύῳ. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι
αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ
ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν (τῇ *k*) φάτνῃ, διότι οὐκ
ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. 8 Καὶ ποιμένες ἤσαν
ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες
φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ (ἰδού
ΚΟ) ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου
περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.
10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος: μὴ φοβεῖσθε· ἴδού γὰρ
εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἥτις ἔσται παντὶ τῷ
λαῷ 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν χριστὸς
κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον
εὑρίσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον (καὶ *πο*) κείμενον ἐν

(τῇ *κ*) φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς (οὐρανίου *NK(o)* αἰνούντων τὸν θεόν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις (εὐδοκίας. *N(k)O*) 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, (καὶ *ko*) οἱ (ἄνθρωποι οἱ *ko*) ποιμένες (ἐλάλουν *N(k)O*) πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἔως Βηθλέεμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονός ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἤλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. 17 ἰδόντες δὲ (ἐγνώρισαν *N(k)O*) περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. 19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ (ὑπέστρεψαν *N(k)O*) οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεόν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἥκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν (αὐτὸν *no*) (τὸ παιδίον, *K*) καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. 22 καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται· 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν (τῷ *no*) νόμῳ κυρίου· ζεῦγος τρυγόνων ἦ δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 Καὶ ἵδον ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ ὃ ὄνομα Συμεὼν καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος

δίκαιος καὶ εὐλαβής προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. **26** καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄγίου μὴ ἴδεῖν θάνατον πρὶν ἢ (ἄν *no*) ἵδη τὸν χριστὸν κυρίου **27** καὶ ἥλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, **28** καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸς εἰς τὰς ἀγκάλας (αὐτοῦ *ko*) καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· **29** νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ φῆμά σου ἐν εἰρήνῃ **30** ὅτι εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου **31** ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, **32** φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. **33** Καὶ ἦν (ό *no*) (πατὴρ *N(K)O*) αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. **34** καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἴδού ὁ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. **35** καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. **36** Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουρήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκοῦσα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἐπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς· **37** καὶ αὐτὴ χήρα (ἔως *N(k)O*) ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἢ οὐκ ἀφίστατο (ἀπὸ *k*) τοῦ ἱεροῦ νηστείας καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· **38** καὶ (αὕτη *k*) αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ (θεῷ *N(K)O*) καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν (ἐν *k*) Ἱερουσαλήμ. **39** Καὶ ὡς ἐτέλεσαν (πάντα *N(k)O*) τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, (ἐπέστρεψαν *N(k)O*) εἰς τὴν

Γαλιλαίαν εἰς (τὴν *k*) πόλιν (έαυτῶν *N(k)O*) Ναζαρέθ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο (πνεύματι *K*) πληρούμενον (σοφίᾳ, *N(k)O*) καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα (ἀναβαίνοντων *N(k)O*) αὐτῶν (εἰς Ἱεροσόλυμα *KO*) κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ (ἔγνωσαν *N(k)O*) (οἱ γονεῖς *NO*) (Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ *K*) αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἥλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ (ἐν *k*) τοῖς γνωστοῖς. 45 καὶ μὴ εὑρόντες (αὐτόν *k*) ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ (ἀναζητοῦντες *N(k)O*) αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἰερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἴδοντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἴδοὺ δὲ πατήρ σου κάγω κάγω ὀδυνώμενοι (ἐζητοῦμέν *NK(o)*). 49 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἥλθεν εἰς Ναζαρέθ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα (ταῦτα *ko*) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν (ἐν *n*) (τῇ *no*) σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας
καὶ τετρααρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας
καὶ Τραχωνίτιδος χώρας καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς
τετρααρχοῦντος **2** ἐπὶ (ἀρχιερέως *N(k)O*) Ἀννα καὶ
Καϊάφα, ἐγένετο βῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν (τοῦ *k*)
Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. **3** καὶ ἥλθεν εἰς πᾶσαν τὴν
περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας
εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν **4** ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου (λέγοντος; *k*) φωνὴ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
τὰς τρίβους αὐτοῦ. **5** πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν
ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ
εἰς (εὐθείαν *NK(o)*) καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας: **6**
καὶ ὅψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. **7** Ἔλεγεν
οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὅχλοις βαπτισθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ·
γεννήματα ἔχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὁργῆς; **8** ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς
μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς
ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **9** ἥδη
δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται·
πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. **10** καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι
λέγοντες· τί οὖν (ποιήσωμεν; *N(k)O*) **11** ἀποκριθεὶς δὲ
(ἔλεγεν *N(k)O*) αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω
τῷ μὴ ἔχοντι καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.
12 ἥλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς

αύτόν· διδάσκαλε, τί (ποιήσωμεν; *N(k)O*) **13** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. **14** ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί (ποιήσωμεν *N(k)O*) καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν (πρὸς *k*) (αὐτοῖς *N(k)O*) μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὄψωνίοις ὑμῶν. **15** Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, **16** ἀπεκρίνατο λέγων (πᾶσιν *N(k)O*) ὁ Ἰωάννης· ἔγὼ μὲν ὅδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἵσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἴμαντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί, **17** οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (καὶ *k*) (διακαθῆται *N(k)O*) τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ (συναγαγεῖν *N(k)O*) τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ. τὸ δὲ ὄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. **18** Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. **19** Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς (φιλίππου *K*) τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὃν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, **20** προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν· καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν (τῇ *k*) φυλακῇ. **21** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν **22** καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον σωματικῷ εἶδει (ώς *N(k)O*) περιστερὰν ἐπ' αὐτὸν καὶ φωνὴν ἔξ οὐρανοῦ γενέσθαι (λέγουσαν· *k*) σὺ εῖ ὁ νίός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. **23** Καὶ αὐτὸς ἦν (ὁ *k*) Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ὃν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλὶ **24** τοῦ Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ

τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ **25** τοῦ Ματταθίου τοῦ
Ἀμώς τοῦ Ναούμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναγγαὶ **26** τοῦ Μάαθ τοῦ
Ματταθίου τοῦ Σεμεῖν τοῦ (Ἰωσὴχ *N(k)O*) τοῦ (Ἰωδὰ
N(k)O) **27** τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ρησὰ τοῦ Ζοροβαβὲλ τοῦ
Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρὶ **28** τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ
Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἡρ **29** τοῦ (Ιησοῦ *N(k)O*) τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ
Ἰωρὶμ τοῦ Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ **30** τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακὶμ **31** τοῦ Μελεὰ τοῦ
Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυὶδ **32** τοῦ Ἰεσσαὶ
τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βόος τοῦ (Σαλὰ *N(k)O*) τοῦ Ναασσὼν **33**
τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ (Ἄδμὶν *N(K)O*) (τοῦ Ἀρνὶ *NO*) τοῦ
Ἐσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα **34** τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ
τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ **35** τοῦ Σεροὺχ τοῦ
Ῥαγαὶ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Σαλὰ **36** τοῦ Καϊνὰμ τοῦ
Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ **37** τοῦ Μαθουσαλὰ
τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ **38** τοῦ
Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4 Ιησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἀγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ
τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἥγετο ἐν τῷ πνεύματι (ἐν τῇ ἐρήμῳ
N(k)O) **2** ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ
διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν (ὕστερον *K*) ἐπείνασεν.
3 (Καὶ *k*) εἶπεν (δὲ *no*) αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ νίδιος
εἴ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. **4**
καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν (ὁ *no*) Ιησοῦς (λέγων· *k*)
γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος
(ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ρήματι θεοῦ. *KO*) **5** Καὶ ἀναγαγὼν
αὐτὸν (ὁ *k*) (διάβολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν *K*) ἔδειξεν
αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ

χρόνου **6** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν
ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ
παραδέδοται καὶ ὁ (ἔὰν *NK(o)* θέλω δίδωμι αὐτήν· **7**
σὺ οὖν ἔὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον (έμοῦ *N(k)O*) ἔσται
σοῦ (πᾶσα. *N(k)O*) **8** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ (ὕπαγε *KO*) (ὸπίσω μου Σατανᾶ· *K*) γέγραπται·
(γὰρ *k*) κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεις. **9** (Καὶ *k*) Ἡγαγεν (δὲ *no*) αὐτὸν εἰς
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν (αὐτὸν *ko*) ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ (ὁ *k*) υἱὸς εἰ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· **10** γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε· **11**
καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε μήποτε προσκόψῃς
πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. **12** Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη
ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. **14** Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη
ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. **15** καὶ
αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος
ὑπὸ πάντων. **16** Καὶ ἤλθεν εἰς (τὴν *k*) Ναζαρὰ οὗ ἦν
τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἀνέστη
ἀναγνῶναι. **17** καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου
Ἡσαΐου· καὶ (ἀναπτύξας *NK(o)* τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν
τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον **18** πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὐ
εἶνεκεν ἔχρισέν με (εὐαγγελίσασθαι *N(k)O*) πτωχοῖς,
ἀπέσταλκέν με (ἰὰσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν
καρδίαν *K*) κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς

ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, **19**
κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. **20** καὶ πτύξας τὸ βιβλίον
ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὁφθαλμοὶ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἥσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. **21** ἤρξατο δὲ
λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ
αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν ὑμῶν. **22** καὶ πάντες ἐμαρτύρουν
αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς
ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· (οὐχὶ^{*N(k)O*}) υἱός ἐστιν (οὐ ^{*ko*}) Ἰωσὴφ οὗτος; **23** καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτε μοι τὴν παραβολὴν ταύτην·
ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἡκούσαμεν γενόμενα
(εἰς ^{*N(k)O*}) (τὴν ^{*NK(o)*}) Καφαρναούμ, ποίησον καὶ
ῶδε ἐν τῇ πατρίδι σου. **24** Εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. **25**
ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν· πολλαὶ χῆραι ἥσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ
ἔτη τρία καὶ μῆνας ἔξι, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν· **26** καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας
εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς (Σιδωνίας ^{*N(k)O*}) πρὸς γυναικα
χήραν. **27** καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἥσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ
Ἐλισαίου τοῦ προφήτου· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. **28** Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα· **29** καὶ ἀναστάντες
ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔως
(τῆς ^{*k*}) ὁφρύος τοῦ ὅρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο
αὐτῶν (ῶστε ^{*N(k)O*}) κατακρημνίσαι αὐτόν. **30** αὐτὸς δὲ
διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. **31** Καὶ κατῆλθεν
εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦν διδάσκων
αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. **32** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ

διδαχῇ αὐτοῦ ὅτι ἐν ἔξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. **33** καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· **34** (λέγων *κο*) ἔτι, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἥλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. **35** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε (ἀπ' *Ν(κ)Ο*) αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἔξηλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. **36** καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος ὅτι ἐν ἔξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἔξερχονται; **37** Καὶ ἔξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου. **38** Ἀναστὰς δὲ (ἀπὸ *Ν(κ)Ο*) τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. (ἢ *κ*) πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. **39** καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. **40** Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου (ἄπαντες *Ν(κ)Ο*) ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας (ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν *Ν(κ)Ο*) αὐτούς. **41** ἔξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν (κραυγάζοντα *Ν(κ)Ο*) καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ (ὁ χριστὸς *Κ*) ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴσα αὐτὰ λαλεῖν ὅτι ἥδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. **42** Γενομένης δὲ ἡμέρας ἔξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι (ἐπεζήτουν *Ν(κ)Ο*) αὐτὸν καὶ ἥλθον ἔως αὐτοῦ καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. **43** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,

ὅτι (ἐπὶ *N(k)O*) τοῦτο (ἀπεστάλην. *N(k)O*) 44 καὶ ἦν
κηρύσσων (εἰς τὰς συναγωγὰς *N(k)O*) τῆς (Ιουδαίας.
N(K)O)

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ (καὶ
N(K)O) ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν
ἔστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ 2 καὶ εἶδεν δύο
πλοῖα ἔστῳτα παρὰ τὴν λίμνην. οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀπ' αὐτῶν
ἀποβάντες (ἔπλυνον *N(k)O*) τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς
ἐν τῶν πλοίων ὅ ἦν (τοῦ *k*) Σίμωνος, ἡρώτησεν αὐτὸν
ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. (καὶ *ko*) καθίσας (δὲ
no) ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 Ὡς δὲ
ἐπαύσατο λαλῶν εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς
τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ
ἀποκριθεὶς (ό *k*) Σίμων εἶπεν (αὐτῷ *ko*) ἐπιστάτα, δι'
ὅλης (τῆς *k*) νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ
δὲ τῷ ρήματί σου χαλάσω (τὰ *N(k)O*) (δίκτυα. *N(K)O*)
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἵχθύων πολύ·
διερρήσσετο δὲ (τὰ *N(k)O*) (δίκτυα *N(K)O*) αὐτῶν.
7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις (τοῖς *k*) ἐν τῷ ἐτέρῳ
πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἥλθον καὶ
ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8
Ίδων δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν (τοῦ
k) Ἰησοῦ λέγων ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, δτὶ ἀνὴρ ἀμαρτωλός
είμι, κύριε. 9 θάμβος γάρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἵχθύων (ῶν *N(k)O*)
συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱὸὺς
Ζεβεδαίου, οἱ ἥσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς
τὸν Σίμωνα ό Ἰησοῦς μὴ φοβοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους
ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν

γῆν, ἀφέντες (πάντα *N(k)O*) ἡκολούθησαν αὐτῷ. **12**
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας; (καὶ *ko*) ιδὼν (δὲ *no*) τὸν
Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε,
ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. **13** καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ (λέγων· *N(k)O*) θέλω, καθαρίσθητι.
καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. **14** καὶ αὐτὸς
παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν ἀλλ' ἀπελθών δεῖξον
σεαυτὸν τῷ ἵερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **15**
Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο
ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι (ὑπ' αὐτοῦ *K*)
ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. **16** αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν
ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος. **17** Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ
τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι
Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ
πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ,
καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι (αὐτόν. *N(K)O*)
18 καὶ ἴδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς
ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ
θεῖναι αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. **19** καὶ μὴ εύρόντες (διὰ
k) ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες
ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ
κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. **20** καὶ ἴδων
τὴν πίστιν αὐτῶν εἴπεν (αὐτῷ· *k*) ἄνθρωπε, ἀφέωνταί
σοι αἱ ἀμαρτίαι σου. **21** καὶ ἥρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος
ὅς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀμαρτίας (ἀφεῖναι
N(k)O) εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; **22** Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς

τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **23** τί ἐστιν
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου, ἢ
εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ περιπάτει; **24** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ὅ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι
ἀμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ σοὶ λέγω, (ἔγειρε
N(k)O) καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἴκον
σου. **25** καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας
ἐφ' (ὁ *N(k)O*) κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἴκον αὐτοῦ
δοξάζων τὸν θεόν. **26** καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἀπαντας, καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεὸν καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι
εἴδομεν παράδοξα σήμερον. **27** Καὶ μετὰ ταῦτα ἔξηλθεν
καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὄνοματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀκολούθει μοι. **28** καὶ
καταλιπὼν (πάντα *N(k)O*) ἀναστὰς (ἡκολούθει *N(k)O*)
αὐτῷ. **29** καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην (ὁ *k*) Λευὶς αὐτῷ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὅχλος πολὺς τελωνῶν καὶ
ἄλλων οἵ ἥσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. **30** καὶ ἐγόγγυζον
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ λέγοντες· διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν
ἐσθίετε καὶ πίνετε; **31** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
αὐτούς· οὐ χρείαν ᔁχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶς ᔁχοντες. **32** οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλ'
ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. **33** οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν·
(διὰ τί *KO*) οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ
καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὅμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων,
οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. **34** Ὁ δὲ (Ἰησοῦς *no*)
εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος
ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι (νηστεῦσαι;

N(k)O) 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα (ἀπὸ *no*) ἴματίου καινοῦ (σχίσας *NO*) ἐπιβάλλει ἐπὶ ἴματιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν (σχίσει, *N(k)O*) καὶ τῷ παλαιῷ οὐ (συμφωνήσει *N(k)O*) (τὸ *no*) ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ρήξει ὁ οἶνος (ὁ *no*) νέος τοὺς ἀσκοὺς καὶ αὐτὸς ἐκχυθῆσται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον (καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. *KO*) 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν (εὐθέως *K*) θέλει νέον, λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς (χρηστός *N(k)O*) ἐστιν.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ (δευτεροπρώτῳ *K*) διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ (τῶν *k*) σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἥσθιον τοὺς στάχυας ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν (αὐτοῖς· *k*) τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν (ποιεῖν ἐν *k*) τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυίδ, (ὅτε *N(k)O*) ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ δόντες; 4 ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (λαβὼν *N(k)O*) (καὶ *k*) ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν (καὶ *k*) τοῖς μετ' αὐτοῦ οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἰερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς (ὅτι· *ko*) κύριός ἐστιν (καὶ *k*) τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 6 Ἐγένετο δὲ (καὶ *k*) ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 (παρετηροῦντο *N(k)O*) δὲ

αύτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ
(θεραπεύει *N(k)O*) ἵνα εὕρωσιν (κατηγορεῖν *N(k)O*)
αὐτοῦ. **8** αὐτὸς δὲ ἥδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν. (καὶ
k) εἶπεν (δὲ *no*) τῷ (ἀνδρὶ *N(k)O*) τῷ ξηρὰν ἔχοντι
τὴν χεῖρα· (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. (ό
k) (καὶ *N(k)O*) ἀναστὰς ἔστη. **9** εἶπεν (δὲ *N(k)O*)
ὅτι Ιησοῦς πρὸς αὐτούς· (ἐπερωτῶ *N(k)O*) ὑμᾶς (εἰ
N(k)O) ἔξεστιν (τῷ σαββάτῳ *N(k)O*) ἀγαθοποιῆσαι ἢ
κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ (ἀπολέσαι; *NK(O)*). **10** καὶ
περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν (αὐτῷ *N(K)O*)
ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν (οὗτως; *k*) καὶ
ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ (ὑγιὴς *K*) (ώς ἡ ἄλλη.
KO) **11** αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας καὶ διελάλουν
πρὸς ἄλλήλους τί ἄν ποιήσαιεν τῷ Ιησοῦ. **12** Ἐγένετο
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις (ἔξελθεῖν *N(k)O*) (αὐτὸν
no) εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων
ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. **13** καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα,
προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ'
αὐτῶν δώδεκα οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν. **14** Σίμωνα
δὲν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
(καὶ *no*) Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην (καὶ *no*) Φίλιππον καὶ
Βαρθολομαῖον **15** (καὶ *no*) Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν (καὶ
no) Ἰάκωβον (τὸν τοῦ *k*) Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν
καλούμενον ζηλωτὴν **16** (καὶ *no*) Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ ὃς (καὶ *ko*) ἐγένετο προδότης. **17** καὶ
καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ. καὶ ὅχλος
(πολὺς *NO*) μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ
ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς παραλίου
Τύρου καὶ Σιδῶνος οἵ ἥλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι

ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. **18** καὶ οἱ (ἐνοχλούμενοι ἀπὸ *N(k)O*) πνευμάτων ἀκαθάρτων (καὶ *k*) ἐθεραπεύοντο.
19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος (ἐζήτουν *N(k)O*) ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἔξηρχετο, καὶ īατο πάντας. **20** Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **21** Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. **22** Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ δόνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **23** (χάρητε *N(k)O*) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ίδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ. κατὰ (τὰ *N(K)O*) (αὐτὰ *N(k)O*) γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. **24** Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. **25** Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι (νῦν, *no*) ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ (ὑμῖν *k*) οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. **26** Οὐαὶ (ὑμῖν *k*) ὅταν ὑμᾶς καλῶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ (τὰ *N(K)O*) (αὐτὰ *N(k)O*) γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. **27** ἀλλ’ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, **28** εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους (ὑμᾶς, *N(k)O*) (καὶ *k*) προσεύχεσθε (περὶ *N(k)O*) τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. **29** τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. **30** Παντὶ (δὲ τῷ *ko*) αἴτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. **31** καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ

ἄνθρωποι, (καὶ ὑμεῖς *κο*) ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποίᾳ ὑμῖν χάρις ἔστιν; καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ (γὰρ *πο*) ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποίᾳ ὑμῖν χάρις ἔστιν; καὶ (γὰρ *κο*) οἱ ἀμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν (δανίσητε *Ν(κ)(ο)*) παρ’ ᾧν ἐλπίζετε (λαβεῖν, *Ν(κ)Ο*) ποίᾳ ὑμῖν χάρις ἔστιν; καὶ (γὰρ *κο*) (οἱ *κ*) ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ (τοῦ *κ*) ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 Γίνεσθε (οὖν *Κ*) οἰκτίρμονες καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἔστιν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. (καὶ *πο*) μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. μέτρον καλὸν πεπιεσμένον (καὶ *κ*) σεσαλευμένον (καὶ *κ*) ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ὡς (Τῷ *κ*) γὰρ (αὐτῷ *κ*) μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 εἴπεν δὲ (καὶ *πο*) παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον (ἐμπεσοῦνται; *Ν(κ)Ο*) 40 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον (αὐτοῦ. *κ*) κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὄφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὄφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 (ἢ *κο*) πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὄφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὄφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά,

εἴκεια πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε
διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου ἐκβαλεῖν. **43** οὐ γάρ ἔστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν
καρπὸν σαπρὸν οὐδὲ (πάλιν *no*) δένδρον σαπρὸν ποιοῦν
καρπὸν καλόν· **44** ἐκαστὸν γάρ δένδρον ἐκ τοῦ ἴδιου
καρποῦ γινώσκεται. οὐ γάρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν
σῦκα οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. **45** Ὁ ἀγαθὸς
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας (αὐτοῦ
ko) προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς (ἄνθρωπος
k) ἐκ τοῦ πονηροῦ (θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ *K*)
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γάρ (τοῦ *k*) περισσεύματος
(τῆς *k*) καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. **46** τί δέ με
καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἀ λέγω; **47** Πᾶς ὁ
ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν
αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἔστιν ὅμοιος. **48** ὅμοιός ἔστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν. πλημμύρης δὲ
γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν (διὰ *N(k)O*) (τὸ *no*)
(καλῶς *NO*) (οἰκοδομῆσθαι *N(K)O*) (αὐτήν *no*) (ἐπὶ
τὴν πέτραν. *k*) **49** Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός
ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς
θεμελίου ἦ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς (συνέπεσεν,
N(k)O) καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7 (^{‘Επειδὴ *N(k)O*}) ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. **2**
ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν
τελευτᾶν ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. **3** ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ
ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων

έρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4
οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν
σπουδαίως λέγοντες δτι ἄξιός ἐστιν ὁ (παρέξῃ *N(K)O*)
τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ὁκοδόμησεν ἡμῖν. 6 Ο δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν
αὐτοῖς. ἥδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας
ἔπεμψεν (πρὸς αὐτὸν *κο*) φίλους ὃ ἑκατοντάρχης λέγων
αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἵκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν
στέγην μου εἰσέλθῃς, 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἡξίωσα πρὸς σὲ
ἐλθεῖν. ἀλλ’ εἰπὲ λόγω, καὶ (ἰαθήτω *N(k)O*) ὁ παῖς μου.
8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν τασσόμενος,
ἔχων ὑπ’ ἐμαυτὸν στρατιώτας. καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι,
καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ
Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτὸν· καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι
αὐτῷ ὅχλῳ εἰπεν· λέγω ὑμῖν, (οὐδὲ *NK(o)*) ἐν τῷ
Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες
εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν (ἀσθενοῦντα
Κ) δοῦλον ὑγιαίνοντα. 11 Καὶ ἐγένετο ἐν (τῷ *N(k)O*)
ἔξης (ἐπορεύθη *N(k)O*) εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν,
καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (ἱκανοί *Κ*)
καὶ ὅχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως,
καὶ ἴδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ¹
αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα· καὶ ὅχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς
ἥν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἴδων αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ’ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν
ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπεν·
νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς
καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16

ζλαβεν δὲ φόβος (πάντας, *N(k)O*) καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας (ἥγερθη *N(k)O*) ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. **17** καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ (ἐν *ko*) πάσῃ τῇ περιχώρᾳ. **18** Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννην οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. **19** καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν (κύριον *N(K)O*) λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ (ἄλλον *NK(o)*) προσδοκῶμεν; **20** Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς (ἀπέστειλεν *N(k)O*) ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; **21** ἐν (ἐκείνῃ *N(k)O*) (δὲ *k*) τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο (τὸ *k*) βλέπειν. **22** καὶ ἀποκριθεὶς (ὁ Ἰησοῦς *k*) εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἂν εἴδετε καὶ ἡκούσατε· (ὅτι *ko*) τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, (καὶ *no*) κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, **23** καὶ μακάριος ἔστιν ὃς ἔὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. **24** Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς (τοὺς ὄχλους *NK(o)*) περὶ Ἰωάννου· τί (ἐξῆλθατε *N(k)O*) εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ὀνέμου σαλευόμενον; **25** ἀλλὰ τί (ἐξῆλθατε *N(k)O*) ἵδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἴματίοις ἡμφιεσμένον; ἴδοὺ οἱ ἐν ἴματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. **26** ἀλλὰ τί (ἐξῆλθατε *N(k)O*) ἵδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν· καὶ περισσότερον προφήτου. **27** οὗτός ἔστιν περὶ οὓς γέγραπται· ἴδοὺ (ἐγώ *k*) ἀποστέλλω

τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου δις κατασκευάσει τὴν δδόν σου ἔμπροσθέν σου. **28** Λέγω (γὰρ *k*) ὑμῖν· μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν (προφήτης *KO*) (τοῦ *k*) (Ιωάννου *N(K)O*) οὐδείς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. **29** καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. **30** οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἡθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ. **31** (Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, *K*) τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; **32** ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις (ἃ *no*) (καὶ *k*) (λέγει: *N(k)(o)*) ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὡρχήσασθε ἐθρηνήσαμεν (ὑμῖν *k*) καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. **33** ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς (μὴ *N(k)O*) ἐσθίων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. **34** ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἴδού ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν. **35** καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς. **36** Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ’ αὐτοῦ. καὶ εἰσελθὼν εἰς (τὸν οἶκον *N(k)O*) τοῦ Φαρισαίου (κατεκλίθη. *N(K)O*) **37** καὶ ἴδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός. (καὶ *no*) ἐπιγνοῦσα ὅτι (κατάκειται *N(k)O*) ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου **38** καὶ στᾶσα ὡπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν καὶ κατεφύλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. **39** ἴδων δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ

καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν (ό
ο) προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἣτις
ἀπτεται αὐτοῦ ὅτι ἀμαρτωλός ἐστιν. **40** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ
διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. **41** δύο χρεοφειλέται ἥσαν δανιστῇ
τινι. ὁ εἷς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἔτερος
πεντήκοντα. **42** μὴ ἔχόντων (δὲ *k*) αὐτῶν ἀποδοῦναι
ἀμφοτέροις ἔχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν (εἴπε *k*) πλεῖον
ἀγαπήσει αὐτόν; **43** ἀποκριθεὶς (δὲ ὁ *ko*) Σίμων εἶπεν
ὑπολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλεῖον ἔχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ὅρθως ἔκρινας. **44** καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ
Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου
εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ (τοὺς *ko*) πόδας (μου *k*)
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς
πόδας καὶ ταῖς θριξὶν (τὴς κεφαλῆς *K*) αὐτῆς ἔξεμαξεν.
45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ
διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. **46** ἐλαίω τὴν
κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς
πόδας μου. **47** οὐχ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι
αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἡγάπησεν πολύ· ὃ δὲ δλίγον ἀφίεται,
δλίγον ἀγαπᾷ. **48** εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνται σου αἱ ἀμαρτίαι.
49 καὶ ἥρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς
οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἀμαρτίας ἀφίησιν; **50** εἶπεν δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ **2** καὶ γυναῖκές
τινες αἱ ἥσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν
καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ ἀφ' ἧς

δαιμόνια ἐπτὰ ἔξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ
ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἔτεραι πολλαὶ
αἵτινες διηκόνουν (αὐτοῖς *N(K)O*) (έκ *N(k)O*) τῶν
ὑπαρχόντων αὐταῖς. 4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ
τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ
παραβολῆς· 5 ἔξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον
αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ
τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατέφαγεν αὐτό. 6 καὶ ἔτερον (κατέπεσεν *N(k)O*) ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ φυὲν ἔξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. 7 καὶ
ἔτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμψυεῖσαι αἱ
ἀκανθαι ἀπέπνιξαν ἀπέπνιξαν αὐτό. 8 καὶ ἔτερον ἔπεσεν
(εἰς *N(k)O*) τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν
καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ῶτα ἀκούειν ἀκούετω. 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ (λέγοντες· *k*) τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή; 10 ὁ δὲ
εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς ἵνα βλέποντες μὴ
βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ
παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ
τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ (ἀκούσαντες, *N(k)O*) εἴτα ἔρχεται ὁ
διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν
ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας,
οἵ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ
οὗτοι ῥίζαν οὐκ ᔁχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ
ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται
καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί

εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. **16** Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ’ ἐπὶ λυχνίας (τίθησιν *N(k)O*) ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. **17** οὐ γάρ ἔστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ (μὴ *no*) (γνωσθῇ *N(k)O*) καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. **18** Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς (ἄν *NK(o)*) γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς (ἄν *NK(o)*) μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ. **19** (Παρεγένετο *N(k)O*) δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μῆτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἡδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. **20** (Καὶ *k*) ἀπηγγέλη (δὲ *no*) αὐτῷ (λέγοντων *k*) ἡ μῆτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θέλοντές σε. **21** οἱ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες (αὐτόν. *k*) **22** (Καὶ *k*) Ἐγένετο (δὲ *no*) ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν. **23** πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν, καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. **24** προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. οἱ δὲ (διεγερθεὶς *N(k)O*) ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος. καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. **25** Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ (ἐστιν *k*) ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἔστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; **26** καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν

χώραν τῶν (Γερασηνῶν *N(K)O*) ἥτις ἐστὶν ἀντιπέρα τῆς
Γαλιλαίας. **27** Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν
(αὐτῷ *ko*) ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως (δος *ko*) (ἔχων
N(k)O) δαιμόνια. καὶ (ἐκ *k*) (χρόνῳ ίκανῷ *N(k)O*)
οὐκ (ἐνεδύσατο *N(k)O*) ιμάτιον καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
ἀλλ’ ἐν τοῖς μνήμασιν. **28** ἴδων δὲ τὸν Ἰησοῦν (καὶ *k*)
ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί
ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί
σου, μή με βασανίσῃς. **29** παρήγγειλεν γὰρ τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ
χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ (ἐδεσμεύετο *N(k)O*)
ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ
δεσμὰ ἡλαύνετο (ὑπὸ *NK(o)*) τοῦ (δαιμονίου *N(k)O*)
εἰς τὰς ἐρήμους. **30** ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
(λέγων *ko*) τί σοι ὄνομά ἐστιν; δὲ εἶπεν· (λεγιών
N(k)O) ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. **31** καὶ
(παρεκάλουν *N(k)O*) αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς
τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. (*Abyssos g12*) **32** ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη
χοίρων ίκανῶν (βοσκομένη *N(k)O*) ἐν τῷ ὅρει, καὶ
(παρεκάλεσαν *N(k)O*) αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς
ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. **33** ἐξελθόντα
δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου (εἰσῆλθον *N(k)O*) εἰς
τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. **34** Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες
τὸ (γεγονὸς *N(k)O*) ἔφυγον καὶ (ἀπελθόντες *K*)
ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. **35** ἐξῆλθον
δὲ ἴδειν τὸ γεγονὸς καὶ ἥλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ
εὗρον καθήμενον τὸν ἀνθρώπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια
(ἐξῆλθεν *N(k)O*) ιματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ

τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. **36** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς (καὶ *k*) οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.

37 καὶ (ἡρώτησεν *N(k)O*) αὐτὸν ἄπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν (Γερασηνῶν *N(K)O*) ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς (τὸ *k*) πλοῖον ὑπέστρεψεν. **38** (ἐδεῖτο *N(k)O*) δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἔξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*) λέγων· **39** ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. **40** (Ἐγένετο *K*) ἐν δὲ τῷ (ὑποστρέφειν *N(k)O*) τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἥσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. **41** καὶ ἴδού ἡλθεν ἀνὴρ ὃ ὄνομα Ἰάϊρος, καὶ (οὗτος *N(k)O*) ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν. καὶ πεσὼν παρὰ τὸν πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ **42** ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. **43** Καὶ γυνὴ οὕσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις (εἰς *k*) (ἰατροῖς *N(k)O*) προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον (αὐτῆς *ko*) οὐκ ἴσχυσεν (ἀπ' *N(k)O*) οὐδενὸς θεραπευθῆναι, **44** προσελθούσα ὅπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. **45** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος (καὶ οἱ *KO*) (μετ' αὐτοῦ *K(o)*) ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν (καὶ λέγεις τίς ὁ ἀψάμενός μου. *KO*) **46** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἤψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν (ἔξεληλυθυῖαν *N(k)O*) ἀπ'

έμου. 47 ιδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα
ῆλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι’ ἣν αἰτίαν ἦψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν (αὐτῷ *k*) ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ
ώς ιάθη παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· (θάρσει *K*)
(θυγάτηρ, *N(k)O*) ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ
τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων (αὐτῷ *ko*) ὅτι τέθνηκεν ἡ
θυγάτηρ σου· (μηκέτι *N(K)O*) σκύλλε τὸν διδάσκαλον.
50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ (λέγων· *k*) μὴ
φοβοῦ· μόνον (πίστευσον, *N(k)O*) καὶ σωθήσεται. 51
(ἐλθὼν *N(k)O*) δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν
(τινα *N(k)O*) (σὺν αὐτῷ *NO*) εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην
καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.
52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
μὴ κλαίετε· οὐ (γάρ *no*) ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53
καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς
δὲ (ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ *K*) κρατήσας τῆς χειρὸς
αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, (ἔγειρε. *N(k)O*) 55 καὶ
ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ
διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς
αὐτῆς, ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδὲν εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα (μαθητὰς αὐτοῦ,
K) ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα
τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν 2 καὶ ἀπέστειλεν
αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἵασθαι
τοὺς (ἀσθενεῖς. *N(k)O*) 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν
αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε (ῥάβδον *N(K)O*) μήτε πήραν
μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4
καὶ εἰς ἣν ὥν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν

έξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι (ἄν *NK(o)* μὴ (δέχωνται *N(k)O*)
νῦμᾶς, ἔξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης (καὶ *k*) τὸν
κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν (ἀποτινάσσετε *N(k)O*)
εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἔξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ
τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἡκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα (ὑπ'
αὐτοῦ *K*) πάντα καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό^τ
τινων ὅτι Ἰωάννης (ἡγέρθη *N(k)O*) ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό^τ
τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης (τις
N(k)O) τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 (Καὶ *k*) Εἶπεν (δὲ
no) (ό *ko*) Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς
δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ (ἐγὼ *ko*) ἀκούω τοιαῦτα; καὶ
ἔζητει ἵδειν αὐτὸν. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι
διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς
ὑπεχώρησεν κατ' ἴδιαν εἰς (τόπον ἔρημον *K*) (πόλιν
καλουμένην *N(k)O*) Βηθσαΐδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες
ἡκολούθησαν αὐτῷ. καὶ (ἀποδεξάμενος *N(k)O*) αὐτοὺς
ἔλαλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τὸν
χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο
κλίνειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἴπαν αὐτῷ ἀπόλυσον
τὸν ὄχλον ὥνα (πορευθέντες *N(k)O*) εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ (τοὺς *ko*) ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὔρωσιν
ἐπισιτισμόν ὅτι ᾔδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 Εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἴπαν
οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ
μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὧσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς
κλισίας (ώσει *NO*) ἀνὰ πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν

οὗτως καὶ (κατέκλιναν *N(K)O*) ἄπαντας. **16** λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς (παραθεῖναι *N(k)O*) τῷ ὅχλῳ.
17 καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα. **18** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; **19** οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. **20** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; (ό *k*) Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. **21** οἱ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ (λέγειν *N(k)O*) τοῦτο **22** εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ (ἐγερθῆναι. *NK(o)*). **23** Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὄπισω μου (ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω *N(k)O*) ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν καὶ ἀκολουθείτω μοι. **24** ὃς γὰρ (ἄν *NK(o)*.) θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. **25** τί γὰρ ὡφελεῖται ἀνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἔαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; **26** ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. **27** λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς εἰσίν τινες τῶν (αὐτοῦ *N(k)O*)

έστηκότων οἵ οὐ μὴ (γεύσωνται *N(k)O*) θανάτου ἔως ἂν
ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς
λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν (τὸν
k) Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος
προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἴματισμὸς
αὐτοῦ λευκὸς ἔξαστράπτων. 30 καὶ ἵδοὺ ἄνδρες δύο
συνελάλουν αὐτῷ οἵτινες ἥσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας· 31 οἱ
ὁφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἦν ἥμελλεν
πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
ἥσαν βεβαρημένοι ὑπνῳ. διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον
τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας
αὐτῷ. 33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ'
αὐτοῦ εἴπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ᾗδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,
μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλίᾳ· μὴ εἰδῶς
ὅ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη
καὶ (ἐπεσκίαζεν *N(k)O*) αὐτούς, ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ
εἰσελθεῖν (αὐτοὺς *N(k)O*) εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ
ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου
ὅ (ἐκλελεγμένος, *N(K)O*) αὐτοῦ ἀκούετε. 36 Καὶ ἐν
τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη (ό *k*) Ἰησοῦς μόνος.
καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὃν ἐώρακαν. 37 Ἐγένετο δὲ (ἐν
ko) τῇ ἔξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὅρους
συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἵδού ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου (ἐβόήσεν *N(k)O*) λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου
(ἐπιβλέψαι *N(k)O*) ἐπὶ τὸν υἱόν μου ὃτι μονογενῆς μοί
ἐστιν· 39 καὶ ἵδού πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἔξαίφνης

κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ καὶ (μόγις *NK(o)*) ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. **40** καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα (έκβάλωσιν *N(k)O*) αὐτό, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. **41** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἔως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὡδε τὸν υἱόν σου. **42** ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν. ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. **43** ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἵς (ἐποίει *N(k)O*) (ό *k*) (Ἰησοῦς, *K*) εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. **44** θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὕτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ο γάρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. **45** οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ ρῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό. καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ρήματος τούτου. **46** Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς τὸ τίς ἀν εἴη μείζων αὐτῶν. **47** ο δὲ Ἰησοῦς (εἰδὼς *N(k)O*) τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος (παιδίον *N(k)O*) ἔστησεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ **48** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· δος (ἐὰν *NK(o)*) δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ δος (ἀν *N(k)O*) ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ο γάρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός (ἐστιν *N(k)O*) μέγας. **49** ἀποκριθεὶς δὲ (ό *k*) Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα (ἐν *N(k)O*) τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια καὶ (ἐκωλύομεν *N(k)O*) αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. **50** (Καὶ *k*) Εἶπεν (δὲ *no*)

πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· δις γὰρ οὐκ ἔστιν καθ'
(ύμῶν *N(K)O*) ύπέρ (ύμῶν *N(K)O*) ἔστιν. 51 Ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον (αὐτοῦ *ko*) ἔστηρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. 52 καὶ ἀπέστειλεν ἄγγελους
πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς
κώμην Σαμαριτῶν (ώς *N(k)O*) ἔτοιμάσαι αὐτῷ. 53
καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν
πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἴδοντες δὲ οἱ μαθηταὶ
(αὐτοῦ *ko*) Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις
εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι
αὐτούς (ώς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν; *K*) 55 στραφεὶς δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς (καὶ εἶπεν, οὐκ οἰδατε οἶου πνεύματός
ἔστε ὑμεῖς. *K*) 56 (ὁ γὰρ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ῆλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. *K*) καὶ
ἐπορεύθησαν εἰς ἔτεραν κώμην. 57 (Καὶ *no*) (ἐγένετο
KO) (δὲ *k*) πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν
τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου (ἐὰν *N(k)O*)
ἀπέρχῃ (κύριε. *K*) 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ
ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· δὲ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ. 59 Εἶπεν δὲ πρὸς ἔτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ
δὲ εἶπεν· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι
τὸν πατέρα μου. 60 Εἶπεν δὲ αὐτῷ (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*)
ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. σὺ δὲ
ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 Εἶπεν δὲ
καὶ ἔτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν
μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα (αὐτοῦ *ko*)

ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὅπίσω εὔθετός ἐστιν (εἰς
k) (τῇ βασιλείᾳ *N(k)O*) τοῦ θεοῦ.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος (καὶ *ko*) ἑτέρους
ἔβδομήκοντα (δύο *NO*) καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο
δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ
ῆμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. **2** ἔλεγεν (δὲ *N(K)O*) πρὸς
αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας
(ἐκβάλῃ *N(k)O*) εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. **3** ὑπάγετε· ἴδού
(έγὼ *k*) ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. **4** μὴ
βαστάζετε βαλλάντιον μὴ πήραν (μὴ *N(k)O*) ὑποδήματα,
καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. **5** εἰς ἦν δ' ἀν
(εἰσέλθητε *N(k)O*) οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ
οἴκῳ τούτῳ. **6** καὶ ἐὰν (μέν *k*) ἐκεῖ ἦν νίδις εἰρήνης,
(ἐπαναπαήσεται *N(k)O*) ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ
μή γε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. **7** ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε
ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ (ἐστίν. *k*) μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. **8** καὶ εἰς ἦν (δ' *k*) ἀν πόλιν εἰσέρχησθε,
καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν **9** καὶ
θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς καὶ λέγετε αὐτοῖς·
ἢ γιγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **10** εἰς ἦν δ' ἀν πόλιν
(εἰσέλθητε, *N(k)O*) καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες
εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· **11** καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν
κολληθέντα ἥμιν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν (εἰς τὸν πόδας
NO) ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι
ἢ γιγικεν (ἐφ' ὑμᾶς *K*) ἡ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **12** λέγω (δὲ
k) ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον
ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. **13** Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι

Βηθσαΐδά· δτι εί ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι (ἐγενήθησαν *N(k)O*)
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἀν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ (καθήμενοι *N(k)O*) μετενόησαν. **14** πλὴν Τύρῳ
καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. **15**
καὶ σὺ Καφαρναοῦμ (μὴ *N(k)O*) ἔως (τοῦ *k*) οὐρανοῦ
(ὑψωθήσῃ; *N(k)O*) ἔως (τοῦ *no*) ἥδου (καταβήσῃ.
N(k)O) (**Hadēs g86**) **16** Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ
ὅ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν
ἀποστείλαντά με. **17** Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα
(δύο *NO*) μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. **18** εἶπεν δὲ αὐτοῖς·
ἔθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. **19** ἴδού (δέδωκα *N(k)O*) ὑμῖν τὴν ἔξουσίαν
τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὅφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν
τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ (ἀδικήσῃ.
NK(o)) **20** πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε δτι τὰ πνεύματα
ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ (μᾶλλον *K*) δτι τὰ ὄντα
ὑμῶν (ἐγγέγραπται *N(k)O*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **21** Ἐν αὐτῇ
τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο (ἐν *n*) τῷ πνεύματι (τῷ *N(k)O*)
(ἄγιῷ *N(K)O*) καὶ εἶπεν· ἔξομολογοῦμαί σοι, πάτερ,
κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, δτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις, ναὶ
ὅ πατήρ, δτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἐμπροσθέν σου. **22**
(καὶ στραφείς πρός τούς μαθητάς εἶπεν *K*) πάντα μοι
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς
ἔστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἔστιν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ
υἱὸς καὶ ὁ (ἐὰν *NK(o)* βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. **23**
Καὶ στραφείς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἵδιαν εἶπεν· μακάριοι
οἱ ὄφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἢ βλέπετε· **24** λέγω γὰρ ὑμῖν

ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ἵδεῖν ἢ νῦν
βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἢ ἀκούετε καὶ οὐκ
ἡκουσαν. **25** Καὶ ἴδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων
αὐτὸν (καὶ *κο*) λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω; (**αιῶνιος** **g166**) **26** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτὸν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; **27**
‘Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου
ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ (ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ *Ν(κ)Ο*)
σου καὶ (ἐν ὅλῃ τῇ ἴσχυΐ *Ν(κ)Ο*) σου καὶ (ἐν ὅλῃ τῇ
διανοίᾳ *Ν(κ)Ο*) σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 Εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὄρθως ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ.
29 ‘Ο δὲ θέλων (δικαιῶσαι *Ν(κ)Ο*) ἔαυτὸν εἶπεν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; **30** ὑπολαβὼν
(δὲ *κο*) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν οἱ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον
ἀφέντες ἡμιθανῆ (τυγχάνοντα. *κ*) **31** κατὰ συγκυρίαν δὲ
ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἴδων αὐτὸν
ἀντιπαρῆλθεν. **32** ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ
τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἴδων ἀντιπαρῆλθεν. **33** Σαμαρίτης
δὲ τις ὁδεύων ἤλθεν κατ’ αὐτόν, καὶ ἴδων (αὐτὸν *κο*)
ἐσπλαγχνίσθη, **34** καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα
αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἥγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ
ἐπεμελήθη αὐτοῦ. **35** καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον (ἐξελθών *Κ*)
ἐκβαλὼν ἔδωκεν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν
(αὐτῷ *κ*) ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ (ὅ τι *ΝΚ(ο*)) ἀν
προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω
σοι. **36** τίς (οὗν *ΚΟ*) τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι

γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν (δὲ *N(k)O*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὅμοίως. 38 (Ἐγένετο *K*) ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς (καὶ *ko*) αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν (εἰς *ko*) (τὸν οἶκον *k(o)*) (αὐτῆς *KO*) 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλούμενη Μαριάμ. ἦν καὶ (παρακαθεσθεῖσα πρὸς *N(k)O*) τοὺς πόδας τοῦ (κυρίου *N(K)O*) ἥκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με (κατέλιπεν *NK(o)*) διακονεῖν; εἶπε οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ (κύριος *N(K)O*) Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ (θορυβάζῃ *N(k)O*) περὶ πολλά, 42 (ὁλίγων ἢ *O*) ἐνὸς δὲ ἐστιν χρεία· Μαριὰμ (γὰρ *N(k)O*) τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἔξελέξατο ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται (ἀπ' *ko*) αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πάτερ (ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, *K*) ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου (γενηθήτω *KO*) (τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· *K*) 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν (ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. *K*) 5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἔξει ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς

αύτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς
ἄρτους, **6** ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός
με, καὶ οὐκ ἔχω δὲ παραθήσω αὐτῷ **7** κάκεῖνος κάκεῖνος
ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε. ἥδη ἡ
θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν
κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. **8** λέγω
ὑμῖν· εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον
αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
(ὅσων *NK(o)*) χρήζει. **9** κάγὼ κάγὼ ὑμῖν λέγω· αἴτεῖτε,
καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν. **10** πᾶς γάρ δὲ αἴτων λαμβάνει, καὶ ὁ
ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. **11** Τίνα
δὲ (ἐξ *no*) ὑμῶν τὸν πατέρα αἱτήσει δὲ νιός (ἄρτον μὴ
λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ *KO*) (εἰ *K(o)*) ἰχθύν, καὶ (μὴ
ko) ἀντὶ ἰχθύος ὅφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; **12** ἢ καὶ (ἐὰν
K) (αἱτήσει *NK(O)*) ὡρόν, (μὴ *ko*) ἐπιδώσει αὐτῷ
σκορπίον; **13** εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον δὲ
πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν. **14** Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸς ἦν
κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν δὲ
κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. **15** Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ (τῷ *no*) ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **16** Ἔτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον
ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. **17** αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν
τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. **18** εἰ
δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν

με τὰ δαιμόνια. **19** εἰ δὲ ἐγώ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. **20** εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ (ἐγώ *no*) ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **21** ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. **22** ἐπάν δὲ (ό *k*) ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. **23** ὁ μὴ ὧν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. **24** Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἔξελθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν. καὶ μὴ εύρισκον (τότε *NO*) λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἔξῆλθον. **25** καὶ ἐλθὸν εύρισκει (σχολάζοντα *O*) σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. **26** τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ (εἰσελθόντα *NK(o)*) κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. **27** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. **28** αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες (αὐτόν. *k*) **29** Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἥρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη (γενεὰ *no*) πονηρά ἐστιν. σημεῖον (ζητεῖ, *N(k)O*) καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ (τοῦ προφήτου. *K*) **30** καθὼς γὰρ ἐγένετο (ό *o*) Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὗτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. **31** βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ

τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς·
ὅτι ἥλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
Σολομῶνος, καὶ ἴδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὥδε. 32 Ἀνδρες
(Νινευῖται *N(k)O*) ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν
εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἴδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὥδε. 33
Οὐδεὶς (δὲ *k*) λύχνον ἄψας εἰς (κρύπτην *N(K)O*)
τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι τὸ (φῶς *N(k)O*) βλέπωσιν. 34 Ὁ λύχνος
τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός (σου. *no*) ὅταν (οὗν
K) ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν. 35 σκόπει οὗν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος
ἐστίν. 36 εἰ οὗν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν μὴ ἔχον
μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. 37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι
(ἔρωτῷ *N(k)O*) αὐτὸν Φαρισαῖος (τις *k*) ὅπως ἀριστήσῃ
παρ’ αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἵδων
ἔθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39
Εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ
ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες,
οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ᔁξωθεν καὶ τὸ ᔁσωθεν ἐποίησεν; 41
πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἴδοὺ πάντα
καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. 42 Ἀλλ’ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
λάχανον καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ
θεοῦ· ταῦτα (δὲ *NO*) ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα κάκεῖνα μὴ
(παρεῖναι. *N(k)O*) 43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι

ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. **44** Οὐαὶ ύμιν (γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, *Κ*) ὅτι ἔστε ως τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. **45** Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. **46** Οὐδὲ εἶπεν· καὶ ύμιν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ύμῶν οὐ προσφαύετε τοῖς φορτίοις. **47** Οὐαὶ ύμιν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ύμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. **48** ἄρα (μάρτυρες *N(k)O*) (ἐστε *no*) καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ύμῶν ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ύμεις δὲ οἰκοδομεῖτε (αὐτῶν *Κ*) (τὰ *k*) (μνημεῖα. *Κ*) **49** Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτὸὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους. καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ (διώξουσιν *N(k)O*) **50** ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ (ἐκκεχυμένον *N(k)O*) ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, **51** ἀπὸ (τοῦ *k*) αἵματος Ἀβελ ἔως (τοῦ *k*) αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ύμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. **52** Οὐαὶ ύμιν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἥρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. **53** (Κάκειθεν Κάκειθεν *no*) (ἐξελθόντος *N(k)O*) (δὲ *k*) αὐτοῦ (ταῦτα πρὸς αὐτούς *k*) ἥρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων **54** ἐνεδρεύοντες αὐτὸν (καὶ *Κ*)

(ζητοῦντες *ΚΟ*) θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ (ἴνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. *ΚΟ*)

12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους ἥρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης ἣτις ἔστιν ὑπόκρισις τῶν Φαρισαίων. **2** Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἔστιν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. **3** ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὗς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. **4** Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. **5** ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἔξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν· τοῦτον φοβήθητε. (**Geenна g1067**) **6** οὐχὶ πέντε στρουθία (πωλοῦνται *Ν(κ)Ο*) ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **7** ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηνται. μὴ (οὖν *Κ*) φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. **8** Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν (όμολογήσῃ *ΝΚ(ο)*) ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου όμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. **9** ὃ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. **10** καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. **11** Ὅταν δὲ (εἰσφέρωσιν *Ν(κ)Ο*) ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας, μὴ (μεριμνήσητε *Ν(κ)Ο*)

πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· **12** τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἢ δεῖ εἰπεῖν. **13** Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. **14** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν (κριτὴν *N(k)O*) ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; **15** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὅρατε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ (πάσης *N(k)O*) πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ (αὐτοῦ *NK(o)*) ἔστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων (αὐτῷ. *N(k)O*) **16** Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. **17** καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; **18** καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα (τὸν σῖτον *N(k)O*) (μου *k*) καὶ τὰ ἀγαθά μου **19** καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά. ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. **20** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου (ἀπαιτοῦσιν *NK(o)*) ἀπὸ σοῦ. ἢ δὲ ήτοί μασας, τίνι ἔσται; **21** οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν. **22** εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ (ὑμῶν *k*) τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι (ὑμῶν *o*) τί ἐνδύσησθε. **23** ἡ (γὰρ *no*) ψυχὴ πλεῖόν ἔστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. **24** κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπείρουσιν οὔδε θερίζουσιν οἵς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὔδε ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; **25** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν (ἐνα; *ko*) **26** εἰ οὖν

(οὐδὲ *N(k)O*) ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν (τῷ *ko*) ἀγρῷ τὸν χόρτον ὅντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως (ἀμφιέζει, *N(k)O*) πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε (καὶ *N(k)O*) τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου (ἐπιζητοῦσιν *N(k)O*) ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν (τοῦ *k*) (αὐτοῦ *N(K)O*) καὶ ταῦτα (πάντα *K*) προστεθήσεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἔαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 Ἐστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἔαυτῶν πότε (ἀναλύσῃ *N(k)O*) ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθῶν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθῶν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἄν κἄν (ἔλθῃ *k*) ἐν τῇ δευτέρᾳ (φυλακῇ *k*) (κἄν κἄν *N(k)O*) ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὗρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν (οἱ *ko*) (δοῦλοι *KO*) ἐκεῖνοι. 39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίφ ὥρφ ὁ κλέπτης

ερχεται, ουκ (έγρηγόρησεν *KO*) (αν *K*) (και *KO*) αν
άφηκεν (διορυχθῆναι *N(k)O*) τὸν οἰκον αύτοῦ. **40** και
ύμεις (οῦν *K*) γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὅ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ερχεται. **41** Εἶπεν δὲ (αὐτῷ *k*) ὁ
Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἡ
και πρὸς πάντας; **42** (και *no*) εἶπεν (δὲ *k*) ὁ κύριος· τίς
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος (ὁ *N(k)O*) φρόνιμος ὃν
καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αύτοῦ τοῦ διδόναι
ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; **43** μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αύτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. **44**
ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αύτοῦ
καταστήσει αύτόν. **45** Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριος μου ερχεσθαι, και
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας και τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε
και πίνειν και μεθύσκεσθαι, **46** ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἡ οὐ προσδοκᾷ και ἐν ὥρᾳ ἡ οὐ γινώσκει
και διχοτομήσει αύτὸν και τὸ μέρος αύτοῦ μετὰ τῶν
ἀπίστων θήσει. **47** Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου (αύτοῦ *N(k)O*) και μὴ ἔτοιμάσας (ἢ *N(k)O*)
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αύτοῦ δαρήσεται πολλάς. **48** ὁ
δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται δλίγας.
παντὶ δὲ ὡς ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ και
ὡς παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αύτόν. **49**
Πῦρ ἥλθον βαλεῖν (ἐπὶ *N(k)O*) τὴν γῆν και τί θέλω εἰ
ἥδη ἀνήφθη. **50** βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι και πῶς
συνέχομαι ἔως (ὅτου *N(k)O*) τελεσθῇ. **51** δοκεῖτε ὅτι
εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν,
ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. **52** ἔσονται γάρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν
ένι οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν και δύο ἐπὶ

τρισὶν 53 (διαμερισθήσονται, *N(k)O*) πατήρ ἐπὶ νίῳ καὶ νίὸς ἐπὶ πατρί, μῆτηρ ἐπὶ (τὴν *no*) (θυγατέρα *N(k)O*) καὶ θυγάτηρ ἐπὶ (τὴν *no*) (μητέρα, *N(k)O*) πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν (αὐτῆς. *k*) 54 ὜λεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν (ἐπὶ *N(k)O*) δυσμῶν, εὔθεως λέγετε (ὅτι *no*) ὅμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως. 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον πῶς οὐκ (οἴδατε *no*) (δοκιμάζειν; *N(k)O*) 57 τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε (παραδώσει *N(k)O*) τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε (βαλεῖ *N(k)(o)* εἰς φυλακήν. 59 λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἔως (οὗ *k*) καὶ (τὸ *N(k)O*) ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

13 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὃν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς (ὁ Ἰησοῦς *k*) εἶπεν αὐτοῖς δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο ὅτι (ταῦτα *N(k)O*) πεπόνθασιν; 3 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες (όμοίως *N(k)O*) ἀπολεῖσθε. 4 Ὡς ἐκεῖνοι οἱ (δεκαοκτὼ δεκαοκτὼ *N(k)(o)*) ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι (αὐτοὶ *N(k)O*) ὁφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας (τοὺς *no*) ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας (ἐν *k*) Ἱερουσαλήμ; 5

ούχι, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ (μετανοῆτε, *NK(o)*) πάντες
(ώσαύτως *N(k)O*) ἀπολεῖσθε. **6** Ἔλεγεν δὲ ταύτην
τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ
ἀμπελῶνι αὐτοῦ καὶ ἤλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ
οὐχ εὗρεν. **7** εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἴδοὺ τρία
ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ
οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον (οὗν *NO*) αὐτήν· ίνατί ίνατί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ; **8** Ο δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε,
ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἵως ὅτου σκάψω περὶ
αὐτὴν καὶ βάλω (κόπρια· *N(k)O*) **9** καν κᾶν μὲν ποιήσῃ
καρπὸν εἰς τὸ μέλλον. εἰ δὲ μή γε, ἐκκόψεις αὐτήν. **10** Ἡν
δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν.
11 καὶ ἴδοὺ γυνὴ (ἥν *k*) πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη
(δεκαοκτὼ δεκαοκτὼ *N(k)O*) καὶ ἥν συγκύπτουσα καὶ
μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. **12** ἴδων δὲ
αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι,
ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. **13** καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς
χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.
14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ (ὅτι
no) ἔξη ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν (αὐταῖς
N(k)O) οὗν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
σαββάτου. **15** Ἀπεκρίθη (δὲ *N(k)O*) αὐτῷ ὁ κύριος καὶ
εἶπεν· ὑποκριταί, ἔκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν
βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ (ἀπαγαγὼν
NK(o)) ποτίζει; **16** ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὕσαν
ἥν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἴδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει
λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ

ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ δχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. **18** Ἐλεγεν (οὖν· *N(k)O*) τίνι ὁμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; **19** ὁμοία ἔστιν κόκκω σινάπεως ὃν λαβὼν ἀνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἔαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον (μέγα, *KO*) καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; **21** ὁμοία ἔστιν ζύμῃ ἣν λαβοῦσα γυνὴ (ἐνέκρυψεν *NK(o)* εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἔως οὗ ἐζυμώθη ὅλον).

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. **23** Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· **24** ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς (θύρας· *N(K)O*) ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. **25** ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν καὶ ἀρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε (κύριε, *K*) ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἴδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· **26** τότε ἀρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας· **27** καὶ ἐρεῖ· (λέγων *N(k)O*) ὑμῖν· οὐκ οἴδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες (οἱ *k*) ἐργάται (τῆς *k*) ἀδικίας. **28** ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων, ὅταν (ὄψησθε *NK(o)*) Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. **29** καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **30** καὶ ἴδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ

ζεσονται πρωτοι, καὶ εἰσὶν πρωτοι οἱ ζεσονται ζεχατοι. 31

Ἐν αὐτῇ τῇ (ῷρᾳ *N(K)O*) προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ ζεξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, δτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ίδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ιάσεις (ἀποτελῶ *N(k)O*) σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἔχομένῃ πορεύεσθαι, δτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ζεξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ή ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τὸν ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὅρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἡθελήσατε; 35 ίδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἰκος ὑμῶν (ἔρημος. ἀμὴν *K*) λέγω δὲ ὑμῖν (δτι· *k*) οὐ μὴ ἴδητε με ζεως (ἄν *k*) (ζεξει *N(k)O*) δτε εἴπητε εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἥσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ίδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ύδρωπικὸς ζεμπροσθεν αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· (εἰ *k*) ζεξεστιν τῷ σαββάτῳ (θεραπεῦσαι *N(k)O*) (ἢ οὕ; *NO*) 4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ιάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 Καὶ (ἀποκριθεὶς *k*) πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τίνος ὑμῶν (υἱὸς *N(K)O*) ἢ βοῦς εἰς φρέαρ (πεσεῖται, *N(k)O*) καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν (τῇ *ko*) ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι (αὐτῷ *k*) πρὸς ταῦτα. 7 Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων πῶς

τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· **8**
ὅταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς
τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ
κεκλημένος ὑπ’ αὐτοῦ, **9** καὶ ἐλθῶν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν
καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ
αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. **10** ἀλλ’ ὅταν
κληθῆς, πορευθεὶς (ἀνάπεσε *N(k)O*) εἰς τὸν ἔσχατον
τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, (ἐρεῖ *N(k)O*) σοι·
φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον
(πάντων *NO*) τῶν συνανακειμένων σοι. **11** ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἔαυτὸν
ὑψωθήσεται. **12** Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν
ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ
τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας
πλιουσίους μήποτε μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ
γένηται ἀνταπόδομά σοι. **13** ἀλλ’ ὅταν δοχὴν ποιῆς, κάλει
πτωχούς, ἀναπείρους, χωλούς, τυφλούς. **14** καὶ μακάριος
ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. **15** Ἀκούσας δέ
τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος
(ὅστις *N(k)O*) φάγεται (ἄρτον *NK(o)*) ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. **16** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις (ἐποίει
N(k)O) δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν πολλούς· **17** καὶ
ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν
τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἥδη ἔτοιμά ἔστιν (πάντα.
KO) **18** καὶ ἥρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. Ὁ
πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην
(ἐξελθῶν *N(k)O*) (καὶ *k*) ἵδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρητημένον. **19** καὶ ἔτερος εἶπεν· ζεύγη βιῶν ἡγόρασα

πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρηγένεσθαι τηνόπιον. **20** καὶ ἔτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. **21** καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος (ἐκεῖνος *k*) ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὥδε. **22** καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν (δ *N(k)O*) ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. **23** καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. **24** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου (πολλοί γὰρ εἰσιν κλητοί ὀλίγοι δέ ἐκλεκτοί. *O*) **25** Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· **26** εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα (έαυτοῦ *NK(o)*), καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι (τε *N(k)O*) καὶ τὴν ψυχὴν ἔαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. **27** (καὶ *ko*) ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν (έαυτοῦ *NK(o)*), καὶ ἔρχεται ὡπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. **28** Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν (δ *o*) θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην εἰ ἔχει (τὰ *k*) (εἰς *N(k)O*) ἀπαρτισμόν; **29** ἵνα μήποτε μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν **30** λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἔρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. **31** ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον (βουλεύσεται

N(k)O) εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν (ύπαντῆσαι

N(k)O) τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; **32**

εὶ δὲ μή γε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὅντος πρεσβείαν ἀποστείλας
ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. **33** Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ
ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἔαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται
εἶναί μου μαθητής. **34** Καλὸν (οὖν *NO*) τὸ ἄλας ἐὰν δὲ
(καὶ *no*) τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; **35** οὗτε
εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὕθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν
αὐτό. ὁ ἔχων ὥτα ἀκούειν ἀκουέτω.

15 Ἡσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ
οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. **2** καὶ διεγόγγυζον οἵ (τε
no) Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος
ἀμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. **3** Εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· **4** τίς
ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ (ἀπολέσας
NK(o)) ἐξ αὐτῶν ἐν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός ἔως εὗρῃ
αὐτό; **5** καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὄμοις (αὐτοῦ
N(k)O) χαίρων, **6** καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς
φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ μοι,
ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. **7** Λέγω ὑμῖν
ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ
μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ
χρείαν ᔹχουσιν μετανοίας. **8** Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ᔹχουσα
δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον καὶ
σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἔως (οὗ *N(k)O*)
εὗρῃ; **9** καὶ εὑροῦσα (συγκαλεῖ *N(k)O*) τὰς φίλας καὶ
(τὰς *k*) γείτονας λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον
τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. **10** Οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται

χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ
μετανοοῦντι. 11 Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς.
12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι
τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. (ό *no*) (δὲ *N(k)O*)
διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας
συναγαγὼν (πάντα *N(k)O*) ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν
εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν
αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα¹
ἐγένετο λιμὸς (ἰσχυρὰ *N(k)O*) κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην,
καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη
ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. 16 καὶ ἐπεθύμει
(χορτασθῆναι *N(k)O*) (τὴν *ko*) (κοιλίαν αὐτοῦ *KO*)
(ἐκ *N(k)O*) τῶν κερατίων ὡν ἥσθιον οἱ χοῖροι, καὶ
οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν (ἔφη *N(k)O*)
πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου (περισσεύονται *N(k)O*)
ἀρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ (ῶδε *NO*) ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς
πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ,
ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· 19 (καὶ *k*)
οὐκέτι οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. ποίησόν με
ώς ἔνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἤλθεν πρὸς τὸν
πατέρα (ἔαυτοῦ. *NK(o)*) "Ετι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος
εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν
ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου· (καὶ *k*) οὐκέτι οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
κληθῆναι υἱός σου (ποίησόν με ώς ἔνα τῶν μισθίων
σου. *O*) 22 Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ·
(ταχὺ *NO*) ἐξενέγκατε (τὴν *k*) στολὴν τὴν πρώτην

καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, **23** καὶ (φέρετε
N(k)O) τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες
εὐφρανθῶμεν, **24** ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ
ἀνέζησεν, (καὶ *k*) ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι. **25** Ἡν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος
ἐν ἀγρῷ. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἥκουσεν
συμφωνίας καὶ χορῶν. **26** καὶ προσκαλεσάμενος ἔνα τῶν
παίδων (αὐτοῦ *k*) ἐπυνθάνετο τί (ἄν *no*) εἴη ταῦτα.
27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν
ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
αὐτὸν ἀπέλαβεν. **28** ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἥθελεν εἰσελθεῖν.
ὁ (δὲ *N(K)O*) πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. **29**
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἵδοὺ τοσαῦτα ἔτη
δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
ἔμοι ὁ ὑδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου
εὐφρανθῶ. **30** ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου
τὸν βίον μετὰ (τῶν *o*) πορνῶν ἥλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
σιτευτὸν (τὸν *k*) μόσχον. **31** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον,
σὺ πάντοτε μετ' ἔμοι εἶ, καὶ πάντα τὰ ἔμα σά ἔστιν. **32**
εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ (ἔζησεν, *N(K)O*) καὶ ἀπολωλὼς (ἥν
k) καὶ εὑρέθη.

16 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς (αὐτοῦ *k*)
ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος
διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ
σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γάρ (δύνῃ
N(k)O) ἔτι οἰκονομεῖν. **3** εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·

τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἴσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4
ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ (ἐκ *no*) τῆς
οἰκονομίας δέξωνται με εἰς τοὺς οἴκους (αὐτῶν. *NK(o)*)
5 καὶ προσκαλεσάμενος ἔνα ἔκαστον τῶν χρεοφειλετῶν
τοῦ κυρίου ἔαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ
κυρίῳ μου; 6 ὁ (δὲ *NK(o)* εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ
(δὲ *N(k)O*) εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου (τὰ γράμματα *N(k)O*)
καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἐτέρῳ
εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους
σίτου. (καὶ *k*) λέγει αὐτῷ· δέξαι σου (τὰ γράμματα
N(k)O) καὶ γράψον ὄγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ
κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν,
ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἔαυτῶν εἰσιν. (aiōn
g165) 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω· ἔαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ
τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν (ἐκλίπῃ *N(K)O*)
δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. (aiōnios g166) 10 Ὁ
πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν
ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν
ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνῷ πιστὸι οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν
τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστὸι οὐκ
ἐγένεσθε, τὸ (ὑμέτερον *NK(O)* τίς ὑμῖν δώσει; 13 Οὐδεὶς
οἰκέτης δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἔνα
μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ
τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
καὶ μαμωνῷ. 14 Ἡκουον δὲ ταῦτα πάντα (καὶ *k*) οἱ
Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες καὶ ἔξεμυκτήριζον
αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες

έαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ (ἐστιν. *k*) **16** Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται (μέχρι *N(k)O*) Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. **17** εὔκοπτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. **18** Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναικαν αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἔτέραν μοιχεύει, καὶ (πᾶς *k*) ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. **19** Ἀνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. **20** πτωχὸς δέ τις (ἥν *k*) ὀνόματι Λάζαρος (ός *k*) ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ είλκωμένος **21** καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ (τῶν ψιχίων *KO*) τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. **22** Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον (τοῦ *k*) Ἄβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. **23** καὶ ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις ὁρᾷ (τὸν *k*) Ἄβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. (*Hadēs g86*) **24** καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἄβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὁδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. **25** Εἶπεν δὲ Ἄβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες (σὺ *k*) τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά. νῦν δὲ (ῶδε *N(k)O*) παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὁδυνᾶσαι. **26** καὶ (ἐν *N(k)O*) πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν

χάσμα μέγα ἐστήρικται ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι (ἐνθεν
N(k)O) πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ (οἱ *k*) ἐκεῖθεν
πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 Εἶπεν δέ ἐρωτῶ σε οὗν, πάτερ,
ἴνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω
γὰρ πέντε ἀδελφούς ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς ίνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἐλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29
Λέγει (δὲ *no*) (αὐτῷ *ko*) Ἀβραάμ· ἔχουσιν Μωϋσέα καὶ
τοὺς προφήτας ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί,
πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ’ ἔάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως
καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, (οὐδὲ *N(k)O*) ἔάν τις
ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

17 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ *no*) ἀνένδεκτόν
ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, (πλὴν *N(k)O*) οὐαὶ δι'
οὗ ἔρχεται. 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ (λίθος μυλικὸς *N(k)O*)
περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς
τὴν θάλασσαν ἢ ίνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων
ἔνα. 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν (δὲ *k*) ἀμάρτῃ (εἰς
k) (σὲ *K*) ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας
(ἀμαρτήσῃ *N(k)O*) εἰς σὲ καὶ ἐπτάκις (τῆς ἡμέρας *k*)
ἐπιστρέψῃ (πρὸς *N(k)O*) σὲ λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις
αὐτῷ. 5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ πρόσθες ἡμῖν
πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ (ἔχετε *N(k)O*) πίστιν
ώς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν
ἄν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἔξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
ἢ ποιμαίνοντα, δις εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ·
εὔθεως παρελθὼν (ἀνάπεσε; *N(k)O*) 8 ἀλλ’ οὐχὶ ἐρεῖ

αύτῷ· ἔτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἔως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; **9** μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ (έκείνῳ *k*) ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα (αὐτῷ οὐ δοκῶ; *K*) **10** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· (ὅτι *k*) δὲ (ώφείλομεν *NK(o)*) ποιῆσαι πεποιήκαμεν. **11** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι (αὐτὸν *ko*) εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ (μέσον *N(k)O*) Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. **12** καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵ (εστησαν *NK(O)*) πόρρωθεν. **13** καὶ αὐτοὶ ἡραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. **14** Καὶ ἴδων εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἐαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. **15** εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἴδων ὅτι ἱάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν. **16** καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. **17** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· (οὐχὶ *NK(o)*) οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; **18** οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; **19** καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. **20** Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, **21** οὐδὲ ἔροῦσιν· ἵδον ὥδε ἡ (ἱδοὺ *ko*) ἐκεῖ. ἵδον γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. **22** Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ νίοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἵδειν καὶ οὐκ ὅψεσθε. **23** καὶ

έροῦσιν ὑμῖν· ίδοιν ἔκει ἢ ίδοιν ὥδε. μὴ ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 ὡσπερ γάρ ἡ ἀστραπὴ (ἢ *ko*) ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ (τὸν *no*) οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται (καὶ *k*) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις (τοῦ *k*) Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἥσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, (ἐγαμίζοντο, *N(k)O*) ἄχρι ἣς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἤλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν (πάντας, *N(k)O*) 28 ὁμοίως (καθὼς *N(k)O*) ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἥσθιον, ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὡκοδόμουν. 29 ἢ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν (πάντας, *N(k)O*) 30 κατὰ (τὰ *no*) (αὐτὰ *N(k)O*) ἔσται ἢ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἔκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δὲς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν (τῷ *k*) ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὅπισω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 δὲς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (περιποιήσασθαι *N(K)O*) ἀπολέσει αὐτήν, (καὶ *k*) δὲς (δ' *no*) (ἄν *N(k)O*) (ἀπολέσῃ *NK(o)*) (αὐτὴν *k*) ζωογονήσει αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν· ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἰς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· (ἢ *no*) μία παραλημφθήσεται, (καὶ *k*) ἡ (δὲ *no*) ἐτέρα ἀφεθήσεται. 36 (δύο ἐν ἀγρῷ εἰς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται *K*) 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν

αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
(καὶ *no*) οἱ ἀετοὶ (ἐπισυναχθήσονται. *N(k)O*)

18 Ἔλεγεν δὲ (καὶ *ko*) παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν
πάντοτε προσεύχεσθαι (αὐτοὺς *no*) καὶ μὴ ἐγκακεῖν **2**
λέγων· κριτῆς τις ἦν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος
καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. **3** χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει
ἐκείνῃ καὶ ἥρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με
ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. **4** καὶ οὐκ (ἥθελεν *N(k)O*) ἐπὶ
χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ
φοβοῦμαι (οὐδὲ *N(k)O*) ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, **5** διά
γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω
αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. **6** Εἶπεν
δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτῆς τῆς ἀδικίας λέγει· **7** οὐ δὲ
θεὸς οὐ μὴ (ποιήσῃ *N(k)O*) τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν
αὐτοῦ τῶν βιώντων (πρὸς *k*) (αὐτῷ *N(k)O*) ἡμέρας
καὶ νυκτός, καὶ (μακροθυμεῖ *N(k)O*) ἐπ' αὐτοῖς; **8** λέγω
ὅμιν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ
τῆς γῆς; **9** Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ'
ἐαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ (έξουθενοῦντας *NK(o*))
τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. **10** Ἀνθρωποι δύο
ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος
καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. **11** ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς
ἐαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
οὐκ εἰμὶ (ῷσπερ *NK(o*)) οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
ἄρπαγες, ἀδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
12 νηστεύω δίς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα
κτῶμαι. **13** (καὶ *ko*) Ὁ (δὲ *no*) τελώνης μακρόθεν
ἔστὼς οὐκ ἥθελεν οὐδὲ τοὺς ὁφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν

ούρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν (εἰς *k*) τὸ στῆθος (αὐτοῦ *NK(o)*)
λέγων· ὁ θεός, ιλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. **14** λέγω ὑμῖν·
κατέβῃ οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ (ἢ *k*)
(παρ' *n(o)*) (ἐκεῖνον. *N(k)O*) δτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἔαυτὸν
ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἔαυτὸν ὑψωθήσεται. **15**
Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται·
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ (ἐπετίμων *N(k)O*) αὐτοῖς. **16** ὁ δὲ
Ἰησοῦς (προσεκαλέσατο *N(k)O*) αὐτὰ (λέγων· *N(k)O*)
ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **17** ἀμὴν
λέγω ὑμῖν· δος (ἄν *N(k)O*) μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. **18** Καὶ
ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἀρχῶν λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί¹
ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; (*aiōnios g166*) **19** εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
μὴ εῖς ὁ θεός. **20** τὰς ἐντολὰς οἴδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ
φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα (σου. *k*) **21** ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα
πάντα (ἔφύλαξα *N(k)O*) ἐκ νεότητος (μου. *ko*) **22**
Ἄκούσας δὲ (ταῦτα *k*) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἔν σοι
λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ
ἔξεις θησαυρὸν ἐν (τοῖς *no*) (οὐρανοῖς· *N(k)O*) καὶ
δεῦρο, ἀκολούθει μοι. **23** Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος
(ἔγενήθη· *N(k)O*) ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. **24** Ἰδὼν
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπεν· πῶς
δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ (εἰσπορεύονται. *N(k)O*) **25** εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν
κάμηλον διὰ (τρήματος βελόνης *N(k)O*) εἰσελθεῖν ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** εἶπαν

δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ εἶπεν·
τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν.
28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ίδού ἡμεῖς (ἀφέντες *N(k)O*) (τὰ
no) (ἴδια *N(k)O*) (καὶ *k*) ἡκολουθήσαμέν σοι. 29
‘Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς
ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα
ἔνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 δὲ (οὐχὶ *N(k)O*) μὴ
(ἀπολάβῃ *NK(o)*) πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ
καὶ ἐν τῷ αἰώνι τῷ ἔρχομένω ζωὴν αἰώνιον. (αιῶν g165,
αιῶνιος g166) 31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς
αὐτούς· ίδού ἀναβαίνομεν εἰς (Ἱερουσαλήμ, *N(k)O*) καὶ
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ
νιώ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ
ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33
καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ρῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, καὶ οὐκ
ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἔγγιζειν
αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν
(ἐπαιτῶν. *N(k)O*) 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου
ἐπυνθάνετο τί (ἃν *o*) εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν
λέγων· Ἰησοῦς υἱὸς Δαυίδ, ἐλέησόν με. 39 Καὶ οἱ προάγοντες
ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα (σιγήσῃ. *N(k)O*) αὐτὸς δὲ πολλῷ
μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὸς Δαυίδ, ἐλέησόν με. 40 Σταθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος
δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 (λέγων *ko*) τί σοι θέλεις
ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ

παραχρῆμα ἀνέβλεψεν καὶ ἡκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἵδων ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

19 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. **2** καὶ ἴδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ (αὐτὸς *N(k)O*) (ἥν *k*) πλούσιος. **3** καὶ ἐζήτει ἵδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἔστιν καὶ οὐκ ἤδυνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. **4** καὶ προδραμών (εἰς τὸ *no*) ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι (δι' *k*) ἐκείνης ἥμελλεν διέρχεσθαι. **5** καὶ ὡς ἤλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς (εἶδεν αὐτόν καὶ *K*) εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. **6** καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. **7** καὶ ἴδοντες (πάντες *N(k)O*) διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. **8** Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἴδοὺ τὰ ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. **9** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἔστιν. **10** ἤλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. **11** Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλήμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. **12** Εἶπεν οὖν· ἀνθρωπός τις εὔγενής ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. **13** καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· (πραγματεύσασθε *NK(o)*) (ἐν ᾧ *NO*) (ἔως *k*) ἔρχομαι. **14** οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν καὶ ἀπέστειλαν

πρεσβείαν δπίσω αύτοῦ λέγοντες· οὐθέλοιμεν τοῦτον
βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. **15** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἰπεν φωνηθῆναι αὐτῷ
τοὺς δούλους τούτους οἵς (δεδώκει *N(k)O*) τὸ ἀργύριον,
ἴνα γνοῖ (τίς *k*) τί (διεπραγματεύσαντο. *N(k)O*) **16**
Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
(προσηργάσατο *N(k)O*) μνᾶς. **17** καὶ εἰπεν αὐτῷ· (εὗγε
N(k)O) ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
ἴσθι ἔξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. **18** Καὶ ἤλθεν ὁ
δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς.
19 εἰπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20 Καὶ (ό *no*) ἔτερος ἤλθεν λέγων· κύριε, ἵδού ἡ μνᾶ
σου ἡν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ. **21** ἐφοβούμην
γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας
καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. **22** Λέγει (δὲ *k*) αὐτῷ· ἐκ
τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἢδεις ὅτι ἔγὼ
ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων
ὅτι οὐκ ἔσπειρα· **23** καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον
ἐπὶ (τὴν *k*) τράπεζαν, κἀγὼ κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ
ἄν αὐτὸ δέπραξα; **24** καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἰπεν· ἄρατε
ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.
25 καὶ εἰπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. **26** λέγω (γὰρ
ko) ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται (ἀπ' αὐτοῦ. *ko*) **27** Πλὴν
τοὺς ἔχθρούς μου (τούτους *N(k)O*) τοὺς μὴ θελήσαντάς
με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὥδε καὶ κατασφάξατε
αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. **28** Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο
ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. **29** καὶ ἐγένετο
ώς, ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ

καλούμενον Ἐλαιῶν ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν (αὐτοῦ *ko*) **30** (λέγων *N(k)O*) ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾧ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· (καὶ *no*) λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. **31** καὶ ἔάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διὰ τί λύετε; οὗτως ἐρεῖτε (αὐτῷ *k*) ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. **32** Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. **33** λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; **34** οἱ δὲ εἶπαν· (ὅτι *no*) ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. **35** καὶ ἥγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες (αὐτῶν *N(k)O*) τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. **36** πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώνυνον τὰ ἱμάτια (αὐτῶν *NK(o)* ἐν τῇ ὁδῷ. **37** Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἦδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὅρους τῶν ἐλαιῶν ἥρξαντο ἄπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ (πασῶν *NK(o)* ὃν εἶδον δυνάμεων **38** λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνῃ, καὶ δόξα ἐν ψίστοις. **39** καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. **40** καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν (αὐτοῖς *ko*) λέγω ὑμῖν (ὅτι *ko*) ἐὰν οὗτοι (σιωπήσουσιν, *N(k)O*) οἱ λίθοι (κράξουσιν. *N(k)O*) **41** Καὶ ὡς ἥγγισεν, ἵδων τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' (αὐτὴν *N(k)O*) **42** λέγων ὅτι εἰ ἔγνως (καί γε *k*) ἐν τῇ ἡμέρᾳ (σου *k*) ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην (σου *ko*) νῦν δὲ ἐκρύβῃ ἀπὸ ὄφθαλμῶν σου. **43** ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ (παρεμβαλοῦσιν *N(k)O*) οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν

σε πάντοθεν **44** καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ (λίθον *N(k)O*) ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. **45** Καὶ εἰσελθῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας (ἐν αὐτῷ *k*) (καὶ ἀγοράζοντας *K*) **46** λέγων αὐτοῖς γέγραπται, (καὶ *no*) (ἔσται *N(k)O*) ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπῆλαιον ληστῶν. **47** καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, **48** καὶ οὐχ εὑρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἄπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν (ἐκείνων *k*) διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ (ἀρχιερεῖς *NK(o*)) καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις **2** καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; **3** Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγω κάγω (ἔνα *k*) λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· **4** τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; **5** οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἐαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί (οὗν *K*) οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **6** ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς (ἄπας *N(k)O*) καταλιθάσει ὑμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. **7** καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. **8** καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **9** Ἠρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀνθρωπός (τις *NK*) ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανούς. **10** καὶ

(ἐν *k*) καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος (δώσουσιν *N(k)O*) αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. **11** καὶ προσέθετο ἔτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κάκεῖνον κάκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. **12** καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. **13** Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον (ἰδόντες *K*) ἐντραπήσονται. **14** ἱδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς (ἀλλήλους *N(k)O*) λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· (δεῦτε *K*) ἀποκτείνωμεν αὐτὸν ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. **15** καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; **16** ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. **17** ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον δὲν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; **18** πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. **19** Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην. **20** Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, (ῶστε *N(k)O*) παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. **21** καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας

τὴν ὄδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. **22** ξέστιν (ἡμᾶς *N(k)O*)
Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ; **23** κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν
πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς (τί *KO*) (με πειράζετε·
K) **24** (δείξατέ *N(k)O*) μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα
καὶ ἐπιγραφήν; (οἱ *N(K)O*) δὲ εἶπαν· Καίσαρος. **25** ὁ δὲ
εἶπεν (πρὸς *no*) (αὐτούς *N(k)O*) τοίνυν ἀπόδοτε τὰ
Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. **26** καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι (αὐτοῦ *NK(o)*) ρήματος ἐναντίον
τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ
ἐσίγησαν. **27** Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ
(ἀντιλέγοντες *NK(o)*) ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν
αὐτὸν **28** λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν·
ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος
ἀτεκνος (ἢ, *N(K)O*) ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα καὶ ἔξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **29**
ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἥσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα
ἀπέθανεν ἀτεκνος, **30** καὶ (ἔλαβεν *K*) ὁ δεύτερος (τὴν
γυναῖκα καὶ οὐτὸς ἀπέθανεν ἀτεκνος *K*) **31** καὶ ὁ τρίτος
ἔλαβεν αὐτήν (ώσαύτως, *o*) ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτὰ οὐ
κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. **32** Ὁστερον (δὲ πάντων
K) καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. **33** (ἡ γυνὴ *no*) οὖν ἐν
τῇ ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. **34** Καὶ (ἀποκριθεὶς *k*) εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
(γαμίσκονται, *N(k)O*) (*aiōn g165*) **35** οἱ δὲ καταξιωθέντες
τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
νεκρῶν οὕτε γαμοῦσιν οὕτε (γαμίζονται· *N(k)(o)*) (*aiōn*
g165) **36** (οὐδὲ *N(k)O*) γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται,
ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν (τοῦ *k*) θεοῦ τῆς

ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί,
καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου ώς λέγει κύριον
τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ (τὸν *k*) θεὸν Ἰσαὰκ καὶ (τὸν *k*)
θεὸν Ἰακώβ. 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων·
πάντες γάρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 οὐκέτι
οὐκέτι (γάρ *N(k)O*) ἔτολμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41
Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν εἰναι
Δαυὶδ υἱόν; 42 (καὶ *ko*) αὐτὸς (γάρ *no*) Δαυὶδ λέγει ἐν
βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν (δ *ko*) κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου· 43 ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου. 44 Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς
αὐτοῦ υἱός ἔστιν; 45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 οἱ
κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ
(καὶ *k*) τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ
δύο. 3 Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη
ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν· 4 (πάντες *N(k)O*)
γάρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ
δῶρα (τοῦ θεοῦ, *KO*) αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος
αὐτῆς (πάντα *N(k)O*) τὸν βίον δὲν εἶχεν ἔβαλεν. 5
Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις καλοῖς
καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται εἶπεν· 6 ταῦτα ἢ θεωρεῖτε,

έλευσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ
(ῶδε *Ο*) δις οὐ καταλυθήσεται. 7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν
λέγοντες διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ
σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 Ο δὲ εἶπεν· βλέπετε
μὴ πλανηθῆτε πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
λέγοντες (ὅτι· *κο*) ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἥγγικεν. μὴ
(οὖν *Κ*) πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε
πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα
γενέσθαι πρῶτον ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία
ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους
λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ
σημεῖα μεγάλα ἔσται. 12 Πρὸ δὲ τούτων (πάντων *Ν(κ)Ο*)
ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν
παραδιδόντες εἰς (τὰς *νο*) συναγωγὰς καὶ φυλακάς,
(ἀπαγομένους *Ν(κ)Ο*) ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἔνεκεν
τοῦ ὀνόματός μου. 13 ἀποβήσεται (δὲ *κο*) ὑμῖν εἰς
μαρτύριον. 14 (θέτε *Ν(κ)Ο*) οὖν (ἐν ταῖς καρδίαις
Ν(κ)Ο) ὑμῶν μὴ προμελετῶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ
δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἵνα οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι
(ἢ *Ν(κ)Ο*) ἀντειπεῖν (ἄπαντες *Ν(κ)Ο*) οἱ ἀντικείμενοι
ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν
καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. 17
καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18
καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 19 ἐν τῇ
ὑπομονῇ ὑμῶν (κτήσασθε *ΝΚ(ο)*) τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20
“Οταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων (τὴν *κ*)
ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἥγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη, καὶ οἱ

ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. **22** ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗται εἰσιν τοῦ (πλησθῆναι *N(k)O*) πάντα τὰ γεγραμμένα. **23** Οὐαὶ (δὲ *k*) ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ (ἐν *k*) τῷ λαῷ τούτῳ, **24** καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἔθνῶν ἄχρι (οὗ *no*) πληρωθῶσιν (καὶ ἔσονται *O*) καιροὶ ἔθνῶν. **25** καὶ (ἔσονται *N(k)O*) σημεῖα ἐν ἥλιῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἔθνῶν ἐν ἀπορίᾳ (ἥχους *N(k)O*) θαλάσσης καὶ σάλου **26** ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. **27** καὶ τότε ὅψονται τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. **28** Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. **29** Καὶ εἴπεν παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα. **30** ὅταν προβάλωσιν ἥδη, βλέποντες ἀφ' ἔαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἥδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἔστιν. **31** οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **32** Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ὃν πάντα γένηται. **33** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελεύσονται, *NK(o)*) οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ (παρελεύσονται. *N(k)O*) **34** Προσέχετε δὲ ἔαυτοῖς μήποτε μήποτε (βαρηθῶσιν *N(k)O*) ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ

ἡμέρα ἐκείνη 35 ώς παγίς (ἐπεισελεύσεται *N(k)O*) γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε (δὲ *N(K)O*) ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα (κατισχύσητε *N(K)O*) ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ οὐρανοῦ ἀνθρώπου. 37 Ἡν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ιερῷ διδάσκων. τὰς δὲ νύκτας ἔξερχόμενος ηὔλιζετο εἰς τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὥρθιζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ιερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

22 Ἡγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. 3 εἰσῆλθεν δὲ (ό *k*) σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν (καλούμενον *N(k)O*) Ἰσκαριώτην ὃντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. 4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ (τοῖς *k*) στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. 6 καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὅχλου αὐτοῖς. 7 Ἡλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ᾧ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις (ἐτοιμάσωμεν; *NK(o)*). 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἴδον εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων. ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν (εἰς *no*) (ἥν *N(k)O*) εἰσπορεύεται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἴκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὃπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κάκεῖνος κάκεῖνος ὑμῖν δεῖξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 ἀπελθόντες δὲ εῦρον καθὼς (εἰρήκει *N(k)O*) αὐτοῖς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 14 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
ἀνέπεσεν καὶ οἱ (δώδεκα *K*) ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ
πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι (οὐκέτι οὐκέτι *KO*) οὐ μὴ φάγω (ἐξ *k*) (αὐτὸ^ν
N(k)O) ἔως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε
τοῦτο καὶ διαμερίσατε (εἰς *no*) (έαυτούς; *N(k)O*) 18
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω (ἀπὸ *NO*) (τοῦ *no*) (νῦν
NO) ἀπὸ τοῦ (γενήματος *N(k)O*) τῆς ἀμπέλου ἔως (οὗ
N(k)O) ἡ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον
εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό^ν
ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε
εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ τὸ ποτήριον ὠσαύτως
μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ^ν
διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
21 πλὴν ἴδού ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ^ν
τῆς τραπέζης. 22 (ὅτι *N(k)O*) ὁ νίδος μὲν τοῦ ἀνθρώπου
κατὰ τὸ ὄρισμένον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἔκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 καὶ αὐτὸὶ ἤρξαντο συζητεῖν
πρὸς ἔαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὃ τοῦτο μέλλων
πράσσειν. 24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς
αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μεῖζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς
τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἔξουσιάζοντες
αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως,
ἀλλ' οἱ μείζων ἐν ὑμῖν (γινέσθω *N(k)O*) ὡς οἱ νεώτερος,
καὶ οἱ ἡγούμενος ὡς οἱ διακονῶν. 27 τίς γὰρ μείζων, ὁ
ἀνακείμενος ἢ οἱ διακονῶν; οὐχὶ οἱ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ

ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. **28** ὑμεῖς δέ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. **29** κάγω κάγω διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, **30** ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ (καθήσεσθε *N(k)(o)*) ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες τοῦ Ἰσραὴλ. **31** (Εἶπεν δὲ ὁ κύριος *ΚΟ*) Σίμων Σίμων, ἴδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτίσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. **32** ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ (ἐκλίπῃ *N(k)O*) ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. **33** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. **34** ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ (μή *k*) (φωνήσει *N(k)O*) σήμερον ἀλέκτωρ (ἔως *N(k)O*) τρίς με ἀπαρνήσῃ (μή *k*) εἰδέναι. **35** Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός. **36** εἶπεν (δὲ *N(k)O*) αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων (πωλησάτω *NK(o)*) τὸ ἴματιον αὐτοῦ καὶ (ἀγορασάτω *NK(o)*) μάχαιραν. **37** λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι (ἔτι *k*) τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ γάρ (τὸ *N(K)O*) περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. **38** οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἴδοὺ μάχαιραι ᾖδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν. **39** Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὅρος τῶν ἐλαιῶν. ἥκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί (αὐτοῦ. *k*) **40** γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. **41** καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο **42** λέγων· πάτερ, εἰ βούλει

(παρένεγκε *N(k)O*) τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν (γινέσθω. *N(k)O*) **43** ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' (τοῦ *o*) οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.

44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. (καὶ *no*) ἐγένετο (δὲ *ko*) ὁ ίδρως αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἷματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. **45** καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης **46** καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. **47** Ἐτι (δέ *k*) αὐτοῦ λαλοῦντος ἴδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἴς τῶν δώδεκα προήρχετο (αὐτοὺς *N(k)O*) καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.

48 (ὁ *k*) Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; **49** ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν (αὐτῷ *k*) κύριε, εἰ πατάξιμεν ἐν μαχαίρῃ; **50** καὶ ἐπάταξεν εἴς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. **51** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἔτε ἔως τούτου. καὶ ἀψάμενος τοῦ ὡτίου (αὐτοῦ *k*) ιάσατο αὐτόν. **52** εἶπεν δὲ (ὁ *k*) Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστὴν (ἐξήλθατε *N(k)O*) μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; **53** καθ' ἡμέραν ὅντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. **54** Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἦγαγον καὶ εἰσήγαγον (αὐτὸν *k*) εἰς (τὴν οἰκίαν *N(k)O*) τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἤκολούθει μακρόθεν.

55 (περιαψάντων *N(k)O*) δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων (αὐτῶν *k*) ἐκάθητο ὁ Πέτρος (ἐν *k*)

(μέσος *N(k)O*) αύτῶν. **56** ίδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. **57** ὁ δὲ ἡρνήσατο (αὐτόν *K*) λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. **58** Καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ίδων αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἔξ αὐτῶν εἰ. ὁ δὲ Πέτρος (ἔφη· *N(k)O*) ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. **59** καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῆσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γάρ Γαλιλαῖός ἐστιν. **60** εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὅ λέγεις, καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν (ὁ *k*) ἀλέκτωρ. **61** καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ (βῆματος *N(k)O*) τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι (σήμερον *NO*) ἀπαρνήσῃ με τρίς. **62** καὶ ἔξελθὼν ἔξω (ὁ Πέτρος *k*) ἔκλαυσεν πικρῶς. **63** Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες (τὸν *k*) (αὐτὸν *N(K)O*) ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες. **64** καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν (ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ *K*) ἐπηρώτων (αὐτόν *k*) λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; **65** καὶ ἔτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. **66** Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ (ἀπήγαγον *N(k)O*) αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον (αὐτῶν *N(k)O*) **67** λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. **68** ἐὰν δὲ (καὶ *k*) ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε (μοι, ἢ ἀπολύσητε. *KO*) **69** ἀπὸ τοῦ νῦν (δὲ *no*) ἔσται ὁ νίδιος τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. **70** εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εῖ ὁ νίδιος τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ

είμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23 Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν (ἥγαγον *N(k)O*) αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. 2 Ὡρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὔραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος (ἥμῶν *NO*) καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι (καὶ *no*) λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ὁ δὲ Πιλᾶτος (ἥρωτησεν *N(k)O*) αὐτὸν λέγων· σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυνον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας (καὶ *no*) ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε. 6 Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας (Γαλιλαίαν *KO*) ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἔξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς (τὸν *o*) Ἡρώδην ὃντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἴδων τὸν Ἰησοῦν ἔχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ (ίκανῶν *N(k)O*) χρόνων θέλων ἴδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν (πολλὰ *K*) περὶ αὐτοῦ καὶ ἤλπιζεν τι σημεῖον ἴδεῖν ὑπ’ αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἵκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν (καὶ *no*) ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν (αὐτὸν *ko*) ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλᾶτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ’ ἀλλήλων προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὃντες πρὸς (αὐτούς. *N(k)(o)*). 13 Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος

τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν **14** εἶπεν πρὸς αὐτούς προσηγέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἴδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· **15** ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῷδης (ἀνέπεμψεν *N(K)O*) γὰρ αὐτὸν πρὸς (ἡμᾶς, *N(K)O*) καὶ ἴδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἔστιν πεπραγμένον αὐτῷ. **16** παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. **17** (ἀνάγκην *KO*) (δέ εἰχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἔορτὴν ἔνα. *K*) **18** (ἀνέκραγον *N(k)O*) δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἴρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· **19** ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον (βληθεὶς ἐν *N(k)O*) (τῇ *no*) (φυλακῇ. *N(k)O*) **20** Πάλιν (δὲ *N(k)O*) ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. **21** οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· (σταύρου σταύρου *N(k)O*) αὐτόν. **22** Ο δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. **23** οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἵτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν (καὶ τῶν ἀρχιερέων. *KO*) **24** (ὁ *k*) (καὶ *N(k)O*) Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. **25** ἀπέλυσεν δὲ (αὐτοῖς *k*) τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς (τὴν *k*) φυλακὴν ὃν ἦτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν. **26** Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι (Σίμωνά τινα Κυρηναῖον *N(k)O*) (τοῦ *k*) (ἐρχόμενον *N(k)O*) ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὅπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. **27** Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ (καὶ *k*) ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.

28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες
Ιερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ’ ἐμέ, πλὴν ἐφ’ ἑαυτὰς κλαίετε
καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν
αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι καὶ (αἱ *no*) κοιλίαι αἱ
οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἵ οὐκ (ἔθρεψαν. *N(k)O*) 30
τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσετε ἐφ’ ἡμᾶς· καὶ
τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς. 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ
ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 Ὡγοντο δὲ
καὶ ἔτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33
καὶ ὅτε (ἥλθον *N(k)O*) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους,
ὅν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν.
διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἴμάτια αὐτοῦ ἔβαλον (κλήρους.
NK(o)) 35 καὶ είστηκε ὁ λαὸς θεωρῶν. ἔξεμυκτήριζον
δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες (σὺν αὐτοῖς *k*) λέγοντες· ἄλλους
ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς (ὁ *ko*)
τοῦ θεοῦ (ὁ *no*) ἐκλεκτός. 36 (ἐνέπαιξαν *N(k)O*) δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, (καὶ *k*) ὅξος
προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εῖς ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ
(γεγραμμένη *K(o)*) ἐπ’ αὐτῷ (γράμμασιν Ἑλληνικοῖς
καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἐβραϊκοῖς· ἐστιν *K*) ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων οὗτος. 39 Εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων
ἔβλασφήμει αὐτὸν λέγων· (οὐχὶ *N(K)O*) σὺ εῖς ὁ χριστός;
σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος
(ἐπιτιμῶν *N(k)O*) αὐτῷ (ἔφη· *N(k)O*) οὐδὲ φοβῇ σὺ
τὸν θεὸν ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν
δικαίως, ἄξια γὰρ ὡν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος

δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. **42** καὶ ἔλεγεν· (τῷ *k*) Ἰησοῦ, μνήσθητί μου (κύριε *K*) ὅταν ἔλθης (εἰς *N(k)O*) (τὴν βασιλείαν *NK(o)*) σου. **43** καὶ εἶπεν αὐτῷ (ό Ἰησοῦς· *ko*) ἀμήν σοι λέγω· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. **44** (Καὶ *no*) ἦν (δὲ *k*) (ἡδη *no*) ὥσει ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης **45** (καὶ *ko*) (τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος. *N(k)O*) (καὶ *ko*) ἐσχίσθη (δὲ *no*) τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. **46** καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου (παρατίθεμαι *N(k)O*) τὸ πνεῦμά μου. (τοῦτο δὲ *N(k)O*) εἰπὼν ἐξέπνευσεν. **47** Ἰδὼν δὲ ὁ ἔκατοντάρχης τὸ γενόμενον (ἐδόξαζεν *N(k)O*) τὸν θεὸν λέγων· ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. **48** καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὅχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, (θεωρήσαντες *N(k)O*) τὰ γενόμενα, τύπτοντες (ἔαυτῶν *k*) τὰ στήθη ὑπέστρεφον. **49** Είστηκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ (αὐτῷ *N(k)O*) (ἀπὸ *no*) μακρόθεν καὶ γυναῖκες αἱ (συνακολουθοῦσαι *N(k)O*) αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ὁρῶσαι ταῦτα. **50** Καὶ ἴδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, (καὶ *n*) ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος **51** οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν· ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, δὅς (καὶ *k*) προσεδέχετο (καὶ αὐτὸς *k*) τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, **52** οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **53** καὶ καθελὼν (αὐτὸς *k*) ἐνετύλιξεν αὐτὸς σινδόνι καὶ ἔθηκεν (αὐτὸν *N(k)O*) ἐν μνήματι λαξευτῷ οὕτῳ οὐδὲν ἦν οὐδεὶς (οὕπω *N(k)O*) κείμενος. **54** Καὶ ἡμέρα ἦν (παρασκευῆς, *NK(o)*) καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. **55** κατακολουθήσασαι δὲ (καὶ *k*) (αἱ *no*)

γυναῖκες αἵτινες ἥσαν συνεληλυθοῦσαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. **56** ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὅρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἥλθον φέρουσαι ἢ ἡτοίμασαν ἀρώματα (καὶ τινές σὺν αὐταῖς. *K*) **2** εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. **3** (Καὶ *k*) εἰσελθοῦσαι (δὲ *no*) οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **4** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (ἀπορεῖσθαι *N(k)O*) αὐτάς περὶ τούτου καὶ ἴδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν (ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. *N(k)O*) **5** ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν (τὰ πρόσωπα *N(k)O*) εἰς τὴν γῆν εἴπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; **6** οὐκ ἔστιν ὅδε ἀλλ’ ἡγέρθη μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὅν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ **7** λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. **8** καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, **9** καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. **10** ἥσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ιακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς· (αἱ *k*) ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα, **11** καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα (ταῦτα *N(k)O*) καὶ ἡπίστουν αὐταῖς. **12** Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὄθόνια (κείμενα *k*) μόνα καὶ ἀπῆλθεν πρὸς (ἔαυτὸν *NK(o)*) θαυμάζων τὸ γεγονός. **13** Καὶ ἴδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἥσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ

ἵ δνομα Ἐμμαοῦς. 14 καὶ αὐτοὶ ώμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς (ό *k*) Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. 16 οἱ δὲ ὄφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ (ἐστάθησαν *N(K)O*) σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶς δὲ (ό *k*) εἰς (ἐξ αὐτῶν *O*) (ῷ *k*) (όνόματι *NK(o)*) Κλεοπᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς (ἐν *k*) Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ (Ναζαρηνοῦ, *N(k)O*) δις ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἡλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ. ἀλλά γε (καὶ *no*) σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει (σήμερον *ko*) ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναικές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς γενόμεναι (όρθριναι *N(k)O*) ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εύροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἥλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ εῦρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναικες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὡς ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἵς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ

πάντων τῶν προφητῶν (διερμήνευσεν *N(k)O*) αὐτοῖς
ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ (έαυτοῦ. *NK(o)*) **28**
καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς
(προσεποιήσατο *N(k)O*) πορρώτερον πορεύεσθαι. **29**
καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι
πρὸς ἐσπέραν ἔστιν καὶ κέκλικεν (ἥδη *no*) ή ἡμέρα.
καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. **30** καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον
εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. **31** αὐτῶν δὲ
διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ
αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. **32** καὶ εἶπαν πρὸς
ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὡς
ἔλαλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ (καὶ *k*) ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
γραφάς; **33** Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ εὗρον (ἥθροισμένους *N(k)O*) τοὺς
ἔνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς **34** λέγοντας ὅτι ὄντως ἡγέρθη
ὁ κύριος καὶ ὥφθη Σύμωνι. **35** καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν
τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς (ό *k*) (Ιησοῦς *K*)
ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. **37**
πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. **38** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἔστε καὶ
διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν (τῇ καρδίᾳ *N(k)O*)
ἡμῶν; **39** ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγώ
εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα
καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. **40** καὶ
τοῦτο εἰπών (ἔδειξεν *N(k)O*) αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
πόδας. **41** ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἵχθυος ὀπτοῦ μέρος (καὶ ἀπὸ
μελισσίου κηρίου. *ΚΟ*) 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν
ἔφαγεν. 44 Εἶπεν δὲ (πρὸς *no*) (αὐτούς *N(k)O*) οὗτοι
οἱ λόγοι (μου *ΝΟ*) οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν
ὑμῖν ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ
νόμῳ Μωϋσέως καὶ (τοῖς *no*) προφήταις καὶ ψαλμοῖς
περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι
τὰς γραφὰς 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται
(καὶ οὕτως ἔδει *Κ*) παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ
ὄνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν (εἰς *N(K)O*) ἄφεσιν ἀμαρτιῶν
εἰς πάντα τὰ ἔθνη (ἀρξάμενοι *N(k)O*) ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
48 ὑμεῖς (δέ *k*) (ἐστε *ko*) μάρτυρες τούτων, 49 καὶ ἴδού
(ἐγὼ ἀποστέλλω *NK(o)*) τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός
μου ἐφ' ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει (Ἱερουσαλήμ
k) ἔως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν. 50 Ἐξήγαγεν δὲ
αὐτοὺς ἔξω ἔως (πρὸς *N(k)O*) Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς
χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο
εἰς τὸν οὐρανόν. 52 καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης 53
καὶ ἦσαν (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*) ἐν τῷ ἱερῷ
(αἰνοῦντες καὶ *ΚΟ*) εὐλογοῦντες τὸν θεόν. (ἀμήν *Κ*)

Κατα Ιωαννην

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. **2** οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἔν δὲ γέγονεν. **4** ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν. **6** Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὃνομα αὐτῷ Ἰωάννης. **7** οὗτος ἤλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. **8** οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. **9** ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. **10** ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. **11** εἰς τὰ ἴδια ἤλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. **12** ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **13** οἵ οὐκ ἔξ αἰμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. **14** καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. **15** Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν (ὅν εἶπον· *NK(o)*) ὁ ὅπισω μου ἐρχόμενος ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. **16** (ὅτι *N(K)O*) ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. **17** ὅτι δὲ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. **18** Θεὸν οὐδεὶς ἐώρακεν πώποτε· (ὁ *ko*) μονογενὴς (θεὸς *N(K)O*) ὁ ὥν εἰς τὸν

κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἔξηγήσατο. **19** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου ὅτε ἀπέστειλαν (πρὸς αὐτὸν *no*) οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἵερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; **20** καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἤρνήσατο καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. **21** Καὶ ἤρωτησαν αὐτόν· τί οὗν; σὺ Ἡλίας εἶ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη οὗν. **22** εἶπαν οὗν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; **23** ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βιωντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. **24** καὶ (οἱ *k*) ἀπεσταλμένοι ἤσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων **25** καὶ ἤρωτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὗν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς (οὐδὲ *N(k)O*) Ἡλίας (οὐδὲ *N(k)O*) ὁ προφήτης; **26** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος (δὲ *k*) ὑμῶν (ἔστηκεν *NK(o)*) ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, **27** (αὐτός ἐστιν *k*) ὁ ὄπισω μου ἐρχόμενος, (δις ἔμπροσθέν μου γέγονεν· *K*) οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἴμαντα τοῦ ὑποδήματος. **28** ταῦτα ἐν (Βηθανίᾳ *N(k)O*) ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου ὅπου ἦν (ὁ *no*) Ἰωάννης βαπτίζων. **29** Τῇ ἐπαύριον βλέπει (ὁ Ἰωάννης *k*) τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἵρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. **30** οὗτός ἐστιν (ὑπὲρ *N(k)O*) οὗ ἐγὼ εἶπον· ὄπισω μου ἐρχεται ἀνὴρ δις ἔμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι πρῶτος μου ἦν. **31** κἀγώ οὐκ ἥδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἥλθον ἐγὼ ἐν (τῷ *k*) ὕδατι βαπτίζων. **32** καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον (ώς *N(k)O*) περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ

ζμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κάγὼ κάγὼ ούκ ἥδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἀν ἴδης τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 34 κάγὼ κάγὼ ἔώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ (υἱὸς *NK(O)* τοῦ θεοῦ. 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἵδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος καὶ ἡκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί, δὲ λέγεται (μεθερμηνευόμενον *N(k)O*) διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 39 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ (ὄψεσθε. *N(k)O*) ἥλθαν (οὖν *NO*) καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ζμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα (δέ *k*) ἦν ὡς δεκάτη. 40 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. 41 Εύρισκει οὗτος (πρῶτον *N(k)O*) τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὔρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, δὲ ἐστιν μεθερμηνευόμενον (δὲ *k*) χριστός. 42 (καὶ *k*) ἥγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας (δὲ *k*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς ('Ιωάννου· *N(K)O*) σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, δὲ ἐρμηνεύεται Πέτρος. 43 Τῇ ἐπαύριον ἡθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ εύρισκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. 44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαΐδα, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 45 Εύρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εύρήκαμεν, Ἰησοῦν (τὸν *ko*)

νίδον τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. **46** καὶ εἶπεν αὐτῷ
Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει
αὐτῷ (ό *no*) Φίλιππος ἔρχου καὶ ἵδε. **47** Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς
τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ¹
αὐτοῦ ἵδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. **48**
λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη
(ό *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι ὅντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἰδόν σε. **49** ἀπεκρίθη αὐτῷ
Ναθαναήλ (καὶ λέγει· *k*) βραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ
(ό *k*) βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. **50** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι εἶπόν σοι (ὅτι *no*) εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς
συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη. **51** καὶ λέγει αὐτῷ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ἀπ' ἄρτι, *K*) ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν
ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν νίδον τοῦ ἀνθρώπου.

2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς
Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. **2** ἐκλήθη δὲ
καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. **3** καὶ
ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν·
οἶνον οὐκ ἔχουσιν. **4** (καὶ *no*) λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
τί ἔμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὕπω ἥκει ἡ ὥρα μου. **5** λέγει
ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· (ὅ τι *NK(o)*) ἀν λέγη
ὑμῖν, ποιήσατε. **6** ἥσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι εξ κατὰ
τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ
μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. **7** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἔως ἄνω. **8** καὶ
λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.
(οἱ *no*) (δὲ *N(k)O*) ἥνεγκαν. **9** ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ
ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἴνον γεγενημένον καὶ οὐκ ἤδει

πόθεν ἔστιν, οἱ δὲ διάκονοι ἥδεισαν οἱ ἡντληκότες τὸ
νῦνωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος **10** καὶ λέγει
αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσιν (τότε, *ko*) τὸν ἐλάσσω σὺ τετήρηκας
τὸν καλὸν οἶνον ἔως ἅρτι. **11** ταύτην ἐποίησεν (τὴν *k*)
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ
ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **12** Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναούμ
αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. **13**
Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς
Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. **14** καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς
πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς
κερματιστὰς καθημένους, **15** καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ
σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα
καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν (τὸ κέρμα,
NK(o)), καὶ τὰς τραπέζας (ἀνέτρεψεν, *N(k)O*) **16**
καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον
ἐμπορίου. **17** ἐμνήσθησαν (δὲ *k*) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
γεγραμμένον ἔστιν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου (καταφάγεται
N(k)O) με. **18** ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν
αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς; **19**
Ἄπεκριθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν
ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. **20** εἶπαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἔξι ἔτεσιν οἰκοδομήθη
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; **21**
ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. **22**
ὅτε οὖν ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ

ὅτι τοῦτο ἔλεγεν (αὐτοῖς, *k*) καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ (ὸν *N(k)O*) εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. **23** Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. **24** αὐτὸς δὲ (ὸ *k*) Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν (αὐτὸν *N(k)O*) αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας **25** καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 Ἡν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. **2** οὗτος ἤλθεν πρὸς (τὸν *k*) (αὐτὸν *N(K)O*) νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ραββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. **3** Ἀπεκρίθη (ὸ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **4** Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὡν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; **5** Ἀπεκρίθη (ὸ *ko*) Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὄντος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **6** Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἔστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἔστιν. **7** μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. **8** τὸ πνεῦμα ὃπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις ἀλλ’ οὐκ οἴδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἔστιν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. **9** Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; **10** Ἀπεκρίθη (ὸ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·

σὺ εῖ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;
11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ
ἔωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε,
πῶς ἔὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς
ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ὁ ὃν ἐν τῷ οὐρανῷ. *ΚΟ*)
14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
οὗτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ
πιστεύων (ἐν αὐτῷ *Ν(κ)Ο*) (μὴ ἀπόληται ἀλλ' *Κ*) ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 16 οὕτως γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς
τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν (αὐτοῦ *κο*) τὸν μονογενῆ
ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ'
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ
θεὸς τὸν υἱὸν (αὐτοῦ *κο*) εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν
κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων
εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἥδη κέκριται
ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ
τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν
εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἡγάπησαν οἱ ἀνθρωποι μᾶλλον τὸ
σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς
γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ
ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. 22 Μετὰ ταῦτα ἤλθεν ὁ
Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ
ἔκει διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν δὲ καὶ (ό
no) Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι
ῦδατα πολλὰ ἦν ἔκει. καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·

24 οὕπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ
(Ιουδαίου *N(K)O*) περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἥλθον πρὸς
τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ· ράββι, δος ἦν μετὰ σοῦ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἵδε οὗτος βαπτίζει, καὶ
πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ
εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν (οὐδὲ *N(k)O*)
(Ἐν *no*) ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἴπον (ὅτι· *n*) (ἐγώ
o) οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ’ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος
ἐστίν. ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾶς χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν
ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ
δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἔρχόμενος ἐπάνω πάντων
ἐστίν. ὁ ὧν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν.
32 (καὶ *k*) ὁ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ
τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ
τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὁν
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ρήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
ἐκ μέτρου δίδωσιν (ὁ θεὸς *KO*) τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ
ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36
ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν
τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ’ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ'
αὐτόν. (aiōnios g166)

4 Ως οὖν ἔγνω ὁ (Ιησοῦς *N(K)O*) ὅτι ἤκουσαν οἱ
Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει
ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε καίτοιγε καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς

οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν τὴν
Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει
δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν
εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ
χωρίου δὲ ἔδωκεν Ἰακώβ (τῷ *no*) Ἰωσὴφ τῷ νίῳ αὐτοῦ·
6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Οὐ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς
ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ ὡραῖῃ
(ὡς *N(k)O*) ἕκτη. 7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8
οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν
ἴνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ
Σαμαρίτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὃν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς
γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὕσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι
Σαμαρίταις. 10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἦδεις
τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι
πεῖν, σὺ ἂν ἥτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, οὕτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ
φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ
σὺ μείζων εἴ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, δὲς ἔδωκεν ἡμῖν
τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει
πάλιν. 14 δὲς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ,
οὐ μὴ (διψήσει *N(k)O*) εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ δὲ
δῶσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου
εἰς ζωὴν αἰώνιον. (αἵση g165, αἵσης g166) 15 Λέγει πρὸς
αὐτὸν ἡ γυνὴ· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ίνα μὴ διψῶ
μηδὲ (διέρχωμαι *N(k)(o)*). ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ
(ὁ *ko*) (Ἰησοῦς· *KO*) ὑπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου

καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. **17** ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν (αὐτῷ· *Ν(κ)Ο*) οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. **18** πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν δὲν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. **19** Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. **20** οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὅρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἔστιν ὁ τόπος ὃπου προσκυνεῖν δεῖ. **21** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· (πίστευέ *Ν(κ)Ο*) μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὗτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὕτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. **22** ὑμεῖς προσκυνεῖτε δὲ οὐκ οἴδατε, ὑμεῖς προσκυνοῦμεν δὲ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔστιν. **23** ἀλλ’ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἔστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν. **24** πνεῦμα δὲ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. **25** Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός, ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν (ἄπαντα. *Ν(κ)Ο*) **26** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. **27** καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ (ἐθαύμαζον *Ν(κ)Ο*) ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· τί ζητεῖς, ἢ τί λαλεῖς μετ’ αὐτῆς; **28** Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· **29** δεῦτε, ἴδετε ἀνθρωπὸν ὃς εἶπεν μοι πάντα (ὅσα *ΝΚ(ο)*) ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; **30** ἐξῆλθον (οὖν *Κ*) ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. **31** Ἐν (δὲ *κ*) τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββί, φάγε. **32** οὐ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἦν ὑμεῖς

ούκ οἴδατε. **33** ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἥνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; **34** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα (ποιήσω *N(k)O*) τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. **35** οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι (τετράμηνός *N(k)O*) ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ίδοὺ λέγω ὑμῖν· ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμὸν ἥδη. **36** (καὶ *k*) ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα (καὶ *k*) ὁ σπείρων ὅμοιος χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. (aiōnios g166) **37** ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν (ὁ *k*) ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. **38** ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. **39** ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα (ἢ *N(k)O*) ἐποίησα. **40** ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἡρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. **41** καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, **42** τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου (ὁ χριστός. *K*) **43** Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν (καὶ ἀπῆλθεν *K*) εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **44** αὐτὸς γὰρ (ὁ *k*) Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. **45** Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι πάντα ἑωρακότες (ὅσα *N(k)O*) ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἔορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἔορτήν. **46** Ἠλθεν οὖν (ὁ

’Ιησοῦς *k*) πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ νίδος ἥσθένει ἐν Καφαρναούμ. 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἤρωτα (αὐτὸν *k*) ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν νίόν· ἥμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν· ἔὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβῃθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου, ὁ νίός σου ζῆ. (καὶ *k*) ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ (ὅν *N(k)O*) εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἥδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ (ὑπήντησαν *N(k)O*) αὐτῷ (καὶ ἀπήγγειλαν *ko*) λέγοντες ὅτι ὁ παῖς (αὐτοῦ *N(K)O*) ζῆ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾧ κομψότερον ἔσχεν. (καὶ *k*) εἶπαν (οὖν *NO*) αὐτῷ ὅτι ἔχθες ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς (ὅτι· *k*) ὁ νίός σου ζῆ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο (δὲ *no*) πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5 Μετὰ ταῦτα ἦν (ἥ *o*) ἔορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη (ὁ *k*) Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, ἡ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ (Βηθζαθά, *N(k)O*) πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος (πολὺ *K*) τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ζηρῶν (ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. *K*) 4 (ἄγγελος *KO*) (γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ

ῦδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος,
ὑγιὴς ἐγίνετο, ὡς δήποτε κατειχετο νοσήματι. *Κ*) 5 Ἡν
δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα (καὶ *no*) ὀκτὼ ἔτη ἔχων
ἐν τῇ ἀσθενείᾳ (αὐτοῦ. *no*) 6 τοῦτον ἴδων ὁ Ἰησοῦς
κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἥδη χρόνον ἔχει, λέγει
αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν·
κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ
(βάλῃ *N(k)O*) με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἔγώ, ἀλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
(ἔγειρε, *N(k)O*) ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρεν τὸν
κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ·
σάββατόν ἐστιν, (καὶ *no*) οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν
κράβαττόν (σου. *NK*) 11 ('Ο *n(o)*) (δὲ *no*) ἀπεκρίθη
αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἄρον τὸν
κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 ἡρώτησαν (οὖν *KO*)
αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· ἄρον (τὸν *ko*)
(κράββατον σου *KO*) καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἱαθεὶς οὐκ
ἥδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἔξενευσεν ὅχλους ὄντος ἐν τῷ
τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἰερῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἶδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα
μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ
(ἀνήγγειλεν *NK(o)*) τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ
ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι
τὸν Ἰησοῦν (καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, *K*) ὅτι
ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 'Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο
αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἔως ἅρτι ἐργάζεται, κάγὼ κάγὼ
ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ

Ίουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον,
ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεὸν Ἰσον ἔαυτὸν
ποιῶν τῷ θεῷ. **19** ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ (ἔλεγεν
N(k)O) αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ' ἔαυτοῦ οὐδέν, (ἐὰν *NK(o)*) μή τι βλέπῃ τὸν
πατέρα ποιοῦντα. ἂν γὰρ ἄν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ
υἱὸς δόμοίως ποιεῖ. **20** ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἂν αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων
δεῖξει αὐτῷ ἔργα ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. **21** ὥσπερ γὰρ
ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ
ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. **22** οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει
οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, **23** ἵνα
πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα. ὁ μὴ
τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων
καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς
κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωήν. (*aiōnios g166*) **25** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν ὅτε οἱ νεκροὶ (ἀκούσουσιν
N(k)O) τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες
(ζήσουσιν. *N(k)O*) **26** Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
ἔαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ δέδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἔαυτῷ,
27 καὶ ἔξουσίαν δέδωκεν αὐτῷ (καὶ *k*) κρίσιν ποιεῖν,
ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. **28** Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ᾧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις (ἀκούσουσιν
N(k)O) τῆς φωνῆς αὐτοῦ **29** καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ
ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. **30** οὐ δύναμαι ἐγὼ
ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ

κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἔστιν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν
ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με (πατρός. *Κ*) **31** Ἐὰν
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
ἀληθής· **32** ἄλλος ἔστιν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα
ὅτι ἀληθής ἔστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. **33**
ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ
ἀληθείᾳ· **34** ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. **35** ἐκεῖνος
ἥν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἡθελήσατε
ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. **36** ἐγὼ δὲ
ἔχω τὴν μαρτυρίαν (μείζω *N(k)O*) τοῦ Ἰωάννου· τὰ
γὰρ ἔργα ἂ (δέδωκέν *N(k)O*) μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἂ (ἐγὼ *k*) ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπέσταλκεν. **37** καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ
(ἐκεῖνος *N(k)O*) μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὕτε φωνὴν
αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὕτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε,
38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι
δὸν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. **39**
ἔραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ¹
ἐμοῦ, (*αισθητός γ 166*) **40** καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα
ζωὴν ἔχητε. **41** δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·
42 ἀλλ’ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. **43** Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἐλθῃ ἐν τῷ
ὄνόματι τῷ ἴδιῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. **44** Πῶς δύνασθε
ὑμεῖς πιστεῦσαι δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες καὶ
τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; **45** Μὴ
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν

ό κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς εἰς δὸν ὑμεῖς ἡλπίκατε. **46**
εὶ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοὶ περὶ γὰρ
ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. **47** εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ
πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ρήμασιν πιστεύσετε;

6 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. **2** (καὶ *k*) ἡκολούθει (δὲ *no*)
αὐτῷ ὅχλος πολύς, ὅτι (ἐθεώρουν *N(k)O*) (αὐτοῦ *k*) τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. **3** ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ
ὅρος (ό *k*) Ἰησοῦς καὶ ἐκεī ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ. **4** ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἔορτὴ τῶν Ιουδαίων. **5**
Ἐπάρας οὖν τοὺς ὄφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος
ὅτι πολὺς ὅχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει πρὸς (τὸν
k) Φίλιππον· πόθεν (ἀγοράσωμεν *N(k)O*) ἄρτους, ἵνα
φάγωσιν οὗτοι; **6** τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς
γὰρ ἥδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. **7** ἀπεκρίθη αὐτῷ (ό *n*)
Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς
ἵνα ἔκαστος (αὐτῶν *k*) βραχύ τι λάβῃ. **8** Λέγει αὐτῷ
εἶς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος
Πέτρου· **9** ἔστιν παιδάριον (ἔν *k*) ὥδε (ός *N(k)O*) ἔχει
πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἔστιν εἰς τοσούτους; **10** εἶπεν (δὲ *k*) ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε
τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ
τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν (ώς *N(k)O*)
πεντακισχίλιοι. **11** ἔλαβεν (οὖν *N(k)O*) τοὺς ἄρτους
ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν (τοῖς μαθηταῖς
οἱ δὲ μαθηταὶ *K*) τοῖς ἀνακειμένοις, ὅμοίως καὶ ἐκ
τῶν ὀψαρίων δύον ἥθελον. **12** ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
κλάσματα ἵνα μή τι ἀπόληται. **13** συνήγαγον οὖν καὶ

έγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε
ἄρτων τῶν κριθίνων ἀ (ἐπερίσσευσαν *N(k)O*) τοῖς
βεβρωκόσιν. **14** Οἱ οὖν ἄνθρωποι ιδόντες (δ *NK(o)*)
ἐποίησεν (σημεῖον *NK(O)*) (δ Ἰησοῦς *k*) ἔλεγον ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἔρχομενος εἰς τὸν
κόσμον. **15** Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι
καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν (αὐτὸν *k*) βασιλέα
ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὅρος αὐτὸς μόνος. **16** Ὡς δὲ ὁψία
ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,
17 καὶ ἐμβάντες εἰς (τὸ *k*) πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς
θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτίᾳ ἥδη ἐγεγόνει, καὶ
(οὕπω *N(k)O*) ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, **18** ἥ
τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. **19**
ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἥ τριάκοντα,
θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης
καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. **20**
ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **21** ἥθελον
οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ
πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον. **22** Τῇ ἐπαύριον ὁ
ὅχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης (εἶδον *N(k)O*)
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἣν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐν (ἐκεῖνο εἰς δ
ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, *K*) καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ (πλοῖον *N(k)O*)
ἄλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. **23** (ἄλλα *NK(O)*)
(δὲ *k*) ἥλθεν (πλοιάρια *NK(o)*) ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς
τοῦ τόπου ὃπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ
κυρίου. **24** ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὅχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν (καὶ *k*) αὐτοὶ
εἰς τὰ (πλοιάρια *N(k)O*) καὶ ἥλθον εἰς Καφαρναούμ

ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν, 25 καὶ εύροντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὡδε γέγονας; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ζητεῖτε με οὐχ ὅτι εἰδετε σημεῖα, ἀλλ’ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἔχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον ἦν διὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. (aiōnios g166) 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν· τί (ποιῶμεν *N(k)O*) ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα (πιστεύητε *N(k)O*) εἰς δὲν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν σοι; τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ Μωϋσῆς (δέδωκεν *NK(O)*) ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ’ ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν· κύριε, πάντοτε δὸς ὑμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 Εἶπεν (δὲ *K(O)*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ (διψήσῃ *N(k)O*) πώποτε. 36 ἀλλ’ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν δὲ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός

με. 39 τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
(πατρός, *Κ*) ἵνα πᾶν δὲ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἔξ
αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο
(γάρ *N(k)O*) ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ (πατρός *N(K)O*) (μου,
N(k)O) ἵνα πᾶς δὲ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς
αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ (ἐν
n) τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. (aiōnios g166) 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ
Ιουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· 42 καὶ ἔλεγον· (οὐχ *N(k)O*) οὗτός ἐστιν
Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσῆφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα; πῶς (νῦν *N(K)O*) λέγει (οὗτος *k*) ὅτι ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 Ἀπεκρίθη (οὗν *K*) (ό *k*)
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44
οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας
με ἐλκύσῃ αὐτὸν, κἀγὼ κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἐστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις·
καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ (τοῦ *k*) θεοῦ. πᾶς (οὗν
K) ὁ (ἀκούσας *NK(o)*) παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν
ἔρχεται πρὸς ἐμέ· 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ
μὴ ὁ ὕν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. 47
Ἄμην ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων (εἰς ἐμέ *KO*) ἔχει
ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ
ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβαίνων, ἵνα τις ἔξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51
Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν
τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, (ζήσει *N(k)O*) εἰς τὸν
αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγώ δώσω ἡ σάρξ μού ἐστιν
(ἥν ἐγὼ δώσω *K*) ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. (aiōn g165)

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· εἰὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ νίοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. **54** ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ κάγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

(*aiōnios g166*) **55** ή γὰρ σάρξ μου (ἀληθής *N(k)O*) ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμα μου (ἀληθής *N(k)O*) ἐστιν πόσις. **56** ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ κάγὼ ἐν αὐτῷ. **57** καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ κάγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κάκεῖνος καὶ κακεῖνος (ζήσει *N(k)O*) δι’ ἐμέ. **58** οὗτος ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἔξ (τοῦ *k*) οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες (ὑμῶν *K*) (τὸ *k*) (μάννα *K*) καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον (ζήσει *N(k)O*) εἰς τὸν αἰῶνα. (*aiōn g165*)

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ. **60** πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; **61** Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; **62** εἰὰν οὖν θεωρῆτε τὸν νίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; **63** τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ή σὰρξ οὐκ ὡφελεῖ οὐδέν· τὰ ρήματα ἀλλὰ ἐγώ (λελάληκα *N(k)O*) ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν. **64** ἀλλ’ εἰσὶν ἔξ ύμῶν τινες οἵ οὐ πιστεύουσιν. ἥδει γὰρ ἔξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. **65** καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται

έλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός
(μου. *k*) **66** ἐκ τούτου πολλοὶ (ἐκ *no*) τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὄπισω καὶ οὐκέτι οὐκέτι μετ' αὐτοῦ
περιεπάτουν. **67** Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; **68** ἀπεκρίθη (οὖν *K*) αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ρήματα ζωῆς
αἰωνίου ἔχεις, (αιῶνιος **g166**) **69** καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ
ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ (ὁ χριστὸς *K*) ὁ (ἄγιος *N(K)O*)
τοῦ θεοῦ (τοῦ ζῶντος. *K*) **70** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἰς διάβολός ἐστιν; **71** ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος
(Ἰσκαριώτου *N(k)O*) οὗτος γάρ ἔμελλεν παραδιδόναι
αὐτὸν εἰς (ῶν *ko*) ἐκ τῶν δώδεκα.

7 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
γάρ ἥθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
Ιουδαῖοι ἀποκτεῖναι. **2** Ἡν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων
ἡ σκηνοπηγία. **3** εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ·
μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἵνα καὶ
οἱ μαθηταί σου (θεωρήσουσιν *N(k)O*) σοῦ τὰ ἔργα ἐ^παίδει
ποιεῖς· **4** οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς
ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
τῷ κόσμῳ. **5** οὐδὲ γάρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς
αὐτόν. **6** Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω
πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. **7**
οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ
μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. **8**
ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν (ταύτην *k*) ἐγὼ (οὐκ
N(k)O) ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς
καιρὸς (ὁ *k*) οὕπω πεπλήρωται. **9** ταῦτα δὲ εἰπὼν (αὐτὸς

N(K)O) ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. **10** Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη οὐ φανερῶς ἀλλ’ ὡς ἐν κρυπτῷ. **11** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; **12** καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐ, ἄλλὰ πλανᾶ τὸν ὄχλον. **13** οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. **14** Ἡδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη (ό *k*) Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. **15** (καὶ *k*) ἐθαύμαζον (οὖν *NO*) οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; **16** Ἀπεκρίθη (οὖν *NO*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἐστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· **17** ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ’ ἐμαυτοῦ λαλῶ. **18** ὁ ἀφ’ ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστιν. **19** οὐ Μωϋσῆς (δέδωκεν *NK(o)*) ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; **20** ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος (καὶ εἶπεν· *k*) δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; **21** Ἀπεκρίθη (ό *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. **22** διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ’ ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. **23** εἰ περιτομὴν λαμβάνει (ό *o*) ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; **24** μὴ κρίνετε κατ’ ὄψιν, ἄλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν (κρίνετε. *N(k)O*) **25**

ζλεγον οῦν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν οὐχ οὗτός ἐστιν
δὸν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; **26** καὶ ἵδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ
οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν (ἀληθῶς *K*) ὁ χριστός; **27**
ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν
ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. **28** Ἔκραξεν οὖν ἐν
τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κάμε κάμε οἴδατε
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἐστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με δὸν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· **29**
ἐγὼ (δὲ *k*) οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεινός
κάκεινός με ἀπέστειλεν. **30** ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὕπω ἐληλύθει
ἡ ὥρα αὐτοῦ. **31** ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν καὶ ζλεγον (ὅτι· *k*) ὁ χριστὸς ὅταν ζλθῃ, (μὴ
N(k)O) πλείονα σημεῖα (τούτων *k*) ποιήσει ὃν οὗτος
ἐποίησεν; **32** ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος
περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. **33** Εἶπεν οὖν
(αὐτοῖς *k*) ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι
καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. **34** ζητήσετε με καὶ
οὐχ εὑρήσετε με, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν. **35** εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος
μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ
εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ
διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; **36** τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος
δὸν εἶπεν· ζητήσετε με καὶ οὐχ εὑρήσετε (με, *NK*) καὶ
ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; **37** Ἐν δὲ τῇ
ἔσχατῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἔκραξεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω.

38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἔκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. **39** τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος (ὁ *N(k)O*) ἔμελλον λαμβάνειν οἱ (πιστεύσαντες *N(k)O*) εἰς αὐτὸν οὕπω γὰρ ἦν πνεῦμα (ἄγιον *KO*) (δεδομένον, *O*) ὅτι (ὁ *k*) Ἰησοῦς (οὐδέπω *N(k)O*) ἐδοξάσθη. **40** (Πολλοὶ *K*) ἐκ τοῦ ὄχλου οὗν ἀκούσαντες (τῶν *N(k)O*) (λόγων *N(K)O*) τούτων ἔλεγον (ὅτι *o*) οὗτος ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. **41** ἀλλοι ἔλεγον· οὗτος ἐστιν ὁ χριστός· (οἱ *N(k)O*) δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; **42** (οὐχ *N(k)O*) ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ ἔρχεται ὁ χριστός; **43** Σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. **44** τινὲς δὲ ἥθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς (ἐπέβαλεν *NK(o)*) ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. **45** Ἡλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; **46** ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος (ώς *ko*) (οὗτος *KO*) (ό *ko*) (ἄνθρωπος, *KO*) **47** ἀπεκρίθησαν οῦν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; **48** μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; **49** ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον (ἐπάρατοί *N(k)O*) εἰσιν. **50** λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν (νυκτὸς *K*) πρὸς αὐτὸν (τὸ *N*) (πρότερον, *NO*) εἰς ὃν ἐξ αὐτῶν· **51** μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ (πρῶτον *N(k)O*) παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; **52** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ (ἐγείρεται. *N(k)O*)

53 (Καὶ *KO*) (ἐπορεύθη *K(o)*) (ἔκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, *KO*)

8 ('Ιησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ δρός τῶν ἐλαιῶν. *KO*)
2 (δροῦσιν δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἵερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἥρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
KO) 3 (ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι *KO*) (πρὸς αὐτὸν *K*) (γυναῖκα *KO*) (ἐν *K(o)*) (μοιχείᾳ *KO*) (κατειλημένην *K(o)*) (καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ *KO*) 4 (λέγουσιν αὐτῷ, *KO*) (πειράζοντες *O*) (διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ *KO*) (κατείληφθη *K(o)*) (ἐπ' *ko*) (αὐτοφώρω μοιχευομένῃ. *KO*) 5 (ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας *KO*) (λιθοβολεῖσθαι. *K(o)*) (σὺ οὖν τί λέγεις; *KO*) 6 (τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ *KO*) (ἔγραφεν *K(o)*) (εἰς τὴν γῆν. *KO*) (μὴ προσποιούμενος *K*) 7 (ώς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, *KO*) (ἀνακύψας *K(o)*) (καὶ *o*) (εἴπεν *KO*) (πρὸς *K*) (αὐτούς, *K(o)*) (ό ἀναμάρτητος ύμῶν, *KO*) (πρῶτος *K(o)*) (ἐπ' αὐτὴν *KO*) (τὸν *K*) (βαλέτω λίθον. *KO*) 8 (καὶ πάλιν κατακύψας κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. *KO*) 9 (οἱ δὲ ἀκούσαντες *KO*) (καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἔλεγχόμενοι *K*) (ἔξηρχοντο εἷς καθ εἷς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων *KO*) (ἔως τῶν ἐσχάτων, *K*) (καὶ κατελείφθη μόνος, *KO*) (ό Ἰησοῦς *K*) (καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ *KO*) (ἔστωσα. *K(o)*) 10 (ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς *KO*) (καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός *K*) (εἴπεν αὐτῇ *KO*) (ἡ *K*) (γυνή, *K(o)*) (ποῦ εἰσιν *KO*) (ἔκεινοι οἱ κατήγοροί σου *K*) (οὐδείς σε κατέκρινεν;

ΚΟ) 11 (ή δὲ εἶπεν, οὐδείς, κύριε. εἶπεν δὲ *ΚΟ*) (αὐτῇ
Κ) (ό Ἰησοῦς, οὐδὲ ἐγώ σε *ΚΟ*) (κατακρίνω *Κ(Ο)*)
(πορεύου καὶ *ΚΟ*) (ἀπὸ τοῦ νῦν *Ο*) (μηκέτι ἀμάρτανε.
ΚΟ) 12 Πάλιν οὗν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων·
ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. δὸς ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ
(περιπατήσῃ *Ν(κ)Ο*) ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς
ζωῆς. 13 Εἶπον οὗν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ
μαρτυρεῖς· ή μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἄν κἄν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἔμαυτοῦ, ἀληθής ἔστιν ή μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν
ἥλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι
(ή *Ν(κ)Ο*) ποῦ ὑπάγω. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε,
ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ή κρίσις ή
ἐμὴ (ἀληθινή *Ν(κ)Ο*) ἔστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ
καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ
γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ή μαρτυρία ἀληθής ἔστιν.
18 ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἔμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
ἔμοι ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὗν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν
ό πατήρ σου; Ἀπεκρίθη (ό *κ*) Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ἥδειτε καὶ τὸν πατέρα μου
ἄν ἥδειτε. 20 ταῦτα τὰ ρήματα ἐλάλησεν (ό Ἰησοῦς *κ*)
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ιερῷ, καὶ οὐδεὶς
ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὕπω ἐληλύθει ή ὥρα αὐτοῦ. 21 Εἶπεν
οὗν πάλιν αὐτοῖς (ό Ἰησοῦς· *κ*) ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ
με καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὗν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι
ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ (ἔλεγεν *Ν(κ)Ο*) αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ
τῶν κάτω ἔστε, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου

τοῦ κόσμου ἔστε, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. **24**
εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν·
ἐὰν γάρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἀμαρτίαις ὑμῶν. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἰ; (καὶ *k*)
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν (ὅ τι *NK(o)*) καὶ λαλῶ
ὑμῖν. **26** πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ’
ὅ πέμψας με ἀληθῆς ἔστιν, κάγὼ κάγὼ ἂ ἥκουσα παρ’
αὐτοῦ, ταῦτα (λαλῶ *N(k)O*) εἰς τὸν κόσμον. **27** οὐκ
ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. **28** εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ’ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν,
ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ (μου, *ko*) ταῦτα λαλῶ.
29 καὶ ὁ πέμψας με μετ’ ἐμοῦ ἔστιν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον
(ὅ πατήρ, *K*) ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. **30**
ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 Ὑελεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς
μαθηταί μού ἔστε, **32** καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ
ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. **33** ἀπεκρίθησαν (πρὸς
no) (αὐτόν· *N(k)O*) σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ
δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
γενήσεσθε; **34** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, δοῦλός ἔστιν
τῆς ἀμαρτίας. **35** ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς
τὸν αἰῶνα· ὁ (δὲ *o*) υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. (αἱōn g165)
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύθεροι
ἔσεσθε. **37** οὗδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἔστε· ἀλλὰ ζητεῖτε με
ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. **38** (ἃ
N(k)O) ἐγὼ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ (μου *K*) λαλῶ·

καὶ ὑμεῖς οὖν (ἀ *Ν(κ)Ο*) (ἡκούσατε *Ν(Κ)Ο*) παρὰ (τοῦ πατρὸς *Ν(κ)Ο*) (ὑμῶν *Κ*) ποιεῖτε. 39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ (ἐστε, *Ν(κ)Ο*) τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ (ἐποιεῖτε *ΝΚ(ο)*) (ἄν. *κ*) 40 νῦν δὲ ζητεῖτε με ἀποκτεῖναι, ἀνθρωπον δις τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἦν ἡκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ (γεγεννήμεθα· *ΝΚ(ο)*) ἔνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 Εἶπεν (οὖν *Κ*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἡγαπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἡκω. οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἔστιν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας; εἰ (δὲ *κ*) ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; 47 ὁ ὥν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ὅρματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστε. 48 Ἀπεκρίθησαν (οὖν *Κ*) οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ὑμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἴ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 Ἄμην ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐάν

τις τὸν ἐμὸν λόγον (τὸν *κ*) τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. (aiōn g165) 52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ (γεύσηται *Ν(κ)Ο*) θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. (aiōn g165) 53 μὴ σὺ μείζων εἴ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον. τίνα σεαυτὸν (σὺ *κ*) ποιεῖς; 54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐάν ἐγὼ (δοξάσω *Ν(κ)Ο*) ἐμαυτόν, ή δόξα μου οὐδέν ἔστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με δὲ ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς (ἡμῶν *Ν(κ)Ο*) ἔστιν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καν καν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος (ὑμῖν *Ν(κ)Ο*) ψεύστης· ἀλλ’ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἤγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὕπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; 58 Εἶπεν αὐτοῖς (ὁ *κο*) Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ’ αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ (διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως. *Κ*)

9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ἤρωτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 Ἀπεκρίθη (ὁ *κ*) Ἰησοῦς· οὕτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ’ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 (ἡμᾶς *Ν(κ)Ο*) δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἔως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι

τοῦ κόσμου. **6** ταῦτα εἰπὼν ἔπιεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ (ἐπέχρισεν *NK(O)*) (αὐτοῦ *no*) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς (τοῦ τυφλοῦ *k*) **7** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὑπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἤλθεν βλέπων. **8** Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι (προσαίτης *N(K)O*) ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; **9** ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι ἔλεγον· (οὐχί, *no*) (ἄλλ' *N(k)O*) (ὅτι *k*) ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. **10** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς (οὖν *NO*) ἡνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; **11** ἀπεκρίθη ἐκεῖνος (καὶ εἶπεν· *k*) (ό *no*) ἄνθρωπος (ό *no*) λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι (ὅτι *no*) ὑπαγε εἰς (τοῦ κολυμβήθραν *k*) (τὸν *N(k)O*) Σιλωάμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν (οὖν *N(K)O*) καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. **12** (καὶ *N(k)O*) εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα. **13** Ἀγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν· **14** ἦν δὲ σάββατον (ἐν ᾧ ἡ ἡμέρα *NO*) (ὅτε *k*) τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. **15** πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. **16** ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ (τοῦ *k*) θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι (δὲ *no*) ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. **17** λέγουσιν (οὖν *NO*) τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἡνεῳξέν σου

τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. **18** οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν ἔως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, **19** καὶ ἡρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ νίδος ὑμῶν δν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; **20** ἀπεκρίθησαν (οὗν *N(k)*) (αὐτοῖς *k*) οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ νίδος ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· **21** πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, (αὐτὸς *k*) ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. **22** Ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἔάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. **23** διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν (ἐπερωτήσατε, *N(k)O*) **24** Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτωλός ἐστιν. **25** Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος (καὶ εἶπεν· *k*) εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἴδα· ἐν οἴδα ὅτι τυφλὸς ὡν ἄρτι βλέπω. **26** εἶπον (οὖν *N(k)O*) αὐτῷ (πάλιν· *k*) τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; **27** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἡκούσατε. τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; **28** (καὶ *n(o)*) (οἱ δὲ *o*) ἐλοιδόρησαν (οὖν *K*) αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί. **29** ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. **30** ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γάρ (τὸ

no) θαυμαστόν ἔστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔστιν, καὶ (ἥνοιξέν *N(k)O*) μου τοὺς ὄφθαλμούς. **31** οἴδαμεν (δὲ *k*) ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ’ ἐάν τις θεοσεβὴς ἥτις καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. **32** ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἡκούσθη ὅτι ἡνέῳξέν τις ὄφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. (*αιōn g165*) **33** εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν. **34** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. **35** ἡκουσεν (ό *ko*) Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν (αὐτῷ *ko*) σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *N(K)O*) **36** ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· (καὶ *no*) τίς ἔστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; **37** εἶπεν (δὲ *k*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἔστιν. **38** ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. **39** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἥλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. **40** (Καὶ *k*) ἡκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ’ αὐτοῦ ὅντες καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; **41** εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἔτε, οὐκ ἀν εἴχετε ἀμαρτίαν. νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν, ή (οὗν *K*) ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλ’ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἔστιν καὶ λῃστής· **2** ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἔστιν τῶν προβάτων. **3** τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα (φωνεῖ *N(k)O*) κατ’ ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. **4** (καὶ *k*) ὅταν τὰ ἴδια (πάντα

N(K)O) ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ (ἀκολουθήσουσιν *N(k)O*) ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα (ἥν *NK(o)*) ἀξέλαλει αὐτοῖς. 7 Εἶπεν οὖν πάλιν (αὐτοῖς *ko*) ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες δοσοὶ ἥλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἥκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἔάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἔξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἥλθον ἵνα ζωὴν ᔁχωσιν καὶ περισσὸν ᔁχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. 12 ὁ μισθωτὸς (δέ *ko*) καὶ οὐκ ὃν ποιμήν, οὗ οὐκ (ἔστιν *N(k)O*) τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει. (τὰ πρόβατα *k*) 13 (ό δέ *k(o)*) (μισθωτὸς *k*) (φεύγει *K*) ὅτι μισθωτός ἔστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ (γινώσκουσίν *N(K)O*) (με τὰ ἐμά, *N(k)O*) 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κάγὼ κάγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ᔁχω, ἂν οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, κάκεῖνα κάκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ (γενήσονται *N(K)O*) μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτο με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγώ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω

αύτήν. 18 οὐδεὶς (αἴρει *NK(o)*) αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἔξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν καὶ
ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν
ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα (οὗν *K*) πάλιν
ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20
ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι (δὲ *o*) ἔλεγον· ταῦτα τὰ
ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς (ἀνοιξαί; *N(k)O*) 22 Ἐγένετο (τότε
N(K)O) τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· (καὶ *k*)
χειμὼν ἦν, 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἵερῷ ἐν
τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. 24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ
Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν
αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, (εἰπε *NK(O)*) ἡμῖν παρρησίᾳ. 25
Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε.
τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, (ὅτι
N(k)O) οὐκ ἔστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν (καθὼς
εἶπον ὑμῖν. *K*) 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου
(ἀκούουσιν, *N(k)O*) κάγὼ κάγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ
ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κάγὼ κάγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. (αιῶν g165, αἰῶνιος g166)
29 ὁ πατήρ μου (ὁ *N(k)O*) δέδωκέν μοι πάντων (μεῖζόν
N(k)O) ἔστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρός (μου. *ko*) 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν. 31
Ἐβάστασαν (οὗν *KO*) πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα
λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πολλὰ
ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός (μου· *ko*) διὰ

ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; **33** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι (λέγοντες *κ*) περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὃν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. **34** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν (ὅτι *νο*) ἐγὼ εἶπα· θεοί ἔστε; **35** εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, **36** ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἴπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; **37** εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· **38** εἰ δὲ ποιῶ, καν καν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις (πιστεύετε *Ν(κ)Ο*) ἵνα γνῶτε καὶ (γινώσκητε *Ν(Κ)Ο*) ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ κἀγὼ ἐν (τῷ *νο*) (πατρί. *Ν(Κ)Ο*) **39** Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν **40** καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὃπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **41** καὶ πολλοὶ ἥλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. **42** καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

11 Ἡν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· **2** ἦν δὲ Μαριὰμ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἦς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει. **3** ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἵδε δὲ φιλεῖς ἀσθενεῖ. **4** Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι’ αὐτῆς. **5** Ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν

ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. **6** ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. **7** ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. **8** λέγοντιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ραββί, νῦν ἔζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; **9** Ἀπεκρίθη (ό *k*) Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; εάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. **10** ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. **11** ταῦτα εἶπεν καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἔξυπνίσω αὐτόν. **12** εἶπαν οὖν οἱ μαθηταὶ (αὐτῷ· *N(k)O*) κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. **13** εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει. **14** Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν. **15** καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἡμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. **16** Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. **17** ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἥδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. **18** ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. **19** (καὶ *k*) Πολλοὶ (δὲ *no*) ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς (τὴν *N(k)O*) (περὶ *k*) Μάρθαν καὶ Μαριὰμ ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ (αὐτῶν. *k*) **20** Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι (ό *k*) Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαριὰμ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. **21** εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἡς ὥδε, οὐκ ἂν (ἀπέθανεν *N(k)O*) ὁ ἀδελφός μου. **22** ἀλλὰ

καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἀν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. **23** Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. **24** λέγει αὐτῷ (ἢ *no*) Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **25** Εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγω εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶν καὶν ἀποθάνῃ ζήσεται, **26** καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰώνα. πιστεύεις τοῦτο; (*aiōn g165*) **27** λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· ἔγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. **28** Καὶ (τοῦτο *N(k)O*) εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. **29** ἐκείνη (δὲ *no*) ὡς ἥκουσεν (ἥγέρθη *N(k)O*) ταχὺ καὶ (ἥρχετο *N(k)O*) πρὸς αὐτόν. **30** οὕπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν (ἔτι *no*) ἐν τῷ τόπῳ ὃπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** Οἱ οὖν Ιουδαῖοι οἱ ὄντες μετ’ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἡκολούθησαν αὐτῇ, (δόξαντες *N(K)O*) ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. **32** ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἤλθεν ὅπου ἦν (ὅ *k*) Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἐπεσεν αὐτοῦ (πρὸς *N(k)O*) τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ᾧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. **33** Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἔαυτὸν **34** καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. **35** ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. **36** ἔλεγον οὖν οἱ Ιουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. **37** τινὲς δὲ ἔξι αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας

τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
μὴ ἀποθάνῃ; **38** Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν
ἐαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος
ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. **39** λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον.
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ (τετελευτηκότος *N(k)O*)
Μάρθα· κύριε, ἥδη ὅζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. **40** λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὅψῃ τὴν
δόξαν τοῦ Θεοῦ; **41** ἥραν οὖν τὸν λίθον (οὗτος ἦν ὁ τεθνηκὼς
κειμένος. *K*) ὃ δὲ Ἰησοῦς ἥρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω
καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. **42**
ἐγὼ δὲ ἥδειν ὅτι πάντοτε μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν
ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
ἀπέστειλας. **43** καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν·
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. **44** (καὶ *k*) ἔξηλθεν ὁ τεθνηκὼς
δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὅψις
αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν. **45** Πολλοὶ
οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ
καὶ θεασάμενοι (ἃ *NK(o)*) ἐποίησεν (ὁ Ἰησοῦς, *k*)
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. **46** τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς
τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἂν ἐποίησεν (ὁ *ko*)
Ἰησοῦς. **47** Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
συνέδριον καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; **48** ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες
πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ἦρωμαῖοι καὶ
ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. **49** Εἶς δέ τις
ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὃν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου,
εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, **50** οὐδὲ (λογίζεσθε
N(k)O) ὅτι συμφέρει (ὑμῖν *N(K)O*) ἵνα εἶς ἄνθρωπος

ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ δλον τὸ ζθνος ἀπόληται.

51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἔαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλ' ἀρχιερεὺς ὁν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν (ό *k*) Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ζθνους, **52** καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ζθνους μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἐν. **53** ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας (ἐβουλεύσαντο *N(k)O*) ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. **54** ('Ο *no*) οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κάκεī κάκεī (ἔμεινεν *N(k)O*) μετὰ τῶν μαθητῶν (αὐτοῦ. *k*) **55** Ἡν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἔαυτούς. **56** ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; **57** δεδώκεισαν δὲ (καὶ *k*) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι (ἐντολὰς *N(K)O*) ἵνα ἔάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 'Ο οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἔξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἤλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος (ό τεθνηκώς *KO*) ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν (ό *o*) (Ἰησοῦς, *NO*) **2** ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν (ἐκ *no*) τῶν (ἀνακειμένων *N(K)O*) (σὺν *N(k)O*) αὐτῷ. **3** ἡ οὖν Μαριὰμ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. **4** λέγει (δὲ *N(k)O*) Ἰούδας (Σίμωνος *K*) (ό *no*) Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· **5** διὰ τί

τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ
ἐδόθη πτωχοῖς; **6** εἰπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ’ ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
(ἔχων *N(k)O*) (καὶ *k*) τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. **7**
Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἄφες αὐτήν, (ίνα *NO*) εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου (τηρήσῃ *N(k)O*) αὐτό· **8**
τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ’ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ
πάντοτε ἔχετε. **9** Ἔγνω οὖν (ὅ *no*) ὅχλος πολὺς ἐκ τῶν
Ἰουδαίων ὅτι ἐκεī ἐστιν, καὶ ἥλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον ἀλλ’ ίνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν δν ἥγειρεν ἐκ
νεκρῶν. **10** ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ίνα καὶ τὸν
Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, **11** ὅτι πολλοὶ δι’ αὐτὸν ὑπῆγον
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. **12** Τῇ
ἐπαύριον (ὅ *no*) ὅχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, **13**
ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἔξηλθον εἰς ὑπάντησιν
αὐτῷ καὶ (ἐκραύγαζον· *N(k)O*) ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ
ἔρχομενος ἐν ὀνόματι κυρίου (καὶ *no*) ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραήλ. **14** Εὐρών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτό,
καθώς ἐστιν γεγραμμένον· **15** μὴ φοβοῦ θυγάτηρ Σιών·
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνον. **16**
ταῦτα (δὲ *k*) οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον,
ἀλλ’ ὅτε ἐδοξάσθη (ὅ *k*) Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν
ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’ αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν
αὐτῷ. **17** Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὅχλος ὁ ὧν μετ’ αὐτοῦ, ὅτε
τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἥγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **18** διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ
ὅχλος, ὅτι (ἥκουσαν *N(k)O*) τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι
τὸ σημεῖον. **19** Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς·

θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὡφελεῖτε οὐδέν; ἵδε ὁ κόσμος (ὅλος *Ο*) ὁπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. **20** Ἡσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαίνοντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. **21** οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππω τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῇς Γαλιλαίας καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. **22** ἔρχεται (ὁ *no*) Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, (καὶ πάλιν *k*) (ἔρχεται *no*) Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος (καὶ *no*) λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. **23** ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἀποκρίνεται *N(k)O*) αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. **24** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. **25** ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (ἀπολλύει *N(k)O*) αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. (aiōnios g166) **26** Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. (καὶ *k*) ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. **27** Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἥλθον οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. **28** ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἔστως καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. **30** Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. **31** νῦν κρίσις ἔστιν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, **32** καὶ γὰρ καὶ γὰρ (ἐὰν *NK(o)*) ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. **33** τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίω θανάτῳ ἥμελλεν ἀποθνήσκειν. **34**

Απεκρίθη (οὗν *ΝΟ*) αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἡκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἔστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; (*aiōn g165*) 35 Εἶπεν οὗν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς (ἐν ὑμῖν *Ν(κ)Ο*) ἔστιν. περιπατεῖτε (ώς *Ν(κ)Ο*) τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἴδεν ποῦ ὑπάγει. 36 (ώς *Ν(κ)Ο*) τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸι φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλάλησεν (ό *κ*) Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἡδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τὸν ὄφθαλμοὺς καὶ (ἐπώρωσεν *Ν(κ)Ο*) αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὄφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ (στραφῶσιν *Ν(κ)Ο*) καὶ (ἰάσομαι *Ν(κ)Ο*) αὐτούς. 41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας (ὅτι *Ν(κ)Ο*) εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. 43 ἡγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἥπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν

τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ (φυλάξῃ, *N(k)O*) ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἥλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. **48** ὁ ἀθετῶν ἔμε καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος δὲν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **49** ὅτι ἐγὼ ἔξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν (δέδωκεν *N(k)O*) τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. **50** καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἔστιν. ἂν οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. (*aiōnios g166*)

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι (ἥλθεν *N(k)O*) αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς. **2** καὶ δείπνου (γινομένου, *N(k)O*) τοῦ διαβόλου ἥδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν (Ἰούδας *N(k)O*) Σίμωνος (Ισκαριώτου, *NK(o)*). **3** εἰδὼς (ὁ *k*) (*Ιησοῦς *K**) ὅτι πάντα (ἔδωκεν *N(k)O*) αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἔξηλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, **4** ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἴμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. **5** εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ὃ ἦν διεζωσμένος. **6** Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· (καὶ *k*) λέγει αὐτῷ (ἐκεῖνος: *ko*) κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; **7** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. **8** λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’ ἐμοῦ. (*aiōn g165*)

9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 Λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν (εἰ *no*)
(μὴ *N(K)O*) τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ’ ἔστιν καθαρὸς
ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε ἀλλ’ οὐχὶ πάντες. 11 ἦδει
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν (ὅτι *no*)
οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. 12 Ὄτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας
αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ (ἀνέπεσεν *N(k)O*)
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖς
φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε·
εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν
τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ
ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα
οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 οὐ περὶ πάντων
ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα (τίνας *N(k)O*) ἐξελεξάμην· ἀλλ’
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων (μετ’ *k*) (μου *N(k)O*)
τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 Ἀπ’ ἄρτι
λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα (πιστεύσητε *NK(o)*)
ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ
λαμβάνων (ἄν *N(k)O*) τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ
ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. 21 Ταῦτα
εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν
καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
με. 22 ἔβλεπον (οὖν *KO*) εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί,
ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 Ἡν (δὲ *k*) ἀνακείμενος
εἰς (ἐκ *no*) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ

δν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει οῦν τούτῳ Σίμων Πέτρος (καὶ λέγει αὐτῷ *ο*) (πυθέσθαι *NK(o)* τίς ἀν (εἴη *NK(o)*)) περὶ οῦν λέγει. 25 (ἀναπεσῶν οῦν *N(k)O*) ἐκεῖνος (οὗτως *NO*) ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἔστιν; 26 ἀποκρίνεται (οῦν *O*) ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἔστιν ὦ ἐγώ (βάψω *N(k)O*) τὸ ψωμίον (καὶ *no*) (δώσω *N(k)O*) (αὐτῷ. *no*) (καὶ *k*) (βάψας *N(k)O*) (οῦν *NO*) τὸ ψωμίον (λαμβάνει καὶ *NO*) δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος (Ἰσκαριώτου. *N(k)O*) 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οῦν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· δὲ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν (ό *k*) Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὃν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἔορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οῦν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ. 31 Ὁτε οῦν ἐξῆλθεν, λέγει (ό *k*) Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν (αὐτῷ *N(k)O*) καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἴπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγώ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη αὐτῷ (ό *k*) Ἰησοῦς· ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον (μοι. *k*) 37 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, διὰ τί

οὐ δύναμαί σοι (άκολουθῆσαι *NK(o)*) ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπέρ σοῦ θήσω. **38** (ἀποκρίνεται *N(k)O*) (αὐτῷ ὁ *k*) Ἰησοῦς τὴν ψυχήν σου ὑπέρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· οὐ μὴ ἀλέκτωρ (φωνήσῃ *N(k)O*) ἔως οὗ (ἀρνήσῃ *N(k)O*) με τρίς.

14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. **2** ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἴπον ἀν ὑμῖν· (ὅτι *no*) πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. **3** καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἔγώ καὶ ὑμεῖς ἥτε. **4** καὶ ὅπου ἔγώ ὑπάγω οἴδατε (καὶ *k*) τὴν ὁδόν (οἴδατε. *k*) **5** Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις (καὶ *k*) πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν (εἰδέναι; *NK(o)*). **6** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. **7** εἰ (ἐγνώκατέ *N(k)O*) με, καὶ τὸν πατέρα μου (ἀν *ko*) (γνώσεσθε· *N(k)(o)*), καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἔωράκατε αὐτόν. **8** λέγει αὐτῷ Φίλιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. **9** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· (τοσούτῳ χρόνῳ *N(k)O*) μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἔωρακὼς ἐμὲ ἔώρακεν τὸν πατέρα· (καὶ *ko*) πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; **10** οὐ πιστεύεις ὅτι ἔγώ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἔστιν; τὰ ρήματα ἂν ἔγώ (λέγω *N(k)O*) ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ (ὁ *ko*) ἐν ἐμοὶ μένων (αὐτὸς *k*) ποιεῖ τὰ ἔργα (αὐτοῦ. *NO*) **11** πιστεύετέ μοι ὅτι ἔγώ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε (μοι. *ko*) **12** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων

εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἂν ἔγω ποιῶ κάκεῖνος κάκεῖνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, δτι ἔγω πρὸς τὸν πατέρα (μου *k*) πορεύομαι. 13 καὶ (ὅ τι *NK(o)*) ἀν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ νίῳ. 14 ἐάν τι αἰτήσῃτε (με *NO*) ἐν τῷ ὀνόματί μου, (ἔγω *NK(o)*) ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτε με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς (τηρήσετε. *N(k)O*) 16 κἀγὼ κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα (ἥ, *N(k)O*) (aiōn g165) 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, δτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει (αὐτό· *ko*) ὑμεῖς (δὲ *ko*) γινώσκετε αὐτό, δτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν (ἔσται. *NK(O)*) 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 Ἐτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτε με· δτι ἔγω ζῶ, καὶ ὑμεῖς (ζήσετε. *N(k)O*) 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς δτι ἔγω ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 Ο ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἔστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὃ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· κἀγὼ κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, (καὶ *no*) τί γέγονεν δτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ (ποιησόμεθα. *N(k)O*) 24 ὃ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὃ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ

ἄγιον δὲ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν
(ἐγώ. *no*) **27** Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς δόκος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι
ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. **28**
ἡκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς
ὑμᾶς, εἰ ἡγαπᾶτέ με, ἔχαρητε ἂν ὅτι (εἶπον *k*) πορεύομαι
πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ (μου *ko*) μείζων μού
ἔστιν. **29** καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν
γένηται, πιστεύσητε. **30** Οὐκέτι οὐκέτι πολλὰ λαλήσω
μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γάρ ὁ τοῦ κόσμου (τούτου *k*) ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, **31** ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι
ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς (ἐνετείλατό *NK(o)*) μοι ὁ
πατὴρ, οὗτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατὴρ μου ὁ
γεωργός ἔστιν. **2** πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν
αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ ίνα
καρπὸν πλείονα φέρῃ. **3** ἥδη ὑμεῖς καθαροί ἔστε διὰ
τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. **4** μείνατε ἐν ἐμοὶ κάγὼ
κάγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ' ἔαυτοῦ ἐὰν μὴ (μένη *N(k)O*) ἐν τῇ ἄμπελῳ, οὗτως
οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ (μένητε. *N(k)O*) **5** ἐγώ εἰμι
ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κάγὼ
κάγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. **6** ἐὰν μή τις (μένη *N(k)O*)
ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ως τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ
συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. **7**
ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, δὲ
ἐὰν θέλητε (αἰτήσασθε, *N(k)O*) καὶ γενήσεται ὑμῖν. **8** ἐν

τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε
καὶ (γένησθε *N(k)O*) ἐμοὶ μαθηταί. **9** καθὼς ἡγάπησέν
με ὁ πατήρ, κάγω κάγω ὑμᾶς ἡγάπησα· μείνατε ἐν τῇ
ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. **10** ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε
ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός
μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. **11** Ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν (ἥ *N(K)O*)
καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. **12** αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ
ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς. **13**
μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. **14** ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε
ἐὰν ποιῆτε (ἄ *n(o)*) (ὅσα *K*) ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. **15**
οὐκέτι οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν
τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἰρηκα φίλους, ὅτι πάντα
ἄ ἥκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. **16** Οὐχ
ὑμεῖς με ἔξελέξασθε, ἀλλ’ ἐγὼ ἔξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα
ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς
ὑμῶν μένῃ ἵνα (ὅ τι *NK(o)*) ἀν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν
τῷ ὄνόματί μου, δῷ ὑμῖν. **17** Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. **18** εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε
ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. **19** εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
ῆτε, ὁ κόσμος ἀν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου
οὐκ ἐστέ, ἀλλ’ ἐγὼ ἔξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. **20** μνημονεύετε τοῦ λόγου
οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον
μου ἐτήρησαν καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. **21** ἀλλὰ
ταῦτα πάντα ποιήσουσιν (εἰς *no*) (ὑμᾶς *N(k)O*) διὰ τὸ
ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. **22** Εἰ μὴ

ἵλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. **23** ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. **24** εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἢ οὐδεὶς ἄλλος (ἐποίησεν, *N(k)O*) ἀμαρτίαν οὐκ εἶχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· **25** ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. **26** Ὄταν (δὲ *ko*) ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· **27** καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. **2** ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. **3** καὶ ταῦτα ποιήσουσιν (ὑμῖν, *k*) ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. **4** ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα (αὐτῶν, *no*) μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. **5** νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; **6** ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. **7** ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ (ἐγὼ *o*) μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος (οὐκ ἐλεύσεται *NK(o)*) πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. **8** καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. **9** περὶ ἀμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· **10** περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα (μου *k*) ὑπάγω, καὶ οὐκέτι οὐκέτι θεωρεῖτέ με· **11** περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ

ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. **12** Ἔτι πολλὰ ἔχω
νῦν λέγειν, ἀλλ’ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. **13** ὅταν δὲ
ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς (ἐν
τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. *N(k)O*) οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ’ ἑαυτοῦ,
ἀλλ’ ὅσα (ἃν *k*) (ἀκούσει *N(k)(o)*) λαλήσει καὶ τὰ
ἔρχομενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **14** ἐκεῖνος ἔμε δοξάσει, ὅτι ἐκ
τοῦ ἔμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **15** Πάντα ὅσα
ἔχει ὁ πατὴρ ἔμα ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἔμοῦ
(λαμβάνει *N(k)O*) καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **16** μικρὸν καὶ
(οὐκέτι οὐκέτι *N(K)O*) θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν μικρὸν
καὶ ὄψεσθε με (ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. *K*)
17 εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί
ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτε με, καὶ
πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθε με; καὶ ὅτι (ἐγὼ *k*) ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα; **18** ἔλεγον οὖν· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει
τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. **19** Ἔγνω (οὖν *K*) ὃ
Ἰησοῦς ὅτι ἥθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ
τούτου ζητεῖτε μετ’ ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ
θεωρεῖτε με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθε με; **20** Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ
κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς (δὲ *k*) λυπηθήσεσθε, ἀλλ’ ἡ
λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. **21** ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ
λύπην ἔχει, ὅτι ἥλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκέτι οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν
χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. **22** Καὶ
ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς
(αἴρει *NK(o)*) ἀφ’ ὑμῶν, **23** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ἔμε οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· (ὅτι

k) ἄν (τι *N(k)O*) αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν. **24** ἔως ἃρτι οὐκ ἡτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτεῖτε καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη. **25** Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· (ἀλλ' *k*) ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς (ἀπαγγελῶ *N(k)O*) ὑμῖν. **26** ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἔρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· **27** αὐτὸς γάρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἔμετε πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ (θεοῦ *NK(O)*) ἔξηλθον. **28** ἔξηλθον (παρὰ *NK(O)*) τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. **29** Λέγουσιν (αὐτῷ *k*) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν (ἐν *no*) παρρησίᾳ λαλεῖς καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. **30** νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἔρωτῷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἔξηλθες. **31** ἀπεκρίθη αὐτοῖς (ό *k*) Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; **32** ἴδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ (νῦν *k*) ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἔκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμε κάμε μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοὶ ἔστιν. **33** ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17 Ταῦτα ἐλάλησεν (ό *k*) Ἰησοῦς, καὶ (ἐπάρας *N(k)O*) τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν (καὶ *k*) εἰπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα (καὶ *k*) ὁ υἱὸς (σου *k*) δοξάσῃ σέ. **2** καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἔξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, (δώσῃ *NK(O)*) αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. (*aiōnios g166*) **3** αὕτη δέ

έστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον
ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. (*aiōnios*

g166) 4 ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον (τελειώσας
N(k)O) ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. 5 καὶ νῦν δόξασόν
με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν
κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς
ἀνθρώποις οὓς (ἐδωκάς *N(k)O*) μοι ἐκ τοῦ κόσμου·
σοὶ ἡσαν κάμοι κάμοι αὐτοὺς (ἐδωκας *N(k)O*) καὶ τὸν
λόγον σου τετήρηκαν. 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα
(δέδωκάς *NK(o)*) μοι παρὰ σοῦ (εἰσιν *N(k)O*) 8 ὅτι
τὰ ρήματα ὅτι (ἐδωκάς *N(k)O*) μοι δέδωκα αὐτοῖς· καὶ
αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἔξηλθον,
καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν
ἔρωτῷ οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῷ ἀλλὰ περὶ ὃν δέδωκάς
μοι, ὅτι σοι εἰσιν· 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἔστιν καὶ τὰ σὰ
ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι οὐκέτι εἰμὶ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ (αὐτοὶ *N(k)O*) ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
καγὼ καγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς
ἐν τῷ ὀνόματί σου (ῷ *N(K)O*) δέδωκάς μοι ἵνα ὕσιν ἐν
καθὼς (καὶ *o*) ἡμεῖς. 12 ὅτε ἥμην μετ' αὐτῶν (ἐν τῷ
κόσμῳ, *K*) ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου (ῷ
N(K)O) δέδωκάς μοι (καὶ *no*) ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ
αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ
πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν
τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν (ἐαυτοῖς. *N(k)O*) 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον
σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἔρωτῷ
ἵνα ἄρης αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς

ἐκ τοῦ πονηροῦ. **16** ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. **17** ἀγίασον αὐτὸν ἐν τῇ ἀληθείᾳ
(σου· *k*) ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. **18** καθὼς ἔμε
ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κάγὼ κάγὼ ἀπέστειλα αὐτὸν
εἰς τὸν κόσμον. **19** καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ὄγιάζω ἐμαυτόν,
ἴνα ὥσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. **20** οὐ περὶ
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν (πιστευόντων
N(k)O) διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἔμε· **21** ίνα πάντες ἐν
ῶσιν καθὼς σύ, (πάτερ, *NK(o)*) ἐν ἔμοὶ κάγὼ κάγὼ ἐν
σοί, ίνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν (ἐν *KO*) ὥσιν· ίνα ὁ κόσμος
(πιστεύῃ *N(k)O*) ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **22** κάγὼ κάγὼ
τὴν δόξαν ἦν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ίνα ὥσιν ἐν
καθὼς ἡμεῖς ἐν (ἐσμεν· *k*) **23** ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν
ἔμοι, ίνα ὥσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν, (καὶ *k*) ίνα γινώσκῃ
ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτὸν
καθὼς ἔμε ἡγάπησας. **24** (Πάτερ, *NK(o)*) (ὅ *N(k)O*)
δέδωκάς μοι θέλω ίνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κάκεῖνοι κάκεῖνοι
ῶσιν μετ' ἔμοι, ίνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἦν
(δέδωκάς *N(k)O*) μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς
κόσμου. **25** (πάτερ *NK(o)*) δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με
ἀπέστειλας· **26** καὶ ἔγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ
γνωρίσω, ίνα ἡ ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ κάγὼ
κάγὼ ἐν αὐτοῖς.

18 Ταῦτα εἰπὼν (ὅ *ko*) Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου (τοῦ *N(k)O*)
Κεδρῶν ὅπου ἦν κῆπος εἰς δύν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** ἦιδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν
τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνίχθη (ὅ *ko*) Ἰησοῦς ἐκεῖ

μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **3** Ο οὗν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. **4** Ἰησοῦς (οὗν *NK(o)* εἰδὼς πάντα τὰ ἔρχόμενα ἐπ' αὐτὸν (ἐξῆλθεν *N(k)O*) (καὶ *no*) (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς τίνα ζητεῖτε; **5** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς (ό *ko*) (Ἰησοῦς *KO*) ἐγώ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. **6** ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς (ὅτι: *k*) ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὄπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. **7** Πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. **8** ἀπεκρίθη (ό *k*) Ἰησοῦς εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. **9** ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι οὓς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. **10** Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἶλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ (ώταριον *N(k)O*) τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. **11** Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ βάλε τὴν μάχαιραν (σου *k*) εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον δὲ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ οὐ μὴ πίω αὐτό; **12** Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν **13** καὶ (ἥγαγον *N(k)O*) (αὐτὸν *k*) πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. **14** ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἔνα ἄνθρωπον (ἀποθανεῖν *N(k)O*) ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. **15** Ἡκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ (ό *ko*) ἄλλος μαθητής, ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν

τοῦ ἀρχιερέως. **16** Ὁ δὲ Πέτρος είστηκει πρὸς τῇ θύρᾳ
ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος (ό *N(k)O*) (ἢν *k*)
γνωστὸς (τοῦ ἀρχιερέως *N(k)O*) καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ
καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. **17** λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ
παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἴ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. **18** είστηκεισαν
δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ υπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες,
ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἢν δὲ (καὶ *no*) ὁ
Πέτρος μετ' αὐτῶν ἔστως καὶ θερμαίνομενος. **19** Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺς ἡρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. **20** ἀπεκρίθη αὐτῷ (ό *k*)
'Ιησοῦς· ἐγὼ παρησίᾳ (λελάληκα *N(k)O*) τῷ κόσμῳ.
ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν (τῇ *k*) συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ ὅπου (πάντες *N(K)O*) οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ
ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. **21** τί με (ἐρωτᾷς; ἐρώτησον
N(k)O) τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς. ἵδε οὗτοι
οἴδασιν ἂν εἶπον ἐγώ. **22** ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἴς
παρεστηκώς τῶν ύπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ
εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; **23** ἀπεκρίθη αὐτῷ
(ό *k*) 'Ιησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; **24** Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν
ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. **25** ἦν
δὲ Σίμων Πέτρος ἔστως καὶ θερμαίνομενος, εἶπον οὖν
αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἴ; ἡρνήσατο
(οὖν *O*) ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. **26** λέγει εἴς ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέως συγγενῆς ὃν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος
τὸ ὡτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; **27**
πάλιν οὖν ἡρνήσατο (ό *k*) Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. **28** Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα

εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ (πρωΐ. *N(k)O*) καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ (ἵνα *K*) φάγωσιν τὸ πάσχα. **29** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος (ἔξω *NO*) πρὸς αὐτοὺς καὶ (φησίν *N(k)O*) τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; **30** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος (κακὸν *N(K)O*) (ποιῶν, *N(k)O*) οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. **31** εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον (οὖν *KO*) αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· **32** ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἥμελλεν ἀποθνήσκειν. **33** Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εῖ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; **34** ἀπεκρίθη (αὐτῷ ὁ *k*) Ἰησοῦς· ἀπὸ (σεαυτοῦ *N(k)O*) σὺ τοῦτο λέγεις ή ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ; **35** ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός είμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; **36** Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς· ή βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο ἂν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. **37** Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εῖσθι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς είμι (ἐγὼ. *k*) ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὧν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. **38** Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· τί ἔστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εύρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. **39** ἔστιν δὲ συνήθεια

νῦμῖν ἵνα ἔνα ἀπολύσω νῦμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὗν
ἀπολύσω νῦμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; **40** ἐκραύγασαν
οὗν πάλιν (πάντες *κο*) λέγοντες· μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν
Βαραββᾶν· ἵν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19 Τότε οὗν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἐμαστίγωσεν. **2** καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον
ἔξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἴμάτιον
πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν **3** (καὶ ἥρχοντο πρὸς αὐτὸν
ΝΟ) καὶ ἔλεγον· χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. **4** (Καὶ *νο*) ἐξῆλθεν
(οὗν *Κ*) πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς· ἵδε
ἄγω νῦμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν
εὔρισκω ἐν αὐτῷ. **5** Ἐξῆλθεν οὗν ὁ Ἰησοῦς ἔξω φορῶν
τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἴμάτιον.
καὶ λέγει αὐτοῖς· (ἴδοὺ *Ν(κ)Ο*) ὁ ἄνθρωπος. **6** ὅτε οὗν
εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν
λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον (αὐτόν. *κ*) Λέγει
αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ
γὰρ οὐχ εὔρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. **7** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι· ὑμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον (ἥμῶν
κ) διφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἔαυτὸν ἐποίησεν. **8**
“Οτε οὗν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον μᾶλλον
ἐφοβήθη **9** καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει
τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ. **10** λέγει οὗν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαι σε καὶ ἔξουσίαν ἔχω
σταυρῶσαι σε; **11** ἀπεκρίθη (αὐτῷ *Ν(κ)Ο*) Ἰησοῦς· οὐκ
εἶχες ἔξουσίαν κατ’ ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἵν δεδομένον σοι
ἄνωθεν· διὰ τοῦτο δὲ (παραδούς *Ν(κ)Ο*) μέ σοι μείζονα

άμαρτίαν ἔχει. **12** ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἔζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι (ἐκραύγασαν *N(k)O*) λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἴ φίλος τοῦ Καίσαρος, πᾶς ὁ βασιλέα (έαυτὸν *N(k)O*) ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. **13** Οἱ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας (τῶν λόγων τούτων *N(k)O*) ἥγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ (τοῦ *k*) βῆματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαββαθα. **14** ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα (ἥν ὡς *N(k)O*) ἕκτη, καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. **15** (οἱ δὲ *k*) ἐκραύγασαν (οὖν *NO*) (ἐκεῖνοι· *no*) ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. **16** Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον (οὖν *N(K)O*) τὸν Ἰησοῦν (καὶ *K*) (ἀπίγαγον· *K(o)*). **17** καὶ βαστάζων (έαυτῷ *N(k)O*) τὸν σταυρὸν ἔξηλθεν εἰς (τὸν *NK(o)*) λεγόμενον κρανίου τόπον, (ὅ *N(k)O*) λέγεται Ἐβραϊστὶ Γολγοθα, **18** ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. **19** Ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **20** τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. **21** ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ’ ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεὺς εἴμι τῶν Ἰουδαίων. **22** ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. **23** Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν

’Ιησοῦν, ἔλαβον τὰ ἴμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸς δι’ ὅλου. **24** εἶπαν οὖν πρὸς ἄλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· διεμερίσαντο τὰ ἴμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἴματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιώται ταῦτα ἐποίησαν, **25** Είστηκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ’Ιησοῦ ἡ μῆτρα αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. **26** ’Ιησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ (αὐτοῦ *k*) γύναι, (ἴδε *N(k)O*) ὁ νιός σου. **27** εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· (ἴδε *N(k)O*) ἡ μῆτρα σου. καὶ ἀπ’ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. **28** Μετὰ τοῦτο (εἰδὼς *NK(o)*) ὁ ’Ιησοῦς ὅτι ἥδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει διψῶ. **29** σκεῦος (οὖν *K*) ἔκειτο ὅξους μεστόν. σπόγγον (οὖν μεστὸν τοῦ *N(K)O*) ὅξους (καὶ *k*) ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. **30** ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὅξος ὁ ’Ιησοῦς εἶπεν· τετέλεσται. καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. **31** Οἱ οὖν Ιουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἡρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. **32** ἥλθον οὖν οἱ στρατιώται καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. **33** ἐπὶ δὲ τὸν ’Ιησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἥδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, **34** ἀλλ’ εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν

πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. **35**
καὶ ὁ ἑωρακώς μεμαρτύρηκεν καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν
ἡ μαρτυρία καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα (καὶ
no) ὑμεῖς (πιστεύσητε. *NK(O)*). **36** ἐγένετο γὰρ ταῦτα
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ὅστοῦν οὐ συντριβήσεται (ἀπ' *o*)
αὐτοῦ. **37** καὶ πάλιν ἐτέρα γραφὴ λέγει· ὅψονται εἰς ὃν
ἐξεκέντησαν. **38** Μετὰ δὲ ταῦτα ἡρώτησεν τὸν Πιλᾶτον (ό
k) Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ,
κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν
οὖν καὶ ἥρεν τὸ σῶμα (αὐτοῦ. *N(K)O*) **39** ἦλθεν δὲ
καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς (τὸν *k*) (αὐτὸν *N(K)O*)
νυκτὸς τὸ πρῶτον φέρων (μίγμα *NK(O)*.) σμύρνης καὶ
ἀλόης (ώς *N(k)O*) λίτρας ἑκατόν. **40** ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸν (ἐν *o*) ὁθονίοις μετὰ τῶν
ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
41 Ἡν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος καὶ ἐν τῷ
κήπῳ μνημεῖον καινὸν ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς (ἥν *no*)
(τεθειμένος. *N(k)O*) **42** ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν
Ἰησοῦν.

20 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρῶι σκοτίας ἔτι οὕσης εἰς τὸ μνημεῖον καὶ βλέπει τὸν
λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. **2** τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται
πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν
ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγει αὐτοῖς ἥραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **3** Ἐξῆλθεν
οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς καὶ ἥρχοντο εἰς τὸ
μνημεῖον. **4** ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὄμοι· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς

προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἥλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, **5** καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὄθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. **6** Ἐρχεται οὖν (καὶ *no*) Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὄθόνια κείμενα **7** καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ οὐ μετὰ τῶν ὄθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντευλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. **8** Τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὃ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν. **9** οὐδέπω γὰρ ἥδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. **10** ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς (αὐτοὺς *N(k)O*) οἱ μαθηταί. **11** Μαρία δὲ είστηκει πρὸς (τῷ μνημείῳ *N(k)O*) ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, **12** καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **13** καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἔκεινοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἥραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **14** (Καὶ *k*) ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὄπίσω καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἔστωτα καὶ οὐκ ἥδει ὅτι (ὁ *k*) Ἰησοῦς ἔστιν. **15** λέγει αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἔκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἔστιν λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κάγὼ κάγὼ αὐτὸν ἀρῷ. **16** λέγει αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· (Μαριάμ. *N(k)O*) στραφεῖσα ἔκείνη λέγει αὐτῷ (Ἐβραϊστί· *NO*) ραββουνι, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. **17** λέγει αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· μή μου ἄπτου· οὕπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα (μου. *ko*) πορεύον δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

18 Ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ (ἀγγέλλουσα *N(k)O*) τοῖς μαθηταῖς ὅτι (έώρακα *N(K)O*) τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. **19** Οὕσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ (τῶν *k*) σαββάτων καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ (συνηγμένοι *K*) διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. **20** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν (καὶ *O*) τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν (αὐτοῦ *k*) αὐτοῖς. ἔχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἴδοντες τὸν κύριον. **21** Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατὴρ κάγὼ κάγὼ πέμπω ὑμᾶς. **22** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἄγιον. **23** ἃν τινων ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, (ἀφέωνται *N(k)O*) αὐτοῖς· ἃν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. **24** Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἥλθεν (ὁ *k*) Ἰησοῦς. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἔωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἔὰν μὴ ᾔδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. **26** Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. **27** εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὥδε καὶ ᾔδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. **28** (Καὶ *k*) ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. **29** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἔώρακάς με (Θωμᾶς *k*) πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἴδοντες καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὗν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν
τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **31** ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα (πιστεύσῃτε
NK(o) ὅτι (ό *k*) Ἰησοῦς ἔστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς
μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος: ἐφανέρωσεν δὲ
οὕτως. **2** ἦσαν δύο Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος
Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. **3**
λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος: ὑπάγω ἀλιεύειν. λέγουσιν
αὐτῷ: ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ (ἐνέβησαν
N(k)O) εἰς τὸ πλοῖον (εὐθύς, *K*) καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ
ἐπίασαν οὐδέν. **4** πρωΐας δὲ ἦδη (γενομένης *NK(o)*)
ἔστη (ό *k*) Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἥδεισαν
οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν. **5** Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς:
παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. **6**
οὐ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ
δίκτυον καὶ εύρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι οὐκέτι αὐτὸ
ἔλκύσαι (ἴσχυον *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἤγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ
Πέτρῳ· ὁ κύριός ἔστιν. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ
κύριός ἔστιν τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γάρ γυμνός,
καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. **8** οἱ δὲ ἄλλοι
μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἤλθον· οὐ γάρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς
γῆς ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων. **9** Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.

10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὄψαρίων ὃν
ἐπιάσατε νῦν. **11** ἀνέβη (οὗν *ΝΟ*) Σίμων Πέτρος καὶ
εἶλκυσεν τὸ δίκτυον (εἰς τὴν γῆν *Ν(κ)Ο*) μεστὸν ἵχθυων
μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὅντων
οὐκ ἔσχισθη τὸ δίκτυον. **12** Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἔξετάσαι
αὐτὸν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριος ἐστιν. **13** Ἔρχεται
(οὗν *Κ*) (ό *κο*) Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ
δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὄψαριον ὅμοιώς. **14** τοῦτο ἥδη
τρίτον ἐφανερώθη (ό *κο*) Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ
κ) ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. **15** Ὅτε οὖν ἡρίστησαν, λέγει
τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων (Ἰωάννου, *Ν(Κ)Ο*)
ἀγαπᾶς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. **16** λέγει
αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων (Ἰωάννου, *Ν(Κ)Ο*) ἀγαπᾶς
με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ· ποίμανε τὰ πρόβατά μου. **17** λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον·
Σίμων (Ἰωάννου, *Ν(Κ)Ο*) φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος
ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ (λέγει *Ν(κ)Ο*)
αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρόβατά μου. **18** ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι· ὅτε ἡς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ
περιεπάτεις ὅπου ἤθελες. ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς
χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.
19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίω θανάτῳ δοξάσει τὸν
θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. **20**
Ἐπιστραφεὶς (δὲ *κ*) ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν
ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστιν

ό παραδιδούς σε; **21** τοῦτον (οὗν *ΝΟ*) ἴδων ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἔως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. **23** Ἐξῆλθεν οὗν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· (καὶ *κ*) οὐκ εἶπεν (δὲ *no*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ’ ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἔως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; **24** οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ (ό *no*) γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. **25** Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ (ά *Ν(κ)Ο*) ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἦτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἔν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον (χωρῆσαι *ΝΚ(ο)* τὰ γραφόμενα βιβλία. (ἀμήν *ΚΟ*)

Πραξεις

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὡς Θεόφιλε, ὃν ἥρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν **2** ἄχρι ἣς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἄγιου οὓς ἔξελέξατο ἀνελήμφθη. **3** οἵς καὶ παρέστησεν ἐαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι’ ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. **4** καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἡκούσατέ μου. **5** ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἄγιῷ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. **6** οἱ μὲν οὖν συνελθόντες (ἥρωτων *N(k)O*) αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; **7** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἔστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἴδιᾳ ἔξουσίᾳ, **8** ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἄγιου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε (μου *N(K)O*) μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς. **9** καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. **10** καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἵδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν (ἐσθήσεσι λευκαῖς, *N(k)O*) **11** οἵ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἔστήκατε (ἐμβλέποντες *NK(o)* εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ’ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται δὸν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. **12** Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὅρους τοῦ καλουμένου

Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ σαββάτου ἔχον ὄδόν.

13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὁ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὅμιοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ (καὶ τῇ δεήσει *Κ*) σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ (σὺν *κο*) τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. 15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν (ἀδελφῶν *Ν(Κ)Ο*) εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸν (ώσει *Ν(κ)Ο*) ἑκατὸν εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν (ταύτην *κ*) ἦν (προεῖπεν *ΝΚ(ο)*) τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν (τὸν *κ*) Ἰησοῦν· 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν (ἐν *Ν(κ)Ο*) ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ (τοῦ *κ*) μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἐπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ (λαβέτω *Ν(κ)Ο*) ἔτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ (ἐν *κ*) ᾗ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἣς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι

ἔνα τούτων. **23** καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος καὶ Μαθθίαν. **24** καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἔνα **25** λαβεῖν τὸν (τόπον *N(k)O*) τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς (ἀφ' *N(k)O*) ἣς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. **26** καὶ ἔδωκαν κλήρους (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἐπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἔνδεκα ἀποστόλων.

2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἥσαν (πάντες *N(k)O*) (όμοιοι *N(K)O*) ἐπὶ τὸ αὐτό. **2** καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι **3** καὶ ὥφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς (καὶ *N(k)O*) ἐκάθισεν ἐφ' ἔνα ἕκαστον αὐτῶν **4** καὶ ἐπλήσθησαν (πάντες *N(k)O*) πνεύματος ἀγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. **5** Ἡσαν δὲ (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. **6** γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι (ἥκουν *NK(o)*) εἰς ἕκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. **7** ἐξίσταντο δὲ (πάντες *K0*) καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες (πρὸς ἀλλήλους; *K*) (οὐχ *NK(o)*) ἵδοὺ (ἄπαντες *N(k)O*) οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; **8** καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾧ ἐγεννήθημεν, **9** Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, **10**

Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς
Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι,
Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, **11** Κρῆτες καὶ Ἀραβεῖς,
ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; **12** ἔξισταντο δὲ πάντες καὶ (διηπόρουν
N(k)O) ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες τί (ἄν **k**) (θέλει
N(k)O) τοῦτο εἶναι; **13** ἔτεροι δὲ (διαχλευάζοντες
N(k)O) ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν. **14**
Σταθεὶς δὲ (ό **no**) Πέτρος σὺν τοῖς ἐνδεκα ἐπῆρεν τὴν
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς ἄνδρες Ἰουδαῖοι
καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (πάντες, **N(k)O**) τοῦτο
ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ρήματά μου. **15**
οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν
γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, **16** ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν τὸ
εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωάννου· **17** καὶ ἔσται ἐν ταῖς
ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός
μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις
ὄψονται καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν (ἐνυπνίοις **N(k)O**)
ἐνυπνιασθήσονται. **18** καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ
τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου καὶ προφητεύσουσιν. **19** καὶ δώσω τέρατα
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ
πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. **20** ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς
σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὸν (ἢ **ko**) ἐλθεῖν (τὴν
ko) ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. **21** καὶ
ἔσται, πᾶς ὅς (ἄν **NK(o)**) ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου
σωθήσεται. **22** Ἐνδρες Ἱσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους
τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον

ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις
οἵς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεός ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς (καὶ
κ) αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ
προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον (λαβόντες *κ*) διὰ (χειρὸς
Ν(κ)Ο) ἀνόμων προσπῆξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεός
ἀνέστησεν λύσας τὰς ὡδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ
ἡν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυὶδ γάρ
λέγει εἰς αὐτόν προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ
παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ· 26 διὰ
τοῦτο ηὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἡγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά
μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. 27
ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς (ἄδην, *Ν(κ)Ο*)
οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. (Hadēs g86) 28
ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὔφροσύνης
μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔξὸν εἰπεῖν
μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι
καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν
ἥμιν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῷ ὕμοισεν αὐτῷ ὁ θεός ἐκ καρποῦ τῆς
όσφυος αὐτοῦ (τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν
κ) καθίσαι ἐπὶ (τὸν θρόνον *Ν(κ)Ο*) αὐτοῦ, 31 προϊδὼν
ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι (οὕτε
ἐγκατελείφθη *Ν(κ)Ο*) (ἢ ψυχὴ αὐτοῦ *κ*) εἰς (ἄδην
οὔτε *Ν(κ)Ο*) ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. (Hadēs g86)
32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς
ἐσμεν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε
ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου λαβὼν παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὅ (νῦν *κ*) ὑμεῖς (καὶ *νο*) βλέπετε
καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γάρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς,

λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ
δεξιῶν μου, **35** ἵνα ἡ θῶν τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου. **36** ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἴκος
Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ
θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἔσταυρώσατε. **37**
Ἄκούσαντες δὲ κατενύγησαν (τὴν καρδίαν, *N(k)O*)
εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί
(ποιήσωμεν, *N(k)O*) ἄνδρες ἀδελφοί; **38** Πέτρος δὲ πρὸς
αὐτούς· μετανοήσατε (φησὶν *N(k)O*) καὶ βαπτισθήτω
ἔκαστος ὑμῶν (ἐπὶ *NK(o)*) τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ἄφεσιν (τῶν *no*) ἀμαρτιῶν (ὑμῶν *no*) καὶ λήμψεσθε
τὴν δωρεὰν τοῦ ἀγίου πνεύματος. **39** ὑμῖν γάρ ἐστιν
ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς
μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν (διεμαρτύρατο *N(k)O*)
καὶ παρεκάλει (αὐτοὺς *no*) λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς
γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. **41** οἱ μὲν οὖν (ἀσμένως
K) ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν καὶ
προσετέθησαν (ἐν *no*) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσει
τρισχίλιαι. **42** Ἡσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν
ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, (καὶ *k*) τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. **43** (ἐγίνετο *N(k)O*) δὲ πάσῃ
ψυχῇ φόβος, πολλά (τε *NK(o)*) τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. **44** πάντες δὲ οἱ (πιστεύοντες
NK(o)) ἥσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸν καὶ εἶχον ἄπαντα κοινά, **45** καὶ
τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον
αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρείαν εἶχεν· **46** καθ' ἡμέραν τε
προσκαρτεροῦντες ὅμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε
κατ' οἴκον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει

καὶ ἀφελότητι καρδίας 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες
χάριν πρὸς δόλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς
σωζομένους καθ' ἡμέραν (ἐπὶ *no*) (τὸ αὐτό. *N(k)O*)

3 (Ἐπὶ τὸ αὐτὸ *k*) Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον
εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὅραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2
καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων
ἔβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ
ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἵτεϊ ἐλεημοσύνην
παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. 3 ὃς ἴδων Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἡρώτα
ἐλεημοσύνην λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν
σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν
αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 Εἶπεν δὲ
Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω,
τοῦτο σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ περιπάτει. 7 καὶ πιάσας
αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν. παραχρῆμα δὲ
ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, 8 καὶ
ἔξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς
εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἄλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ
αἰνοῦντα τὸν θεόν. 10 ἐπεγίνωσκον (δὲ *N(k)O*) αὐτὸν ὅτι
(αὐτὸς *N(k)O*) ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος
ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους
καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. 11 κρατοῦντος
δὲ (αὐτοῦ *N(k)O*) (ἰαθέντος χωλοῦ *K*) τὸν Πέτρον
καὶ (τὸν *no*) Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς
αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἐκθαμβοῖ.
12 ἴδων δὲ (ὁ *no*) Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν·

ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ως ἴδια δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ
περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ (ὁ θεὸς *n*)
Ἰσαὰκ καὶ (ὁ θεὸς *n*) Ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν δὲ ὑμεῖς (μὲν *no*)
παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε (αὐτὸν *ko*) κατὰ πρόσωπον
Πιλάτου κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν
ἄγιον καὶ δίκαιον ἡρνήσασθε καὶ ἡτήσασθε ἄνδρα φονέα
χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε
δὲν ὁ θεὸς ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ὑμεῖς μάρτυρες ἐσμεν.
16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον δὲν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ
πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην
ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἴδα ὅτι
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἀρχοντες ὑμῶν·
18 δὲ θεὸς ἂ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων
τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν
οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε (εἰς *NK(o)*)
τὸ ἔξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἀμαρτίας, ὅπως ἀν ἔλθωσιν
καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ
ἀποστείλῃ τὸν (προκεχειρισμένον *N(K)O*) ὑμῖν χριστὸν
Ἰησοῦν 21 δὲν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων
ἀποκαταστάσεως πάντων ὃν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ
στόματος (πάντων *K*) τῶν ἀγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ
προφητῶν. (aiōn g165) 22 Μωϋσῆς μὲν (γὰρ πρὸς τοὺς
πατέρας *K*) εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος
ὁ θεὸς (ὑμῶν *NK(o)*) ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ως ἐμέ·
αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἀν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.
23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἡτις (ἔὰν *N(k)O*) μὴ ἀκούσῃ

τοῦ προφήτου ἐκείνου ἔξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ (κατήγγειλαν *N(K)O*) τὰς ἡμέρας ταύτας, **25** ὑμεῖς ἐστε (οἱ *no*) υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἣς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας (ὑμῶν *N(K)O*) λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου (ἐνευλογηθήσονται *NK(o)*) πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. **26** ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ (Ιησοῦν *k*) ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἔκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ (ἰερεῖς *NK(O)*) καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, **2** διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν (τὴν *NK(o)*) ἐκ νεκρῶν· **3** καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἐσπέρα ἥδη. **4** πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν (ώς *N(k)O*) χιλιάδες πέντε. **5** Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ (τοὺς *no*) πρεσβυτέρους καὶ (τοὺς *no*) γραμματεῖς **6** (ἐν *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ καὶ (Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς *N(k)O*) καὶ (Καϊάφας *N(k)O*) καὶ (Ιωάννης *N(k)O*) καὶ (Ἀλέξανδρος *N(k)O*) καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, **7** καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἦν ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; **8** Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἀγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι (τοῦ Ἰσραήλ, *K*) **9** εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι

οὗτος σέσωται, **10** γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου δὲ ὑμεῖς ἔσταυρώσατε, δὲν ὁ θεὸς ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὕτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιῆς. **11** οὗτός ἔστιν ὁ λίθος ὁ ἔξουθενθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν (οἰκοδόμων, *N(k)O*) ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. **12** καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· (οὐδὲ *N(k)O*) γὰρ ὄνομά ἔστιν ἔτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐνῷ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. **13** Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἀνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἡσαν, **14** τόν (τε *N(k)O*) ἀνθρωπὸν βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἔστωτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. **15** Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, (συνέβαλλον *N(k)O*) πρὸς ἄλλήλους **16** λέγοντες τί (ποιήσωμεν *N(k)O*) τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα (ἀρνεῖσθαι· *N(k)O*) **17** ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, (ἀπειλῇ *K*) (ἀπειλησώμεθα *NK(o)*) αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. **18** καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν (αὐτοῖς *k*) τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. **19** Ο δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιον ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. **20** οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἢ εἴδαμεν καὶ ἡκούσαμεν μὴ λαλεῖν. **21** οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς μηδὲν

εύρισκοντες τὸ πῶς (κολάσωνται *NK(o)*) αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἱάσεως. 23 Ἀπολυθέντες δὲ ἥλθον πρὸς τοὺς ἴδιους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅμοιθυμαδὸν ἥραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ (ὁ θεὸς *K*) ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ (τοῦ πατρὸς ἡμῶν *NO*) διὰ (πνεύματος ἀγίου *NO*) στόματος Δαυὶδ (τοῦ *k*) παιδός σου εἰπών· ἵνατί ἵνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἀρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας (ἐν τῇ πόλει ταύτῃ *NO*) ἐπὶ τὸν ἄγιον παῖδά σου, Ἰησοῦν ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἐπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἵασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἄπαντες (τοῦ *no*) ἀγίου πνεύματος καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας. 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν (ἡ *k*) καρδία καὶ (ἡ *k*) ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἴς τι τῶν ὑπαρχόντων (αὐτῷ *N(k)O*) ἔλεγεν ἕδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς (ἄπαντα *NK(o)*) κοινά. 33 καὶ

δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλῃ ἣν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις (ἢν *N(k)O*) ἐν αὐτοῖς ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρείαν εἶχεν. 36 (Ἰωσὴφ *N(K)O*) δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρναβᾶς (ἀπὸ *N(k)O*) τῶν ἀποστόλων ὃ ἔστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἦνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν (πρὸς *N(k)O*) τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὄνοματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδύνης καὶ τῆς γυναικός (αὐτοῦ, *k*) καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 Εἶπεν δὲ (ό *no*) Πέτρος· Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον καὶ νοσφίσασθαι (σε *o*) ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἔξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἔξεψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας (ταῦτα· *k*) 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἔξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 ἐγένετο δὲ ὡς ὥρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ (πρὸς *no*) (αὐτὴν *N(k)O*) (ό *k*) Πέτρος εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;

ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ τοσούτου. **9** ὁ δὲ Πέτρος (εἶπεν *k*) πρὸς αὐτήν τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἴδού ὁι πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἔξοισουσίν σε. **10** ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα (πρὸς *N(k)O*) τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἔξεψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἔξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς: **11** καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. **12** Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων (ἐγίνετο *N(k)O*) σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἥσαν ὄμοιθυμαδὸν (ἄπαντες *NK(o)*) ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος: **13** τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ’ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. **14** μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, **15** ὥστε (καὶ *no*) (εἰς *N(k)O*) τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ (κλιναρίων *N(k)O*) καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἄν κἄν ἡ σκιὰ (ἐπισκιάσῃ *NK(o)*) τινὶ αὐτῶν. **16** συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων (εἰς *k*) Ἱερουσαλήμ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἄπαντες. **17** Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου **18** καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας (αὐτῶν *k*) ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. **19** Ἀγγελος δὲ κυρίου διὰ (τῆς *k*) νυκτὸς (ἀνοίξας *N(k)O*) τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἔξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· **20** πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. **21** ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ

έδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν νίῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ (μὲν *k*) δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας (ἔξω *K*) ἐστῶτας (ἐπὶ *N(k)O*) τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν. 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε (ἱερεὺς καὶ ὁ *K*) στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς (λέγων *k*) ὅτι ἴδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἵερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθών ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις (ἥγεν *N(k)O*) αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν (ἴνα *k*) μὴ λιθασθῶσιν. 27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων· (οὐ *NK*) παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ. καὶ ἴδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 Ἀποκριθεὶς δὲ (ὁ *k*) Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἥγειρεν Ἱησοῦν ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ (τοῦ *no*) δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμεν (αὐτοῦ *k*) μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ πνεῦμα (δὲ *k*) τὸ ἄγιον ὃ ἔδωκεν

ό θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ (ἀκούσαντες *NK(o)* διεπρίοντο καὶ (έβούλοντο *N(k)O*) ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὄνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ (τί *k*) τοὺς (ἀνθρώπους *N(K)O*) ποιῆσαι, 35 εἰπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἔαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸς γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς λέγων εἶναί τινα ἔαυτόν, ώ (προσεκλίθη *N(k)(o)* ἀνδρῶν ἀριθμὸς (ώς *N(k)O*) τετρακοσίων· δος ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν (ἰκανὸν *K*) ὅπισω αὐτοῦ· κάκεῖνος κάκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ (ἄφετε *N(k)O*) αὐτούς, ὅτι ἐὰν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὗτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ (δυνήσεσθε *N(k)O*) καταλῦσαι (αὐτούς, *N(K)O*) μήποτε μήποτε καὶ θεομάχοι εύρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὄνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν (αὐτούς, *k*) 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὄνόματος (τοῦ *o*) (αὐτοῦ *K(O)*) ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἰερῷ καὶ κατ’ οἴκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἐβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. **2** προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἰπαν· οὐκ ἀρεστόν ἔστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. **3** ἐπισκέψασθε (δέ, *Ν(κ)Ο*) ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτὰ πλήρεις πνεύματος (ἄγιου *Κ*) καὶ σοφίας οὓς (καταστήσομεν *ΝΚ(ο)*) ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης: **4** ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. **5** καὶ ἥρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα (πλήρης *Ν(κ)Ο*) πίστεως καὶ πνεύματος ἄγιου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσῆλυτον Ἀντιοχέα, **6** οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. **7** Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὅχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει. **8** Στέφανος δὲ πλήρης (χάριτος *Ν(Κ)Ο*) καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. **9** ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. **10** καὶ οὐκ ἵσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. **11** Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ὥντα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. **12** συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ

ἵγαγον εἰς τὸ συνέδριον, **13** ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ό ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ρήματα (βλάσφημα *κ*) κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἀγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου· **14** ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τούτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. **15** καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν (πάντες **N(k)O**) οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

7 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ (ἄρα **k**) ταῦτα οὕτως ἔχει;
2 ό δὲ ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ό θεός τῆς δόξης ὡφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὅντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἦ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, **3** καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ δεῦρο εἰς (τὴν **no**) γῆν ἣν ἂν σοι δείξω. **4** Τότε ἔξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κάκεῖθεν κάκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, **5** καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδὸς καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὅντος αὐτῷ τέκνου. **6** ἐλάλησεν δὲ (οὕτως **NK(O)**) ό θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ καὶ δουλώσουσιν αὐτὸν καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. **7** καὶ τὸ ἔθνος ὃ (ἐὰν **NK(o)**) (δουλεύσουσιν, **N(k)O**) κρινῶ ἐγώ, ό θεός εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. **8** καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ (ό **k**) Ἰσαὰκ τὸν Ἱακώβ, καὶ (ό **k**) Ἱακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ (ἐφ' *n*) ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν (γῆν *k*) (Αἴγυπτον *N(k)O*) καὶ Χανάαν καὶ θλῖψις μεγάλη καὶ οὐχ ηὔρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἱακὼβ ὄντα (σιτία εἰς Αἴγυπτον *N(k)O*) ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον, 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ (ἀνεγνωρίσθη *NK(o)*) Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος τοῦ (Ἰωσῆφ. *NK(O)*) 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἱακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν (αὐτοῦ *k*) ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε. 15 (καὶ *no*) κατέβη (δὲ *ko*) Ἱακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι (ῷ *N(k)O*) ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ (ἐν *N(k)O*) Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἦς (ώμολόγησεν *N(K)O*) ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἔτερος (ἐπ' Αἴγυπτον *NO*) δὲς οὐκ ἥδει τὸν Ἰωσῆφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 ἐνῷ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ· δὲς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός (αὐτοῦ. *k*) 21 (ἐκτεθέντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *N(k)O*) ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ

καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἔαυτῇ εἰς υἱόν. **22** καὶ ἐπαιδεύθη
Μωϋσῆς (ἐν *no*) πάσῃ σοφίᾳ Αἴγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς
ἐν λόγοις καὶ (ἐν *k*) ἔργοις (αὐτοῦ. *no*) **23** ως δὲ
ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταετής χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραὴλ. **24** καὶ ἴδων τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο
καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας
τὸν Αἴγυπτιον. **25** ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν
αὐτοῖς οἱ δὲ οὐ συνήκαν. **26** τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὥφθη
αὐτοῖς μαχομένοις καὶ (συνήλλασσεν *N(K)O*) αὐτοὺς εἰς
εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε (ύμεῖς· *k*) ἵνατί¹
ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; **27** ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον
ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστὴν ἐφ' (ἡμῶν; *N(k)O*) **28** μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις
ὅν τρόπον ἀνεῖλες ἔχθες τὸν Αἴγυπτιον; **29** ἔφυγεν δὲ
Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. **30** καὶ πληρωθέντων
ἐτῶν τεσσεράκοντα ὥφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὅρους
Σινᾶ ἄγγελος (κυρίου *K*) ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. **31** ὁ δὲ
Μωϋσῆς ἴδων ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ
αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου (πρὸς αὐτόν·
K) **32** ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ
(ὁ θεὸς *k*) Ἰσαὰκ καὶ (ὁ θεὸς *k*) Ἰακὼβ. ἔντρομος δὲ
γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. **33** εἶπεν δὲ
αὐτῷ ὁ κύριος λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ
τόπος (ἐφ' *N(k)O*) ᾧ ἔστηκας γῇ ἀγίᾳ ἐστίν. **34** ἴδων
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἴγυπτῳ καὶ
τοῦ στεναγμοῦ (αὐτῶν *NK(o)*) ἥκουσα· καὶ κατέβην

έξελέσθαι αύτούς· καὶ νῦν δεῦρο (ἀποστείλω *N(k)O*) σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν δν ἡρνήσαντο εἰπόντες τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς (καὶ *no*) ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν (ἀπέσταλκεν σὺν *N(k)O*) χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἔξήγαγεν αύτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν (γῇ *NK(o)*) (Αἴγυπτῳ *N(k)O*) καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτος ἐστιν ὁ Μωϋσῆς δ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει (κύριος *K*) ὁ θεὸς (ὑμῶν *K(O)*) ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ (αὐτοῦ ἀκούσεσθε. *K*) 38 οὗτος ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὅρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ὑμῶν δις ἐδέξατο (λόγια *NK(O)*) ζῶντα δοῦναι (ἥμιν· *NK(O)*) 39 Ὡς οὐκ ἡθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ὑμῶν, ἀλλ’ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν (ἐν *no*) (ταῖς καρδίαις *NK(o)*) αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἵ προπορεύσονται ὑμῶν· διὰ τοῦ Μωϋσῆς οὗτος δις ἔξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἴγυπτου, οὐκ οἶδαμεν τί (ἐγένετο *N(k)O*) αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥαιφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ

σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν (ἐν *Κ*) τοῖς πατράσιν ἡμῶν
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ
ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἔωράκει· **45** ἦν καὶ
εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὅν ἐξώσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν ἔως τῶν ἡμερῶν Δαυΐδ· **46** ὃς εὗρεν
χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτησατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ
(οἴκῳ *Ν(Κ)Ο*) Ἰακώβ. **47** Σολομὼν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ
οἶκον. **48** ἀλλ’ οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις (ναοῖς
Κ) κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· **49** ὁ οὐρανός
μοι θρόνος, ἡ (δὲ *ΝΚ(ο)*) γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
μου· ποιῶν οἶκον οἰκοδομήσετε μοι; λέγει κύριος, ἢ τίς
τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; **50** οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν
ταῦτα πάντα; **51** σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι (τῇ
κ(ο)) (καρδίαις *Ν(κ)Ο*) (ὑμῶν *ο*) καὶ τοῖς ὡσίν,
ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες
ὑμῶν καὶ ὑμεῖς· **52** τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ
πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται
καὶ φονεῖς (ἐγένεσθε: *Ν(κ)Ο*) **53** οἵτινες ἐλάβετε τὸν
νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. **54**
Ἄκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
ἔβρυχον τοὺς ὄδόντας ἐπ’ αὐτόν. **55** Ὅπαρχων δὲ πλήρης
πνεύματος ἀγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν
θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ **56** καὶ εἶπεν·
ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς (διηνοιγμένους *Ν(κ)Ο*) καὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ. **57**
κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὥτα αὐτῶν
καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν· **58** καὶ ἐκβαλόντες

ζξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἴματια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου **59** καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. **60** Θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἀμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις πάντες (δὲ *N(k)O*) διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. **2** συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ (ἐποίησαν *N(k)O*) κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. **3** Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναικας παρεδίδου εἰς φυλακήν. **4** Οἱ μὲν οὗν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. **5** Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς (τὴν *no*) πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυξεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. **6** προσεῖχον (δὲ *N(k)O*) οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὄμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἢ ἐποίει. **7** (πολλοὶ *N(k)O*) γὰρ τῶν ἔχοντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ (ἐξήρχοντο, *N(k)O*) πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. **8** (Καὶ *k*) ἐγένετο (δὲ *no*) (πολλὴ *N(k)O*) χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. **9** Ἄνηρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἔξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας λέγων εἶναί τινα ἔαυτὸν μέγαν. **10** ὃ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἔως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ (καλουμένη *NO*) μεγάλη. **11** προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ

τὸ ίκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς· **12**
ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ (τὰ *κ*)
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος (τοῦ *κ*)
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.
13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς
ἥν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ
δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. **14** Ἀκούσαντες δὲ
οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς (τὸν *κ*)
Πέτρον καὶ Ἰωάννην· **15** οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο
περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἄγιον. **16** (οὐδέπω
Ν(κ)Ο) γὰρ ἥν ἐπ’ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ
βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ (κυρίου *ΝΚ(Ο)*)
Ἰησοῦ. **17** τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ
ἐλάμβανον πνεῦμα ἄγιον. **18** (Ἴδων *Ν(κ)Ο*) δὲ ὁ Σίμων
ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα (τὸ ἄγιον, *ΚΟ*) προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα
19 λέγων· δότε κάμοὶ κάμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα Ὡ
(ἐὰν *Ν(κ)Ο*) ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἄγιον.
20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριον σου σὺν σοὶ
εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ
χρημάτων κτᾶσθαι. **21** οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα
(ἔναντι *Ν(κ)Ο*) τοῦ θεοῦ. **22** μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς
κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι τοῦ (κυρίου, *Ν(Κ)Ο*) εἰ
ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. **23** εἰς γὰρ
χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὅντα. **24**
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ’ ἐμὲ ὃν εἰρήκατε.

25 οἱ μὲν οὗν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου (ύπέστρεφον *N(k)O*) εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν (εὐηγγελίζοντο. *N(k)O*) 26 "Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἔστιν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ίδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὔνοῦχος δυνάστης Κανδάκης (τῆς *k*) βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν (τε *NK(o)*) ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην καὶ εἶπεν· ἄρά γε γινώσκεις ἂν αναγινώσκεις; 31 ὃ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις (όδηγήσει *N(k)O*) με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἥχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ (κείραντος *N(k)O*) αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἥρθη, τὴν (δὲ *k*) γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἱρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ ἀυτοῦ. 34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὔνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἥλθον ἐπὶ τι ὕδωρ καὶ

φησιν ό εύνοῦχος; ίδοιù ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;
37 (εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν οὐίον τοῦ θεοῦ
εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. *Κ*) 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι
τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε
Φίλιππος καὶ ὁ εύνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ
ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι οὐκέτι ὁ εύνοῦχος·
ἐπορεύετο γὰρ τὴν δόδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ
εὐρέθη εἰς Ἀζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς
πόλεις πάσας ἔως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

9 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς
μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, 2 ἡτήσατο
παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,
ὅπως ἔάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὅντας ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης
(τε *Ν(κ)Ο*) αὐτὸν περιήστραψεν φῶς (ἐκ *Ν(κ)Ο*) τοῦ
οὐρανοῦ· 4 καὶ πεσών ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν
λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ
τίς εῖ, κύριε; ὁ δέ (κύριος εἶπεν· *κ*) ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν
σὺ διώκεις (σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν· *Κ*) 6
(τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπεν κύριε τί μέ θέλεις ποιῆσαι
καὶ ὃ κύριος πρός αὐτόν *Κ*) (ἀλλ' *ΝΟ*) ἀνάστηθι καὶ
εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι (ὃ *Ν(ο)*) (τί
ΝΚ(ο)) σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες
αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς,
μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἡγέρθη δὲ (ὁ *κ*) Σαῦλος
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων (δὲ *ΝΚ(ο)*) τῶν ὀφθαλμῶν

αύτοῦ (οὐδὲν *N(k)O*) ἔβλεπεν χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. **9** καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. **10** Ἡν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄράματι ὁ κύριος Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. **11** ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· (ἀναστὰς *NK(o)*) πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται **12** καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὄράματι Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ (τὰς *no*) (χεῖρας, *N(K)O*) ὅπως ἀναβλέψῃ. **13** Ἀπεκρίθη δὲ (ὁ *k*) Ἀνανίας· κύριε, (ῆκουσα *N(k)O*) ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· **14** καὶ ὡδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. **15** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἔστιν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον (τῶν *o*) ἐθνῶν (τε *no*) καὶ βασιλέων νιῶν τε Ἰσραὴλ. **16** ἐγώ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. **17** Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἦ ἥρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἀγίου. **18** καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν (ώς *N(k)O*) λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε (παραχρῆμα *K*) καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, **19** καὶ λαβὼν τροφὴν (ἐνίσχυσεν. *NK(o)*) Ἐγένετο δὲ (ὁ Σαῦλος *k*) μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· **20** καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυξεν τὸν (Ἰησοῦν, *N(K)O*) ὅτι οὗτός ἔστιν ὁ νιὸς

τοῦ θεοῦ. **21** ἔξισταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον·
οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ
τὸν ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὡδε εἰς τοῦτο
ἔληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς.
22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν τοὺς
Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. **23** ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι
ἴκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. **24**
ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. (παρετηροῦντο
δὲ *N(k)O*) (καὶ *no*) τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός,
ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν. **25** λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ
NO) νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες
ἐν σπυρίδι. **26** Παραγενόμενος δὲ (ὁ Σαῦλος *k*) (εἰς
NK(o)) Ἱερουσαλὴμ (ἐπείραζεν *N(k)O*) κολλᾶσθαι τοῖς
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν μὴ πιστεύοντες
ὅτι ἐστὶν μαθητής. **27** Βαρναβᾶς δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν
ἥγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς
ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ Ἰησοῦ. **28**
καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος (εἰς
N(k)O) Ἱερουσαλήμ, **29** (καὶ *k*) παρρησιαζόμενος ἐν τῷ
ὄνόματι τοῦ κυρίου (Ἰησοῦ, *K*) ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει
πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. **30**
ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν
καὶ ἔξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. **31** (Ἡ *N(k)O*)
μὲν οὖν (ἐκκλησίᾳ *N(K)O*) καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας (εἶχεν *N(k)O*) εἰρήνην,
(οἰκοδομουμένη *N(k)O*) καὶ (πορευομένη *N(k)O*)
τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἀγίου

πνεύματος (έπληθύνετο. *N(k)O*) **32** Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἀγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. **33** εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὄνόματι Αἰνέαν ἐξ ἑτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ (κραβάττου *N(k)O*) δος ἦν παραλελυμένος. **34** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ιᾶταί σε Ἰησοῦς (ό *k*) Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη· **35** καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν (Σαρῶνα, *NK(o)*) οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον. **36** Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὄνόματι Ταβιθά, ἥ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὡν ἐποίει· **37** ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ. **38** ἐγγὺς δὲ οὖσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ (όκνήσῃς *N(k)O*) διελθεῖν ἔως (ήμῶν. *N(K)O*) **39** ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἴμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. **40** ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἥνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἴδοις τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. **41** δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. **42** γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἵκανὰς μεῖναι (αὐτὸν *ko*)
ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10 Ἀνὴρ δέ τις (ἥν *k*) ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος,
έκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2
εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, ποιῶν (τε *k*) ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ
καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ (διὰ *N(K)O*) (παντός *N(k)O*)
3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην
τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν
καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἔστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν
εἰς μνημόσυνον (ἔμπροσθεν *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. 5 καὶ
νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά
(τινα *n(o)*) δὲς (ἐπικαλεῖται Πέτρος· *NK(o)*) 6 οὗτος
ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἔστιν οἰκία παρὰ
θάλασσαν (οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. *K*) 7
‘Ως δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν (τῷ *k*) (αὐτῷ,
N(K)O) φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν (αὐτοῦ *k*) καὶ
στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8
καὶ ἐξηγησάμενος ἀπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν Ἰόππην. 9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων (έκείνων
NK(o)) καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ¹
τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἔκτην. 10 ἐγένετο δὲ
πρόσπεινος, καὶ ἦθελεν γεύσασθαι. παρασκευαζόντων
δὲ (αὐτῶν ἐγένετο *N(k)O*) ἐπ’ αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ
θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον (ἐπ’
αὐτὸν *K*) σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν
ἀρχαῖς (δεδεμένον καὶ *KO*) καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς. 12

ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα (καὶ τὰ θηρία *Κ*)
καὶ (τὰ *κ*) ἐρπετὰ τῆς γῆς καὶ (τὰ *κ*) πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ. **13** καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς
Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. **14** ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς,
κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν (καὶ *Ν(κ)Ο*)
ἀκάθαρτον. **15** καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἄ
ὅ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. **16** τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ
τρίς, καὶ (εὐθὺς *Ν(Κ)Ο*) ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
οὐρανόν. **17** ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ
ὄραμα ὃ εἶδεν, (καὶ *κ*) ἵδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
(ὑπὸ *Ν(κ)Ο*) τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν
(τοῦ *νο*) Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· **18**
καὶ φωνήσαντες (ἐπυνθάνοντο *ΝΚ(ο)*) εἰ Σίμων ὁ
ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. **19** Τοῦ δὲ Πέτρου
(διενθυμουμένου *Ν(κ)Ο*) περὶ τοῦ ὄραματος εἶπεν
αὐτῷ τὸ πνεῦμα· ἵδοὺ ἄνδρες (τρεῖς *ΝΚ(Ο)*) (ζητοῦντές
Ν(κ)Ο) σε· **20** ἀλλ’ ἀναστὰς κατάβηθι καὶ πορεύου
σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, (ὅτι *Ν(κ)Ο*) ἐγὼ
ἀπέσταλκα αὐτούς. **21** καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς
ἄνδρας (τοὺς ἀπεσταλμενοὺς ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς
αὐτὸν, *Κ*) εἶπεν· ἵδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ή αἵτια
δι’ ἣν πάρεστε; **22** οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἐκατοντάρχης,
ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε
ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ιουδαίων, ἔχρηματίσθη ὑπὸ
ἀγγέλου ἀγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. **23** εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτὸν
ἐξένισεν. τῇ δὲ ἐπαύριον (ἀναστὰς *ΝΟ*) (ό *κ*) (Πέτρος
Κ) ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν
ἀπὸ (τῆς *κ*) Ιόππης συνῆλθον αὐτῷ. **24** (Καὶ *κ*) τῇ (δὲ

no) ἐπαύριον (εἰσῆλθεν *N(k)O*) εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. **25** ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. **26** ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. **27** καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, **28** ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κάμοὶ κάμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον, **29** διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἥλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; **30** Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἥμην (νηστεύων καὶ *K*) τὴν ἐνάτην (ὥραν *k*) προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ᾧδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρῷ **31** καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **32** πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν (ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. *K*) **33** ἔξαυτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος, νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ (κυρίου. *N(K)O*) **34** Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, **35** ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φιβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστιν. **36** τὸν λόγον δὲ ἀπέστειλεν τοῖς νιοῖς

Ίσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
οὗτός ἐστιν πάντων κύριος, 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, (ἀρξάμενος *N(k)O*) ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς
πνεύματι ἀγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ
ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς (ἔσμεν
k) μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τῃ χώρᾳ τῶν
Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν (καὶ *no*) ἀνεῖλαν
κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν (ἐν *n*)
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι 41 οὐ
παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι
ὅτι (οὗτός *N(k)O*) ἐστιν ὁ ὥρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
κριτής ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται
μαρτυροῦσιν ἄφεσιν ἀμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. 44 Ἔτι λαλοῦντος
τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν
οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ (ὅσοι *NK(O)*) συνηλθαν τῷ
Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἀγίου (τοῦ *o*)
πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἥκουνον γὰρ αὐτῶν λαλούντων
γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη (ὁ
k) Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαι τις τοῦ μὴ
βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔλαβον
(ὡς *N(k)O*) καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν (δὲ *N(k)O*)

αύτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι (Ἴησοῦ Χριστοῦ *ΝΟ*) βαπτισθῆναι
(τοῦ κυρίου. *Κ*) τότε ἡρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας
τινάς.

11 Ἡκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες
κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ. **2** (Καὶ *κ*) Ὅτε (δὲ *no*) ἀνέβη Πέτρος εἰς
(Ιερουσαλήμ, *Ν(κ)Ο*) διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆς **3** λέγοντες ὅτι (εἰσῆλθες *ΝΚ(Ο)*) πρὸς ἄνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ (συνέφαγες *ΝΚ(Ο)*) αὐτοῖς. **4**
ἀρξάμενος δὲ (ό *κ*) Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς
λέγων· **5** ἐγὼ ἡμῖν ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος καὶ
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα καταβαίνον σκεῦός τι ὡς ὁθόνην
μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ. **6** εἰς ᾧ ἀτενίσας κατενόουν καὶ
εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. **7** ἥκουσα δὲ (καὶ *no*) φωνῆς
λεγούσης μοι ἀναστὰς Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. **8** εἶπον
δέ· μηδαμῶς, κύριε· ὅτι (πᾶν *Κ*) κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον
οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. **9** ἀπεκρίθη δὲ
(μοι *κ*) φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἂν ὁ θεὸς
ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. **10** τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς,
καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἄπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. **11** καὶ ἴδού
ἔξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾧ (ἥμεν
Ν(κ)Ο) ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. **12** εἶπεν
δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν (διακρίναντα.
Ν(κ)Ο) ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἔξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. **13** ἀπήγγειλεν (δὲ
Ν(κ)Ο) ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
σταθέντα καὶ εἰπόντα (αὐτῷ· *κ*) ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην

(ἄνδρας *K*) καὶ μετάπεμψαι Σύμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, **14** δὲ λαλήσει ρήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ
σὺ καὶ πᾶς ὁ οἰκός σου. **15** ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαι με λαλεῖν
ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ'
ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. **16** ἐμνήσθην δὲ τοῦ ρήματος (τοῦ *no*)
κυρίου, ὃς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὑδατι, ὑμεῖς
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἅγιῳ. **17** εἰ οὖν τὴν ἵσην
δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὃς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν
ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔγὼ (δὲ *k*) τίς ἡμην
δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; **18** Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα
ἥσυχασαν καὶ (ἐδόξασαν *N(k)O*) τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα
(γε *k*) καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν
ἔδωκεν. **19** Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς
γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἔως Φοινίκης καὶ Κύπρου
καὶ Ἀντιοχείας μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον
Ἰουδαίοις. **20** Ἡσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι
καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες (ἐλθόντες *N(k)O*) εἰς Ἀντιόχειαν
ἔλαλουν (καὶ *no*) πρὸς τοὺς (Ἐλληνιστὰς *NK(o)*)
εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. **21** καὶ ἦν χεὶρ
κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς (ὁ *no*) πιστεύσας
ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον· **22** ἡκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς
τὰ ὥτα τῆς ἐκκλησίας τῆς (οὕσης *no*) ἐν (Ιερουσαλήμ
N(k)O) περὶ αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρναβᾶν (διελθεῖν
NK) ἔως Ἀντιοχείας· **23** δὲς παραγενόμενος καὶ ἴδων
τὴν χάριν (τὴν *no*) τοῦ θεοῦ ἔχάρη καὶ παρεκάλει
πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν (ἐν *o*) τῷ
κυρίῳ· **24** ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἄγίου
καὶ πίστεως, καὶ προσετέθη ὅχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. **25**
ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν (ὁ *k*) (Βαρνάβας *K*) ἀναζητῆσαι

Σαῦλον, **26** καὶ εὐρών (αὐτὸν *k*) ἤγαγεν (αὐτὸν *k*) εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὅχλον ἵκανόν, χρηματίσαι τε (πρώτως *N(k)O*) ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. **27** Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. **28** ἀναστὰς δὲ εῖς ἐξ αὐτῶν ὄνόματι Ἀγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν (μεγάλην *N(k)O*) μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, (ἥτις *N(k)O*) (καὶ *k*) ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου (Καίσαρος. *K*) **29** τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτο τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς: **30** ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρναβᾶ καὶ Σαύλου.

12 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. **2** ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. **3** (Καὶ *k*) ἴδων (δὲ *no*) ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ (αἱ *no*) ἡμέραι τῶν ἀζύμων, **4** ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν παραδοὺς τέσσαριν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. **5** Οἱ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ προσευχὴ δὲ ἦν (ἐκτενῶς *N(k)O*) γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν (περὶ *N(k)O*) αὐτοῦ. **6** ὅτε δὲ ἤμελλεν (προαγαγεῖν *N(k)(o)*) αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. **7** καὶ ἴδού ἄγγελος

κυρίου ἐπέστη καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι πατάξας
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἥγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα
ἐν τάχει, καὶ ἔξεπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. **8**
εἶπεν (δὲ *N(k)O*) ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· (ζῶσαι *N(K)O*)
καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὗτως, καὶ
λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἴματιόν σου καὶ ἀκολούθει
μοι. **9** καὶ ἔξελθὼν ἡκολούθει (αὐτῷ· *k*) καὶ οὐκ ἥδει
ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει
δὲ ὅραμα βλέπειν. **10** διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν
καὶ δευτέραν ἥλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν
φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ (ἥνοιγη *N(k)O*)
αὐτοῖς, καὶ ἔξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν καὶ εὐθέως
ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. **11** καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ
γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἔξαπέστειλεν (ὅ
no) κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἔξείλατό με ἐκ
χειρὸς Ἡρῷδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
Ἰουδαίων. **12** συνιδῶν τε ἥλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν (τῆς *no*)
Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου,
οὗ ἡσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. **13**
κρούσαντος δὲ (τοῦ *k*) (αὐτοῦ *N(K)O*) τὴν θύραν τοῦ
πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη·
14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς
οὐκ ἦνοιξεν τὸν πυλῶνα εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
ἔστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. **15** οἱ δὲ πρὸς
αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διῆσχυρίζετο οὗτως ἔχειν. οἱ δὲ
ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. **16** ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν
κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἔξεστησαν. **17**
κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἔξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπέν (τε·

N(k)O) ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.
καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔτερον τόπον. **18** Γενομένης δὲ
ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις τί ἄρα
ὁ Πέτρος ἐγένετο. **19** Ἡρῷδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ
εὑρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι,
καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς (τὴν *k*) Καισάρειαν
διέτριβεν. **20** ἦν δὲ (ό *k*) (Ἡρῷδης *K*) θυμομαχῶν
Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· δόμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς
αὐτὸν καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ
βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. **21** Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ
Ἡρῷδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ¹
τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. **22** ὁ δὲ δῆμος
ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. **23** παραχρῆμα
δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν
τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος
ἔξεψυξεν. **24** Ο δὲ λόγος τοῦ (θεοῦ *NK(O)*) ηὔξανεν
καὶ ἐπληθύνετο. **25** Βαρναβᾶς δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν
(εἰς *N(K)O*) Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν,
συμπαραλαβόντες (καὶ *k*) Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μᾶρκον.

13 Ἡσαν δὲ (τινες *k*) ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν
ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρναβᾶς καὶ
Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος,
Μαναήν τε Ἡρῷδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ
Σαῦλος. **2** λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ
νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον· ἀφορίσατε δή
μοι τὸν (τε *k*) Βαρναβᾶν καὶ (τὸν *k*) Σαῦλον εἰς τὸ
ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. **3** τότε νηστεύσαντες

καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἀπέλυσαν. **4** (Αὐτοὶ *N(k)O*) μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ¹
τοῦ ἀγίου (τοῦ *k*) πνεύματος κατῆλθον εἰς (τὴν *k*)
Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν (τε *NK(o)*) ἀπέπλευσαν εἰς (τὴν
k) Κύπρον. **5** καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγελλον
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·
εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. **6** Διελθόντες δὲ (ὅλην
NO) τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον (ἄνδρα *NO*) τινὰ
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ὃ ὄνομα (Βαριησοῦ,
N(k)O) **7** ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ²
συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον
ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **8** ἀνθίστατο δὲ
αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γάρ μεθερμηνεύεται τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς
πίστεως. **9** Σαῦλος δὲ ὁ καὶ Παύλος πλησθεὶς πνεύματος
ἀγίου (καὶ *k*) ἀτενίσας εἰς αὐτὸν **10** εἶπεν· Ὁ πλήρης
παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἔχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέψων τὰς ὁδοὺς (τοῦ
no) κυρίου τὰς εὐθείας; **11** καὶ νῦν ἵδοὺ χεὶρ (τοῦ *k*)
κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά (τε ἔπεσεν *N(k)O*) ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς
καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. **12** τότε ἴδων
ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν ἐκπλησσόμενος ἐπὶ³
τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. **13** Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ
περὶ (τὸν *k*) Παῦλον ἤλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας.
Ίωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς
Ἱεροσόλυμα. **14** αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης
παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν (τὴν Πισιδίαν, *N(k)O*) καὶ
(εἰσελθόντες *NK(o)*) εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν

σαββάτων ἐκάθισαν. **15** μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἔστιν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. **16** Ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραὴλ ἵται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. **17** ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ (Αἰγύπτου *N(k)O*) καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. **18** καὶ ὡς τεσσερακονταετῇ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, **19** καὶ καθελὼν ἔθνη ἐπτὰ ἐν γῇ Χανάαν κατεκληρονόμησεν (αὐτοῖς *k*) τὴν γῆν αὐτῶν **20** ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἔως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. **21** κάκεῖθεν κάκεῖθεν ἥτίσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσεράκοντα· **22** καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ὃς καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εῦρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. **23** τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν (ἥγαγεν *N(K)O*) τῷ Ἰσραὴλ (σωτῆρα *NK(O)*) Ἰησοῦν, **24** προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. **25** ὡς δὲ ἐπλήρου (ὅς *k*) Ἰωάννης τὸν δρόμον ἔλεγεν· (τί *N(k)O*) ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἰναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ’ ἴδού ἔρχεται μετ’ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. **26** Ἀνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, (ἡμῖν *N(K)O*) ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης (ἐξαπεστάλη.

N(k)O) 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν· 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες ἡτίσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν (πάντα *N(k)O*) τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἥγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 δὲ ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες (νῦν *NO*) εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν (ἥμιν *NK(O)*) ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ (δευτέρῳ *NK(O)*) υἱός μου εἴ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἰρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά. 35 (διότι *N(k)O*) καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἴδιᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τὸν πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν. 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἥγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἡδυνήθητε ἐν (τῷ *k*) νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ (ἐφ' ὑμᾶς *K*) τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις· 41 ἵδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον

έργαζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον (δ *N(k)O*)
οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. **42** Ἐξιόντων
δὲ (αὐτῶν *no*) (ἐκ τῆς *k*) (συναγωγῆς *K*) (τῶν
k) (Ιουδαίων *K*) παρεκάλουν (τὰ ἔθνη *K*) εἰς τὸ
μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ρήματα ταῦτα. **43**
λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἡκολούθησαν πολλοὶ τῶν
Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ
καὶ τῷ Βαρναβᾷ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἐπειθοῦν
αὐτοὺς (προσμένειν *N(k)O*) τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. **44** τῷ
(δὲ *NK(o)*) ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις
συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ (κυρίου. *N(K)O*) **45**
ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου
καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ (τοῦ *k*) Παύλου (λαλουμένοις
N(k)O) (ἀντιλέγοντες καὶ *K*) βλασφημοῦντες. **46**
παρρησιασάμενοί (τε *N(k)O*) ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρναβᾶς
εἴπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ ἐπειδὴ (δὲ *ko*) ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰώνιου ζωῆς, ἵδού στρεφόμεθα
εἰς τὰ ἔθνη. (*aiōnios g166*) **47** οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν
ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς
σωτηρίαν ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς. **48** Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
(ἔχαιρον *NK(o)*) καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ (κυρίου
NK(O)) καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον. (*aiōnios g166*) **49** διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου
δι’ ὅλης τῆς χώρας. **50** οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς
σεβομένας γυναῖκας (καὶ *k*) τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς
πρώτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν
Παῦλον καὶ (τὸν *k*) Βαρναβᾶν καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ
τῶν ὁρίων αὐτῶν. **51** οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν

τῶν ποδῶν (αὐτῶν *k*) ἐπ' αὐτοὺς ἥλθον εἰς Ἰκόνιον. **52**
οἵ (τε *N(k)O*) μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
ἀγίου.

14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸν εἰσελθεῖν αὐτοὺς
εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως
ῶστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 οἱ δὲ (ἀπειθήσαντες *N(k)O*) Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ
ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. **3**
Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι (ἐπὶ *n*) τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
αὐτοῦ, (καὶ *k*) διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. **4** ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς
πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἥσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν
τοῖς ἀποστόλοις. **5** ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε
καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
λιθοβολῆσαι αὐτούς, **6** συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς
πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν
περίχωρον, **7** κάκει κάκει εὐαγγελιζόμενοι ἥσαν. **8** Καί τις
ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ (ὑπάρχων, *k*) ὃς οὐδέποτε
(περιεπάτησεν. *N(k)O*) **9** οὗτος (ἥκουσεν *N(k)O*)
τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἴδων ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, **10** εἶπεν μεγάλῃ (τῇ *ko*)
φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου (ὁρθός. *NK(o)*)
καὶ (ἥλατο *N(k)O*) καὶ περιεπάτει. **11** οἵ (τε *N(k)O*)
ὅχλοι ιδόντες ὃ ἐποίησεν (ό *k*) Παῦλος ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες
ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς· **12** ἐκάλουν τε τὸν
(μὲν *k*) Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἔρμῆν, ἐπειδὴ

αύτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. **13** ὅ (τε *N(k)O*)
ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως (αὐτῶν *k*)
ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν
τοῖς ὄχλοις ἥθελεν θύειν. **14** Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι
Βαρναβᾶς καὶ Παῦλος διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια (αὐτῶν
NK(o)) (ἐξεπήδησαν *N(k)O*) εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες
15 καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς
όμοιοπαθεῖς ἔσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς
ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ (τὸν *k*)
θεὸν (τὸν *k*) ζῶντα, δος ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, **16** δος
ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη
πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. **17** (καίτοι καίτοι *N(k)O*)
οὐκ ἀμάρτυρον (αὐτὸν *N(k)O*) ἀφῆκεν (ἀγαθουργῶν,
N(k)O) οὐρανόθεν (ὑμῖν *N(K)O*) ὑετοὺς διδοὺς καὶ
καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης
τὰς καρδίας (ὑμῶν. *N(K)O*) **18** καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις
κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. **19** Ἐπῆλθαν
δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες
τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω
τῆς πόλεως (νομίζοντες *N(k)O*) αὐτὸν (τεθνηκέναι.
N(k)O) **20** κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς
εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τῇ ἐπαύριον ἔξῆλθεν σὺν
τῷ Βαρναβᾷ εἰς Δέρβην. **21** εὐαγγελισάμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν
εἰς τὴν Λύστραν καὶ (εἰς *no*) Ἰκόνιον καὶ (εἰς *no*)
Ἀντιόχειαν. **22** ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν,
παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν
θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

θεοῦ. **23** χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. **24** καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἥλθον εἰς (τὴν *no*) Παμφυλίαν, **25** καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν **26** κἀκεῖθεν κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. **27** παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν (ἀνήγγελον *N(k)O*) ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἦνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. **28** διέτριβον δὲ (ἐκεī *k*) χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ (περιτμηθῆτε *N(k)O*) τῷ ἔθει (τῷ *no*) Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. **2** γενομένης (δὲ *N(k)O*) στάσεως καὶ (ζητήσεως *N(k)O*) οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾷ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. **3** Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν (τε *no*) Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνῶν καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. **4** παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ (παρεδέχθησαν ἀπὸ *N(k)O*) τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. **5** Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἵρεσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τιμεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως. **6**

Συνήχθησάν (τε *Ν(k)Ο*) οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ (ζητήσεως
Ν(k)Ο) γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς
ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων
ἐν (ὑμῖν *Ν(K)Ο*) ἔξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ
πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν
αὐτοῖς δοὺς (αὐτοῖς *κ*) τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον καθὼς
καὶ ἡμῖν· 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
αὐτῶν τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10
νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε
ἡμεῖς ἴσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ (Χριστοῦ *Κ*) πιστεύομεν σωθῆναι καθ'
ὅν τρόπον κάκεῖνοι. κάκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ
πλῆθος καὶ ἥκουν Βαρναβᾶ καὶ Παύλου ἔξηγουμένων
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη
Ιάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14
Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο
λαβεῖν ἐξ ἔθνῶν λαὸν (ἐπὶ *κ*) τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· 15
καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν καθὼς
γέγραπται· 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω
τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ (κατεσκαμμένα
ΝΚ(ο)) αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· 17
ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν
κύριον καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος (ὁ *κο*) ποιῶν ταῦτα (πάντα
Κ) 18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος (ἐστιν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα

αύτοῦ. *Κ*) (aiōn g165) 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλ' ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι (ἀπὸ *κ*) τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος. 22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρναβᾷ, Ἰούδαν τὸν (καλούμενον *N(k)O*) Βαρσαββᾶν καὶ Σιλᾶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν (τάδε *κ*) Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι (καὶ οἱ *Κ*) ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 Ἐπειδὴ ἡκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἔξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν (λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, *Κ*) οἵς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν (ἐκλεξαμένοις *N(k)O*) ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρναβᾷ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι (τῷ *no*) ἀγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ (πνικτῶν *N(k)O*) καὶ πορνείας ἐξ ᾧ διατηροῦντες ἔαυτοὺς εὗ πράξετε. ἔρρωσθε. 30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες

(κατῆλθον *N(k)O*) εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἔχαρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σιλᾶς, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὅντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τὸν (ἀποστείλαντας *N(K)O*) (αὐτούς. *no*) 34 (ἔδοξεν δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. *K*) 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρναβᾶς διέτριψον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δὲ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς (ἡμῶν *k*) κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρναβᾶς δὲ (ἐβούλετο *N(k)O*) συμπαραλαβεῖν (καὶ *no*) τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μᾶρκον· 38 Παῦλος δὲ ἦξιν τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον μὴ (συμπαραλαμβάνειν *N(k)(o)*) τοῦτον. 39 Ἐγένετο (δὲ *N(k)O*) παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἄλλήλων, τόν τε Βαρναβᾶν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σιλᾶν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ (κυρίου *N(K)O*) ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ (τὴν *no*) Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16 Κατήντησεν δὲ (καὶ *no*) εἰς Δέρβην καὶ (εἰς *no*) Λύστραν. καὶ ἴδου μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, νιὸς γυναικὸς (τινος *k*) Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλληνος· 2 δος ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἤθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν

αύτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς
Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἥδεισαν γὰρ
ἄπαντες ὅτι Ἕλλην (ό πατὴρ *N(k)O*) αὐτοῦ ὑπῆρχεν.
4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς
φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων
καὶ (τῶν *k*) πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. 5 Αἱ
μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευνον
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 (διῆλθον *N(k)O*) δὲ τὴν
Φρυγίαν καὶ (τὴν *k*) Γαλατικήν χώραν κωλυθέντες
ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
7 ἐλθόντες (δὲ *no*) κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον (εἰς
N(k)O) τὴν Βιθυνίαν (πορευθῆναι, *N(k)O*) καὶ οὐκ
εῖασσεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα ('Ιησοῦ. *NO*) 8 παρελθόντες
δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 καὶ ὅραμα
διὰ τῆς νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὡφθη· ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν
ἐστὼς (καὶ *no*) παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβάς εἰς
Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν,
εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς (τὴν *k*) Μακεδονίαν
συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ (θεὸς *N(K)O*)
εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. 11 Ἄναχθέντες (δὲ *N(K)O*) ἀπὸ
(τῆς *k*) Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην,
τῇ (δὲ *N(k)O*) ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 (κἀκεῖθεν
κἀκεῖθεν *N(k)O*) εἰς Φιλίππους, ἡτις ἐστὶν (πρώτης
N(k)O) (τῆς *ko*) μερίδος (τῆς *NK*) Μακεδονίας
πόλις, κοιλωνία. ἦμεν δὲ ἐν (ταύτῃ *NK(o)*) τῇ πόλει
διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
ἐξήλθομεν ἔξω τῆς (πύλης *N(K)O*) παρὰ ποταμὸν οὗ
(ἐνομίζομεν *N(K)O*) (προσευχὴν *N(k)O*) εἶναι, καὶ
καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14

Καί τις γυνὴ ὄνόματι Λυδίᾳ, πορφυρόπωλις πόλεως
Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν ἡς ὁ κύριος
διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ^{τοῦ} Παύλου. **15** ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς,
παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ
εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου (μένετε *N(k)O*)
καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. **16** Ἐγένετο δὲ πορευομένων
ἡμῶν εἰς (τὴν *no*) προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν
πνεῦμα (πύθωνα ὑπαντῆσαι *N(k)O*) ἡμῖν, ἵτις ἐργασίαν
πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. **17**
αὗτη (κατακολουθοῦσα *N(k)O*) τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν
ἐκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν (ὑμῖν *N(K)O*)
όδὸν σωτηρίας. **18** τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.
διαπονηθεὶς δὲ (ὁ *k*) Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ
πνεύματι εἴπεν· παραγγέλλω σοι ἐν (τῷ *k*) ὄνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ
ῶρᾳ. **19** ἴδοντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς
τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σιλᾶν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, **20**
καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἴπαν· οὗτοι
οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι
ὑπάρχοντες· **21** καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἢ οὐκ ἔξεστιν
ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. **22**
καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ
περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἴμάτια ἐκέλευνον ῥαβδίζειν· **23**
πολλάς (τε *NK(o)*) ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἐβαλον
εἰς φυλακὴν παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς
τηρεῖν αὐτούς· **24** ὃς παραγγελίαν τοιαύτην (λαβὼν

N(k)O) ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὥμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ὡστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἡνεώχθησαν (δὲ *N(k)O*) παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἴδων ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος (τὴν *no*) μάχαιραν ἤμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 Ἐφώνησεν δὲ μεγάλῃ φωνῇ ὁ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾷ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν (Χριστόν, *K*) καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἰκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ (κυρίου *NK(O)*) (σὺν *N(k)O*) πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτὸς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ (πάντες *NK(o)*) παραχρῆμα. 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον (αὐτοῦ *ko*) παρέθηκεν τράπεζαν καὶ (ἡγαλλιάσατο *NK(o)*) πανοικεὶ πεπιστευκώς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἔξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη

πρὸς αὐτούς δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους,
ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλ' ἐλθόντες
αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. **38** (ἀπήγγειλαν *N(k)O*) δὲ
τοῖς στρατηγοῖς οἱ βαρδοῦχοι τὰ βήματα ταῦτα· (καὶ *k*)
ἐφοβήθησαν (δὲ *no*) ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν,
39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες
ἡρώτων (ἀπελθεῖν *N(k)O*) (ἀπὸ *no*) τῆς πόλεως. **40**
Ἐξελθόντες δὲ (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον
(πρὸς *N(k)O*) τὴν Λυδίαν· καὶ ιδόντες παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς (αὐτούς *k*) καὶ ἐξῆλθαν.

17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ (τὴν *no*)
Ἀπολλωνίαν ἥλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν (ἢ *k*)
συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. **2** κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ
εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία (διελέξατο
N(k)O) αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, **3** διανοίγων καὶ
παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς (ὁ *no*) Ἰησοῦς
ὅν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **4** καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν
καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾶ, τῶν τε
σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε τῶν
πρώτων οὐκ ὀλίγαι. **5** Ζηλώσαντες δὲ (οἱ *o*) (ἀπειθοῦντες
K) οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων
ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν
τὴν πόλιν, (καὶ *N(k)O*) ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
ἐζήτουν αὐτοὺς (προαγαγεῖν *N(k)O*) εἰς τὸν δῆμον·
6 μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον (τὸν *k*) Ἰάσονα καί
τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας βοῶντες ὅτι οἱ τὴν
οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,

7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι
τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν βασιλέα ἔτερον
λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς
πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν
παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 Οἱ
δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ (τῆς *κ*) νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε
Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι
εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήγεσαν. 11 οὗτοι δὲ
ἥσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο
τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας (τὸ *κο*) καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 Πολλοὶ
μὲν οὖν ἔξι αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων
γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. 13 Ὡς
δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν
τῇ Βεροίᾳ κατηγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ,
ἥλθον κάκει κάκει σαλεύοντες (καὶ ταράσσοντες *ΝΟ*)
τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν
οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι (ἔως *Ν(κ)Ο*) ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
(ὑπέμεινάν τε *Ν(κ)Ο*) ὅ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.
15 οἱ δὲ (καθιστάνοντες *Ν(κ)Ο*) τὸν Παῦλον ἥγαγον
(αὐτὸν *κ*) ἔως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν
Σιλᾶν καὶ (τὸν *νο*) Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν
πρὸς αὐτὸν ἐξήσεσαν. 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου
αὐτοὺς τοῦ Παύλου παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
(θεωροῦντος *Ν(κ)Ο*) κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17
διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ
τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς
τοὺς παρατυγχάνοντας· 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων
καὶ (τῶν *κ*) Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί

τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν (αὐτοῖς *k*) εὐηγγελίζετο. **19** Ἐπιλαβόμενοί (τε *NK(o)*) αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἀρειον πάγον ἥγαγον λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; **20** ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν βουλόμεθα οὓν γνῶναι (τίνα *N(k)O*) (ἄν *k*) (θέλει *N(k)O*) ταῦτα εἶναι. **21** Ἄθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἔτερον ηύκαίρουν ἢ λέγειν τι (ἢ *N(k)O*) ἀκούειν τι καινότερον. **22** Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἄθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· **23** διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. (ஓ *N(k)O*) οὓν ἀγνοοῦντες εὔσεβεῖτε, (τοῦτο *N(K)O*) ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **24** ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, **25** οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν (ἀνθρωπίνων *N(k)O*) θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν (καὶ *N(K)O*) (τὰ *N(k)O*) πάντα· **26** ἐποίησέν τε ἐξ ἐνὸς (αἴματος *K*) πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ (παντὸς προσώπου *N(k)O*) τῆς γῆς, δρίσας (προστεταγμένους *N(k)O*) καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν **27** ζητεῖν τὸν (θεόν, *N(K)O*) εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροιεν, καί (γε *N(k)O*) οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. **28** ἐν αὐτῷ γάρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γάρ καὶ γένος

έσμεν. **29** γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. **30** τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ θεὸς τὰ νῦν (παραγγέλλει *NK(O)*¹) τοῖς ἀνθρώποις (πάντας *N(k)O*) πανταχοῦ μετανοεῖν· **31** (καθότι *N(k)O*) ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾧ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ὦ ὥρισεν πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **32** Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἔχλεύαζον, οἱ δὲ εἴπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου (καὶ *no*) πάλιν. **33** (καὶ *k*) οὗτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. **34** Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἔτεροι σὺν αὐτοῖς.

18 Μετὰ (δὲ *k*) ταῦτα χωρισθεὶς (ὁ *k*) (Παῦλος *K*) ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον, **2** καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ (διατεταχέναι *NK(o)*²) Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς Ρώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· **3** καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ (ἡργάζετο *NK(O)*³) ἥσαν γὰρ σκηνοποιοὶ (τῇ τέχνῃ· *N(k)O*) **4** διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας. **5** Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὃ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ (λόγῳ *N(K)O*) ὁ Παῦλος διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. **6** Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἴματα εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν

έπι τὴν κεφαλὴν ὑμῶν, καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς
τὰ ἔθνη πορεύσομαι. **7** Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν (εἰσῆλθεν
N(k)O) εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι (Τιτίου *N(O)*) Ἰούστου
σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ
συναγωγῇ. **8** Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ
κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων
ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. **9** Εἶπεν δὲ ὁ κύριος
ἐν νυκτὶ δι’ ὄράματος τῷ Παύλῳ μὴ φοβοῦ ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃς, **10** διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς
ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· **11** ἐκάθισεν (δὲ *N(k)O*) ἐνιαυτὸν
καὶ μῆνας ἔξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **12**
Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν
όμοιθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἥγανον αὐτὸν ἐπὶ
τὸ βῆμα, **13** λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος
τὸν ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. **14** Μέλλοντος δὲ τοῦ
Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους· εἰ μὲν (οὗν *K*) ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥάδιούργημα
πονηρόν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἀν (ἀνεσχόμην *N(k)O*)
ὑμῶν· **15** εἰ δὲ (ζητήματά *N(K)O*) ἐστιν περὶ λόγου
καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ’ ὑμᾶς, ὅψεσθε αὐτοί·
κριτής (γὰρ *k*) ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. **16** καὶ
ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. **17** Ἐπιλαβόμενοι δὲ
πάντες (οἱ Ἑλληνες *K*) Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον
ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων
τῷ Γαλλίωνι (ἔμελεν. *NK(O)*). **18** Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι
προσμείνας ἡμέρας ἴκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος
ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ
Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν

γὰρ εὐχήν. **19** (κατήντησαν *N(K)O*) δὲ εἰς Ἱερεσον·
κάκείνους κάκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν
εἰς τὴν συναγωγὴν (διελέξατο *N(k)O*) τοῖς Ἰουδαίοις.
20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι (παρ'
αὐτοῖς *k*) οὐκ ἐπένευσεν. **21** ἀλλ' (ἀποταξάμενος *N(k)O*)
(καὶ *no*) (αὐτοῖς *k*) εἰπών (δεῖ *KO*) (με πάντως
τὴν ἔορτὴν τὴν ἔρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα: *K*)
πάλιν (δὲ *k*) ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος,
(καὶ *k*) ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. **22** καὶ κατελθὼν εἰς
Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν
κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. **23** καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ
ἐξῆλθεν διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ
Φρυγίαν, (ἐπιστηρίζων *NK(o)*) πάντας τοὺς μαθητάς. **24**
Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἱερεσον δυνατὸς ὁν ἐν ταῖς
γραφαῖς. **25** οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου,
καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ
περὶ τοῦ (Ιησοῦ *N(K)O*) ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα
Ἰωάννου. **26** οὗτός τε ἦρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ
συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. **27** βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν
εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν
τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος
συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος.
28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

19 Ἔγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ,
Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη (κατελθεῖν *N(k)O*)

εἰς Ἔφεσον καὶ (εύρεῖν *N(k)O*) τινας μαθητάς, 2
εἶπεν (τε *no*) πρὸς αὐτούς εἰ πνεῦμα ἄγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντες; οἱ δὲ (εἶπον *k*) πρὸς αὐτόν· ἀλλ’ οὐδ’
εἰ πνεῦμα ἄγιον ἔστιν ἡκούσαμεν. 3 εἶπεν τε (πρὸς
αὐτούς *k*) εἰς τί οὗν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ
Ἰωάννου βάπτισμα. 4 Εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης (μὲν
k) ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν
ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ’ ἔστιν εἰς τὸν
(χριστὸν *K*) Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἥλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ’
αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν
δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ (δώδεκα. *N(k)O*) 8 Εἰσελθὼν
δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς
διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἡπείθουν κακολογοῦντες
τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’ αὐτῶν
ἀφώρισεν τοὺς μαθητὰς καθ’ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ
σχολῇ Τυράννου (τινός. *k*) 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη
δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου (Ἰησοῦ, *K*) Ἰουδαίους τε καὶ
Ἐλληνας. 11 δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει
διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας
(ἀποφέρεσθαι *NK(O)*) ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια
ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ’ αὐτῶν τὰς νόσους
τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ (ἐκπορεύεσθαι *N(k)O*) (ἀπ’
k) (αὐτῶν. *K*) 13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες (καὶ *N(k)O*)
τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὄνομάζειν
ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα

τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες· (όρκίζω *N(K)O*) ύμᾶς τὸν
Ἰησοῦν ὃν (ό *k*) Παῦλος κηρύσσει. **14** ἦσαν δέ (τινος
N(k)O) Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτὰ (οἱ *k*) υἱοὶ
τοῦτο ποιοῦντες. **15** ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν
εἶπεν (αὐτοῖς; *no*) τὸν (μὲν *no*) Ἰησοῦν γινώσκω
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ύμεῖς δὲ τίνες ἔστε; **16** καὶ
(ἔφαλόμενος *N(k)O*) ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐνῷ ἦν τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρόν, (καὶ *k*) (κατακυριεύσας *NK(o)*)
(ἀμφοτέρων *N(K)O*) ἵσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς
καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. **17**
τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν
τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον καὶ (ἐπέπεσεν *NK(o)*)
φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ, **18** πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο
ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.
19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες
τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν
τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.
20 οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ
ἵσχυεν. **21** Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος
ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν
πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι
με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἴδεῖν. **22** ἀποστείλας δὲ εἰς
τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον
καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ
όλιγος περὶ τῆς ὁδοῦ. **24** Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι,
ἀργυροκόπος ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο
τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, **25** οὖς συναθροίσας

καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε
ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἔργασίας ή εὐπορία (ἥμιν *N(k)O*)
ἐστιν, **26** καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου
ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας
μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ
διὰ χειρῶν γινόμενοι. **27** οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει
ἥμιν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς
μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἵερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι,
μέλλειν (τε *N(k)O*) καὶ καθαιρεῖσθαι (τῆς μεγαλειότητος
N(k)O) αὐτῆς ἥν δὴ ή Ἀσία καὶ ή οἰκουμένη σέβεται.
28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον
λέγοντες· μεγάλη ή Ἀρτεμις Ἐφεσίων. **29** καὶ ἐπλήσθη ἡ
πόλις (δὴ *K*) τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν
εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
Μακεδόνας, συνεκδήμους (τοῦ *k*) Παύλου. **30** (Τοῦ *k*)
Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἴων
αὐτὸν οἱ μαθηταί· **31** τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν δοῦτες
αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι
ἔαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. **32** ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον
ἥν γάρ ή ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ
ἥδεισαν τίνος ἔνεκα συνεληλύθεισαν. **33** ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου
(συνεβίβασαν *N(k)O*) Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν
τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα
ἥθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δῆμῳ. **34** (ἐπιγνόντες *N(k)O*)
δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων (ώς
NK(o)) ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ή Ἀρτεμις
Ἐφεσίων. **35** καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον
φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν (ἀνθρώπων *N(k)O*)
ὅς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν

τῆς μεγάλης (θεᾶς *k*) Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦ;

36 ἀναντιρρήτων οὖν ὅντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς
κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.

37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὕτε ιεροσύλους οὕτε
βλασφημοῦντας τὴν (θεὸν *N(k)O*) (ἡμῶν. *N(K)O*) **38**
εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι
πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν·
ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. **39** εἰ δέ τι (περαιτέρω *N(K)O*)
ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. **40** καὶ
γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον
μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὐ οὐ δυνησόμεθα
(ἀποδοῦναι *NK(o)* λόγον (περὶ *no*) τῆς συστροφῆς
ταύτης. **41** καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

20 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον (μεταπεμψάμενος
N(k)O) ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ (παρακαλέσας
NO) ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν (πορεύεσθαι *N(k)O*) εἰς
(τὴν *k*) Μακεδονίαν. **2** Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα
καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἥλθεν εἰς τὴν
Ἐλλάδα· **3** ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς
αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
Συρίαν, ἐγένετο (γνώμης *N(k)O*) τοῦ ὑποστρέφειν διὰ
Μακεδονίας. **4** συνείπετο δὲ αὐτῷ (ἄχρι τῆς Ἀσίας *KO*)
Σώπατρος (Πύρρου *NO*) Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων
δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ
Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ Τύχικος καὶ Τρόφιμος, **5** οὗτοι (δὲ
no) (προελθόντες *NK(o)* ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι·
6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων
ἀπὸ Φιλίππων καὶ ἥλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα
ἄχρι ἡμερῶν πέντε (ὅπου *N(k)O*) διετρίψαμεν ἡμέρας

έπτα. 7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων (ήμῶν *N(K)O*) (μαθητῶν τοῦ *K*) κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων ἔξιέναι τῇ ἐπαύριον παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἡσαν δὲ λαμπάδες ἵκαναι ἐν τῷ ὑπερώῳ οὐ (ήμεν *N(K)O*) συνηγμένοι. 9 (καθεζόμενος *N(k)O*) δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπνῷ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἥρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· ή γάρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας (τὸν *no*) ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ’ ἵκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 Ἡγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. 13 ἡμεῖς δὲ (προελθόντες ἐπὶ *NK(o)*) τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν (ἐπὶ *N(k)O*) τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γάρ διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ (συνέβαλλεν *N(k)O*) ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἥλθομεν εἰς Μιτυλήνην· 15 κάκεῖθεν κάκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν (ἄντικρυς *N(k)O*) Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον (καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, *K*) τῇ (δὲ *no*) ἔχομένη ἥλθομεν εἰς Μίλητον. 16 (κεκρίκει *N(k)O*) γάρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, δῶς μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ εἰ δυνατὸν (εἴη *N(k)O*) αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. 17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο

πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἀφ' ἣς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν
πάντα χρόνον ἐγενόμην **19** δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ
πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ (πολλῶν *Κ*) δακρύων καὶ
πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
Ἰουδαίων· **20** ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων
τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ'
οἴκους, **21** διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν
τὴν εἰς (τὸν *κ*) θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν (τὴν *κ*) εἰς
τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν (Χριστόν. *ΚΟ*) **22** Καὶ νῦν ἵδοὺ
δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ
τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, **23** πλὴν ὅτι
τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται (μοι
ΝΟ) λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. **24** ἀλλ’
οὐδενὸς (λόγου *Ν(κ)Ο*) ποιοῦμαι (οὐδὲ ἔχω *Κ*) τὴν
ψυχὴν (μου *κ*) τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς (τελειῶσαι *ΝΚ(ο)*)
τὸν δρόμον μου (μετὰ χαρᾶς *Κ*) καὶ τὴν διακονίαν
ἥν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι
τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. **25** καὶ νῦν ἵδοὺ
ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι οὐκέτι ὁψεσθε τὸ πρόσωπόν μου
ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν
(τοῦ θεοῦ. *Κ*) **26** (διότι *Ν(κ)Ο*) μαρτύρομαι ὑμῖν
ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός (εἰμι *Ν(κ)Ο*) ἀπὸ
τοῦ αἵματος πάντων· **27** οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ
ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. **28** προσέχετε
(οὖν *Κ*) ἔαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς
τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ (κυρίου καὶ *Ο*) θεοῦ, ἥν περιεποιήσατο
διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἴδιου. **29** Ἐγὼ (γὰρ *κ*) οἶδα (τοῦτο

κ) ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὅπίσω (αὐτῶν. *NK(o)*) 31 διὸ γρηγορεῖτε μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἔνα ἔκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς (ἀδελφοί *K*) τῷ (θεῷ *NK(O)*) καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ (οἰκοδομῆσαι *N(k)O*) καὶ δοῦναι (ὑμῖν *k*) (τὴν *no*) κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἴματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ (δὲ *k*) γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριον ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπὼν θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃ εἰρήκει ὅτι οὐκέτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἥλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκεῖθεν κάκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εύροντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 (ἀναφάναντες *NK(o)*) δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν καὶ (κατήλθομεν *N(k)O*) εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γάρ τὸ

πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 (καὶ *k*)
'Ανευρόντες (δὲ *no*) τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος
μὴ (ἐπιβαίνειν *N(k)O*) εἰς Ἱεροσόλυμα. 5 δτε δὲ ἐγένετο
ἡμᾶς ἔξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἔξελθόντες ἐπορευόμεθα
προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις
ἔως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἱγιαλὸν (προσευξάμενοι *N(k)O*) 6 (ἀπησπασάμεθα
N(k)O) ἀλλήλους καὶ (ἀνέβημεν *N(k)(o)* εἰς τὸ
πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. 7 ἡμεῖς δὲ
τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς
Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν
ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἔξελθόντες (οἱ
περὶ τὸν Παῦλον *K*) (ἥλθομεν *NK(O)* εἰς Καισάρειαν,
καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
(τοῦ *k*) ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ
δὲ ἥσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10
Ἐπιμενόντων δὲ (ἡμῶν *K*) ἡμέρας πλείους κατῆλθέν
τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαβος, 11
καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου,
δήσας (τε *k*) (έαντοῦ *N(k)O*) τοὺς πόδας καὶ τὰς
χεῖρας εἴπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον· τὸν ἄνδρα
οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὗτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ
οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12
ώς δὲ ἡκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ
ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13
(τότε *N(k)O*) ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες
καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γάρ οὐ μόνον
δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἔτοίμως

εἶχα ύπερ τοῦ ὄνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **14** μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα (γινέσθω. *N(k)O*) **15** Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. **16** συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. **17** Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως (ἀπεδέξαντο *N(k)O*) ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. **18** τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήσθη ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. **19** καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἔξηγεῖτο καθ' ἐν ἔκαστον ὃν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. **20** οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν (θεόν, *N(K)O*) (εἰπόν *NK(o)*) τε αὐτῷ· θεωρεῖς ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν (ἐν τοῖς *NO*) (Ιουδαίοις *N(k)O*) τῶν πεπιστευκότων καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. **21** κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ιουδαίους λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. **22** τί οὖν ἐστιν; πάντως (δεῖ πλῆθος συνελθεῖν *K*) ἀκούσονται (γὰρ *k*) ὅτι ἐλήλυθας. **23** τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες (ἐφ' *NK(o)*) ἔαυτῶν· **24** τούτους παραλαβών ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα (ξυρήσονται *N(k)O*) τὴν κεφαλήν, καὶ (γνώσονται *N(k)O*) πάντες ὅτι ὃν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. **25** περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνῶν ἡμεῖς (ἐπεστείλαμεν *NK(O)*) κρίναντες (μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς εἰ μὴ *K*) φυλάσσεσθαι αὐτοὺς

τό τε εἰδωλόθυτον καὶ (τὸ *k*) αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. **26** Τότε ὁ Παῦλος παραλαβών τοὺς ἄνδρας τῇ ἔχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσήγει εἰς τὸ ιερὸν διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἔως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. **27** ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ιερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας **28** κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. οὗτος ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας (πανταχῇ *N(k)O*) διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἐλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ιερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἄγιον τόπον τοῦτον. **29** ἦσαν γάρ (προεωρακότες *NK(o)*) Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, δὸν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ιερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. **30** ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ιεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. **31** ζητούντων (τε *N(k)O*) αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη (συγχύννεται *N(k)O*) Ἱερουσαλήμ· **32** δὸς ἔξαυτῆς παραλαβών στρατιώτας καὶ ἐκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ’ αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. **33** (τότε *NK(o)* ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσεσιν δυσὶν καὶ ἐπυνθάνετο τίς (ἄν *k*) εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. **34** ἄλλοι δὲ ἄλλοι (ἐπεφώνουν *N(k)O*) ἐν τῷ ὄχλῳ. μὴ (δυναμένου *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *no*) γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. **35**

ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· **36**
ἡκολούθει γάρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ (κράζοντες: *N(k)O*)
αἴρε αὐτόν. **37** μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν
ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς
σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἐλληνιστὶ γινώσκεις; **38** οὐκ ἄρα σὺ εἰ ὁ
Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ
ἔξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας
τῶν σικαρίων; **39** Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἀνθρωπος μέν
εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως
πολίτης, δέομαι δέ σου· ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν
λαόν. **40** ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν
ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ σιγῆς
γενομένης (προσεφώνησεν *NK(o)* τῇ Ἐβραΐδι διαλέκτῳ
λέγων·

22 Ἀνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς
πρὸς ὑμᾶς (νυνὶ *N(k)O*) ἀπολογίας. **2** ἀκούσαντες δὲ
ὅτι τῇ Ἐβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον
παρέσχον ἡσυχίαν. Καὶ φησίν· **3** ἐγώ (μέν *k*) εἰμι
ἀνὴρ Ἰουδαῖος γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας
Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρώου
νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς
ἐστε σήμερον, **4** ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου
δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, **5** ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ
πρεσβυτέριον, παρ' ᾧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε
ῶντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. **6**

έγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἔξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· 7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἥκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ κύριε; εἶπέν τε πρός με· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἔθεάσαντο (καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, *Κ*) τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἥκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κάκεī κάκεī σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ᾧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἥλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ (εὐλαβὴς *Ν(κ)Ο*) κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κάγὼ κάγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἵδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ᾧν ἐώρακας καὶ ἥκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα (αὐτοῦ. *Ν(κ)Ο*) 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἰερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει 18 καὶ ἵδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονται σου (τὴν *κ*) μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κάγὼ κάγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἥμην φυλακίζων καὶ δέρων

κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε
ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ
αὐτὸς ἥμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν (τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ
Κ) καὶ φυλάσσων τὰ ἴματια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.
21 καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἡκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ
λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἴρε ἀπὸ
τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ (καθῆκεν *Ν(κ)Ο*) αὐτὸν
ζῆν. 23 (κραυγαζόντων *ΝΚ(ο)*) (τε *Ν(κ)Ο*) αὐτῶν
καὶ ῥιπτούντων τὰ ἴματια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς
τὸν ἀέρα 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος (εἰσάγεσθαι *Ν(κ)Ο*)
αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἴπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι
αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι’ ἣν αἴτιαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 Ὡς δὲ (προέτειναν *Ν(κ)Ο*) αὐτὸν τοῖς ἴμασιν, εἶπεν
πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26
ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ
ἀπήγγειλεν λέγων· (ὅρα *Κ*) τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ
ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ
χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, (εἰ *κ*) σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ
δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη (δὲ *Ν(κ)Ο*) ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ
πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ
δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν
ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ
χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ
ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς. 30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος
γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται (ὑπὸ *Ν(κ)Ο*)
τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν (ἀπὸ τῶν δεσμῶν *Κ*) καὶ
ἐκέλευσεν (συνελθεῖν *Ν(κ)Ο*) τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ (πᾶν

N(k)O) τὸ συνέδριον (αὐτῶν, *k*) καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

23 Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. **2** ὃ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. **3** τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; **4** οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; **5** ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἥδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς γέγραπται γάρ (ὅτι *no*) ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς. **6** Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἔστιν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἔτερον Φαρισαίων (ἔκραζεν *N(k)O*) ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, νίδις (Φαρισαίων· *N(K)O*) περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. **7** Τοῦτο δὲ αὐτοῦ (εἰπόντος *N(k)(o)*) ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ (τῶν *k*) Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. **8** Σαδδουκαῖοι μὲν γάρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν (μήτε *N(k)O*) ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὄμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. **9** Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάτες (τινὲς *NO*) (τῶν γραμματέων *N(k)O*) τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος (μὴ θεομαχῶμεν; *K*) **10** πολλῆς δὲ (γινομένης *N(k)O*) στάσεως, (φοβηθεὶς *N(k)O*) ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα (καταβὰν *NK(o)*) (καὶ *k*) ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου

αύτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. **11** Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· Θάρσει (Παῦλε· *κ*) ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἔμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὗτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. **12** Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν (οἱ Ἰουδαῖοι *Ν(κ)Ο*) ἀνεθεμάτισαν ἔαυτοὺς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἔως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. **13** Ἡσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν (ποιησάμενοι *Ν(κ)Ο*) **14** οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἔαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἔως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. **15** νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίᾳ, δπως (αὔριον *Κ*) καταγάγῃ αὐτὸν (εἰς *Ν(κ)Ο*) ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. **16** Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου (τὴν ἐνέδραν, *Ν(κ)Ο*) παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. **17** προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἔνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον (ἀπάγαγε *ΝΚ(ο)*) πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ. **18** ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἥγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἡρώτησεν τοῦτον τὸν (νεανίσκον *Ν(κ)Ο*) ἀγαγεῖν πρὸς σὲ ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι. **19** ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἴδιαν ἐπυνθάνετο· τί ἔστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; **20** εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε δπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγης εἰς τὸ συνέδριον ὡς (μέλλον *Ν(Κ)(Ο)*)

τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. **21** σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἔαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἵως οὗ ἀνέλωσιν αὐτὸν καὶ νῦν εἰσιν ἔτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. **22** Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσεν τὸν (νεανίσκον *N(k)O*) παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με. **23** Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἔτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἵως Καισαρείας καὶ ἵππεῖς ἐβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, **24** κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· **25** γράψας ἐπιστολὴν (ἔχουσαν *N(k)O*) τὸν τύπον τοῦτον. **26** Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. **27** τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ’ αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην (αὐτόν *k*) μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· **28** βουλόμενός (τε ἐπιγνῶναι *N(k)O*) τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον (αὐτὸν *k*) εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· **29** δὲν εὔρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. **30** μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα (μέλλειν *k*) ἔσεσθαι (ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων *K*) (ἐξαυτῆς *NK(O)*) ἐπεμψα πρὸς σὲ παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. (ἔρρωσο *KO*) **31** Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ (τῆς *k*) νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. **32** τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες

τοὺς ἵππεῖς (ἀπέρχεσθαι *N(k)O*) σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ (ό ἡγεμών *k*) καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἔστιν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατῆγοροί σου παραγένωνται. (κελεύσας *N(k)O*) (τε *k*) ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

24 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ (τῶν *k*) πρεσβυτέρων (τινῶν *NO*) καὶ ἥτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἦρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ (διορθωμάτων *N(K)O*) γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας 3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα (στάσεις *N(K)O*) πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἵρεσεως· 6 δος καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν (καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἡθελήσαμεν κρίνειν. *K*) 7 (παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, *K*) 8 (κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ *K*) παρ' οὖς δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὃν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 (συνεπέθεντο *N(k)O*) δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες

ταῦτα οὕτως ἔχειν. **10** Ἀπεκρίθη (τε *N(k)O*) ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὅντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι· **11** δυναμένου σου (ἐπιγνῶναι *N(k)O*) ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι (ἢ *k*) (δώδεκα *N(k)O*) ἀφ' ἣς ἀνέβην προσκυνήσων (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλήμ· **12** καὶ οὕτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ (ἐπίστασιν *N(k)O*) ποιοῦντα ὄχλου οὕτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὕτε κατὰ τὴν πόλιν· **13** (οὐδὲ *N(k)O*) παραστῆσαι δύνανταί (σοι *N(K)O*) περὶ ὧν (νυνὶ *N(k)O*) κατηγοροῦσίν μου. **14** ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῷ ωραῖς πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ (τοῖς ἐν *no*) τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, **15** ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν ἥν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι (νεκρῶν *K*) δικαίων τε καὶ ἀδίκων· **16** ἐν τούτῳ (καὶ *N(k)O*) αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν (ἔχειν *NK(o)*) πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους (διὰ *N(K)O*) (παντός, *N(k)O*) **17** δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, **18** ἐν (αἵς *N(k)O*) εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, **19** οὓς (ἔδει *N(k)O*) ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. **20** Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν (εἴ *k*) τί εὗρον (ἐν ἐμοὶ *ko*) ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, **21** Ἡ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἢς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον (ἐφ' *N(k)O*) ὑμῶν. **22** (Ἀκούσας ταῦτα *K*)

Ἄνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς. **23** διαταξάμενος (τε *k*) τῷ ἐκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι (τὸν *k*) (αὐτὸν, *N(K)O*) ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἴδιων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν (ἢ προσέρχεσθαι *K*) αὐτῷ. **24** Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ (ἴδιᾳ *N(k)O*) γυναικὶ οὕσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν (Ἰησοῦν *NO*) πίστεως. **25** διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος (ἔσεσθαι *K*) ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε· **26** ἄμα (δὲ *k*) καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου (ὅπως λύσῃ αὐτόν, *K*) διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὥμιλει αὐτῷ. **27** Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον, θέλων τε (χάριτα *N(k)O*) καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 Φῆστος οὗν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, **2** ἐνεφάνισάν (τε *N(k)O*) αὐτῷ (οἱ *N(k)O*) (ἀρχιερεῖς *N(K)O*) καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου καὶ παρεκάλουν αὐτὸν **3** αἵτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. **4** Ὁ μὲν οὗν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον (εἰς Καισάρειαν, *N(k)O*) ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· **5** οἱ οὗν ἐν ὑμῖν φησιν δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ

ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. **6** διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς
ἡμέρας (οὐ *ΝΟ*) πλείους (όκτω *ΝΟ*) ἢ δέκα, καταβάς
εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. **7** Παραγενομένου δὲ
αὐτοῦ περιέστησαν (αὐτὸν *ΝΟ*) οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα
(καταφέροντες *Ν(κ)Ο*) (κατὰ τοῦ Παύλου, *Κ*) ἢ οὐκ
ἴσχυνον ἀποδεῖξαι, **8** (τοῦ Παύλου *νο*) ἀπολογουμένου
(αὐτοῦ *κ*) ὅτι οὕτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὕτε
εἰς τὸ ἱερὸν οὕτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. **9** Ο Φῆστος δὲ
θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ
Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ
τούτων (κριθῆναι *Ν(κ)Ο*) ἐπ' ἐμοῦ; **10** εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος
ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι.
Ἰουδαίους οὐδὲν (ἡδίκησα, *ΝΚ(ο)*) ὡς καὶ σὺ κάλλιον
ἐπιγινώσκεις. **11** εἰ μὲν (οὗν *Ν(κ)Ο*) ἀδικῶ καὶ ἄξιον
θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ
δὲ οὐδέν ἔστιν ὃν οὕτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με
δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. **12** Τότε
ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη·
Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. **13** Ἡμερῶν
δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη
κατήντησαν εἰς Καισάρειαν (ἀσπασάμενοι *Ν(κ)Ο*) τὸν
Φῆστον. **14** ως δὲ πλείους ἡμέρας (διέτριβον *ΝΚ(ο)*) ἐκεῖ,
ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων·
ἀνήρ τίς ἔστιν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, **15**
περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων αἰτούμενοι
κατ' αὐτοῦ (καταδίκην *Ν(κ)Ο*) **16** πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι

ούκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον (εἰς
ἀπώλειαν *K*) πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον
ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ
τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε
ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἔξῆς καθίσας ἐπὶ
τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ
σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν (ἔφερον *N(k)O*)
ῶν ἐγὼ ὑπενόουν (πονηρῶν *N(O)*). 19 ζητήματα δέ τινα
περὶ τῆς ἴδιας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί¹
τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, δὲν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20
ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ (εἰς *k*) τὴν περὶ (τούτων *N(k)O*)
ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα
κάκει κάκει κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου
ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
διάγνωσιν ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔως οὗ (ἀναπέμψω
N(k)O) αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν
Φῆστον (ἔφη: *k*) ἐβούλομην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀκοῦσαι. (ὁ δέ *k*) αὔριόν φησιν ἀκούσῃ αὐτοῦ. 23 Τῇ οὖν
ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ
πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον
σύν τε (τοῖς *k*) χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἔξοχὴν
(οὖσιν *k*) τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου ἥχθη
ὁ Παῦλος. 24 Καί φησιν ὁ Φῆστος: Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ
πάντες οἱ (συμπαρόντες *NK(o)*) ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε
τοῦτον περὶ οὗ (ἄπαν *N(k)O*) τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων
(ἐνέτυχόν *NK(o)*) μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε
(βοῶντες *N(k)O*) μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ
δὲ (κατελαβόμην *N(k)O*) μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου
πεπραχέναι, (καὶ *k*) αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου

τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν (αὐτόν. *k*) **26** περὶ οὗ
ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ᔁχω, διὸ προήγαγον
αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί (γράψω *N(k)O*)
27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ'
αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

26 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται
σοι (περὶ *N(k)O*) σεαυτοῦ λέγειν. τότε δὲ Παῦλος
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· **2** περὶ πάντων ὃν
ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι
ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι·
3 μάλιστα γνώστην ὅντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους
(ἐθῶν *NK(o)*) τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαι (σου *k*)
μακροθύμως ἀκοῦσαι μου. **4** Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν
ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου
ἐν (τε *no*) Ἱεροσολύμοις ἵσασιν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι **5**
προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας
ἔζησα Φαρισαῖος· **6** καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς (εἰς *N(k)O*)
τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἔστηκα κρινόμενος, **7** εἰς ἦν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν
ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι,
περὶ ἣς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι (Ἀγρίππα *K*) ὑπὸ (τῶν
k) Ἰουδαίων, βασιλεῦ, **8** τί ἀπιστον κρίνεται παρ'
ἡμῖν εἰ δὲ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; **9** Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα
ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι, **10** δὲ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ
πολλούς (τε *no*) τῶν ἀγίων ἐγὼ (ἐν *no*) φυλακαῖς
κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἔξουσίαν λαβών,

ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον· **11** καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἡνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαίνομενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἔως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. **12** ἐν οἷς (καὶ *k*) πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἔξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς (παρὰ *k*) τῶν ἀρχιερέων **13** ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. **14** πάντων (τε *N(k)O*) καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἥκουσα φωνὴν (λέγουσαν *N(k)O*) πρός με (καὶ λέγουσαν *k*) τῇ Ἐβραΐδι διαλέκτῳ· Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. **15** ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἴ κύριε; οὐδὲ (κύριος *no*) εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. **16** ἀλλ' ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὥφθην σοι προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὃν τε εἶδές (με *NO*) ὃν τε ὀφθήσομαί σοι, **17** ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ (ἐκ *no*) τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς (ἐγὼ *N(K)O*) ἀποστέλλω σε **18** ἀνοίξαι ὁφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ (ἐπιστρέψαι *NK(o)*) ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἔξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. **19** Ὁθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίᾳ ὀπτασίᾳ, **20** ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον (τε *no*) καὶ Ἱεροσολύμοις, (εἰς *k*) πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν (ἀπίγγελλον *N(k)O*) μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέψειν ἐπὶ τὸν θεὸν ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. **21** ἔνεκα τούτων με (οἱ *k*) Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι (ὄντα *n*) ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. **22** ἐπικουρίας

οῦν τυχῶν τῆς (ἀπὸ *Ν(k)Ο*) τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα (μαρτυρόμενος *Ν(k)Ο*) μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὃν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ (τε *no*) λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ (φησιν *Ν(k)Ο*) μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ (Παῦλος; *no*) οὐ μαίνομαί φησιν κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ὥρματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεις, βασιλεὺς Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον (ἔφη: *k*) ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν (ποιῆσαι. *Ν(k)Ο*) 29 ὁ δὲ Παῦλος (εἶπεν: *k*) εὔξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν (μεγάλῳ *Ν(k)Ο*) οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὅποιος καὶ ἐγώ εἴμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 (Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ *K*) ἀνέστη (τε *no*) ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἡ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς· 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν (τι *ΝΟ*) πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καὶ τίνας ἑτέρους δεσμώτας

έκατοντάρχη ὄνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2
ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ (μέλλοντι *N(k)O*)
πλεῖν (εἰς *no*) τὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν
ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως.
3 τῇ τε ἐτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως
τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς
τὸν φίλους (πορευθέντι *N(k)O*) ἐπιμελείας τυχεῖν. 4
κάκεῖθεν κάκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
διὰ τὸ τὸν ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος
τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες
κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. 6 κάκεῖ κάκεῖ εὐρών
ὅ ἔκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν
Ιταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἰκαναῖς δὲ
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν
Κνίδον μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν
τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι
αὐτὴν ἥλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς
λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν Λασαία. 9 ἰκανοῦ δὲ χρόνου
διαγενομένου καὶ ὄντος ἥδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ
καὶ τὴν νηστείαν ἥδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος
10 λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ (φορτίου *N(k)O*) καὶ τοῦ
πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι
τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἔκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ (τοῦ *k*) Παύλου
λεγομένοις. 12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς
παραχειμασίαν οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι
(ἔκεῖθεν, *N(k)O*) εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς
Φοίνικα παραχειμάσαι λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα

κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. **13** Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου
δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. **14** μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν
κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὔρακύλων.
15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. **16**
νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον (Καῦδα *N(K)O*)
ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, **17**
ἥν ἄραντες βοηθείαις ἔχρωντο ὑποζωνύντες τὸ πλοῖον·
φοβιούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν χαλάσαντες
τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. **18** σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων
ἡμῶν τῇ ἔξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· **19** καὶ τῇ τρίτῃ
αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου (ἔρριψαν· *N(K)O*) **20**
μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἀστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας
ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου λοιπὸν
περιηρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. **21** πολλῆς (τε
N(k)O) ἀστίας ὑπαρχούσης τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν
μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· "Εδει μέν, ὡς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς
μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν
ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. **22** καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς
εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμίᾳ ἔσται ἐξ ὑμῶν
πλὴν τοῦ πλοίου. **23** παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ
τοῦ θεοῦ οὖς εἰμι (ἐγώ *n*) ὡς καὶ λατρεύω ἄγγελος **24**
λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ
ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ
σοῦ. **25** διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι
οὗτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι. **26** εἰς νῆσον
δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. **27** Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη
νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ

μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ
αὐτοῖς χώραν· **28** καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιὰς εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον
ὄργυιὰς δεκαπέντε· **29** φοβούμενοί τε μή που (κατὰ
N(k)O) τραχεῖς τόπους (ἐκπέσωμεν, *NK(O)*) ἐκ πρύμνης
ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ
χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει
ώς ἐκ πρώης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν **31** εἶπεν ὁ
Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ
οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιώται τὰ σχοινία τῆς σκάφης
καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. **33** Ἀχρι δὲ οὖ ἡμέρα ἥμελλεν
γίνεσθαι, παρεκάλει δὲ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν
τροφῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν
προσδοκῶντες ἀσιτοὶ διατελεῖτε μηθὲν προσλαβόμενοι.
34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς (μεταλαβεῖν *N(k)O*) τροφῆς·
τοῦτο γάρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς
γάρ ὑμῶν θρὶξ (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς κεφαλῆς (ἀπολεῖται.
N(K)O) **35** Εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν
τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἥρξατο ἐσθίειν. **36**
εὕθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο
τροφῆς· **37** (ἥμεθα *N(k)O*) δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ
(διακόσιαι *NK(O)*) ἐβδομήκοντα ἔξ. **38** κορεσθέντες δὲ
(τῆς *o*) τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν
σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. **39** ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν
γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα
αἰγιαλόν, εἰς ὃν (ἐβούλεύοντο, *N(k)O*) εἰ (δύναιντο,
NK(o)) (ἐξωσαι *NK(O)*) τὸ πλοῖον. **40** καὶ τὰς ἀγκύρας

περιελόντες εῖων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς
ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα
τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἴγιαλόν. **41** περιπεσόντες
δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ
μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα
ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. **42** τῶν δὲ στρατιωτῶν
βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις
ἐκκολυμβήσας (διαφύγῃ. *N(k)O*) **43** ὁ δὲ ἐκατοντάρχης
βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτὸὺς τοῦ
βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, **44** καὶ τοὺς
λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ
τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ
τὴν γῆν.

28 καὶ διασωθέντες τότε (ἐπέγνωμεν *N(K)O*) ὅτι
Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται· **2** οἱ (τε *N(k)O*) βάρβαροι
παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· (ἄψαντες
N(k)O) γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν
ἥντὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. **3** συστρέψαντος δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων (τι *no*) πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ
τὴν πυρὰν ἔχιδνα (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα
καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. **4** Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι
κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους
ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἀνθρωπος οὗτος, δὸν
διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 Οἱ μὲν οὖν (ἀποτινάξας *NK(o)*) τὸ θηρίον εἰς τὸ
πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. **6** οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν
μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ
πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν

ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον (μεταβαλόμενοι *N(k)O*)
ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον
ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι
Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως
ἐξένισεν. 8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς
καὶ (δυσεντερίω *N(k)O*) συνεχόμενον κατακεῖσθαι·
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἵσατο αὐτόν. 9 Τούτου (δὲ *N(k)O*)
γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας
προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· 10 οἱ καὶ πολλαῖς
τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ
πρὸς (τὰς χρείας. *N(k)O*) 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας
(ἀνήχθημεν *NK(o)*) ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν
τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις· 12
καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας
τρεῖς, 13 ὅθεν (περιελόντες *N(K)O*) κατηντήσαμεν
εἰς Ῥήγιον καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου
δευτεραῖοι ἥλθομεν εἰς Ποτιόλους· 14 οὗ εύροντες
ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν (παρ' *N(k)O*) αὐτοῖς ἐπιμεῖναι
ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἥλθαμεν. 15
κάκεῖθεν κάκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν
(ἥλθαν *N(k)O*) εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου
καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἴδων ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος. 16 Ὅτε δὲ (εἰσήλθομεν *N(k)O*)
εἰς Ῥώμην, (ό ἐκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους
τῷ στρατοπεδάρχῃ *K*) ἐπετράπη τῷ (δὲ *k*) Παύλῳ
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι (τὸν
k) (αὐτὸν *N(K)O*) τοὺς ὅντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους·

συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· ἐγώ, ἄνδρες
ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν
τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς
τὰς χεῖρας τῶν Ἀρωμαίων, **18** οἵτινες ἀνακρίναντές με
ἔβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου
ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· **19** ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων
ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους
μου ἔχων τι (κατηγορεῖν. *N(k)O*) **20** διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἵδειν καὶ προσλαλῆσαι· ἐνεκεν
γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι.
21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ
σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός
τις τῶν ἀδελφῶν ἀπίγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ
πονηρόν. **22** ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἢ φρονεῖς·
περὶ μὲν γὰρ τῆς αἵρεσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. **23** Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν
(ἡλθον *N(k)O*) πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες,
οἵς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
πείθων τε αὐτοὺς (τὰ *k*) περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ
νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωΐ ἔως
ἐσπέρας. **24** καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ
δὲ ἡπίστουν. **25** ἀσύμφωνοι δὲ ὅντες πρὸς ἀλλήλους
ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, ὅτι καλῶς τὸ
πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
πρὸς τοὺς πατέρας (ὑμῶν *N(K)O*) **26** (λέγων· *N(k)O*)
πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε
καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε·
27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡσὶν
βαρέως ἥκουσαν καὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν.

μήποτε μήποτε ἔδωσιν τοῖς ὁφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν
ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ
(ιάσομαι *N(k)O*) αὐτούς. **28** Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν
ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη (τοῦτο *no*) τὸ σωτήριον
τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. **29** (Καὶ ταῦτα αὐτοῦ
εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς
συζήτησιν. *K*) **30** (Ἐνέμεινεν *N(k)O*) δὲ (ὁ Παῦλος *k*)
διετίαν ὅλην ἐν ἴδιῳ μισθώματι καὶ ἀπεδέχετο πάντας
τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν **31** κηρύσσων τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

Προς Ρωμαιους

1 Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, **2** ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις **3** περὶ τοῦ νίοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυΐδ κατὰ σάρκα, **4** τοῦ ὁρισθέντος νίοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἔξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, **5** δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοήν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὄνόματος αὐτοῦ, **6** ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· **7** πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ κλητοῖς ἀγίοις χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **8** Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (περὶ *Ν(κ)Ο*) πάντων ὑμῶν ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· **9** μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ θεός, ὁ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ νίοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου **10** δεόμενος, εἴ πως ἥδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· **11** ἐπιποθῶ γὰρ ἵδειν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, **12** τοῦτο δέ ἐστιν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. **13** Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. **14** Ἔλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· **15** οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. **16** οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ

εὐαγγέλιον (τοῦ χριστοῦ *K*) δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. 18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὄργὴ θεοῦ ἀπὸ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀῖδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους.

(*aīdios g126*) 21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ’ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἢ ἀσύνετος αὐτῶν καρδίᾳ· 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν 23 καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὅμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 Διὸ (καὶ *k*) παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν (αὐτοῖς, *N(k)O*) 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (*aiōn g165*) 26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἴ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὅμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὁρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἦν

ζδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἔαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28

Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει,
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ
καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ (πορνείᾳ,
Κ) πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου,
ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, 30 καταλάλους,
θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους,
ἀστόργους (ἀσπόνδους, *Κ*) ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες
τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν
ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

2 Διὸ ἀναπολόγητος εῖ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ
γὰρ κρίνεις τὸν ἔτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ
πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ
ἐστιν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας· 3
λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς
ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς ἀγνοῶν ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ δὲ τὴν
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὄργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς καὶ ἀποκαλύψεως (καὶ
Ο) δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου
ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν
αιώνιον· (αιῶνιος §166) 8 τοῖς δὲ ἐξ ἔριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν
(μὲν *κ*) τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὄργῃ
καὶ θυμός, 9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν

ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· **10** δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· **11** οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. **12** Οσοι γάρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· **13** οὐ γάρ οἱ ἀκροαταὶ (τοῦ *κ*) νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ’ οἱ ποιηταὶ (τοῦ *κ*) νόμου δικαιωθήσονται. **14** ὅταν γάρ ἔθνη τὰ μὴ νόμου ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου (ποιῶσιν, *Ν(κ)Ο*) οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἔαυτοῖς εἰσιν νόμος, **15** οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογούμένων, **16** ἐν ἡμέρᾳ (ὅτε *ΝΚ(ο)*) (κρίνει *Ν(κ)Ο*) ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. **17** (Εἰ *Ν(κ)Ο*) (δὲ *νο*) σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ (τῷ *κ*) νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ **18** καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· **19** πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, **20** παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· **21** ὁ οὖν διδάσκων ἔτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; **22** ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; **23** ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; **24** τὸ γάρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι’ ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καθὼς γέγραπται. **25** Περιτομὴ μὲν γάρ ὡφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν

δὲ παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. **26** ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, (οὐχ *N(k)O*) ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; **27** καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. **28** οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, **29** ἀλλ’ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἔξ ἀνθρώπων ἀλλ’ ἐκ τοῦ θεοῦ.

3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; **2** πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. **3** τί γὰρ εἰ ἡπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; **4** μὴ γένοιτο. Γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἀνθρωπος ψεύστης (καθὼς *NK(o)*) γέγραπται· ὅπως ἄν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ (νικήσεις *N(k)O*) ἐν τῷ κρίνεσθαι σε. **5** Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἀνθρωπὸν λέγω· **6** μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; **7** εἰ (δὲ *N(k)O*) ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κάγὼ κάγὼ ὡς ἀμαρτωλὸς κρίνομαι; **8** καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὃν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. **9** Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ "Ἐλληνας πάντας ὑφ' ἀμαρτίαν εῖναι **10** καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἶς· **11** οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ

εκδητῶν τὸν θεόν· **12** πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἡχρεώθησαν·
οὐκ ἔστιν (ό *n*) ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἔως ἐνός.
13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις
αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἵὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· **14**
ῶν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. **15** ὀξεῖς οἱ πόδες
αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· **16** σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς
όδοις αὐτῶν· **17** καὶ ὀδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. **18** οὐκ
ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. **19**
οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ,
ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
τῷ θεῷ. **20** διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα
σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γάρ νόμου ἐπίγνωσις ἀμαρτίας.
21 νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται
μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, **22**
δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας
(καὶ ἐπὶ πάντας *K*) τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἔστιν
διαστολή. **23** πάντες γάρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς
δόξης τοῦ θεοῦ **24** δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι
διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **25** ὃν
προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ
αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν
τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ·
26 πρὸς (τὴν *no*) ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ
νῦν καιρῷ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν
ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. **27** Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη.
διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου
πίστεως. **28** λογιζόμεθα (γάρ *N(k)O*) δικαιοῦσθαι πίστει
ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. **29** ἡ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον, οὐχὶ (δὲ *k*) καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, **30** (εἴπερ

εῖπερ *N(k)O*) εῖς ὁ θεὸς δὲς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ιστάνομεν.

4 Τί οὖν ἔροῦμεν εύρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν (προπάτορα *N(K)O*) ἡμῶν κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα ἀλλ’ οὐ πρὸς (τὸν *k*) θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ (τό *k*) ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὃ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι δὲν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ δὲν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ (οὗ *N(k)O*) οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἀμαρτίαν. 9 Ὁ μακαρισμὸς οὗν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἦ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ (ὅτι *k*) ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὅντι ἦ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ’ ἐν ἀκροβυστίᾳ· 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι’ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἵχνεσιν τῆς ἐν (τῇ *k*) ἀκροβυστίᾳ (τῇ *k*) πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἦ τῷ σπέρματι αὐτοῦ

τὸ κληρονόμον αὐτὸν εῖναι (τοῦ *κ*) κόσμου ἀλλὰ διὰ
δικαιοσύνης πίστεως. **14** εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,
κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· **15** ὁ γὰρ
νόμος ὄργὴν κατεργάζεται· οὗ (δὲ *Ν(κ)Ο*) οὐκ ἔστιν
νόμος, οὐδὲ παράβασις. **16** διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ¹
τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ
ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν **17**
καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος
τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· **18**
ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι
αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως
ἔσται τὸ σπέρμα σου· **19** καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει (οὐ
Κ) κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἥδη νενεκρωμένον,
έκατονταετής που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας
Σάρρας, **20** εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ
ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ
21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἔστιν καὶ
ποιῆσαι· **22** διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. **23**
Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, **24**
ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἵς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, **25**
ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ
τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην (ἔχομεν *ΝΚ(ο)*)
πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **2**
δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν
χάριν ταύτην ἐν ᾧ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι

τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ (καυχώμεθα *NK(o)*) ἐν ταῖς θλίψεσιν εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 (ἔτι *NK(O)*) (γὰρ *NK(o)*) Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν (ἔτι *NO*) κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται, ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾶ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἔαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὁργῆς. 10 Εἰ γὰρ ἔχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν. 12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἀμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὄμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ ὃς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ

εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. **16** καὶ οὐχ ὡς δι’ ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἔξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. **17** Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. **18** Ἀρα οὖν ὡς δι’ ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι’ ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι καταστάθησονται οἱ πολλοί. **20** Νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, **21** ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. (aiōnios g166)

6 Τί οὖν ἐροῦμεν; (ἐπιμένωμεν *N(k)(o)*) τῇ ἀμαρτίᾳ ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; **2** μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; **3** ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; **4** συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. **5** εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· **6** τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ

τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἀμαρτίᾳ. 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας.
8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι οὐκέτι ἀποθνήσκει θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι οὐκέτι κυριεύει. 10 ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ ὃ δὲ ζῆ, ζῇ τῷ θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἔαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (τῷ κυρίῳ ἡμῶν. *Κ*) 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν (αὐτῇ ἐν *Κ*) ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἔαυτοὺς τῷ θεῷ (ώσει *Ν(κ)Ο*) ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμου ἀλλ' ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; (ἀμαρτήσωμεν, *Ν(κ)Ο*) ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμου ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾥ παριστάνετε ἔαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἐστε ᾥ ὑπακούετε, ἵτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἥτε δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὕσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἥτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἥτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οὓς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ

γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. **22** νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες
ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ ἔχετε τὸν
καρπὸν ὑμῶν εἰς ἀγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.
(aiōnios g166) 23 τὰ γὰρ ὄψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος, τὸ
δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴν αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. **(aiōnios g166)**

7 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ,
ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; **2**
ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν
γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα
ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα
γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. **4** Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς
τὸ γενέσθαι οὐμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. **5** ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ,
τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο
ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ·
6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες
ἐνῷ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν οὐμᾶς ἐν καινότητι
πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. **7** Τί οὖν
ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἀμαρτία; μὴ γένοιτο ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν
οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
ἥδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν οὐκ ἐπιθυμήσεις. **8** ἀφορμὴν
δὲ λαβοῦσα ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν
ἔμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά· **9**
ἔγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς
ἡ ἀμαρτία ἀνέζησεν, ἔγὼ δὲ ἀπέθανον, **10** καὶ εύρεθη μοι

ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον· 11 ἡ γὰρ ἀμαρτία
ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι'
αὐτῆς ἀπέκτεινεν· 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἄγιος καὶ ἡ ἐντολὴ^{*}
ἄγια καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ (ἐγένετο
N(k)O) θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλ’ ἡ ἀμαρτία, ἵνα φανῇ^{*}
ἀμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργάζομένη θάνατον,
ἵνα γένηται καθ’ ὑπερβολὴν ἀμαρτωλὸς ἡ ἀμαρτία διὰ
τῆς ἐντολῆς. 14 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός
ἐστιν, ἐγὼ δὲ (σάρκινός *N(k)O*) εἰμι πεπραμένος ὑπὸ^{*}
τὴν ἀμαρτίαν. 15 ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ
γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ’ ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ
δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός·
17 νυνὶ δὲ οὐκέτι οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ’
ἡ (οἰκοῦσα *NK(o)*) ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. 18 οἶδα γὰρ ὅτι
οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ’ ἔστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου, ἀγαθόν·
τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
καλὸν οὐχ (εὐρίσκω. *K*) 19 οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν,
ἀλλ’ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω
(ἐγὼ *NK*) τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι
αὐτὸ ἀλλ’ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. 21 εὐρίσκω ἄρα
τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ
τὸ κακὸν παράκειται. 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ
θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἔτερον νόμον
ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τῆς
νοός μου καὶ αἱχμαλωτίζοντά με (ἐν *no*) τῷ νόμῳ τῆς
ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ
ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου
τούτου; 25 (χάρις *N(K)O*) (δὲ *no*) τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ

Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ
δουλεύω νόμῳ θεοῦ τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμαρτίας.

8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (μὴ
κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. *Κ*) **2** ὁ
γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ἡλευθέρωσέν (σε *Ν(Κ)Ο*) ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας
καὶ τοῦ θανάτου. **3** τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ
ἡσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἔαυτοῦ νιὸν πέμψας ἐν
όμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας καὶ περὶ ἀμαρτίας κατέκρινεν
τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, **4** ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου
πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. **5** οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὅντες τὰ τῆς σαρκὸς
φρονοῦσιν οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. **6** τὸ
γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη. **7** διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς
ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται,
οὐδὲ γὰρ δύναται· **8** οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὅντες θεῷ ἀρέσαι οὐ
δύνανται· **9** ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλ' ἐν πνεύματι,
εἴπερ εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα
Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. **10** εἰ δὲ Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἀμαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα
ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. **11** εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος
(τὸν *no*) Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας (τὸν
k) Χριστὸν ἐκ νεκρῶν (^{τὸν} Ἰησοῦν *Ο*) ζωοποιήσει καὶ
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ (τοῦ ἐνοικοῦντος *Ν(κ)Ο*)
αὐτοῦ (πνεύματος *Ν(κ)Ο*) ἐν ὑμῖν. **12** Ἐρα οὖν, ἀδελφοί,
ὅφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· **13**
εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ
πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ εἰσιν.
15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον,
ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας ἐνῷ κράζομεν αββα ὁ
πατήρ. **16** αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν
ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. **17** εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι·
κληρονόμοι μὲν θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ
εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. **18** Λογίζομαι
γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν
μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. **19** ή γὰρ
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
θεοῦ ἀπεκδέχεται. **20** τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη,
οὐχ ἔκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι **21** ὅτι
καὶ αὐτῇ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων
τοῦ θεοῦ. **22** οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει
καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. **23** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς καὶ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. **24** τῇ γὰρ ἐλπίδι
ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ
βλέπει τίς, (τί καὶ *ΚΟ*) ἐλπίζει; **25** εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν
ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. **26** ὡσαύτως δὲ
καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται (τῇ *Ν(κ)Ο*) (ἀσθενείᾳ
Ν(Κ)Ο) ἡμῶν· τὸ γὰρ τί (προσευξώμεθα *ΝΚ(ο)*) καθό
δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
(ὑπὲρ *κ*) (ἡμῶν *Κ*) στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. **27** ὃ δὲ
ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἴδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. **28** Οἴδαμεν δὲ ὅτι
τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ (ό θεὸς *Ο*) εἰς

ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. **29** ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ νίοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς: **30** οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. **31** Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; **32** ὃς γε τοῦ ἴδιου νίοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; **33** Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· **34** τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς (^{Ιησοῦς *ΝΟ*}) ὁ ἀποθανὼν μᾶλλον δὲ (καὶ ^{*κ*}) ἐγερθείς (ἐκ νεκρῶν, ^{*Ο*}) ὃς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. **35** Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; **36** καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. **37** ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς: **38** πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις **39** οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

9 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ, **2** ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου. **3** ηύχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα: **4** οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὃν ἡ σινθεσία

καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία
καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὃν οἱ πατέρες καὶ ἔξ ὅν ὁ Χριστὸς τὸ
κατὰ σάρκα, ὃ ὣν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας, ἀμήν. (aiōn g165) 6 Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἔξ Ἰσραὴλ οὗτοι
Ἰσραὴλ· 7 οὐδὲ ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραὰμ πάντες τέκνα,
ἀλλ’ ἐν Ἰσαὰκ κληθῆσται σοι σπέρμα. 8 τοῦτ’ ἔστιν,
οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ
ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα^{εξ}
ἐνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω
μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ
(φαῦλον, *N(k)O*) ἵνα ἡ κατ’ ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ
μένῃ, οὐκ ἔξ ἔργων ἀλλ’ ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· 13 (καθὼς
NK(o)) γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἡγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ
ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ
γένοιτο. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἄν ἐλεῶ καὶ
οἰκτιρήσω ὃν ἄν οἰκτίω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ
ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸν τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ
ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί (οὖν *NO*) ἔτι
μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20
ἄνθρωπε, μενοῦνγε, σὺ τίς εἴ̄ ὁ ἀνταποκρινόμενος
τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας
οὗτως; 21 ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ

τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι δὲ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὄργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἥνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὄργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἔλέους ἢ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὖς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην. 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· ἐὰν ἦ δὲ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ (ὑπόλειμμα *N(k)O*) σωθήσεται· 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων (ἐν δικαιοσύνῃ ὅτι λόγον συντετμημένον *K*) ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἢν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἢν ὠμοιώθημεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον (δικαιοσύνης *k*) οὐκ ἔφθασεν. 32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ’ ὡς ἐξ ἔργων (νόμου· *K*) προσέκοψαν (γὰρ *k*) τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος 33 καθὼς γέγραπται· ἴδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ (πᾶς *K*) ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

10 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις (ἡ *k*) πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ (τοῦ *k*) (αὐτῶν *N(K)O*) (ἔστιν *k*) εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον

θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. 3 ἀγνοοῦντες γάρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ιδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γάρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆς γάρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν (αὐτοῖς. *NK(O)*). 6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὗτως λέγει μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν. 7 ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἀβύσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. (Abyssos g12) 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ρῆμά ἔστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ρῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς (τὸ ρῆμα *O*) ἐν τῷ στόματί σου (ὅτι *o*) (κύριον Ἰησοῦν *NK(o)*), καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. 10 καρδίᾳ γάρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 Λέγει γάρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

12 οὐ γάρ ἔστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἐλληνος· ὁ γάρ αὐτὸς κύριος πάντων πλούτων εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γάρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 Πῶς οὖν (ἐπικαλέσωνται *N(k)O*) εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ (πιστεύσωσιν *N(k)O*) οὐ οὐκ ἥκουσαν; πῶς δὲ (ἀκούσωσιν *N(k)O*) χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ (κηρύξωσιν *N(k)O*) ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; (καθὼς *NK(o)*), γέγραπται· ὡς ὥραιοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων (εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων *K*) τὰ ἀγαθά. 16 ἀλλ' οὐ πάντες

ύπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· κύριε, τίς
ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ή πίστις ἐξ ἀκοῆς ή
δὲ ἀκοὴ διὰ ρήματος (Χριστοῦ. *N(K)O*) 18 ἀλλὰ λέγω·
μὴ οὐκ ἥκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν
ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ
ρήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω· μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω;
πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ
ἔθνει ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας
δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθην (ἐν *no*) τοῖς ἐμὲ
μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην (ἐν *o*) τοῖς ἐμὲ μὴ
ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν
ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα
καὶ ἀντιλέγοντα.

11 Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ
γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος
Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ ὃν προέγνω. "Η οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ
γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ (λέγων;
k) 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, (καὶ *k*) τὰ
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κάγὼ κάγὼ ὑπελείφθην
μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει
αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἐπτακισχιλίους
ἄνδρας οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως
οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος
γέγονεν. 6 εἰ δὲ χάριτι οὐκέτι οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ
χάρις οὐκέτι οὐκέτι γίνεται χάρις (εἰ *KO*) (δὲ ἐξ ἔργων
οὐκέτι οὐκέτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι οὐκέτι
ἐστὶν ἔργον. *K*) 7 τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, (τοῦτο
N(k)O) οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ

ἐπωρώθησαν **8** (καθὼς *NK(o)*) γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς
ό θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὁφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν
καὶ ὥτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας. **9**
καὶ Δαυὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα
καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα
αὐτοῖς· **10** σκοτισθήτωσαν οἱ ὁφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ
βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν (διὰ *N(K)O*) (παντὸς
N(k)O) σύγκαμψον. **11** Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα
πέσωσιν; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῷ παραπτώματι ἡ
σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. **12** εἰ
δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα
αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
13 Ὑμῖν (δὲ *N(k)O*) λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν
(οὖν *NO*) εἴμι ἐγὼ ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν
μου δοξάζω, **14** εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα
καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. **15** εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν
καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ
νεκρῶν; **16** εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ
ἡ ρίζα ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι. **17** εἰ δέ τινες τῶν κλάδων
ἔξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὃν ἐνεκεντρίσθης ἐν
αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ρίζης (καὶ *ko*) τῆς πιότητος
τῆς ἐλαίας ἐγένου, **18** μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάζεις ἀλλ᾽ ἡ ρίζα
σέ. **19** ἐρεῖς οὖν· ἔξεκλάσθησαν (οἵ *k*) κλάδοι ἵνα ἐγὼ
ἐγκεντρισθῶ. **20** καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἔξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει ἀλλὰ φοβοῦ· **21**
εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο,
μή (πως *NK*) οὐδὲ σοῦ (φείσεται. *N(k)O*) **22** Ἡδε οὖν
χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας

(ἀποτομία, *N(k)O*) ἐπὶ δὲ σὲ (χρηστότης *N(k)O*) (θεοῦ, *NO*) ἐὰν (ἐπιμένης *NK(O)*) τῇ χρηστότητι ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκοπήσῃ. 23 κάκεῖνοι κάκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ (ἐπιμένωσιν *N(k)O*) τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἔστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς· 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἔξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἴδιᾳ ἐλαίᾳ; 25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἥτε (παρ' *NK(o)*) ἐαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιών ὁ βούμενος, (καὶ *k*) ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἔχθροὶ δι' ὑμᾶς κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὕσπερ γὰρ (καὶ *k*) ὑμεῖς ποτε ἡπειθήσατε τῷ θεῷ νῦν δὲ ἡλείθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὕτοι νῦν ἡπειθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέσι ἵνα καὶ αὐτοὶ (νῦν *NO*) ἐλεηθῶσιν. 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. (*eleēsē g1653*) 33 Ὡ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὄδοι αὐτοῦ. 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (*aiōn g165*)

12 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2 καὶ μὴ (συσχηματίζεσθε *NK(o)*) τῷ αἰῶνι τούτῳ,
ἀλλὰ (μεταμορφοῦσθε *NK(o)*) τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς
(ὑμῶν *k*) εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. (**αιōn g165**) **3** λέγω

γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὅντι ἐν
ἡμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν
εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἔκαστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον
πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν,
τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ
πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, (τὸ *Ν(κ)Ο*) δὲ καθ' εἰς
ἀλλήλων μέλη. 6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν
ἀναλογίαν τῆς πίστεως, 7 εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ,
εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν
τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος
ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος.
ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ·
10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ
ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὄκνηροί, τῷ
πνεύματι ζέοντες, τῷ (κυρίῳ *ΝΚ(Ο*)) δουλεύοντες,
12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ
προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων
κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες· 14 εὐλογεῖτε
τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15
χαίρειν μετὰ χαιρόντων, (καὶ *κ*) κλαίειν μετὰ κλαιόντων.
16 τὸ αὐτὸν εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ

φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἔαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἔαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὄργῃ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 (ἀλλ' *N(K)O*) ἐὰν πεινᾶ ὁ ἔχθρος σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γάρ ποιῶν ἀνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 Πᾶσα ψυχὴ ἔξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἔξουσία εἰ μὴ (ὑπὸ *N(k)O*) θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι (ἔξουσίαι *k*) ὑπὸ (τοῦ *k*) θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἔξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἔαυτοῖς κρίμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος (τῷ ἀγαθῷ *N(k)O*) (ἔργω *N(K)O*) ἀλλὰ (τῷ κακῷ. *N(k)O*) θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἔξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ. θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἐκδικος εἰς ὄργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὄργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε (οὖν *K*) πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους

ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἔτερον νόμον πεπλήρωκεν·
9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις (οὐ
ψευδομαρτυρήσεις, *Κ*) οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἔτέρα
ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ως (σεαυτόν. *ΝΚ(Ο)*) 10
ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὗν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν,
ὅτι ὥρα ἥδη (ύμᾶς *Ν(κ)Ο*) ἔξ ὑπνου ἐγερθῆναι· νῦν
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἡ ὅτε ἐπιστεύσαμεν·
12 ἡ νὺξ προέκοψεν ἡ δὲ ἡμέρα ἡγγικεν. (ἀποθώμεθα
ΝΚ(ο)) οὗν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, (καὶ *κ*) ἐνδυσώμεθα
(δὲ *νο*) τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. 13 ως ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως
περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ
ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· 14 ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν
κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ
ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε μὴ
εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν
πάντα, δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ
ἐσθίοντα μὴ ἔξουθενείτω, (καὶ *κ*) δὲ (δὲ *νο*) μὴ ἐσθίων
τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· δὲ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.
4 σὺ τίς εἶ δὲ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἴδιῳ κυρίῳ
στήκει ἡ πίπτει. σταθήσεται δέ, (δυνατεῖ *Ν(κ)Ο*) γὰρ
(ἐστιν *κ*) δὲ (κύριος *Ν(Κ)Ο*) στῆσαι αὐτόν. 5 δὲ μὲν
(γὰρ *νο*) κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, δὲ δὲ κρίνει πᾶσαν
ἡμέραν· ἔκαστος ἐν τῷ ἴδιῳ νοΐ πληροφορείσθω. 6 δὲ
φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ (καὶ δὲ μὴ φρονῶν τὴν
ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ· *Κ*) (καὶ *νο*) δὲ ἐσθίων κυρίῳ
ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ δὲ μὴ ἐσθίων κυρίῳ

οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἔαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἔαυτῷ ἀποθνήσκει. 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς (καὶ *k*) ἀπέθανεν (καὶ ἀνέστη *K*) καὶ (εζησεν, *N(k)O*) ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἔξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βῆματι τοῦ (θεοῦ. *N(K)O*) 11 γέγραπται γάρ ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἔξιμολογήσεται τῷ θεῷ. 12 Ἀρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἔαυτοῦ λόγον (δώσει *NK(o)*) τῷ θεῷ. 13 μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' (ἔαυτοῦ, *NK(o)*) εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εῖναι, ἐκείνῳ κοινόν· 15 εἰ (γὰρ *N(k)O*) διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 18 ὁ γὰρ ἐν (τούτῳ *N(K)O*) δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 Ἀρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον

μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει (ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ *ΚΟ*) **22** σὺ πίστιν (ἢν *πο*) ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχει ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. **23** ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἀμαρτία ἔστιν.

15 Οφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· **2** ἔκαστος (γάρ *κ*) ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. **3** καὶ γάρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἥρεσεν ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε (ἐπέπεσαν *Ν(κ)Ο*) ἐπ' ἐμέ. **4** ὅσα γάρ προεγράφη (πάντα *Ο*) εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν (ἐγράφη, *Ν(κ)Ο*) ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. **5** Ο δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν **6** ἵνα δύοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **7** διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο (ὑμᾶς *Ν(Κ)Ο*) εἰς δόξαν (τοῦ *πο*) θεοῦ. **8** λέγω (γάρ *Ν(κ)Ο*) Χριστὸν (Ἰησοῦν *Κ*) διάκονον (γεγενῆσθαι *ΝΚ(ο)*) περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, **9** τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεὸν καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἔξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. **10** καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. **11** καὶ πάλιν αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ (ἐπαινεσάτωσαν *Ν(Κ)Ο*) αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. **12** καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ρίζα τοῦ

Ίεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἅρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἐθνη
ἐλπιοῦσιν. 13 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης
χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς
ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἀγίου. 14 πέπεισμαι
δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ^{*}
μεστοί ἔστε ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι πάσης (τῆς *no*)
γνώσεως, δυνάμενοι καὶ (ἀλλήλους *NK(O)*) νουθετεῖν.
15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν (ἀδελφοί *k*) ἀπὸ^{*}
μέρους ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι (ύπὸ *NK(o)*) τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με
λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἐθνη ἱερουργοῦντα τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν
εὐπρόσδεκτος ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἀγίω. 17 Ἐχω
οὖν (τὴν *no*) καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν
θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὃν οὐ κατειργάσατο
Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19
ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος
(θεοῦ, *NK(O)*) ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι^{*}
τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.
20 οὕτως δὲ (φιλοτιμούμενον *NK(o)*) εὐαγγελίζεσθαι
οὐχ ὅπου ὡνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον
θεμέλιον οἰκοδομῶ 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἵς οὐκ
ἀνηγγέλῃ περὶ αὐτοῦ ὄψονται καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν
συνήσουσιν. 22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν
τοῖς κλίμασιν τούτοις ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ (πολλῶν *NK(O)*) ἐτῶν, 24 ὡς (ἄν
N(k)O) πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν (ἐλεύσομαι πρὸς
ὑμᾶς, *K*) ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς

καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
μέρους ἐμπλησθῶ. **25** Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ
διακονῶν τοῖς ἀγίοις. **26** εὐδόκησαν γάρ Μακεδονίᾳ
καὶ Ἀχαΐᾳ κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς
τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ· **27** εὐδόκησαν γάρ, καὶ
ὁφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γάρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν
ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὁφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς
λειτουργῆσαι αὐτοῖς. **28** τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ
σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον ἀπελεύσομαι
δι’ ὑμᾶς ἐν πληρῷματι εὐλογίας (τοῦ εὐαγγελίου ***Κ***)
(τοῦ ***κ***) Χριστοῦ ἐλεύσομαι. **29** Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος
πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρῷματι εὐλογίας (τοῦ εὐαγγελίου ***Κ***)
(τοῦ ***κ***) Χριστοῦ ἐλεύσομαι. **30** Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ
τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν, **31** ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ
τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ (ἵνα ***Κ***) ἡ διακονία
μου ἡ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἀγίοις γένηται,
32 ἵνα ἐν χαρᾷ (ἐλθὼν ***Ν(κ)Ο***) πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος
Θεοῦ (καὶ ***κο***) συναναπαύσωμαι ὑμῖν. **33** ὁ δὲ θεὸς τῆς
εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

16 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ὑμῶν οὓσαν
(καὶ ***νο***) διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς,
2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων
καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἀν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ
γάρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. **3**
Ἄσπασασθε (Πρίσκαν ***Ν(κ)Ο***) καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς
μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **4** οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου
τὸν ἔαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἵς οὐκ ἐγὼ μόνος
εὔχαριστῷ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνῶν **5** καὶ

τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, δος ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς (Ἄσίας *N(K)O*) εἰς Χριστόν. **6** ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἡτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς (ύμᾶς. *N(K)O*) **7** ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ (Ιουνίαν *NK(o)*) τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἵ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. **8** ἀσπάσασθε Ἀμπλιάτον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. **9** ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. **10** ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. **11** ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆν μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. **12** ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἡτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. **13** ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. **14** ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πατροβῆν, Ἐρμᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. **15** ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ιουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. **16** ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται ύμᾶς αἱ ἐκκλησίαι (πᾶσαι *NO*) τοῦ Χριστοῦ. **17** Παρακαλῶ δὲ ύμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ύμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας καὶ (ἐκκλίνετε *N(k)(o)*) ἀπ' αὐτῶν. **18** οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ιησοῦ *K*) Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἔξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. **19** ἡ γὰρ ύμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· (τὸ *k*) ἐφ' ύμῖν οὖν χαίρω.

θέλω δὲ ίμᾶς σοφοὺς (μὲν *κο*) εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. **20** ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ίμῶν ἐν τάχει. ἡ
χάρις τοῦ κυρίου ήμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *ΚΟ*) μεθ' ίμῶν.
21 (Ἀσπάζεται *Ν(κ)Ο*) ίμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου καὶ
Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. **22**
Ἄσπάζομαι ίμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν
κυρίῳ. **23** Ἀσπάζεται ίμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς
ἐκκλησίας. Ἀσπάζεται ίμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς
πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός. **24** (Ἡ χάρις τοῦ κυρίου
ήμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ίμῶν. ἀμήν. *ΚΟ*)
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ίμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν
μυστηρίου χρόνοις αἰώνιοις σεσιγημένου, (*aiōnios g166*)
26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν
κατ’ ἐπιταγὴν τοῦ αἰώνιου θεοῦ εἰς ίπακοὴν πίστεως εἰς
πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, (*aiōnios g166*) **27** μόνῳ σοφῷ
θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ή δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν
(πρός Ρωμαίους ἐγράφη ἀπό Κορίνθου διὰ φοίβης τῆς
διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας. *Κ*) (*aiōn g165*)

Προς Κορινθιους Α'

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς **2** τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἀγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν (τε *k*) καὶ ἡμῶν **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ **5** ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, **6** καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, **7** ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **8** ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἔως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **9** Πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ νίοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **10** Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾧ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἢτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. **11** Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν. **12** λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἔκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. **13** μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; **14** εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, **15** ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα (ἐβαπτίσθητε. *N(K)O*) **16**

έβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἔβάπτισα. **17** οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. **18** Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρίᾳ ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστιν. **19** γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. **20** ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου (τούτου; *k*) (*aiōn g165*) **21** ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. **22** ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι (σημεῖα *N(K)O*) αἰτοῦσιν καὶ Ἑλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, **23** ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον (ἔθνεσιν *N(K)O*) δὲ μωρίαν **24** αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. **25** ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων (ἐστίν. *k*) **26** Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, **27** ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, **28** καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, (καὶ *ko*) τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, **29** ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ (θεοῦ. *N(K)O*) **30** ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, δις ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ

θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, **31**
ἴνα καθὼς γέγραπται· ό καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

2 Κάγὼ Κάγὼ ἔλθων πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἥλθον οὐ
καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ
(μυστήριον *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. **2** οὐ γὰρ ἔκρινά (τοῦ
k) τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. **3** κάγὼ κάγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. **4** καὶ ό λόγος
μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς (ἀνθρωπίνης
K) σοφίας λόγοις ἀλλ’ ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ
δυνάμεως, **5** ίνα ή πίστις ὑμῶν μὴ ἢ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ’ ἐν δυνάμει θεοῦ. **6** Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς
τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων. (*aiōn g165*)
7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν
ἀποκεκρυμμένην, ἵν προώρισεν ό θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων
εἰς δόξαν ὑμῶν, (*aiōn g165*) **8** ἵν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων
τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν
κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν, (*aiōn g165*) **9** ἀλλὰ καθὼς
γέγραπται· ἂν ὁφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, (ἄν *NK(O*))
ἥτοίμασεν ό θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. **10** ἡμῖν (δὲ
NK(O)) ἀπεκάλυψεν ό θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος (αὐτοῦ·
k) τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
οὐδεὶς (ἔγνωκεν *N(k)O*) εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. **12**
ἥμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ
πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ίνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ

χαρισθέντα ἡμῖν· **13** ἀ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς
ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις ἀλλ’ ἐν διδακτοῖς πνεύματος
(ἄγίου, *Κ*) πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. **14**
ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ
θεοῦ, μωρία γάρ αὐτῷ ἐστιν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι
πνευματικῶς ἀνακρίνεται. **15** ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει
(τὰ *Ν(κ)Ο*) πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ’ οὐδενὸς ἀνακρίνεται. **16**
τίς γάρ ἔγνω νοῦν κυρίου, δις συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ
νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3 Κάγώ, Κάγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς
πνευματικοῖς ἀλλ’ ὡς (σαρκίνοις, *Ν(κ)Ο*) ὡς νηπίοις
ἐν Χριστῷ. **2** γάλα ύμᾶς ἐπότισα, (καὶ *κ*) οὐ βρῶμα·
οὕπω γάρ ἐδύνασθε, ἀλλ’ (οὐδὲ *Ν(κ)Ο*) ἔτι νῦν δύνασθε·
3 ἔτι γάρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γάρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ
ἔρις (καὶ διχοστασίαι, *Κ*) οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ
ἄνθρωπον περιπατεῖτε; **4** ὅταν γάρ λέγῃ τις· ἐγὼ μέν εἰμι
Παύλου, ἔτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλῶ, (οὐκ *Ν(κ)Ο*) (ἄνθρωποί
Ν(κ)Ο) ἐστε; **5** (Τί *Ν(κ)Ο*) οὖν ἐστιν Ἀπολλῶς (τί
Ν(κ)Ο) δέ (ἐστιν *νο*) Παῦλος; (ἀλλ’ ἢ *Κ*) διάκονοι
δι’ ᾧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. **6**
ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ’ ὁ θεὸς ηὔξανεν·
7 ὥστε οὕτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὕτε ὁ ποτίζων, ἀλλ’
ὁ αὐξάνων θεός· **8** ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν
εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν
ἴδιον κόπον. **9** θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί θεοῦ γεώργιον,
θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. **10** κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν
δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον (ἔθηκα,
Ν(κ)Ο) ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς
ἐποικοδομεῖ. **11** θεμέλιον γάρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι

παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστιν Ἰησοῦς (ό *k*) Χριστός.

12 εὶ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον (τοῦτον *k*)

(χρυσόν, ἄργυρον, *NK(o)*) λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον,

καλάμην, **13** ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ

ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου

τὸ ἔργον ὅποιόν ἐστιν τὸ πῦρ (αὐτὸ *no*) δοκιμάσει. **14** εἴ

τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται·

15 εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ

σωθήσεται οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. **16** Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς

θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; **17** εἴ τις

τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ

ναὸς τοῦ θεοῦ ἄγιος ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. **18** Μηδεὶς

ἐξαυτὸν ἔξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ

αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω ἵνα γένηται σοφός. (*aiōn*

g165) 19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ

θεῷ ἐστιν. γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς

ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν· **20** καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει

τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μάταιοι. **21** Ὡστε

μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν,

22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπόλλως εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε

ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα

ὑμῶν (ἐστιν, *k*) **23** ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ

καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. **2** (Ωδε *N(k)O*) λοιπὸν

ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εύρεθῇ. **3** ἐμοὶ

δὲ εἰς ἔλαχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ

ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. **4** οὐδὲν

γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ

δὲ ἀνακρίνων με κύριος ἐστιν. **5** ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ

τι κρίνετε ἔως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, δις καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. **6** Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ (ἢ *N(k)O*) γέγραπται (φρονεῖν, *k*) ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. **7** τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; **8** ἥδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἥδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὅφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. **9** δοκῶ γάρ (ὅτι, *k*) ὃ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. **10** ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. **11** ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν **12** καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἴδιαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, **13** (δυσφημούμενοι *N(k)O*) παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἔως ἄρτι. **14** οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητά (νοι θετῶν. *N(k)O*) **15** ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. **16** Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. **17** διὰ τοῦτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, δις ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ (Ἰησοῦ,

ΝΟ) καθώς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. **18** Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· **19** ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν. **20** οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει. **21** Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραύτητος;

5 Ὄλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνείᾳ, καὶ τοιαύτη πορνείᾳ ἦτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν (δόνομάζεται, *Κ*) ὡστε γυναικά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· **2** καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε ἵνα (ἀρθῆ *Ν(κ)Ο*) ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο (πράξας; *Ν(κ)Ο*) **3** ἐγὼ μὲν γὰρ (ώς *Κ*) ἀπών τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι ἥδη κέκρικα ως παρὼν τὸν οὔτως τοῦτο κατεργασάμενον **4** ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *ΚΟ*) συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *Κ*) **5** παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὅλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου (Ἰησοῦ. *ΚΟ*) **6** Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; **7** ἐκκαθάρατε (οὖν *Κ*) τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν (ύπερ ἡμῶν *Κ*) ἐτύθη Χριστός. **8** ὡστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιῇ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. **9** Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, **10** (καὶ *κ*) οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις (καὶ *Ν(κ)Ο*) ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ (ώφείλετε

N(k)O) ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἔξελθεῖν. **11** (νῦν *N(k)O*) δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. **12** τί γάρ μοι (καὶ *k*) τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, **13** τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς (κρινεῖ; *NK(o)*) (καὶ *k*) (ἔξαρατε *N(k)O*) τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6 Τολμᾶτε τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἔτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; **2** (ἢ *NO*) οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἀγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἔστε κριτηρίων ἐλαχίστων; **3** οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; **4** βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἔξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. **5** πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ (ἔνι *N(k)O*) ἐν ὑμῖν (οὐδεὶς *N(k)O*) σοφός, δις δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; **6** ἀλλ' ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. **7** ἥδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα (ἐν *k*) ὑμῖν ἔστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἔαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; **8** ἀλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ (τοῦτο *N(k)O*) ἀδελφούς. **9** ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; Μὴ πλανᾶσθε οὕτε πόρνοι οὕτε εἰδωλολάτραι οὕτε μοιχοὶ οὕτε μαλακοὶ οὕτε ἀρσενοκοῖται **10** οὕτε κλέπται οὕτε πλεονέκται (οὐ *N(k)O*) μέθυσοι οὐ λοιδοροι οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ (οὐ *k*) κληρονομήσουσιν. **11** καὶ ταῦτά τινες ἥτε· ἀλλ' ἀπελούσασθε ἀλλ' ἡγιάσθητε ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου (ἥμῶν *O*) Ἰησοῦ (Χριστοῦ *NO*)

καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. **12** Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἔξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. **13** τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· **14** ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἔγειρεν καὶ ἡμᾶς ἔξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **15** Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἔστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. **16** ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἔστιν; ἔσονται γάρ φησιν οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· **17** ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἔστιν. **18** Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἀνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἔστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. **19** ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἀγίου πνεύματός ἔστιν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἔστε ἔαυτῶν; **20** ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν (καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἄτινά ἔστιν τοῦ θεοῦ. *Κ*)

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε (μοι, *ΚΟ*) καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· **2** διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἔαυτοῦ γυναικα ἔχετω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχετω. **3** τῇ γυναικὶ ὃ ἀνήρ τὴν (δοφειλὴν *Ν(κ)Ο*) (εὔνοιαν *Κ*) ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. **4** ἡ γυνὴ τοῦ ἴδιου σώματος οὐκ ἔξουσιάζει ἀλλ’ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνήρ τοῦ ἴδιου σώματος οὐκ ἔξουσιάζει ἀλλ’ ἡ γυνὴ. **5** μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα (σχολάσητε *Ν(κ)Ο*) (τῇ νηστείᾳ καὶ *Κ*) τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ

(ῆτε, *N(k)O*) ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν
ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην οὐ κατ'
ἐπιταγήν. 7 θέλω (δὲ *N(k)O*) πάντας ἀνθρώπους εἶναι
ώς καὶ ἐμαυτόν ἀλλ' ἔκαστος ἕδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ,
(ό *N(k)O*) μὲν οὗτως, (ό *N(k)O*) δὲ οὗτως. 8 Λέγω δὲ
τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς (ἔστιν *k*)
ἐὰν μείνωσιν ώς κάγω. κάγω. 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται,
γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν (γαμῆσαι *NK(o)*) ἢ
πυροῦσθαι. 10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ
ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. 11 ἐὰν
δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω
καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω
ἐγὼ οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον
καὶ (οὗτος *N(k)O*) συνευδοκεῖ οἴκειν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·
13 καὶ γυνὴ (εἴ *NO*) (τις *N(k)O*) ἔχει ἄνδρα ἄπιστον
καὶ (οὗτος *N(k)O*) συνευδοκεῖ οἴκειν μετ' αὐτῆς, μὴ
ἀφιέτω (τὸν *no*) (ἄνδρα. *N(k)O*) 14 ἡγίασται γὰρ ὁ
ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ
ἄπιστος ἐν τῷ (ἀδελφῷ. *N(k)O*) ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν
ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἄγια ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος
χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ
ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν (ὑμᾶς
N(K)O) ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἴδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα
σώσεις; ἢ τί οἴδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναικα σώσεις; 17 εἰ
μὴ ἐκάστῳ ώς (ἐμέρισεν *NK(o)*) ὁ κύριος, ἔκαστον ώς
κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 Περιτετμημένος τις
ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ (κέκληται *N(k)O*)
τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν καὶ ἡ

ἀκροβυστία ούδέν ἐστιν ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.

20 ἔκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.

21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι
ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γάρ ἐν κυρίῳ
κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὅμοίως (καὶ
k) ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς
ἡγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἔκαστος
ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ (τῷ *k*)
θεῷ. 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ
ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς
εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν
ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὔτως εἶναι.
27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός;
μὴ ζήτει γυναικα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ
ἐὰν γῆμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ
ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 Τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος (ἐστίν· *no*) τὸ
λοιπόν (ἐστίν, *k*) ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναικας ὡς μὴ
ἔχοντες ὕσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ
χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ
κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι (τὸν κόσμον *N(k)O*)
(τούτῳ *K*) ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γάρ τὸ σχῆμα
τοῦ κόσμου τούτου· 32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι.
ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς (ἀρέσῃ *N(k)O*)
τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς
(ἀρέσῃ *N(k)O*) τῇ γυναικί, 34 (καὶ *no*) μεμέρισται. καὶ
ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου,
ἵνα ἢ ἀγία καὶ (τῷ *no*) σώματι καὶ (τῷ *no*) πνεύματι· ἡ
δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (ἀρέσῃ *N(k)O*)

τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν (σύμφορον *N(k)O*) λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἦ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, δὲ θέλει ποιείτω οὐχ ἀμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ (αὐτοῦ *no*) ἐδραῖος μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἔξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ (ἰδίᾳ *N(k)O*) καρδίᾳ (τοῦ *k*) τηρεῖν τὴν ἔαυτοῦ παρθένον, καλῶς (ποιήσει. *N(k)O*) 38 ὥστε καὶ ὁ (δὲ *o*) (γαμίζων *N(k)O*) (τὴν ἔαυτοῦ παρθένον *NO*) καλῶς ποιεῖ, (καὶ *N(k)O*) ὁ μὴ (γαμίζων *N(k)O*) κρεῖσσον (ποιήσει. *N(k)O*) 39 Γυνὴ δέδεται (νόμῳ *K*) ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνήρ αὐτῆς ἐὰν δὲ (καὶ *o*) κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ (αὐτῆς, *k*) ἐλευθέρα ἔστιν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἔστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ (δὲ *NK(o*)) κάγῳ κάγῳ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ή γνῶσις φυσιοῦ, ή δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἰ (δέ *k*) τις δοκεῖ (ἐγνωκέναι *N(k)O*) τι, (οὕπω *N(k)O*) (οὐδὲν *k*) (ἔγνω *N(k)O*) καθὼς δεῖ γνῶναι. 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς (ἔτερος *k*) εἰ μὴ εἶς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ (τῆς *k*) γῆς, ὕσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί· 6 ἀλλ' ἡμῖν εῖς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εῖς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς

δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. **7** ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν
ἡ γνῶσις τινὲς δὲ τῇ (συνηθείᾳ *N(K)O*) ἔως ἄρτι τοῦ
εἰδώλου ως εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις
αὐτῶν ἀσθενής οὕσα μολύνεται. **8** βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ
(παραστήσει *N(k)O*) τῷ θεῷ οὔτε (γὰρ *ko*) ἐὰν μὴ
φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν (περισσεύομεν.
***NK(o)*) **9** βλέπετε δὲ μὴ πως ἡ ἔξουσία ὑμῶν αὕτη
πρόσκομμα γένηται τοῖς (ἀσθενέσιν. ***N(k)O***) **10** ἐὰν γάρ
τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον,
οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὅντος οἰκοδομηθήσεται
εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; **11** (ἀπόλλυται ***N(K)O***)
(γὰρ ***N(k)O***) δὲ ἀσθενῶν (ἐν ***N(k)O***) τῇ σῇ γνώσει, (δὲ
no) ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. **12** οὕτως δὲ
ἀμαρτάνοντες εἰς τὸν ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν
τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.
13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ
μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου
σκανδαλίσω. (αἱōn g165)**

9 Οὐκ εἴμι ἐλεύθερος; οὐκ εἴμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν
(Χριστὸν **K***) τὸν κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου
ὑμεῖς ἔστε ἐν κυρίῳ; **2** εἰ ἄλλοις οὐκ εἴμι ἀπόστολος,
ἀλλά γε ὑμῖν εἴμι· ἡ γὰρ σφραγίς (μου ***N(k)O***) τῆς
ἀποστολῆς ὑμεῖς ἔστε ἐν κυρίῳ. **3** ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς
ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἔστιν αὕτη. **4** μὴ οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν
φαγεῖν καὶ πεῖν; **5** μὴ οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν ως καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ
ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; **6** ἢ μόνος ἐγὼ καὶ
Βαρναβᾶς οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν (τοῦ **k***) μὴ ἐργάζεσθαι;
7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὁψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει

ἀμπελῶνα καὶ (ἐκ *k*) (τὸν καρπὸν *N(k)O*) αὐτοῦ οὐκ
ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς
ποίμνης οὐκ ἐσθίει; **8** μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ;
ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα (οὐ *N(k)O*) λέγει; **9** ἐν γὰρ τῷ
Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; **10** ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει;
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ὁφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτρῶν
ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν (τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ *K*) ἐπ' ἐλπίδι
(τοῦ *no*) μετέχειν. **11** εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ
ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; **12**
εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἔξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;
ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἔξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα¹
στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ. **13** Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ιερὰ ἐργαζόμενοι
(τὰ *no*) ἐκ τοῦ ιεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; **14** οὕτως
καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν
ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. **15** ἐγὼ δὲ (οὐ *no*) (κέχρημαι
N(k)O) οὐδενὶ τούτων οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως
γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ
καύχημά μου (ἵνα *K*) (οὐδεὶς κενώσει. *N(k)O*) **16**
ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη
γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ (γάρ *N(k)O*) μοί ἔστιν ἐὰν μὴ
(εὐαγγελίσωμαι. *N(k)O*) **17** εἰ γὰρ ἐκῶν τοῦτο πράσσω,
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. **18** τίς
οὖν (μού *N(k)O*) ἔστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος
ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον (τοῦ Χριστοῦ *K*) εἰς τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἔξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. **19**
Ἐλεύθερος γὰρ ὁν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα

ἴνα τοὺς πλείονας κερδήσω· **20** καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις
ώς Ἰουδαῖος ἕνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμου ώς
ὑπὸ νόμον, (μὴ ὡν αὐτὸς *ΝΟ*) ὑπὸ νόμον, ἕνα τοὺς
ὑπὸ νόμον κερδήσω· **21** τοῖς ἀνόμοις ώς ἄνομος, μὴ ὡν
ἄνομος (θεοῦ *Ν(κ)Ο*) ἀλλ’ ἔννομος (Χριστοῦ, *Ν(κ)Ο*)
ἕνα κερδάνω (τοὺς *Νο*) ἀνόμους. **22** ἐγενόμην τοῖς
ἀσθενέσιν (ώς *Κ*) ἀσθενής ἕνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω·
τοῖς πᾶσιν γέγονα (τὰ *κ*) πάντα ἕνα πάντως τινὰς
σώσω. **23** (πάντα *Ν(κ)Ο*) δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον
ἕνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. **24** Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν
σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει
τὸ βραβεῖον; οὗτως τρέχετε ἕνα καταλάβητε. **25** πᾶς δὲ ὁ
ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἕνα
φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. **26** ἐγὼ
τοίνυν οὗτως τρέχω ώς οὐκ ἀδήλως, οὗτως πυκτεύω
ώς οὐκ ἀέρα δέρων· **27** ἀλλ’ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
γένωμαι.

10 Οὐ θέλω (γὰρ *Ν(κ)Ο*) ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι
οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ
πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, **2** καὶ πάντες εἰς τὸν
Μωϋσῆν (ἐβαπτίσθησαν *Ν(κ)Ο*) ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν
τῇ θαλάσσῃ **3** καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα
ἔφαγον **4** καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα,
ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ
πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός: **5** ἀλλ’ οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
ἐρήμῳ. **6** ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν εἰς τὸ μὴ
εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν καθὼς κάκεῖνοι κάκεῖνοι

ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε καθώς τινες αὐτῶν (ῶσπερ *N(k)O*) γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσαν (εν *k*) μιᾶς ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν (Χριστόν *NK(O)*) καθώς (καί *k*) τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων (ἀπώλλυντο. *N(k)O*) 10 μηδὲ γογγύζετε (καθάπερ *N(k)O*) (καί *k*) τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ (πάντα *K*) (τυπικῶς συνέβαινεν *N(k)O*) ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων (κατήντηκεν. *N(k)O*) (aiōn g165) 12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, δος οὐκ ἔάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι (ὑμᾶς *k*) ὑπενεγκεῖν. 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. 15 ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον δὲ κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; 17 ὅτι εῖς ἄρτος ἐν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· (οὐχ *N(k)O*) οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; 19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν ἢ ὅτι εἰδωλόν τί ἐστιν; 20 ἀλλ' ὅτι ἂ (θύουσιν *N(k)O*) (τὰ *ko*) (ἔθνη, *KO*) δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ (θύουσιν *N(k)O*) οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν

καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἵσχυρότεροι αὐτοῦ ἔσμεν; 23 Πάντα (μοι *Κ*) ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα (μοι *Κ*) ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἔαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου (ἔκαστος. *Κ*) 25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἔσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γάρ ή γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 Εἴ (δέ *κ*) τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἔσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο (ἱερόθυτόν *Ν(κ)Ο*) ἔστιν, μὴ ἔσθίετε δι’ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· (τοῦ γάρ κυρίου ή γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. *Κ*) 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἔαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἐτέρου. ίνατί ίνατί γάρ ή ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ (δέ *κ*) ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἔσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἔλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κάγὼ κάγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ (σύμφορον *Ν(κ)Ο*) ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν.

11 Μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κάγὼ κάγὼ Χριστοῦ. 2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς (ἀδελφοί *κ*) ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ή κεφαλὴ ὁ Χριστός ἔστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ (τοῦ *νο*) Χριστοῦ ὁ θεός. 4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος

ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν (αὐτῆς *N(k)O*) ἐν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γάρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ἔντελον, κατακαλυπτέσθω. 7 Ἀνὴρ μὲν γάρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· (ἢ *no*) γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν· 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γάρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναικα ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὕτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὕτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὕσπερ γάρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναικα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 (ἢ *K*) οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῇ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστιν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ· 16 εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. 17 Τοῦτο δὲ (παραγγέλλων *NK(o)*) οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλ’ εἰς τὸ (ἥσσον *N(k)O*) συνέρχεσθε. 18 Πρῶτον μὲν γάρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν (τῇ *k*) ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω· 19 δεῖ γάρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα (καὶ *no*) οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ

ζετιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· **21** ἔκαστος γὰρ τὸ ἵδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ δὲς μὲν πεινᾶ, δὲς δὲ μεθύει. **22** μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἡ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. **23** ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἥ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον, **24** καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν (λάβετε *ΚΟ*) (φάγετε *Κ*) τοῦτο μού ἔστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν (κλώμενον *Κ*) τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **25** ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καὶνὴ διαθήκη ἔστιν ἐν τῷ ἐμῷ αἷματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὀσάκις (ἐὰν *Ν(κ)Ο*) πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **26** ὀσάκις γὰρ (ἐὰν *Ν(κ)Ο*) ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον (τοῦτο *Κ*) πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε ἕχρι οὖ (ἄν *κ*) ἔλθῃ. **27** Ὡστε δὲς ἄν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον (τοῦτον *Κ*) ἥ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως (τοῦ κυρίου, *Ο*) ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. **28** δοκιμαζέτω δὲ ἀνθρωπος ἐαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. **29** ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων (ἀναξίως *Κ*) κρίμα ἐαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα (τοῦ *κ*) (κυρίου. *Κ*) **30** διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. **31** εἰ (δὲ *Ν(κ)Ο*) ἐαυτὸὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἄν ἐκρινόμεθα· **32** κρινόμενοι δὲ ὑπὸ (τοῦ *πο*) κυρίου παιδεύμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. **33** Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε· **34**

εῖ (δέ *k*) τις πεινᾶ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ώς ἀν ἔλθω διατάξομαι.

12 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. **2** οἶδατε ὅτι (ὅτε *NO*) ἔθνη ἡτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα ώς ἀν ἥγεσθε ἀπαγόμενοι. **3** διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα (Ιησοῦς, *N(k)O*) καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· (κύριος Ιησοῦς, *N(k)O*) εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίω. **4** διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· **5** καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· **6** καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ (δὲ *NK(o)*) αὐτὸς (ἐστιν *k*) θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. **7** Ἐκάστω δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. **8** ὃ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, **9** ἐτέρω (δὲ *k*) πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ (ἐνὶ *N(K)O*) πνεύματι, **10** ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρω (δὲ *k*) γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἔρμηνεία γλωσσῶν· **11** πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα διαιροῦν ιδίᾳ ἐκάστω καθὼς βούλεται. **12** Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος (τοῦ ἐνός *K*) πολλὰ ὄντα ἐν ἐστιν σῶμα, οὗτως καὶ ὁ Χριστός. **13** καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες (εἰς *k*) ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. **14** καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. **15** ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ είμι χείρ, οὐκ είμι ἐκ τοῦ σώματος, οὐ

παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; **16** καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὗ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; **17** εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσφρησις; **18** (νυνὶ *NK(o)*) δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἡθέλησεν. **19** εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; **20** νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. **21** οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· **22** ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἔστιν, **23** καὶ ἂ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ὑμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· **24** τὰ δὲ εὐσχήμονα ὑμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα τῷ (ὑστερουμένῳ *N(k)O*) περισσοτέραν δοὺς τιμήν, **25** ἵνα μὴ ἥ (σχίσμα *N(k)O*) ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸν ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη· **26** καὶ (εἴτε *NK(o)*) πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. **27** Ὦμεις δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. **28** καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, (ἔπειτα *N(k)O*) χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. **29** μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; **30** μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες

διερμηνεύουσιν; **31** ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ (μείζονα.

Ν(Κ)Ο) Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. **2** καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὅρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. **3** καν κάνψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῷ τὸ σῶμά μου ἵνα (καυχήσωμαι, *Ν(Κ)(ο)* ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. **4** Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, **5** οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἔαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, **6** οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, **7** πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. **8** ἡ ἀγάπη οὐδέποτε (πίπτει. *Ν(Κ)Ο*) Εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. **9** ἐκ μέρους (γὰρ *ΝΚ(ο)* γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· **10** ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, (τότε *Κ*) τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. **11** ὅτε ἥμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε (δὲ *κ*) γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. **12** βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. **13** Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. **2** ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσσῃ οὐκ

ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ (τῷ *κ*) θεῷ· οὐδεὶς γάρ ἀκούει,
πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις
λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4
ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἔαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων
ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν
γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων (δὲ
Ν(κ)Ο) ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις ἐκτὸς εἰ μὴ
(διερμηνεύῃ, *ΝΚ(ο)*). ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. 6
(Νῦν *Ν(κ)Ο*) δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
λαλῶν, τί ὑμᾶς ὡφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν
ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; 7
ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός εἴτε κιθάρα,
εἴτε διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ (δῷ, *ΝΚ(Ο)*.) πῶς
γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ
γάρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται
εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ
εὖσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον;
ἔσεσθε γάρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα, εἰ τύχοι,
γένη φωνῶν (εἰσιν *Ν(κ)Ο*) ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν (αὐτῶν
κ) ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς
φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν
ἔμοι βάρβαρος· 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε
πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε
ἵνα περισσεύητε. 13 (Διὸ *Ν(κ)Ο*) ὁ λαλῶν γλώσσῃ
προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γάρ προσεύχωμαι
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμα μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου
ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστιν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι,
προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῖ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ
καὶ τῷ νοῖ. 16 ἐπεὶ ἐὰν (εὐλογῆς ἐν *Ν(κ)Ο*) πνεύματι, ὁ

ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἴδιωτου πῶς ἔρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ’ ὁ ἔτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ (μου, *k*) πάντων ὑμῶν μᾶλλον (γλώσσαις *NK(O)*) (λαλῶ *N(k)O*) 19 ἀλλ’ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους (διὰ *k*) (τῷ νοΐ *N(k)O*) μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε.

21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἐτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν (ἐτέρων *N(K)O*) λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ’ οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 Ὅστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἢ δὲ προφητείᾳ οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησίᾳ ὅλῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸν καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἴδιῶται ἢ ἀπιστοί, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἀπιστος ἢ ἴδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 (καὶ οὕτως *K*) τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι ὅντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἔκαστος (ὑμῶν *K*) ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν (γινέσθω. *N(k)O*) 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἰς διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἐαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς

λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· **30** ἐὰν δὲ ἄλλῳ
ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. **31** δύνασθε
γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν
καὶ πάντες παρακαλῶνται· **32** καὶ πνεύματα προφητῶν
προφήταις ὑποτάσσεται· **33** οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας
ὅτεδός ἀλλ' εἰρήνης, ως ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν
ἄγιων. **34** Αἱ γυναῖκες (ὑμῶν *Κ*) ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
σιγάτωσαν οὐ γάρ (ἐπιτρέπεται *Ν(κ)Ο*) αὐταῖς λαλεῖν,
ἀλλ' (ὑποτασσόσθωσαν *Ν(κ)Ο*) καθὼς καὶ ὁ νόμος
λέγει. **35** εἰ δέ τι (μαθεῖν *ΝΚ(ο)*) θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς
ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν (γυναικὶ¹
Ν(κ)Ο) λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. **36** ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ
θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; **37** Εἴ τις
δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ
γράφω ὑμῖν ὅτι (τοῦ *κ*) κυρίου (ἐστὶν ἐντολή· *Ν(κ)Ο*)
38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, (ἀγνοεῖται. *Ν(κ)Ο*) **39** Ὡστε, ἀδελφοί²
(μου, *νο*) ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ
κωλύετε γλώσσαις. **40** πάντα (δὲ *νο*) εὐσχημόνως καὶ
κατὰ τάξιν γινέσθω.

15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε
2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ
κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. **3** παρέδωκα γάρ
ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν
ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς **4** καὶ ὅτι ἐτάφη
καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφὰς **5**
καὶ ὅτι ὥφθη Κηφᾶς, εἴτα τοῖς δώδεκα. **6** ἔπειτα ὥφθη
ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ ἐξ ὧν οἱ πλείονες
μένουσιν ἔως ἄρτι, τινὲς δὲ (καὶ *κ*) ἐκοιμήθησαν. **7**

ζπειτα ὥφθη Ἰακώβῳ, εἴτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8
ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὥφθη κάμοι.
κάμοι. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων δς
οὐκ εἰμὶ ίκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· 10 χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ
χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον
αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἔκεινοι, οὗτως
κηρύσσομεν καὶ οὗτως ἐπιστεύσατε. 12 Εἰ δὲ Χριστὸς
κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν
ὅμιλοι τινες ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα (καὶ *no*) τὸ
κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ (δὲ *k*) καὶ ἡ πίστις (ὑμῶν. *NK(O)*)
15 εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι
ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστὸν ὃν
οὐκ ἤγειρεν εἰπερ εἰπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· 16 εἰ
γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν (ἐστίν. *o*)
ἔτι ἔστε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες
ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ
ἡλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων
ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ
τῶν κεκοιμημένων (ἐγένετο. *K*) 21 Ἐπειδὴ γὰρ δι'
ἀνθρώπου (ό *k*) θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις
νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν,
οὗτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23
ἔκαστος δὲ ἐν τῷ ίδιῳ τάγματι ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα
οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· 24 εἴτα τὸ τέλος,

ὅταν (παραδιδῷ *N(k)(o)*) τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· 25 δεῖ γάρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ (ἄν *k*) θῇ πάντας τοὺς ἔχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἔχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γάρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ δὲ λως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ (τῶν *k*) (αὐτῶν; *N(K)O*) 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν (ὑμετέραν *NK(O)*) καύχησιν, (ἀδελφοί, *NO*) ἦν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γάρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε φθείρουσιν ἡθη χρηστὰ ὄμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γάρ θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν (λαλῶ. *N(k)O*) 35 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίω δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ δὲ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ δὲ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἡθέλησεν καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων (τὸ *k*) ἴδιον σῶμα. 39 Οὐ πᾶσα σὰρξ ἢ αὐτὴ σὰρξ ἀλλ' ἄλλη μὲν (σὰρξ *k*) ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ

(σὰρξ *no*) πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ’ ἔτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἔτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 Οὗτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. (εἰ *NO*) ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ (σῶμα *k*) πνευματικόν. 45 οὗτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἄδαμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἄδαμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ’ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος (ὁ κύριος *K*) ἐξ οὐρανοῦ. 48 οὗτος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οὗτος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, (φορέσομεν *NK(o)*), καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. 50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ (δύναται, *N(k)o*) οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἴδού μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες (μὲν *k*) οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα 52 ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐν τῇ ἔσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται (τὴν *o*) ἀθανασίαν, τότε

γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος; ποῦ σου, (“Αιδη

N(K)O) τὸ κέντρον; (Hadēs g86) 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἀμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος. 57 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

16 Περὶ δὲ τῆς λογείας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν (σαββάτου *N(k)O*) ἔκαστος ὑμῶν παρ' ἔαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων (ὅ τι *NK(o)*) (ἐὰν *N(k)O*) εύοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογεῖαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὖς (ἐὰν *NK(o)*) δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ἄξιον ἦ τοῦ κάμε κάμε πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν (παραμενῶ *NK(o)*) ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὖ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἴδεται ἔλπίζω (γὰρ *N(k)O*) χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν δὲ κύριος (ἐπιτρέψῃ. *N(k)O*) 8 (ἐπιμενῶ *NK(o)*) δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἔως τῆς πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργὴς καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κάγω. κάγω. 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἔξουθενίσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ

πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. **12** Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. **13** Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. **15** Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἐαυτούς· **16** ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. **17** Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ (ὑμέτερον *N(k)O*) ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· **18** ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. **19** Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. (Ἀσπάζεται *N(K)O*) ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ (Πρίσκα *N(k)O*) σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. **20** ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. **21** Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· **22** εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον (Ιησοῦν Χριστόν, *K*) ἥτω ἀνάθεμα. (μαράνα θά. *N(k)O*) **23** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ιησοῦ (Χριστοῦ *K*) μεθ' ὑμῶν. **24** ή ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ιησοῦ. (ἀμήν *KO*) (πρός Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπό Φιλίππων διά Στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καί Ἀχαϊκοῦ καί Τιμοθέου. *K*)

Προς Κορινθιους Β'

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, **4** ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἣς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ· **5** δτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. **6** εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως (καὶ σωτηρίας *ΚΟ*) τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὃν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, **7** καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες δτι (ώς *Ν(κ)Ο*) κοινωνοί ἔστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. **8** Οὐ γάρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, (ὑπὲρ *ΝΚ(ο)*) τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης (ἡμῖν *κ*) ἐν τῇ Ἀσίᾳ δτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν ὥστε ἔξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· **9** ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἔαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὅμεν ἐφ' ἔαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· **10** δς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ (ρύσεται *Ν(κ)Ο*) εἰς δν ἡλπίκαμεν δτι καὶ ἔτι ῥύσεται **11** συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ (ἡμῶν.

NK(O) 12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν (ἀπλότητι *NK(O)*) καὶ εἰλικρινείᾳ (τοῦ *no*) θεοῦ, (καὶ *no*) οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ’ ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ’ ἡ ἡ ἀναγινώσκετε ἡ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι (καὶ *k*) ἔως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου (ἡμῶν *NO*) Ἰησοῦ. 15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην (τὸ *o*) πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν (χάριν *NK(O)*) (σχῆτε *N(k)O*) 16 καὶ δι’ ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν (βουλόμενος *N(k)O*) μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην, ἡ ἡ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἡ παρ’ ἔμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὔ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ (ἔστιν *N(k)O*) ναὶ καὶ οὔ· 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ νιὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι’ ἡμῶν κηρυχθείς, δι’ ἔμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· (διὸ *NO*) καὶ (δι’ αὐτοῦ *N(k)O*) τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι’ ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι οὐκέτι ἥλθον εἰς Κόρινθον.

24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί
ἔσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

2 Ἐκρινα (γὰρ *N(k)O*) ἐμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐν
λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. **2** εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ
τίς (ἐστιν *k*) ὁ εὔφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἔξ
ἐμοῦ; **3** καὶ ἔγραψα (ὑμῖν *k*) τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν
λύπην (σχῶ *N(k)O*) ἀφ' ᾧν ἔδει με χαίρειν πεποιθώς
ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. **4**
ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα
ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν
ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. **5** Εἰ
δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν ἀλλ' ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. **6** ίκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ
ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, **7** ὥστε τούναντίον
μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ
περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. **8** διὸ παρακαλῶ
ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. **9** εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί
ἐστε. **10** ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κάγω· κάγω· καὶ γὰρ ἐγὼ
(δ *N(k)O*) κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν
προσώπῳ Χριστοῦ, **11** ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ
σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. **12** Ἐλθὼν
δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ
θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, **13** οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν
τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου,
ἀλλ' ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. **14**
Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι'
ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, **15** ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἔσμεν τῷ

θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, **16** οἵς
μὲν ὁσμὴ (ἐκ *no*) θανάτου εἰς θάνατον, οἵς δὲ ὁσμὴ¹
(ἐκ *no*) ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ίκανός; **17**
οὐ γάρ ἐσμεν ώς οἱ (πολλοὶ *NK(O)*) καπηλεύοντες τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ’ ώς ἔξ εἰλικρινείας, ἀλλ’ ώς ἐκ θεοῦ,
(κατέναντι *N(k)O*) (τοῦ *k*) θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

3 Αρχόμεθα πάλιν ἔαυτοὺς συνιστάνειν; (ἢ *N(k)O*) μὴ
χρήζομεν ὡς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἔξ
ὑμῶν (συστατικῶν; *k*) **2** ἢ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε
ἔγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ
ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, **3** φανερούμενοι
ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν
ἔγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος,
οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ἀλλ’ ἐν πλαξὶν (καρδίαις *N(K)O*)
σαρκίναις. **4** Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ
Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν· **5** οὐχ ὅτι ἀφ' ἔαυτῶν ίκανοί ἐσμεν
λογίσασθαί τι ώς ἔξ (ἔαυτῶν, *NK(O)*) ἀλλ' ἡ ίκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, **6** ὃς καὶ ίκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους
καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ
γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. **7** εἰ
δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν (γράμμασιν *NK(o)*)
ἐντετυπωμένη (ἐν *k*) λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ
δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς νίοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν
καταργουμένην, **8** πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ
πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; **9** εἰ γὰρ (τῇ *N(k)O*) διακονίᾳ
τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ
διακονία τῆς δικαιοσύνης (ἐν *k*) δόξῃ. **10** καὶ γὰρ
(οὐ *N(k)O*) δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ

μέρει είνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. **11** εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. **12** Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, **13** καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον (αὐτοῦ *N(k)O*) πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. **14** ἀλλ’ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον (ἡμέρας *no*) τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, (ὅτι *N(k)O*) ἐν Χριστῷ καταργεῖται, **15** ἀλλ’ ἔως σήμερον ἡνίκα (ἄν *no*) (ἀναγινώσκηται *N(k)O*) Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. **16** ἡνίκα δὲ (έὰν *N(k)O*) ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. **17** ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα ἐστιν οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου (ἐκεῖ, *k*) ἐλευθερία. **18** ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, **2** ἀλλ’ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **3** εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστιν κεκαλυμμένον. **4** ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αύγάσαι (αὐτοῖς *k*) τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. (aiōn g165) **5** Οὐ

γὰρ ἔαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλ' Ἰησοῦν Χριστὸν κύριον,
ἔαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. **6** ὅτι ὁ θεὸς ὁ
εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς (λάμψει, *N(k)O*) δὲς ἔλαμψεν
ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **7**
Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν,
ἴνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ
ἡμῶν, **8** ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι,
ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἔξαπορούμενοι, **9** διωκόμενοι
ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ
ἀπολλύμενοι. **10** πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ (κυρίου *K*)
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. **11** ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ
ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ
ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.
12 ὥστε ὁ (μὲν *k*) θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ
ζωὴ ἐν ὑμῖν. **13** Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως
κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς
πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν. **14** εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας
τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς (σὺν *N(k)O*) Ἰησοῦ ἐγερεῖ
καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. **15** τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ
χάρις πλεονάσσα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν
περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. **16** διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν
ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ'
ὁ (ἔσω *N(k)O*) (ἡμῶν *no*) ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ
ἡμέρᾳ. **17** τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν
καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης
κατεργάζεται ἡμῖν, (αιῶνιος g166) **18** μὴ σκοπούντων ἡμῶν

τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. (αιῶνιος g166)

5 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (αιῶνιος g166) **2**
καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες **3** (εἴ γε *NK(o)*) καὶ (ἐκδυσάμενοι *N(K)O*) οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. **4** καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, (ἐφ' *N(k)O*) ὡς οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. **5** Ο δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ (καὶ *k*) δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. **6** Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου. **7** διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους, **8** Θαρροῦμεν δὲ καὶ εύδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. **9** διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. **10** τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἔκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἄ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε (φαῦλον. *N(k)O*)
11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερώσθαι. **12** Οὐ (γὰρ *k*) πάλιν ἔαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ (μὴ *N(k)O*) (ἐν *no*) καρδίᾳ. **13** εἴτε γὰρ ἔξεστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. **14** ἡ

γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τοῦτο,
ὅτι (εἰ *k*) εῖς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες
ἀπέθανον. **15** καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες
μηκέτι ἔαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι
καὶ ἐγερθέντι. **16** Ὡστε ήμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν
κατὰ σάρκα· εἰ (δὲ *k*) καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα
Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι οὐκέτι γινώσκομεν. **17** ὥστε εἴ
τις ἐν Χριστῷ, καὶνὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἵδού
γέγονεν καὶνά (τὰ πάντα. *K*) **18** τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ
τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἔαυτῷ διὰ (Ἴησοῦ *K*) Χριστοῦ
καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, **19** ως
ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἔαυτῷ, μὴ
λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος
ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. **20** Ὑπὲρ Χριστοῦ
οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ· καταλλάγητε τῷ θεῷ. **21** τὸν (γὰρ
k) μὴ γνόντα ἀμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησεν,
ἵνα ήμεῖς (γενώμεθα *N(k)O*) δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· **2** λέγει γάρ· καιρῷ
δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά
σοι· ἵδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἵδοὺ νῦν ἡμέρα
σωτηρίας· **3** μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν,
ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, **4** ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες
ἔαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψειν,
ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, **5** ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς,
ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν
πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, **7** ἐν λόγῳ ἀληθείας,

ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, **8** διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας, ως πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, **9** ως ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ως ἀποθνήσκοντες καὶ ἴδον ζῶμεν, ως παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, **10** ως λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ως πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ως μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται: **12** οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. **13** τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ως τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. **14** Μὴ γίνεσθε ἐτεροζυγοῦντες ἀπίστοις: τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομίᾳ; (ἢ *N(k)O*) τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; **15** τίς δὲ συμφώνησις (Χριστοῦ *N(k)O*) πρὸς Βελιάρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; **16** τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; (ἡμεῖς *N(K)O*) γὰρ ναὸς θεοῦ (ἐσμεν *N(K)O*) ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται (μοι *N(k)O*) λαός. **17** Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κάγὼ κάγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, **18** καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

7 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἔαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. **2** Χωρήσατε ἡμᾶς οὐδένα ἡδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. **3** πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ

συναποθανεῖν καὶ συζῆν. **4** πολλή μοι παρρησία πρὸς
νῦμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ νῦμῶν πεπλήρωμαι τῇ
παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ
θλίψει ἡμῶν. **5** καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν
οὐδεμίαν (ἔσχηκεν *NK(o)*) ἄνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν ἀλλ' ἐν
παντὶ θλιβόμενοι ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. **6** ἀλλ' ὁ
παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ
παρουσίᾳ Τίτου· **7** οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἡ παρεκλήθη ἐφ' νῦν ἀναγγέλλων
ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὁδυρμόν, τὸν ὑμῶν
ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. **8** ὅτι εἰ καὶ
ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ
μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς
ῶραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, **9** νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,
ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ
θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιώθητε ἐξ ἡμῶν. **10** ἡ γὰρ κατὰ θεὸν
λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον (ἐργάζεται,
N(k)O) ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. **11**
ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι (ὑμᾶς, *K*)
πόσην κατειργάσατο νῦν σπουδήν, ἀλλ' ἀπολογίαν, ἀλλ'
ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἔαυτοὺς ἀγνοὺς
εἶναι (ἐν *k*) τῷ πράγματι. **12** ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα νῦν,
οὐχ ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος (ἀλλ' *O*) οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ
ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν
ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς νῦμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **13**
διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει (ἡμῶν
N(K)O) περισσοτέρως (δὲ *k*) μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ
τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ

πάντων ὑμῶν, 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι,
οὐ κατησχύνθην, ἀλλ’ ώς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν
ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια
ἐγενήθη· 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς
ἔστιν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ώς
μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν
παντὶ θαρρῷ ἐν ὑμῖν.

8 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας 2
ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς
αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν
εἰς (τὸ πλοῦτος *N(k)O*) τῆς ἀπλότητος αὐτῶν, 3 ὅτι
κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ (παρὰ *N(k)O*) δύναμιν
αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν
τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς
ἀγίους (δέξασθαι ἡμᾶς, *K*) 5 καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν,
ἀλλ’ ἔαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ
θελήματος θεοῦ 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα
καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν
χάριν ταύτην. 7 ἀλλ’ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει
καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ (ἡμῶν
N(K)O) ἐν (ὑμῖν *N(K)O*) ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ
χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ’ ἐπιταγὴν λέγω ἀλλὰ διὰ
τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον
δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γάρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι’ ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὡν, ἵνα
ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν
τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γάρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον
τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, δπως καθάπερ
ἡ προθυμία τοῦ θέλειν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. **12** εἰ γάρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ᔁῃ (τις,
k) εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ᔁει. **13** οὐ γάρ ἵνα ἄλλοις
ἀνεσις, ὑμῖν (δὲ *k*) θλῖψις, **14** ἀλλ' ἐξ ισότητος· ἐν τῷ νῦν
καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα
καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα,
ὅπως γένηται ισότης **15** καθὼς γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ
ἐπλεόνασεν καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἡλαττόνησεν. **16** Χάρις δὲ
τῷ θεῷ τῷ (δόντι *N(k)O*) τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, **17** ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο,
σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς
ὑμᾶς. **18** συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ δὲ
ἐπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. **19**
οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν
συνέκδημος ἡμῶν (σὺν *NK(o)*) τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ
διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν (ἡμῶν. *N(K)O*) **20** στελλόμενοι
τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ
διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· **21** (προνοοῦμεν *N(k)O*) (γὰρ
no) καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον
ἀνθρώπων. **22** συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον
ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ
τῇ εἰς ὑμᾶς. **23** εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς
ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν,
δόξα Χριστοῦ. **24** τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ
ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς (ἐνδεικνύμενοι
N(k)O) (καὶ *k*) εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους περισσόν
μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· **2** οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν
ὑμῶν ἡν̄ ὑπέρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα
παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ (τὸ *N(k)O*) (ἐξ *k*)
ὑμῶν ζῆλος ἡρέθισεν τοὺς πλείονας. **3** ἔπειμψα δὲ τοὺς
ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπέρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι
ἡτε, **4** μή πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ
εὑρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς,
ἵνα μὴ (λέγω *N(k)O*) ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ (τῆς
καυχήσεως. *K*) **5** ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι
τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν (εἰς *NK(o)*) ὑμᾶς
καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν (προεπηγγελμένην *N(K)O*)
εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν
καὶ μὴ (ώς *N(k)O*) πλεονεξίαν. **6** τοῦτο δέ, ὁ σπείρων
φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ'
εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. **7** ἔκαστος καθὼς
(προήρηται *N(k)O*) τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης
ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾶ ὁ θεός. **8** (Δυνατεῖ *N(k)O*) δὲ
ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ¹⁶⁵⁾
πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν **9** καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν
τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. (aiōn)
10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν (σπόρον *N(k)O*) τῷ σπείροντι
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν (χορηγήσει *N(k)O*) καὶ (πληθυνεῖ
N(k)O) τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ (αὐξήσει *N(k)O*) τὰ
(γενήματα *N(k)O*) τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. **11** ἐν παντὶ¹⁶⁵⁾
πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται
δι’ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ, **12** ὅτι ἡ διακονία τῆς

λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ύστερήματα τῶν ἀγίων ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ **13** διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ύποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, **14** καὶ αὐτῶν δεήσει ύπερ ύμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ύπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. **15** χάρις (δὲ *κ*) τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραῦτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὸν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς **2** δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. **3** ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, **4** τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὄχυρωμάτων, **5** λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἱχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ύπακοήν τοῦ Χριστοῦ **6** καὶ ἐν ἔτοιμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ύμῶν ἡ ύπακοή. **7** Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἔαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν (ἐφ' *N(k)O*) ἔαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς (Χριστοῦ. *κ*) **8** ἐάν τε γὰρ (καὶ *κ*) περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἣς ἔδωκεν ὁ κύριος (ἡμῖν *κ*) εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ύμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. **9** ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ύμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. **10** ὅτι αἱ

ἐπιστολαὶ μέν φησιν βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία
τοῦ σώματος ἀσθενής καὶ ὁ λόγος ἔξουθενημένος. **11**
τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος δτι οἶοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι'
ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. **12**
Οὐ γάρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν
ἑαυτοὺς συνιστανόντων ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν.
13 ἡμεῖς δὲ (οὐκ *N(k)O*) εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα
ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὐ ἔμερισεν ἡμῖν ὁ
θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. **14** οὐ γάρ ως μὴ
ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς; ἄχρι γάρ
καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. **15**
οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις,
ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν
μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, **16**
εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι. **17** ὁ δὲ καυχώμενος
ἐν κυρίῳ καυχάσθω. **18** οὐ γάρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων,
ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11 Ὁφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν (τι *no*) (τῇ *k*)
(ἀφροσύνης *N(k)O*) ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. **2** ζηλῶ γάρ
ὑμᾶς θεοῦ ζήλω· ἡρμοσάμην γάρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον
ἄγνην παραστῆσαι τῷ Χριστῷ, **3** φοβοῦμαι δὲ μή πως ώς
ὁ ὅφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, (οὗτως
k) φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος (καὶ
τῆς ἀγνότητος *NO*) τῆς εἰς τὸν Χριστόν. **4** εἰ μὲν γάρ ὁ
ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ
πνεῦμα ἔτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἔτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς (ἀνέχεσθε. *N(k)(o)*) **5**

Λογίζομαι γάρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἄποστόλων. **6** εἰ δὲ καὶ ἴδιωτης τῷ λόγῳ, ἀλλ’ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ’ ἐν παντὶ (φανερώσαντες *N(k)O*) ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. **7** ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; **8** ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὁψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, **9** καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· τὸ γάρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας, καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. **10** ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ (φραγήσεται *N(k)O*) εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. **11** διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. **12** ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾖ καυχῶνται, εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ὑμεῖς. **13** οἱ γάρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματίζομενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. **14** καὶ οὐ (θαῦμα· *N(k)O*) αὐτὸς γάρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός; **15** οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης ᾖν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἐργα αὐτῶν. **16** Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἀφρονα εἴναι· εἰ δὲ μή γε, κἀν κἀν ὡς ἀφρονα δέξασθέ με, ἵνα κάγὼ κάγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. **17** ὁ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ ἀλλ’ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. **18** ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ (τὴν *ko*) σάρκα, κάγὼ κάγὼ καυχήσομαι. **19** ἡδέως γάρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· **20** ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς

πρόσωπον ύμᾶς δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ώς ὅτι ἡμεῖς
(ἡσθενήκαμεν· *N(k)O*) ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ
λέγω, τολμῶ κάγω, κάγω. 22 Ἐβραῖοί εἰσιν; κάγω· κάγω·
Ἰσραηλῖται εἰσιν; κάγω· κάγω· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κάγω· κάγω· 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν
λαλῶ· ὑπὲρ ἔγω. ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις
πολλάκις. 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ
μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐρραβδίσθην, ἀπαξ ἐλιθάσθην,
τρὶς ἐναυάγησα, νυχθῆμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26
όδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις
ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν,
κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν
θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, 27 (ἐν *k*) κόπῳ
καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ, ἐν
νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· 28 χωρὶς
τῶν παρεκτὸς ἡ (ἐπίστασίς μοι *N(k)O*) ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ
μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ
ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἔγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ
καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. 31 Ὁ
θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου (ἡμῶν *k*) Ἰησοῦ (Χριστοῦ
K) οἶδεν, ὁ ὃν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ
ψεύδομαι. (aiōn g165) 32 ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ
βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με
(θέλων, *KO*) 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην
διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12 Καυχᾶσθαι (δεῖ, *N(K)O*) οὐ (συμφέρον μέν, *N(K)O*)
ἐλεύσομαι (δὲ *N(k)O*) εἰς ὄπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις
κυρίου. 2 Οἶδα ἀνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν

δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἔκτὸς τοῦ
σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον
ἔως τρίτου οὐρανοῦ. **3** καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον,
εἴτε ἐν σώματι εἴτε (χωρὶς *N(k)O*) τοῦ σώματος, οὐκ
οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, **4** δτὶ ήρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ
ῆκουσεν ἄρρητα ρήματα ἢ οὐκ ἔξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις (μου· *K*) **6** ἐὰν
γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν
γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ δὲ
βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἔξ ἐμοῦ **7** καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
ἀποκαλύψεων. (Διὸ *NO*) ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη
μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος σατανᾶ ἵνα με κολαφίζῃ
ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. **8** ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον
παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. **9** καὶ εἱρηκέν μοι· ἀρκεῖ
σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις (μου· *K*) ἐν ἀσθενείᾳ
(τελεῖται. *N(k)O*) ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν
ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις
τοῦ Χριστοῦ. **10** διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν
ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς (καὶ *N(k)O*) στενοχωρίαις, ὑπὲρ
Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ τότε δυνατός εἰμι. **11** Γέγονα
ἄφρων (καυχώμενος· *K*) ὑμεῖς με ἡναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ
ῶφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν
ὑπερλίαν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. **12** τὰ
μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ
ὑπομονῇ, (ἐν *k*) σημείοις (τε *no*) καὶ τέρασιν καὶ
δυνάμεσιν. **13** τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς
ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν;
χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. **14** Ἰδοὺ τρίτον (τοῦτο

no) ἔτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐ καταναρκήσω (ὑμῶν *k*) οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλ’ ὑμᾶς, οὐ γὰρ ὁφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν ἀλλ’ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ (καὶ *k*) περισσοτέρως ὑμᾶς (ἀγαπῶν *NK(o)*) (ἥσσον *N(k)O*) ἀγαπῶμαι. 16 ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς: ἀλλ’ ὑπάρχων πανούργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὅν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι’ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἵχνεσιν; 19 (Πάλαι *N(K)O*) δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. (κατέναντι *N(k)O*) (τοῦ *k*) θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθῶν οὐχ οἶους θέλω εὔρω ὑμᾶς, κάγὼ κάγὼ εύρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε, μή πως (ἔρις, ζῆλος, *N(k)O*) θυμοί, ἔριθείαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι, 21 μὴ πάλιν (ἐλθόντος *N(k)O*) (μου *no*) (ταπεινώσῃ *NK(o)*) με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἢ ἐπραξαν.

13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸν νῦν (γράφω, *K*) τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ (εἰ

Κ) ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ ἀλλὰ (ζήσομεν *Ν(κ)Ο*) σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. **5** Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἔαυτοὺς δοκιμάζετε· ή οὐκ ἐπιγινώσκετε ἔαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν (ἐστίν; *κ*) εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. **6** ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. **7** (εὐχόμεθα *Ν(Κ)Ο*) δὲ πρὸς τὸν θεόν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ’ ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὕμεν. **8** οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τὴν ἀληθείας ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. **9** χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο (δὲ *κ*) καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. **10** διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπῶν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἔξουσίαν ἣν δὲ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. **11** Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸν φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ’ ὑμῶν. **12** Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. **13** Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἄγιοι πάντες. **14** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἀγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν (ἀμήν *ΚΟ*) (πρός Κορινθίους δευτέρᾳ ἐγράφη ἀπό Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διά Τίτου καὶ Λουκᾶ. *Κ*)

Προς Γαλατας

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν **2** καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, **4** τοῦ δόντος ἔαυτὸν (ύπερ *NK(o)*) τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἔξεληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, (**αιōn g165**) **5** ὥς ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (**αιōn g165**) **6** Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἔτερον εὐαγγέλιον **7** ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. **8** ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ (εὐαγγελίζηται *NK(o)*) ὑμῖν παρ' ὁ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. **9** ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὁ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. **10** ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἡ τὸν θεόν; ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ (γὰρ *k*) ἔτι ἀνθρώποις ἥρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἄν ἡμην. **11** Γνωρίζω (γὰρ *N(k)O*) ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον. **12** οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸν (οὕτε *NK(o)*) ἐδιδάχθην ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. **13** ἡκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. **14** καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου περισσοτέρως

ζηλωτής ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. **15**
ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας
μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ **16**
ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ
καὶ αἷματι, **17** οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν
πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ’ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν καὶ
πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. **18** ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία
ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορῆσαι (Κηφᾶν *N(K)O*) καὶ
ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· **19** ἔτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν
τοῦ κυρίου. **20** ἂ δὲ γράφω ὑμῖν, ἴδού ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ὅτι οὐ ψεύδομαι. **21** ἐπειτα ἥλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς
Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· **22** ἥμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ
προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ,
23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἥσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε
νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει· **24** καὶ
ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

2 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς
Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ (συμπαραλαβὼν *NK(o)*) καὶ
Τίτον· **2** ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς
τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ’ ἴδιαν
δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον.
3 ἀλλ’ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἔλλην ὕν, ἡναγκάσθη
περιτμηθῆναι· **4** διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους,
οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν
ἥν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς (καταδουλώσουσιν,
N(k)O) **5** οἵτις οὐδὲ πρὸς ὕραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ
ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. **6** ἀπὸ δὲ τῶν

δοκούντων εἶναί τι, ὅποιοί ποτε ἥσαν οὐδέν μοι διαφέρει·
πρόσωπον (ό *no*) θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τούναντίον,
ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας
καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ
εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς
τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι,
Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι
εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρναβᾶς κοινωνίας, ἵνα
ἡμεῖς (μὲν *o*) εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν, 10
μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· δὲ καὶ ἐσπούδασα
αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν (Κηφᾶς *N(k)O*)
εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι
κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ
Ἰακώβου μετὰ τῶν ἔθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ (ῆλθον,
NK(O)) ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος
τοὺς ἐκ περιτομῆς· 13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ
λοιποὶ Ἰουδαῖοι ὅστε καὶ Βαρναβᾶς συναπήχθη αὐτῶν
τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ’ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὄρθοποδοῦσιν
πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ (Κηφᾶς
N(k)O) ἔμπροσθεν πάντων εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων
ἔθνικῶς καὶ (οὐχὶ *N(k)O*) Ἰουδαϊκῶς ζῆς, (πῶς *N(k)O*)
τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι
καὶ οὐκ ἐξ ἔθνῶν ἀμαρτωλοί· 16 εἰδότες (δὲ *no*) ὅτι
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ
πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν
ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ
οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· (ὅτι *N(k)O*) ἐξ ἔργων νόμου οὐ
δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ, 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι

ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. **18** εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. **19** ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. **20** Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ (καὶ Χριστοῦ *Ο*) τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἔαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. **21** οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3 Ὡς ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν (τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, *Κ*) οἵς κατ' ὄφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη (ἐν ὑμῖν *Κ*) ἐσταυρωμένος; **2** τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; **3** οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; **4** τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. **5** Οὐ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; **6** καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. **7** γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. **8** προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. **9** ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. **10** ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ (ὅτι *no*) ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει (ἐν *k*) πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. **11** ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ

δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· **12** ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ (ἄνθρωπος *K*) ζήσεται ἐν αὐτοῖς. **13** Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· (ὅτι *no*) γέγραπται (γάρ· *k*) ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· **14** ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. **15** ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἥ ἐπιδιατάσσεται. **16** τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς σπέρμασιν ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός· καὶ τῷ σπέρματί σου ὃς ἔστιν Χριστός. **17** τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ (εἰς Χριστὸν *K*) ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. **18** εἰ γάρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δὶ' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. **19** Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη ἄχρις (οὗ *NK(o)*) ἔλθῃ τὸ σπέρμα ὃ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δὶ' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. **20** ὁ δὲ μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἶς ἔστιν. **21** Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γάρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅντως (ἐκ νόμου *NK(o)*) ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη· **22** ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἀμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. **23** Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμου ἐφρουρούμεθα (συγκλειόμενοι *N(k)O*) εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. **24** ὥστε ὁ νόμος

παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμεν. 26 πάντες γὰρ νίοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι Ιουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ (πάντες *NK(o)* γὰρ ὑμεῖς εῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, (καὶ *k*) κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιος ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὥν· 2 ἀλλ' ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ἥμεθα *N(k)O*) δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἤλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν νίὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμου, 5 ἵνα τὸν ὑπὸ νόμου ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν νίοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε νίοι, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νίοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας (ἡμῶν *N(K)O*) κράζον· αββα ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι οὐκέτι εἴ δοῦλος ἀλλ' νίος εἰ δὲ νίος, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ (Χριστοῦ. *K*) 8 Ἄλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα οἵς πάλιν ἄνωθεν (δουλεύειν *NK(o)* θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 12 Γίνεσθε ὡς ἔγώ, ὅτι κάγὼ κάγὼ ὡς ὑμεῖς. Ἄδελφοί, δέομαι ὑμῶν·

ούδέν με ἡδικήσατε. **13** οὕδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, **14** καὶ τὸν πειρασμὸν (ὑμῶν *N(K)O*) (τὸν *k*) ἐν τῇ σαρκὶ μου οὐκ ἔξουθενήσατε οὔδὲ ἔξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἔδεξασθε με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. **15** (Ποῦ *N(K)O*) οὗν (ἥν *k*) ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὄφθαλμοὺς ὑμῶν ἔξορύξαντες (ἄν *k*) ἔδωκατέ μοι. **16** ὥστε ἔχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; **17** ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλ' ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. **18** καλὸν δὲ (τὸ *k*) ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς, **19** (τέκνα *N(k)O*) μου, οὓς πάλιν ὠδίνω (μέχρις *N(k)O*) οὗ μιρφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν. **20** ἢθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. **21** Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμου θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; **22** γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. **23** ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας δι' (τῆς *k*) ἐπαγγελίας. **24** ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν (αἱ *k*) δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὅρους Σινᾶ εἰς δουλείαν γεννῶσα ἦτις ἐστὶν Ἅγάρ. **25** τὸ (δὲ *N(k)O*) Ἅγάρ Σινᾶ ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει (γὰρ *N(k)O*) μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. **26** ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστὶν ἦτις ἐστὶν μήτηρ (πάντων *K*) ἡμῶν. **27** γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, βῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἡ τῆς ἔχούσης τὸν ἄνδρα. **28** (ὑμεῖς *N(K)O*) δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ

ἐπαγγελίας τέκνα (ἐστέ. *N(K)O*) **29** ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα οὗτως καὶ νῦν **30** ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ (κληρονομήσει *N(k)O*) ὁ νιὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. **31** (διό, *N(k)O*) ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας:

5 τῇ ἐλευθερίᾳ (ἥ *k*) ἡμᾶς Χριστὸς ἤλευθέρωσεν· στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. **2** Ἰδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὡφελήσει· **3** μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὁφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. **4** κατηργήθητε ἀπὸ (τοῦ *k*) Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. **5** ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. **6** ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἴσχύει οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργούμενη. **7** ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς (ἐνέκοψεν *N(k)O*) τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; **8** ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. **9** μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῦ. **10** ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα ὅστις (ἐὰν *N(k)O*) ἦ. **11** Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. **12** ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. **13** ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. **14** ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ (πεπλήρωται, *N(k)O*) ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου

ώς (σεαυτόν. *NK(O)*). **15** εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. **16** Λέγω δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίᾳν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. **17** ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα (γὰρ *N(k)O*) ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἄ (ἐὰν *N(k)O*) θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. **18** εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμον. **19** φανερὰ δὲ ἔστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἄτινά ἔστιν (μοιχεία *K*) πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, **20** εἰδωλολατρία, (φαρμακεία, *NK(o)*), ἔχθραι, ἔρις, (ζῆλος, *N(k)O*) θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, **21** φθόνοι, (φόνοι, *KO*) μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἄ προλέγω ὑμῖν καθὼς (καὶ *k*) προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. **22** ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἔστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, **23** πραῦτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. **24** οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ ('Ιησοῦ *NO*) τὴν σάρκα ἔσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. **25** εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. **26** μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραῦτητος σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. **2** ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως (ἀναπληρώσετε *N(k)O*) τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. **3** εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὕν, φρεναπατῷ ἔαυτόν· **4** τὸ δὲ ἔργον ἔαυτοῦ δοκιμαζέτω ἔκαστος, καὶ τότε εἰς ἔαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἔτερον· **5**

εκαστος γάρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. **6** κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. **7** μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὅ γάρ (ἐὰν *NK(o)*¹) σπείρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. **8** ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἔαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. (*αιῶνιος g166*) **9** τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γάρ ἵδιῷ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. **10** ἄρα οὖν ὡς καιρὸν (ἔχομεν *NK(o)*²) ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. **11** Ἰδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. **12** ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ ('Ιησοῦ *O*)³ μὴ διώκωνται. **13** οὐδὲ γάρ οἱ (περιτεμνόμενοι *NK(o)*⁴) αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. **14** ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κάγὼ κάγὼ (τῷ *k*) κόσμῳ. **15** (ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *K*) οὔτε γάρ περιτομή τί (ἐστιν *N(K)O*) οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ καὶνή κτίσις. **16** καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. **17** Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γάρ τὰ στίγματα τοῦ (κυρίου *K*) Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. **18** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν. (πρός Γαλάτας ἔγραφη ἀπό Πώμης. *K*)

Προς Εφεσιους

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἄγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, **4** καθὼς ἔξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἄγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ **5** προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ **6** εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, (ἐν *Κ*) (ἥς *Ν(κ)Ο*) ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, **7** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ (τὸ πλοῦτος *Ν(κ)Ο*) τῆς χάριτος αὐτοῦ, **8** ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει **9** γνωρίσας ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἦν προέθετο ἐν αὐτῷ **10** εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ (τε *κ*) (ἐπὶ *Ν(κ)Ο*) τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, **11** ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ **12** εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον (τῆς *κ*) δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· **13** ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀγίῳ **14** (ὅ *Ν(κ)Ο*) ἐστιν ἀρραβών τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς

ἀπολύτρωσιν τῆς περιποίησεως εἰς ἔπαινον τῆς δόξης
αὐτοῦ. **15** Διὰ τοῦτο κάγὼ κάγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς
πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας
τοὺς ἄγίους **16** οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν
(ὑμῶν *k*) ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου **17** ἵνα ὁ
θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
(δῶῃ *NK(o)*) ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ, **18** πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς
(καρδίας *N(K)O*) ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ
ἔλπις τῆς κλήσεως αὐτοῦ, (καὶ *k*) τίς ὁ πλοῦτος τῆς
δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγίοις, **19** καὶ τί τὸ
ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς
πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἴσχύος
αὐτοῦ, **20** ἦν (ἐνήργησεν *NK(o)*) ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας
αὐτὸν ἐκ (τῶν *o*) νεκρῶν καὶ (καθίσας *N(k)O*) (αὐτὸν
O) ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις **21** ὑπεράνω
πάσης ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος
καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ
αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, (aiōn g165) **22** καὶ
πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδωκεν
κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ **23** ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

2 Καὶ ὑμᾶς ὅντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς
ἀμαρτίαις (ὑμῶν, *no*) **2** ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ
τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς
ἔξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος
ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, (aiōn g165) **3** ἐν οἷς καὶ
ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ

τῶν διανοιῶν καὶ (ἥμεθα *Ν(k)Ο*) τέκνα φύσει ὄργης
ώς καὶ οἱ λοιποί. 4 Ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὡν ἐν ἐλέει διὰ
τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, 5 καὶ
ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν
τῷ Χριστῷ, χάριτί ἔστε σεσωμένοι. 6 καὶ συνήγειρεν
καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰώσιν τοῖς ἐπερχομένοις (τὸ
ὑπερβάλλον πλοῦτος *Ν(k)Ο*) τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν
χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. (αἱσθ g165) 8 Τῇ γὰρ
χάριτί ἔστε σεσωμένοι διὰ (τῆς *κ*) πίστεως, καὶ τοῦτο
οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον, 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις
καυχήσηται. 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα κτισθέντες ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἵς προητοίμασεν ὁ
θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. 11 Διὸ μνημονεύετε
ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία
ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,
12 ὅτι ἡτε (ἐν *κ*) τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ
ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι
τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ
ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ
ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἴματι τοῦ
Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ
ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15
τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν
ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν (αὐτῷ
Ν(k)Ο) εἰς ἓνα καὶνὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16
καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ
θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·
17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν

καὶ (εἰρήνην *no*) τοῖς ἐγγύς, **18** ὅτι δὲ' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. **19** Ἄρα οὖν οὐκέτι οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλ’ (ἐστὲ *no*) συμπολῖται τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ **20** ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ **21** ἐν ᾧ πᾶσα (ἢ *k*) οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἄγιον ἐν κυρίῳ, **22** ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

3 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· **2** εἴ γε ἡκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς **3** ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν (ἐγνωρίσθη *N(k)O*) μοι τὸ μυστήριον καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, **4** πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, **5** ὃ (ἐν *k*) ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, **6** εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας (αὐτοῦ *k*) ἐν (τῷ *k*) Χριστῷ (Ἰησοῦ *NO*) διὰ τοῦ εὐαγγελίου, **7** οὗ (ἐγενήθην *N(k)O*) διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ (τῆς δοθείσης *N(k)O*) μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **8** ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων (τῶν *k*) ἀγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, (ἐν *k*) τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι (τὸ *N(k)O*) ἀνεξιχνίαστον (πλοῦτος *N(k)O*) τοῦ Χριστοῦ **9** καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ (οἰκονομία *N(K)O*) τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ

θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι (διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Κ*) (aiōn

g165) 10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἢ πολυποίκιλος σοφίᾳ τοῦ θεοῦ 11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν (τῷ *no*) Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, (aiōn g165) 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ (τὴν *k*) προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. 13 διὸ αἴτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα (τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Κ*) 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα (δῷ *N(k)O*) ὑμῖν κατὰ (τὸ πλοῦτος *N(k)O*) τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, 18 ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἀγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὑψος καὶ βάθος, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. 20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ ὡν αἴτούμεθα ἡ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (καὶ *no*) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰώνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165)

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἡς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, 3 σπουδάζοντες τηρεῖν

τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης,
4 ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ
ἔλπidi τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν
βάπτισμα, 6 εῖς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ
διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν (ὑμῖν. *Κ(Ο)*) 7 ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ
ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ
Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἡχμαλώτευσεν
αἱχμαλωσίαν, (καὶ *κο*) ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9
τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη (πρῶτον *Κ*) εἰς
τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; 10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ
ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ
πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ
προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων εἰς
ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς
πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νίοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς
ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ
Χριστοῦ· 14 ἵνα μηκέτι ὥμεν νήπιοι κλυδωνιζόμενοι καὶ
περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ
τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς
πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς
αὐτὸν τὰ πάντα, δος ἐστιν ἡ κεφαλή, (ὁ *κ*) Χριστὸς 16 ἐξ
οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον
διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ
ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται
εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ
μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς
καὶ τὰ (λοιπὰ *Κ*) ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ

νοὸς αὐτῶν, **18** (έσκοτωμένοι *N(k)O*) τῇ διανοίᾳ ὅντες,
ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν
οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν **19**
οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς
ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. **20** ὑμεῖς δὲ οὐχ
οὗτως ἔμάθετε τὸν Χριστόν, **21** εἴ γε αὐτὸν ἡκούσατε καὶ
ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,
22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν
παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
τῆς ἀπάτης, **23** ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς¹
ὑμῶν **24** καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ²
θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ δσιότητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἔκαστος
μετὰ τοῦ πλησίου αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. **26**
όργιζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ³
τῷ παροργισμῷ ὑμῶν. **27** (μηδὲ *N(k)O*) δίδοτε τόπον
τῷ διαβόλῳ. **28** ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ
κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. **29** Πᾶς λόγος σαπρὸς
ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω ἀλλ’ εἴ τις ἀγαθὸς
πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.
30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον τοῦ θεοῦ ἐν ᾧ
ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. **31** Πᾶσα πικρία
καὶ θυμὸς καὶ ὄργη καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω
ἀφ’ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. **32** γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους
χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ
θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρισατο (ὑμῖν. *NK(O)*)

5 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ **2** καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἤγάπησεν

(ήμᾶς *NK(O)*) καὶ παρέδωκεν ἔαυτὸν ὑπὲρ (ήμῶν *NK(O)*) προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐώδιας. 3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὄνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς πρέπει ἀγίοις 4 καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία (ἄ *N(k)O*) οὐκ (ἀνήκεν *N(k)O*) ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. 5 τοῦτο γὰρ (ἴστε *N(k)O*) γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, (ὅ *N(k)O*) ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὁργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἵτε γάρ ποτε σκότος νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, 9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ (φωτὸς *N(K)O*) ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. 11 καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ’ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν· 14 διὸ λέγει· (ἔγειρε *N(k)O*) ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. 15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ’ ὡς σοφοί, 16 ἔξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ (συνίετε *N(k)O*) τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἶνῳ, ἐνῷ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι 19 λαλοῦντες ἔαυτοῖς (ἐν *n*) ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ὡδαῖς πνευματικαῖς, ἔδοντες καὶ ψάλλοντες (ἐν *ko*)

τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε
ύπερ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ὧν Ἰησοῦ Χριστοῦ
τῷ θεῷ καὶ πατρί 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ
(Χριστοῦ. *Ν(Κ)Ο*) 22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἴδίοις ἀνδράσιν
(ὑποτάσσεσθε *Κ(Ο)*) ὡς τῷ κυρίῳ 23 δτι (ό *κ*) ἀνήρ
ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς
ἐκκλησίας, (καὶ *κ*) αὐτὸς (ἐστιν *κ*) σωτὴρ τοῦ σώματος
24 ἀλλ' (ώς *Ν(κ)Ο*) ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ
οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς (ἴδιοις *Κ*) ἀνδράσιν ἐν
παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας (έαυτῶν *Κ*)
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔαυτὸν
παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ
λουτρῷ τοῦ ὄντος ἐν ρήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ (αὐτὸς
Ν(κ)Ο) ἔαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν
σπίλον ἢ βυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἢ ἀγία
καὶ ἅμωμος. 28 οὕτως ὀφείλουσιν (καὶ *νο*) οἱ ἄνδρες
ἀγαπᾶν τὰς ἔαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἔαυτῶν σώματα. ὁ
ἀγαπῶν τὴν ἔαυτοῦ γυναῖκα ἔαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἔαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει
καὶ θάλπει αὐτὴν καθὼς καὶ ὁ (Χριστὸς *Ν(Κ)Ο*) τὴν
ἐκκλησίαν, 30 δτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ (ἐκ
τῆς σαρκός αὐτοῦ καί ἐκ τῶν ὁστέων αὐτοῦ. *Κ*) 31 ἀντὶ
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα (αὐτοῦ *κ*) καὶ
τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς (τὴν γυναῖκα
ΝΚ(ο)) αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ
μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν
καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα,
ἔκαστος τὴν ἔαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἔαυτόν,
ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἔστιν δίκαιον. **2** τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἔστιν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, **3** ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. **4** Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ’ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. **5** Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ. **6** μὴ κατ’ ὄφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ’ ὡς δοῦλοι (τοῦ *k*) Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς **7** μετ’ εὔνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, **8** εἰδότες ὅτι ἕκαστος (δ *ko*) (ἐάν *NK(o)*) τι ποιήσῃ ἀγαθὸν τοῦτο κομίσεται παρὰ (τοῦ *k*) κυρίου εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. **9** Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι (καὶ *no*) αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἔστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ’ αὐτῷ. **10** (Τοῦ λοιποῦ *N(k)O*) (ἀδελφοί μου, *K*) ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἴσχύος αὐτοῦ. **11** ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. **12** ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους (τοῦ *k*) (αἰῶνος *K*) τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. (αἱσθ g165) **13** διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἄπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. **14** στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς

δικαιοσύνης **15** καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἔτοιμασίᾳ
τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης **16** (ἐν *N(k)O*) πᾶσιν
ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐνῷ δυνήσεσθε
πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· **17** καὶ
τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου (δέξασθε *NK(O)*) καὶ
τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος ὃ ἐστιν ρῆμα θεοῦ· **18** διὰ
πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ¹
καιρῷ ἐν πνεύματι καὶ εἰς αὐτὸν (τοῦτο *k*) ἀγρυπνοῦντες
ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν
ἀγίων **19** καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι (δοθῇ *N(k)O*) λόγος
ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ
μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, **20** ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἶνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς
διάκονος ἐν κυρίῳ, **22** ὃν ἔπειμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸν
τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς
καρδίας ὑμῶν. **23** εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ
πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπῶντων τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ (ἀμήν πρός Εφέσιους
ἐγράφη ἀπό Ρώμης διά τυχικοῦ. *K*)

Προς Φιλιππησιους

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς
άγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν
ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν **4** πάντοτε ἐν πάσῃ
δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
ποιούμενος, **5** ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον
ἀπὸ (τῆς *no*) πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· **6** πεποιθὼς
αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν
ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ· **7** καθώς ἐστιν
δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν διὰ τὸ
ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν
τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνούς
μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὅντας. **8** Μάρτυς γάρ μου
(ἐστιν *k*) ὁ θεός, ὃς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις
Χριστοῦ Ἰησοῦ. **9** καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ
πάσῃ αἰσθήσει **10** εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα,
ἵνα ἥτε εἱλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ
11 πεπληρωμένοι (καρπὸν *N(K)O*) δικαιοσύνης (τὸν
N(k)O) διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, **13** ὥστε
τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ
τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν **14** καὶ τοὺς πλείονας
τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου
περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον (τοῦ θεοῦ *O*)
λαλεῖν. **15** τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ

καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. **16** οἱ μὲν ἐξ
ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι·
17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ
ἀγνῶς οἰόμενοι θλῖψιν (ἐγείρειν *N(k)O*) τοῖς δεσμοῖς
μου. **18** τί γάρ; πλὴν (ὅτι *no*) παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει
εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω
ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. **19** οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτο μοι ἀποβῆσεται
εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ
πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ **20** κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν
καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι ἀλλ' ἐν πάσῃ
παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν
τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. **21** Ἐμοὶ
γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. **22** εὶ δὲ τὸ
ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτο μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι
οὐ γνωρίζω. **23** συνέχομαι (δὲ *N(k)O*) ἐκ τῶν δύο, τὴν
ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εῖναι,
πολλῷ (γὰρ *no*) μᾶλλον κρεῖσσον. **24** τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν
τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. **25** καὶ τοῦτο πεποιθὼς
οἶδα ὅτι μενῶ καὶ (παραμενῶ *N(k)O*) πᾶσιν ὑμῖν εἰς
τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, **26** ἵνα τὸ
καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. **27** μόνον ἀξίως
τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἴδων ὑμᾶς εἴτε ἀπών (ἀκούω *N(k)O*) τὰ περὶ ὑμῶν
ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες
τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, **28** καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν
μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς (μέν
k) ἔνδειξις ἀπωλείας, (ὑμῶν *N(k)O*) δὲ σωτηρίας, καὶ
τοῦτο ἀπὸ θεοῦ. **29** ὅτι ὑμῖν ἔχαρισθη τὸ ὑπέρ Χριστοῦ, οὐ

μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
πάσχειν **30** τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἶον (εἴδετε *N(k)O*)
ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

2 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ (τις *N(k)O*)
σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, **2** πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα
τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ
ἐν φρονοῦντες, **3** μηδὲν κατ’ ἐριθείαν (μηδὲ *N(k)O*) (κατὰ
no) κενοδοξίαν ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους
ἥγούμενοι ὑπερέχοντας ἔαυτῶν **4** μὴ τὰ ἔαυτῶν (ἔκαστος
NK(o)) (σκοποῦντες *N(k)O*) ἀλλὰ καὶ τὰ ἔτέρων
(ἔκαστοι. *N(k)O*) **5** τοῦτο (γὰρ *k*) (φρονεῖτε *N(k)O*)
ἐν ὑμῖν ὅ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **6** ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ
ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἵσα θεῶ,
7 ἀλλ’ ἔαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν
ὅμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, **8** καὶ σχήματι εύρεθεὶς
ώς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἔαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος
μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ **9** διὸ καὶ ὁ θεὸς
αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ (τὸ *no*) ὄνομα
τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, **10** ἵνα ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ
κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, **11** καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἔξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς
εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. **12** Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς
πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ώς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον
ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου
καὶ τρόμου τὴν ἔαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. **13** (ὅ
k) θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ
τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. **14** πάντα ποιεῖτε χωρὶς
γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, **15** ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι

καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ (ἄμωμα *N(k)O*) (ἐν *k*)
(μέσον *N(k)O*) γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης ἐν
οἷς φαίνεσθε ως φωστῆρες ἐν κόσμῳ, **16** λόγον ζωῆς
ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ
εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. **17** ἀλλ’ εἰ
καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως
ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. **18** τὸ δὲ αὐτὸ
καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετε μοι. **19** Ἐλπίζω δὲ ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κάγὼ
κάγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. **20** οὐδένα γὰρ ἔχω
ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. **21** οἱ
πάντες γὰρ τὰ ἔαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ (τοῦ *k*) Ἰησοῦ
Χριστοῦ. **22** τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ως πατρὶ¹
τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. **23** τοῦτον
μὲν οὗν ἐλπίζω πέμψαι ως ἄν (ἀφίδω *N(k)O*) τὰ περὶ²
ἐμὲ ἔξαυτῆς: **24** πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως
ἔλευσομαι. **25** Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον
τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν
δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι
πρὸς ὑμᾶς: **26** ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς (ἰδεῖν
O) καὶ ἀδημονῶν διότι ἡκούσατε ὅτι ἡσθένησεν. **27**
καὶ γὰρ ἡσθένησεν παραπλήσιον (θανάτῳ *NK(o)* ἀλλ’
ὁ θεός ἡλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ
ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. **28** σπουδαιοτέρως
οὗν ἐπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε,
κάγὼ κάγὼ ἀλυπότερος ᾖ. **29** προσδέχεσθε οὗν αὐτὸν ἐν
κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους
ἔχετε. **30** ὅτι διὰ τὸ ἔργον (τοῦ *k*) (Χριστοῦ *NK(O)*)

μέχρι θανάτου ἥγγισεν παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα
ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

3 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ
γράφειν ὑμῖν ἔμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας,
βλέπετε τὴν κατατομήν. **3** ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ
πνεύματι (θεοῦ *N(k)O*) λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, **4** καίπερ
ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκὶ. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος
πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον. **5** περιτομῇ ὀκταήμερος,
ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἐβραῖος ἐξ Ἐβραίων,
κατὰ νόμον Φαρισαῖος, **6** κατὰ (ζῆλος *N(k)O*) διώκων
τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος
ἄμεμπτος. **7** ἀλλ’ ἄτινα ᾧν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι
διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. **8** ἀλλὰ (μενοῦνγε *NK(o)*)
καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἰναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς
γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι' ὃν τὰ
πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα (εἰναι, *k*) ἵνα
Χριστὸν κερδήσω, **9** καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν
δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ,
τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, **10** τοῦ γνῶναι
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν
κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ συμμορφιζόμενος
τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, **11** εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν
ἔξανάστασιν (τὴν *N(k)O*) (ἐκ *no*) νεκρῶν. **12** οὐχ ὅτι
ἥδη ἔλαβον ἢ ἥδη (τετελείωμαι, *NK(O)*) διώκω δὲ εἰ καὶ
καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ (τοῦ *k*) Χριστοῦ
Ἰησοῦ. **13** Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν (οὐ *NK(o)*) λογίζομαι
κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς

δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, **14** κατὰ σκοπὸν διώκω
(εἰς *N(k)O*) τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ
εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·
16 πλὴν εἰς δὲ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν (κανόνι, τὸ
αὐτὸ φρονεῖν. *K*) **17** Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί,
καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε
τύπον ἡμᾶς. **18** πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὓς πολλάκις
ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἔχθροὺς τοῦ
σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, **19** ὃν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὃν ὁ θεὸς
ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντες. **20** ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς
ὑπάρχει ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεικδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν
Χριστόν, **21** ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως
ἡμῶν (εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ *K*) σύμμορφον τῷ σώματι
τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι (αὐτῷ *N(k)O*) τὰ πάντα.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ
καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὔοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν κυρίῳ. **3** (ναὶ *N(K)O*) ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε
σύζυγε, συλλαμβάνον αὐταῖς, αἴτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν
συνεργῶν μου ὃν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. **4** Χαίρετε
ἐν κυρίῳ πάντοτε πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. **5** τὸ ἐπιεικές ὑμῶν
γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς. **6** μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ
εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν
θεόν· **7** καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν

φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἔστιν ἀληθῆ, ὅσα
σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα,
εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἀ καὶ
ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἡκουύσατε καὶ εἰδετε ἐν ἐμοί,
ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἥδη ποτὲ ἀνεθάλετε
τὸ ὑπέρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ.
11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς
είμι αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα (καὶ *N(k)O*) ταπεινοῦσθαι,
οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ
χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·
13 πάντα ἴσχυώ ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με (Χριστῷ. *K*) 14
πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ
εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμίᾳ μοι
ἐκκλησίᾳ ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως
εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἄπαξ
καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ
τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰς λόγον ὑμῶν· 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν,
όσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19
ὅ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ (τὸ
πλοῦτος *N(k)O*) αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20
τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) 21 Ἀσπάσασθε πάντα ἄγιον ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22
ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἄγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς

Καίσαρος οἰκίας. 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ἡμῶν *k*) Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ (τοῦ *no*) (πνεύματος *N(K)O*) ὑμῶν.
(ἀμήν. *KO*) (πρός Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπό Ρώμης δι'
Ἐπαφροδίτου. *K*)

Προς Κολοσσαῖς

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς **2** τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις
καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ὑμῶν (καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Κ) **3** Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ (καὶ *κο*) πατρὶ τοῦ
κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε (περὶ *ΝΚ(ο)*)
ὑμῶν προσευχόμενοι, **4** ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην (ἥν *Ν(κ)Ο*) (ἔχετε
νο) εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, **5** διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν
ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἥν προηκούσατε ἐν
τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου **6** τοῦ παρόντος
εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ (καὶ *κ*) ἐστὶν
καρποφορούμενον (καὶ αὐξανόμενον *ΝΟ*) καθὼς καὶ ἐν
ὑμῖν ἀφ' ἣς ἡμέρας ἡκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ, **7** καθὼς (καὶ *κ*) ἐμάθετε ἀπὸ
Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ὑμῶν, ὃς ἐστιν πιστὸς
ὑπὲρ ὑμῶν *ΝΚ(Ο)*) διάκονος τοῦ Χριστοῦ, **8** ὁ καὶ
δηλώσας ὑμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. **9** Διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἣς ἡμέρας ἡκούσαμεν, οὐ παυόμεθα
ύπερ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἴτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε
τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
συνέσει πνευματικῇ **10** περιπατῆσαι (ὑμᾶς *κ*) ἀξίως
τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι (εἰς *κ*) (τῇ ἐπιγνώσει
Ν(κ)Ο) τοῦ θεοῦ, **11** ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι
κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς. **12** εὐχαριστοῦντες τῷ
πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι (ὑμᾶς *Ν(Κ)Ο*) εἰς τὴν μερίδα

τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί, **13** ὃς ἐρρύσατο
ἡμᾶς ἐκ τῆς ἔξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ νίοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, **14** ἐν ω̄
ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν (διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, *Κ*)
τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν· **15** ὃς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως: **16** ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐκτίσθη τὰ πάντα (τὰ *κ*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ (τὰ *κο*)
ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἔξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ
καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισται, **17** καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων,
καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, **18** καὶ αὐτός ἐστιν
ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστιν (ἡ *ο*)
ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν
αὐτὸς πρωτεύων· **19** ὅτι ἐν αὐτῷ εὑδόκησεν πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσαι **20** καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι
τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ
σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ
(ἐν *ΝΚ(ο)*) τοῖς οὐρανοῖς: **21** καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας
ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἔχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις
τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ (ἀποκατήλλαξεν *ΝΚ(Ο)*) **22** ἐν τῷ
σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστῆσαι
ὑμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
αὐτοῦ. **23** Εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι
καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἡκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ
(τῇ *κ*) κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ
Παῦλος διάκονος. **24** Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν (μου
κ) ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν
θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκὶ μου ὑπὲρ τοῦ σώματος

αύτοῦ, ὃ ἔστιν ἡ ἐκκλησία· 25 ἡς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς
ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ
ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν,
(νῦν *N(k)O*) δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ· (αιδη
g165) 27 οἵς ἡθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, (τί τὸ *N(k)O*)
πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
(ὅ *N(k)O*) ἔστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης· 28
ὅν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον
καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα
παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ
(Ἴησοῦ, *K*) 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν
ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2 Θέλω γάρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω (ύπερ
N(k)O) ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἔόρακαν
τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκὶ, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι
αὐτῶν (συμβιβασθέντες *N(k)O*) ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς (πᾶν
N(k)O) (τὸ *o*) (πλοῦτος *N(k)O*) τῆς πληροφορίας
τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ (καὶ
K) (πατρὸς *KO*) (καὶ *K*) (τοῦ *KO*) Χριστοῦ, 3 ἐν
ῷ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ (τῆς *k*)
γνώσεως ἀπόκρυφοι· 4 τοῦτο (δὲ *ko*) λέγω, ἵνα (μηδεὶς
N(k)O) ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· 5 εἰ γάρ καὶ
τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων
καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς
Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν
Ἴησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε 7 ἐρριζωμένοι
καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι (ἐν
ko) τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες (ἐν

αύτῇ *κο*) ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὃς ἔστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας· 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος (τῶν ἀμαρτιῶν *Κ*) τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ (βαπτισμῷ *Ν(κ)Ο*) ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ (τῶν *κ*) νεκρῶν. 13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν (ὑμᾶς *ΝΟ*) σὺν αὐτῷ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸν ἥρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸν τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει (καὶ *Ν(κ)Ο*) ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἢ ἔστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἢ (μὴ *Κ*) ἑόρακεν ἐμβατεύων εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ (οὖν *Κ*) ἀπεθάνετε σὺν (τῷ *κ*) Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί

ώς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; **21** μὴ ἄψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς; **22** ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆς ἀποχρήσει κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· **23** ἅτινά ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· **2** τὰ ἄνω φρονεῖτε μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. **3** ἀπεθάνετε γάρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· **4** δταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ (ὑμῶν, *N(K)O*) τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. **5** Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη (ὑμῶν *K*) τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἔστιν εἰδωλολατρία, **6** δι' ἂν ἔρχεται ἡ ὁργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς νίοὺς τῆς ἀπειθείας· **7** ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν (τούτοις. *N(k)O*) **8** Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὁργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. **9** Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἀνθρωπὸν σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ **10** καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· **11** ὅπου οὐκ ἔνι Ἑλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. **12** Ἐνδύσασθε οὖν, ως ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἄγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα (οἴκτιρμοῦ, *N(k)O*) χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΐτητα, μακροθυμίαν· **13** ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἔαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μοιφήν· καθὼς

καὶ ὁ (κύριος *N(K)O*) ἔχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς·
14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, (ὅς *N(k)O*) ἐστιν
σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ (Χριστοῦ
N(K)O) βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ
ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 Ὁ
λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ
σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς,
(καὶ *k*) ὕμνοις, (καὶ *k*) ὥδαῖς πνευματικαῖς ἐν (τῇ
no) χάριτι ἄδοντες ἐν (ταῖς καρδίαις *N(k)O*) ὑμῶν τῷ
(θεῷ *N(K)O*) 17 καὶ πᾶν (ὅς τι *NK(o)*) (ἐὰν *N(k)O*)
ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου
Ἰησοῦ εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ (καὶ *k*) πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς (ἰδίοις *K*) ἀνδράσιν ὡς
ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας
καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε
τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν (ἐν
N(k)O) κυρίῳ. 21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα
ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν (όφθαλμοδουλίᾳ
N(k)O) ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ἐν ἀπλότητι καρδίας
φοβούμενοι τὸν (κύριον. *N(K)O*) 23 (καὶ *k*) (πᾶν *K*) ὅ
(τι *K*) ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ
οὐκ ἀνθρώποις· 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου (ἀπολήμψεσθε
NK(o)) τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ (γὰρ *k*)
κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. 25 ὁ (γὰρ *N(k)O*) ἀδικῶν
κομίσεται ὁ ἡδίκησεν καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.

4 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις
παρέχεσθε εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν (οὐρανῷ.
N(k)O) 2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε γρηγοροῦντες

ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· **3** προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ
μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, **4** ἵνα φανερώσω
αὐτὸν ὡς δεῖ με λαλῆσαι. **5** Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς
τοὺς ἔξω τὸν καιρὸν ἔξαγοραζόμενοι. **6** ὁ λόγος ὑμῶν
πάντοτε ἐν χάριτι, ἄλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς
ἔνι ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. **7** Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει
ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, **8** ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸν
τοῦτο ἵνα (γνῶτε *N(K)(O)* τὰ περὶ (ἡμῶν *N(K)O*))
καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, **9** σὺν Ὁνησίμῳ τῷ
πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα
ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὕδε. **10** Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος
ὁ συναιχμάλωτός μου καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρναβᾶ,
περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς: ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε
αὐτόν· **11** καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ δοντες ἐκ
περιτομῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. **12** Ἀσπάζεται
ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ (Ἰησοῦ, *NO*)
πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς,
ἵνα (σταθῆτε *N(k)O*) τέλειοι καὶ (πεπληροφορημένοι
N(k)O) ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. **13** μαρτυρῶ γὰρ
αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν (πόνον *N(K)O*) ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν
ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. **14** Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. **15** Ἀσπάσασθε
τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ (Νύμφαν *N(K)O*) καὶ
τὴν κατ' οἶκον (αὐτῆς *N(K)(o)*) ἐκκλησίαν. **16** καὶ ὅταν
ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ
Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας

ἴνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. **17** καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. **18** Οἱ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετε μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν (ἀμήν. *ΚΟ*) (πρός Κολασσαῖς ἐγράφη ἀπό Τρώμης διά τυχικοῦ καί Ὁνησίμου. *Κ*)

Προς Θεσσαλονικεις Α'

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ (ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Κ*) **2** Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν (ὑμῶν *κ*) ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, **3** ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. **4** εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ (τοῦ *νο*) θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν. **5** ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ καθὼς οἴδατε οἵοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δὲ ὑμᾶς· **6** καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἀγίου, **7** ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς (τύπον *Ν(Κ)Ο*) πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ (ἐν *νο*) τῇ Ἀχαΐᾳ. **8** ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ (ἐν τῇ *νο*) Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' (καὶ *κ*) ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. **9** αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον (ἔσχομεν *Ν(Κ)Ο*) πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ **10** καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἦγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ὁυόμενον ἡμᾶς (ἐκ *Ν(Κ)Ο*) τῆς ὄργης τῆς ἐρχομένης.

2 Αύτοὶ γάρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· **2** ἀλλὰ (καὶ *k*) προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. **3** ἡ γάρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας (οὐδὲ *N(k)O*) ἐν δόλῳ· **4** ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ (τῷ *k*) θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. **5** οὕτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὕτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, **6** οὕτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν οὕτε ἀφ' ὑμῶν οὕτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· **7** ἀλλ' ἐγενήθημεν (νήπιοι *N(K)O*) ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς (ἐὰν *N(k)O*) τροφὸς θάλπῃ τὰ ἔαυτῆς τέκνα, **8** οὕτως (δύμειρόμενοι *N(k)O*) ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἔαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν (ἐγενήθητε. *N(k)O*) **9** Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς (γάρ *k*) καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. **10** ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, **11** καθάπερ οἴδατε, ὡς ἔνα ἔκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἔαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ (μαρτυρόμενοι *N(k)O*) **12** εἰς τὸ (περιπατεῖν *N(k)O*) ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἔαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. **13** (Καὶ *no*) διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς

εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἔστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, δὲς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. **14** ὑμεῖς γάρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι (τὰ *N(K)O*) (αὐτὰ *N(k)O*) ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἴδιων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, **15** τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς (ἴδιους *K*) προφήτας καὶ (ἡμᾶς *NK(O)*) ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, **16** κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὄργὴ (τοῦ θεοῦ *O*) εἰς τέλος. **17** Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. **18** (διότι *N(k)O*) ἡθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. **19** τίς γάρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *K*) ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; **20** ὑμεῖς γάρ ἔστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

3 Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι **2** καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ (διάκονον *KO*) (καὶ *K*) συνεργὸν (ἡμῶν *K*) τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι (ὑμᾶς *k*) (ὑπὲρ *N(k)O*) τῆς πίστεως ὑμῶν, **3** (τὸ *N(k)O*) μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς

θλίψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·
4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· 5 διὰ
τοῦτο κάγὼ κάγὼ μηκέτι στέγων ἔπειμψα εἰς τὸ γνῶναι
τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων
καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 ἄρτι δὲ ἐλθόντος
Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν
τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἵδεῖν καθάπερ
καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί,
ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς
ὑμῶν πίστεως· 8 ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς (στήκετε
Ν(κ)Ο) ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ
χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ
δεόμενοι εἰς τὸ ἵδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι
τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; 11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς (Χριστός *Κ*)
κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ
εἰς πάντας καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς 13 εἰς τὸ στηρίξαι
ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν
τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *Κ*) μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ
(ἀμήν. *Ν*)

4 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ
παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ (ίνα *ΝΟ*) καθὼς
παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν

καὶ ἀρέσκειν θεῷ (καθὼς καὶ περιπατεῖτε, *ΝΟ*) ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· 4 εἰδέναι ἔκαστον ὑμῶν τὸ ἔαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν· 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διότι ἔκδικος (ὁ *κ*) κύριος περὶ πάντων τούτων καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ’ ἐν ἀγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ (διδόντα *Ν(κ)Ο*) τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἄγιον εἰς (ὑμᾶς. *Ν(Κ)Ο*) 9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸς εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἴδιαις χερσὶν ὑμῶν καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· 12 ἵνα περιπατήτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. 13 Οὐ (θέλομεν *Ν(Κ)Ο*) δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν (κοιμωμένων, *Ν(κ)Ο*) ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς

κοιμηθέντας· **16** ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγgi θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, **17** ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἃμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. **18** Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· **2** αὐτοὶ γάρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι (ἢ *k*) ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται· **3** ὅταν (γὰρ *k*) λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὅλεθρος ὕσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἔχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. **4** ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἔστε ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς (κλέπτης *NK(O)*¹) καταλάβῃ· **5** πάντες (γὰρ *no*) ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἔστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἔσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. **6** Ἐρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς (καὶ *k*) οἱ λοιποὶ ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. **7** οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· **8** ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· **9** ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὄργὴν ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ **10** τοῦ ἀποθανόντος (ύπερ *NK(O)*¹) ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἃμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. **11** Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἔνα καθὼς καὶ ποιεῖτε. **12** Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς **13** καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ

ύπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε
ἐν (έαυτοῖς. *NK(O)*) **14** Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς
όλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
πρὸς πάντας. **15** ὄρατε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ,
ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
πάντας. **16** πάντοτε χαίρετε· **17** ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε·
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γάρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. **19** τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· **20** προφητείας
μὴ ἔξουθενεῖτε· **21** πάντα (δὲ *no*) δοκιμάζετε· τὸ καλὸν
κατέχετε· **22** ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. **23**
αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς,
καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ
σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ τηρηθείη. **24** πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, δος καὶ
ποιήσει. **25** Ἄδελφοί, προσεύχεσθε (καὶ *no*) περὶ ὑμῶν.
26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. **27**
(ἐνορκίζω *N(k)O*) ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν
ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς (ἀγίοις *K*) ἀδελφοῖς. **28** Ἡ χάρις
τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*)
(πρός Θεσσαλονικείς πρώτη ἐγράφη ἀπό Ἀθηνῶν. *K*)

Προς Θεσσαλονικεις Β'

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ
Χριστῷ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐχαριστεῖν ὁφείλομεν τῷ
θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἔστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνδός
ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· **4** ὥστε αὐτοὺς ὑμᾶς
ἐν ὑμῖν (ἐγκαυχᾶσθαι *N(k)O*) ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς
διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἵς ἀνέχεσθε, **5** ἔνδειγμα
τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἣς καὶ πάσχετε· **6** εἴπερ εἴπερ
δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς
θλῖψιν **7** καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ'
ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ **8** ἐν (πυρὶ φλογός, *NK(o)*)
διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ
ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
(Χριστοῦ *K*) **9** οἵτινες δίκην τίσουσιν, δλεθρον αἰώνιον
ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ισχύος
αὐτοῦ, (aiōnios g166) **10** ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς
ἀγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς (πιστεύσασιν,
N(k)O) ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς,
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. **11** εἰς ὅ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε
περὶ ὑμῶν ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν
καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον
πίστεως ἐν δυνάμει, **12** ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *K*) ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν

αύτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

2 Ερωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ'
αὐτὸν **2 εἰς** τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς
(μηδὲ *N(k)O*) θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ
λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ
ἡμέρα τοῦ (κυρίου. *N(K)O*) **3** μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ
κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον
καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς (ἀνομίας, *N(K)O*) ὁ
νίδις τῆς ἀπωλείας, **4** ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος
ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα ὥστε αὐτὸν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ (ώς θεὸν *K*) καθίσαι ἀποδεικνύντα
ἔαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. **5** Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὡν πρὸς
ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; **6** καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε
εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ (έαυτοῦ *NK(o)*)
καιρῷ. **7** τὸ γὰρ μυστήριον ἥδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας,
μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἔως ἐκ μέσου γένηται. **8** καὶ τότε
ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος ὃν ὁ κύριος (Ἰησοῦς *NO*)
(ἀνελεῖ *N(k)O*) τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ. **9** οὗ ἐστιν
ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει
καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους **10** καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ
(τῆς *k*) ἀδικίας (ἐν *k*) τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὡν
τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι
αὐτούς. **11** καὶ διὰ τοῦτο (πέμπει *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ θεὸς
ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, **12**
ἵνα κριθῶσιν (πάντες *NK(o)*) οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ
ἀληθείᾳ ἀλλ' εύδοκήσαντες (ἐν *k*) τῇ ἀδικίᾳ. **13** Ἡμεῖς

δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι (εἴλατο *N(k)O*)
ὑμᾶς ὁ θεὸς (ἀπαρχὴν *N(k)O*) εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ
πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, **14** εἰς δὲ (καὶ *n*) ἐκάλεσεν
ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς περιποίησιν δόξης
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **15** Ἐρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε
διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆς ἡμῶν. **16** αὐτὸς δὲ ὁ κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς (ὁ *N(K)O*) πατὴρ
ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ὑμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν
καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, (*αισθητός γε 166*) **17** παρακαλέσαι
ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι (ὑμᾶς *k*) ἐν παντὶ ἔργῳ
καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

3 Τὸ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ὑμῶν, ἵνα
ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ
πρὸς ὑμᾶς **2** καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ
πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γάρ πάντων ἡ πίστις. **3** πιστὸς
δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ. **4** πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς ὅτι
ἄπαγγέλλομεν (ὑμῖν *k*) καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.
5 ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν
ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ
παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ
τὴν παράδοσιν ἦν (παρελάβοσαν *N(K)(O)* παρ' ἡμῶν).
7 αὐτοὶ γάρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ὑμᾶς· ὅτι οὐκ
ἥτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, **8** οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν
παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ (νυκτὸς *N(k)O*)

καὶ (ήμέρας *N(k)O*) ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι
τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἔξουσίαν, ἀλλ’ ἵνα
ἔαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ήμᾶς. 10
καὶ γὰρ ὅτε ήμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν
ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω. 11
Ἄκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως,
μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους. 12 Τοῖς δὲ
τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν (ἐν *N(k)O*)
(τοῦ *k*) (κυρίῳ *N(k)O*) (ήμῶν *K*) Ἰησοῦ (Χριστῷ
N(k)O) ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἔαυτῶν
ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε
καλοποιοῦντες. 14 Εἴ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ
ἥμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε (καὶ *k*) μὴ
(συναναμίγνυσθαι *N(k)O*) αὐτῷ ἵνα ἐντραπῇ. 15 καὶ
μὴ ὡς ἔχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16
Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῷη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ
παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. 17
Οἱ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἔστιν σημεῖον ἐν
πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου
ἥμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν (ἀμήν. *KO*)
(πρός Θεσσαλονικείς δευτέρᾳ ἐγράφη ἀπό Ἀθηνῶν *K*)

Προς Τιμοθεον Α'

1 Παῦλος ἀπόστολος (κυριόυ *Ο*) Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ'
ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ (κυριόυ *Κ*) Χριστοῦ
Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν **2** Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν
πίστει χάρις, ἔλεος, εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς (ἡμῶν *Κ*)
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** Καθὼς παρεκάλεσά
σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν ἵνα
παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἐτεροδιδασκαλεῖν **4** μηδὲ προσέχειν
μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες (ἐκζητήσεις
Ν(κ)Ο) παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν
πίστει. **5** τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ
καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως
ἀνυποκρίτου, **6** ὃν τινες ἀστοχήσαντες ἔξετράπησαν
εἰς ματαιολογίαν **7** θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ
νοοῦντες μήτε ἄλεγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως
χρῆται, **9** εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται,
ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἀμαρτωλοῖς,
ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώραις καὶ μητρολώραις,
ἀνδροφόνοις, **10** πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς,
ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἔτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται **11** κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. **12** (Καὶ *κ*) χάριν
ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν
ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, **13** (τὸ
Ν(κ)Ο) πρότερον ὅντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
ὑβριστήν· ἀλλ' ἡλείθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·
14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ
πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** Πιστὸς ὁ

λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι, ὃν πρῶτός εἰμι ἐγώ·

16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἥλείθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν (ἀπασαν *Ν(Κ)Ο*) μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. (*aiōnios g166*) **17** Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ (σοφῷ *Κ*) θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (*aiōn g165*)

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα (στρατεύῃ *ΝΚ(ο)*) ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν **19** ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἵν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, **20** ὃν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, **2** ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὔσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. **3** τοῦτο (γὰρ *κ*) καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **4** ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. **5** Εἴς γὰρ θεός, εἴς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς **6** ὁ δοὺς ἔαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἴδιοις, **7** εἰς δὲ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω (ἐν Χριστῷ, *Κ*) οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. **8** Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας

χωρὶς ὄργῆς καὶ (διαλογισμοῦ *NK(O)*). **9** ὡσαύτως καὶ (τὰς *k*) γυναικας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἔαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν (καὶ χρυσίῳ *N(k)O*) ἢ μαργαρίταις ἢ ἴματισμῷ πολυτελεῖ, **10** ἀλλ' ὅ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. **11** γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. **12** διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. **13** Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἴτα Εὕα. **14** καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἡπατήθη, ἢ δὲ γυνὴ (ἐξαπατηθεῖσα *N(k)O*) ἐν παραβάσει γέγονεν. **15** σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. **2** δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, **3** μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην (μὴ αἰσχροκερδῆ, *K*) ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, **4** τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. **5** Εἴ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; **6** μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. **7** δεῖ δὲ (αὐτὸν *k*) καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. **8** Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, **9** ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῷ συνειδήσει. **10** καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὅντες. **11** Γυναικας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, (νηφαλίους,

N(k)O) πιστὰς ἐν πᾶσιν. **12** διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἑιδίων οἴκων. **13** οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἔστωτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **14** Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ (ἐν *no*) (τάχει *N(k)O*) **15** ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέψεσθαι, ἥτις ἔστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας. **16** Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἔστιν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, (δις *N(K)O*) ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὥφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

4 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων **2** ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἴδιαν συνείδησιν, **3** κωλυσόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἢ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. **4** ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· **5** ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. **6** Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἢ παρηκολούθηκας· **7** τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. **8** ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἔστιν ὡφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὡφέλιμός ἔστιν ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. **9** πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. **10** εἰς τοῦτο

γὰρ (καὶ *k*) κοπιῶμεν καὶ (ἀγωνιζόμεθα, *N(K)O*)
ὅτι ἡλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, δς ἐστιν σωτὴρ πάντων
ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν. **11** Παράγγελλε ταῦτα καὶ
δίδασκε. **12** μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω,
ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ,
ἐν ἀγάπῃ (ἐν πνεύματι, *K*) ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. **13**
ἔως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει,
τῇ διδασκαλίᾳ, **14** μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος ὃ
ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ
πρεσβυτερίου. **15** ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἵσθι, ἵνα σου ἡ
προκοπὴ φανερὰ ἦ (ἐν *k*) πᾶσιν. **16** ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ
διδασκαλίᾳ ἐπίμενε αὐτοῖς τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν
σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα,
νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, **2** πρεσβυτέρας ὡς μητέρας,
νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ. **3** χήρας τίμα
τὰς ὄντως χήρας. **4** εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἥ ἔκγονα ἔχει,
μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εύσεβεῖν καὶ
ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν
(καλὸν καὶ *K*) ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **5** Ἡ δὲ
ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἡλπικεν ἐπὶ (τὸν *ko*) θεὸν
καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς
καὶ ἡμέρας· **6** ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. **7** καὶ
ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὕσιν. **8** Εἰ δέ τις
τῶν ἱδίων καὶ μάλιστα (τῶν *k*) οἰκείων οὐ (προνοεῖ,
N(k)O) τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. **9**
χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἔξήκοντα γεγονυῖα
ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, **10** ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη,
εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἔξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας

ζνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
ἐπηκολούθησεν. **11** νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν
γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν
12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἡθέτησαν. **13**
ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας.
οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι,
λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. **14** Βούλομαι οὖν νεωτέρας
γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν
διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. **15** ἥδη γάρ
τινες ἔξετράπησαν ὅπισω τοῦ σατανᾶ. **16** εἴ τις (πιστὸς
ἢ *Κ*) πιστὴ ἔχει χήρας, (ἐπαρκείτω *ΝΚ(ο)*) αὐταῖς
καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις
ἐπαρκέσῃ. **17** Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς
τιμῆς ἀξιούσθωσαν μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ
διδασκαλίᾳ: **18** λέγει γάρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ
φιμώσεις· καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. **19**
κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτὸς
εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. **20** τοὺς (δὲ *ο*)
ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ
φόβον ἔχωσιν. **21** Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
καὶ (κυρίου *Κ*) Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος μηδὲν
ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. **22** χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει
μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις, σεαυτὸν ἀγνὸν
τήρει. **23** μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ’ οἷνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν
στόμαχον (σου *Κ*) καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. **24**
τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοι εἰσιν προάγουσαι
εἰς κρίσιν· τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. **25** ὡσαύτως καὶ

τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα (έστιν *κ*) καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ (δύνανται. *Ν(κ)Ο*)

6 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἴδιους δεσπότας
πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. **2** οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες
δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ
μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ
τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ
παρακάλει. **3** εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται
ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, **4** τετύφωται μηδὲν
ἐπιστάμενος ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ
ῶν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημία, ὑπόνοιαι πονηραί,
5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ
ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι
τὴν εὐσέβειαν (Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. *Κ*) **6**
Ἐστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας.
7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, (δῆλον
Κ) δτι οὐδὲ ἔξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· **8** ἔχοντες δὲ
διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. **9** Οἱ
δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς,
αἴτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὅλεθρον καὶ
ἀπώλειαν. **10** ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἔστιν ἡ
φιλαργυρία, ἣς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς
πίστεως καὶ ἔαυτοὺς περιέπειραν ὁδύναις πολλαῖς. **11**
Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε (τοῦ *κ*) θεοῦ, ταῦτα φεῦγε, δίωκε
δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν,
(πραϋπαθίαν· *Ν(κ)Ο*) **12** ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα

τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ἦν (καὶ *k*) ἐκλήθης καὶ ώμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. (aiōnios g166) **13** Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ (ζωογονοῦντος *N(k)O*) τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν **14** τηρῆσαι σε τὴν ἐντολὴν ἀσπιλον, ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **15** ἦν καιροῖς ἴδιοις δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, **16** ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ὃ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν. (aiōnios g166) **17** Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἡλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι ἀλλ' (ἐπὶ *N(k)O*) (τῷ *k*) θεῷ (τῷ ζῶντι *K*) τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, (aiōn g165) **18** ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὔμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, **19** ἀποθησαυρίζοντας ἔαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς (ὄντως *N(K)O*) ζωῆς. **20** Ω Τιμόθεε, τὴν (παραθήκην *N(k)O*) φύλαξον ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, **21** ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν. Ἡ χάρις μεθ' (ὑμῶν *N(k)O*) (ἀμήν. *KO*) (πρός Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπό Λαοδικείας ἥτις ἐστίν μητρόπολις φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. *K*)

Προς Τιμοθεον Β'

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ **2** Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ὃ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας **4** ἐπιποθῶν σε ἵδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ **5** ὑπόμνησιν (λαβὼν *Ν(k)Ο*) τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. **6** Δι’ ἣν αἴτιαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· **7** οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. **8** Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ **9** τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἴδιαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν διθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰώνιων, **(αισθοντος γ166)** **10** φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, **11** εἰς δὲ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος (ἐθνῶν· *ΚΟ*) **12** δι’ ἣν αἴτιαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ’ οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ὃ πεπίστευκα καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. **13** Ὅποτε πωσιν ἔχε οὐγιαινόντων

λόγων ὃν παρ' ἐμοῦ ἥκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν (παραθήκην *N(k)O*)
φύλαξον διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ
Ἄσιᾳ, ὃν ἔστιν Φύγελος καὶ Ἐρμογένης. 16 δῷ ἔλεος ὁ
κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν
καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ (ἐπαισχύνθη, *N(k)O*) 17 ἀλλὰ
γενόμενος ἐν Ῥώμῃ (σπουδαίως *N(k)O*) ἐζήτησέν με καὶ
εὗρεν· 18 δῷ αὐτῷ ὁ κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν
ἔκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἂν ἥκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν
μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες
ίκανοὶ ἔσονται καὶ ἔτέρους διδάξαι. 3 (σὺ *k*) (οὖν
K) (συγκακοπάθησον *N(k)O*) ὡς καλὸς στρατιώτης
Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς
τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως
ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν
μεταλαμβάνειν· 7 νόει (δ *N(k)O*) λέγω (δώσει *N(k)O*)
γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ
κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν
ὡς κακοῦργος, ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10
διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ
αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ
δόξης αἰωνίου. (αισηνιος g166) 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ
συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ

συμβασιλεύσομεν· εἰ (άρνησόμεθα, *N(k)O*) κάκεῖνος
κάκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· **13** εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς
μένει ἀρνήσασθαι (γάρ *no*) ἔαυτὸν οὐ δύναται. **14**
Ταῦτα ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ (θεοῦ
N(K)O) μὴ λογομαχεῖν (ἐπ' *N(k)O*) οὐδὲν χρήσιμον
ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. **15** σπούδασον σεαυτὸν
δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον,
ὁρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. **16** Τὰς δὲ βεβήλους
κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γάρ προκόψουσιν
ἀσεβείας, **17** καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομήν
ἔξει· ὃν ἔστιν Ὅμεναιος καὶ Φίλητος, **18** οἵτινες περὶ
τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἥδη
γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν. **19** ὁ
μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν ἔχων τὴν
σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ
ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὄνομάζων τὸ ὄνομα (κυρίου.
N(K)O) **20** Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη
χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἂ
μὲν εἰς τιμὴν ἢ δὲ εἰς ἀτιμίαν. **21** ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ
ἔαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον
(καὶ *k*) εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἡτοιμασμένον. **22** Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε,
δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. **23** τὰς
δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραίτον εἰδὼς ὅτι
γεννῶσιν μάχας· **24** δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι
ἄλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, **25**
ἐν πραῦτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε
μήποτε (δώῃ *NK(o)*) αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς

έπίγνωσιν ἀληθείας, **26** καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. **2** ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, **3** ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, **4** προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, **5** ἔχοντες μόρφωσιν εὔσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἥρνημένοι. καὶ τούτους ἀποτρέπου. **6** ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ (αἰχμαλωτίζοντες *N(k)O*) (τὰ *k*) γυναικάρια σεσωρευμένα ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, **7** πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. **8** "Ον τρόπον δὲ Ἰάννης καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὗτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. **9** ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ώς καὶ ἢ ἐκείνων ἐγένετο. **10** Σὺ δὲ (παρηκολούθησάς *N(k)O*) μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, **11** τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἵα μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος. **12** καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὔσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. **13** πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. **14** σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης

εἰδὼς παρὰ (τίνων *N(k)O*) ἔμαθες, **15** καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ίερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **16** Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὡφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, **17** ἵνα ἄρτιος ἢ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἔξηρτισμένος.

4 Διαμαρτύρομαι (οὖν *K*) (ἐγὼ *k*) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ (τοῦ κυρίου *K*) Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, (καὶ *N(K)O*) τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, **2** κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. **3** ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἴδιας (τὰς *k*) ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν. **4** καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. **5** Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. **6** Ἐγὼ γὰρ ἥδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς (μου *N(k)O*) ἐφέστηκεν. **7** τὸν καλὸν (τὸν *k*) ἀγῶνα ἡγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· **8** λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. **9** Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. **10** Δημᾶς γάρ με (ἐγκατέλιπεν *NK(o)*) ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος

εἰς Δαλματίαν· (αιōn g165) 11 Λουκᾶς ἐστιν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μᾶρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ ἐστιν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τύχικον δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφεσον. 13 Τὸν φαιλόνην δν (ἀπέλιπον *NK(o)*) ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπω, ἐρχόμενος φέρε καὶ τὰ βιβλία μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο (ἀποδώσει *N(k)O*) αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ 15 δν καὶ σὺ φυλάσσου λίαν γὰρ (ἀντέστη *N(k)O*) τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι (παρεγένετο, *N(k)O*) ἀλλὰ πάντες με (ἐγκατέλιπον *NK(o)*) μὴ αὐτοῖς λογισθείη. 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ (ἀκούσωσιν *N(k)O*) πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 (καὶ *k*) ῥύσεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τὸν αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (αιōn g165) 19

Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὄνησιφόρου οἶκον.
20 Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ (ἀπέλιπον *NK(o)*) ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. 22 Ὁ κύριος (Ιησοῦς Χριστὸς *K*) μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν (ἀμήν. *KO*) (πρός Τιμόθεον δευτέρᾳ τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπό Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρί Νέρωνι *K*)

Προς Τιτον

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν **2** ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἥν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδής θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων.

(aiōnios g166) **3** ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἴδιοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ· **4** Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις (καὶ *N(K)O*) εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ (κυρίου *K*) Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. **5** Τούτου χάριν (ἀπέλιπόν *N(k)(o)*) σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην· **6** εἴ τίς ἔστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. **7** δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὄργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, **8** ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, **9** ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ἦται παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. **10** Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται μάλιστα οἱ ἐκ (τῆς *no*) περιτομῆς **11** οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἢ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. **12** εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν ἕδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. **13** ἡ μαρτυρία αὕτη ἔστιν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, **14** μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς

ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. **15** Πάντα (μὲν *k*) καθαρὰ τοῖς καθαροῖς τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. **16** θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται βδελυκτοὶ ὅντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.
2 Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. **3** Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, (μὴ *NK(o)*) οἵνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, **4** ἵνα (σωφρονίζωσιν *NK(o)*) τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, **5** σώφρονας, ἀγνάς, (οἰκουργοὺς *N(k)O*) ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, **6** ἵνα μὴ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. **6** Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, **7** περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (ἀδιαφθορίαν *K*) ἀφθορίαν, σεμνότητα, **8** λόγον ὑγῆ, ἀκατάγνωστον, **9** ἵνα δὲ ἔξ ἐναντίας ἐντραπῆ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ (ἡμῶν *N(K)O*) φαῦλον. **9** Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, **10** μὴ νοσφιζομένους ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, **11** ἵνα τὴν διδασκαλίαν (τὴν *no*) τοῦ σωτῆρος (ἡμῶν *NK(O)*) θεοῦ κοισμῶσιν ἐν πᾶσιν. **11** Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ (ἡ *k*) σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις **12** παιδεύουσα ἡμᾶς **12** ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰώνι (aiōn g165) **13** προοδεχόμενοι τὴν μακαρίαν

έλπιδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **14** ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. **15** Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδείς σου περιφρονείτω.

3 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς (καὶ *k*) ἔξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἔτοίμους εἶναι, **2** μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. **3** ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἥδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. **4** Ὁτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **5** οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ (ἃ *N(k)O*) ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ (τὸ *N(k)O*) αὐτοῦ (ἔλεος *N(k)O*) ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαίνωσεως πνεύματος ἁγίου **6** οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, **7** ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι (γενηθῶμεν *N(k)O*) κατ' ἔλπιδα ζωῆς αἰώνιου. (*αισθητός γε 166*) **8** Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες (τῷ *k*) θεῷ· ταῦτά ἐστιν (τὰ *k*) καλὰ καὶ ὡφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. **9** μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ (ἔρεις *NK(O)*) καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γάρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. **10** αἱρετικὸν ἀνθρωπὸν μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοιθεσίαν παραίτο **11** εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος

καὶ ἀμαρτάνει ὃν αὐτοκατάκριτος. **12** Ὅταν πέμψω
Ἄρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τύχικον, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με
εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. **13** Ζηνᾶν
τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. **14** μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι
καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα
μὴ ὥσιν ἄκαρποι. **15** Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες.
ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ
πάντων ὑμῶν (ἀμήν. *ΚΟ*) (πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν
ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη
ἀπό Νικοπόλεως τῆς Κρητῶν. *Κ*)

Προς Φιλημονα

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν **2** καὶ Ἀπφίᾳ τῇ (ἀδελφῇ *N(K)O*) καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, **5** ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις (πρὸς *NK(O)* τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, **6** ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργής γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν (ἡμῖν *N(K)O*) εἰς Χριστόν (Ἰησοῦν. *K*) **7** (χαρὰν *NK(O)* γάρ πολλὴν (ἔσχον *N(K)O*) καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἀγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. **8** Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνήκον **9** διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὡν ὡς Παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ. **10** παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς (μου, *K*) Ὄνήσιμον, **11** τόν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ δὲ (καὶ *n*) σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, **12** ὃν ἀνέπεμψά (σοι *N(K)O*) (δὲ *K*) αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα (προσλαβοῦ. *K*) **13** ὃν ἐγὼ ἐβούλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου. **14** χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἡθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἢ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. **15** τάχα γάρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχης· (aiōnios g166) **16** οὐκέτι οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλ’ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα

έμοι, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ;
17 εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ώς ἐμέ.
18 εἰ δέ τι ἡδίκησέν σε ἢ ὁφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἔλλογα.
19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 ναί,
ἀδελφέ, ἐγώ σου ὄναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ
σπλάγχνα ἐν (Χριστῷ. *Ν(Κ)Ο*) 21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ
σου ἔγραψά σοι εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ (ἃ *Ν(κ)Ο*) λέγω
ποιήσεις. 22 ὅμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. 23
(Ασπάζεται *Ν(Κ)Ο*) σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 24 Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς,
οἱ συνεργοί μου. 25 ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ἥμῶν *ΚΟ*) Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. (ἀμήν. *ΚΟ*) (Πρός
Φιλήμονα ἔγραψη ἀπό Ῥώμης διά Ὁνησίμου οἰκέτου.
Κ)

Προς Εβραιους

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις **2 ἐπ'** (ἐσχάτου *N(k)O*) τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νίῷ ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, (aiōn g165) **3** ὃς ὅν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ (δι' ἐαυτοῦ, *KO*) καθαρισμὸν τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος (ἡμῶν *K*) ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς **4** τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὃσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. **5** Τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· νιός μου εἴ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς νιόν; **6** ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. **7** καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· **8** πρὸς δὲ τὸν νιόν· ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· (καὶ *no*) ἡ ῥάβδος (τῆς *no*) εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας (σου. *NK(O)*). (aiōn g165) **9** ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. **10** καὶ σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί· **11** αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἴμάτιον παλαιωθήσονται, **12** καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς (ὡς ἴμάτιον *NO*) καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου

ούκ ἐκλείψουσιν. **13** πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἵρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; **14** οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε μήποτε (παραρυῶμεν. *Ν(κ)Ο*) **2** Εἰ γὰρ ὁ δι’ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, **3** πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἢτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη **4** συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἀγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. **5** οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν περὶ ἣς λαλοῦμεν. **6** διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; **7** ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ’ ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν (καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· *ΚΟ*) **8** πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὕπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. **9** τὸν δὲ βραχύ τι παρ’ ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως (χάριτι *ΝΚ(Ο)*) θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. **10** ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι’ ὃν τὰ πάντα καὶ δι’ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς

σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἔξ ἐνὸς πάντες δι’ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν 12 λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν· ἔγὼ ἔσομαι πεποιθώς ἐπ’ αὐτῷ· καὶ πάλιν· ἴδού ἔγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἴματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τοῦ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ’ ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ γὰρ δήπου δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὄμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3 Ὁθεν, ἀδελφοὶ ἄγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὄμολογίας ἡμῶν (Χριστόν *Κ*) Ἰησοῦν 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἤξιωται, καθ’ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· 4 πᾶς γὰρ οἴκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ (τὰ *κ*) πάντα κατασκευάσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἴκον αὐτοῦ, (οὗτος *ΝΚ(ο)* οἴκος ἐσμεν ἡμεῖς (ἐάνπερ ἐάνπερ

NK(o)) τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος (μέχρι τέλους βεβαίαν *ΚΟ*) κατάσχωμεν. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν (με *Κ*) οἱ πατέρες ὑμῶν (ἐν *νο*) (δοκιμασίᾳ *N(k)O*) (με *Κ*) καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη· 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ (ταύτῃ *N(k)O*) καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· 11 ὡς ὕμοσα ἐν τῇ ὁργῇ μου· εἰ ἐισελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδίᾳ πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος· 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἔαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται ἵνα μὴ σκληρυνθῇ (τις *NK(o)* ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἀμαρτίας· 14 μέτοχοι γάρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν ἐάνπερ ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. 16 τίνες γάρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ’ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἴγυπτου διὰ Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν ὅν τὰ κῶλα ἐπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 τίσιν δὲ ὕμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἡδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

4 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι

καθάπερ κάκεῖνοι· κάκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὡφέλησεν ὁ λόγος
τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ (συγκεκερασμένους *N(k)O*)
τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν
κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες καθὼς εἴρηκεν· ώς ὥμοσα
ἐν τῇ ὄργῃ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν
μου· καίτοι καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου
γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως
καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ
πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ
εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν
ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ οἱ πρότερον
εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, 7 πάλιν
τινὰ δρίζει ἡμέραν· σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων· μετὰ
τοσοῦτον χρόνον, καθὼς (προείρηται, *N(K)O*) σήμερον
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν. 8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,
οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· 9 ἄρα
ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ
εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν
ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἴδιων ὁ θεός. 11
Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12
Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργής καὶ τομώτερος
ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι
μερισμοῦ ψυχῆς (τε *k*) καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε
καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ·
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὄφθαλμοῖς
αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. 14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα

μέγαν διεληλυθότα τοὺς ούρανούς, Ἰησοῦν τὸν νίδον τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. **15** οὐ γάρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, (πεπειρασμένον *N(k)O*) δὲ κατὰ πάντα καθ' ὅμοιότητα χωρὶς ἀμαρτίας. **16** προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν (ἔλεος *N(k)O*) καὶ χάριν εὔρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

5 Πᾶς γάρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, **2** μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν. **3** καὶ δι' (αὐτὴν *N(k)O*) ὁφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν (περὶ *N(k)O*) ἀμαρτιῶν. **4** καὶ οὐχ ἔαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν ἀλλὰ (ό *k*) καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ (καθώσπερ *N(k)O*) καὶ (ό *k*) Ἀαρών. **5** οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἔαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· νιός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. **6** καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· σὺ ἰερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. (*aiōn g165*) **7** ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῷζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἴσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, **8** καίπερ ὥν νιός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, **9** καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, (*aiōnios g166*) **10** προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. **11** περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε

ταῖς ἀκοαῖς. **12** καὶ γὰρ ὁφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς (τινὰ *Ν(κ)Ο*) τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. **13** πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστιν. **14** τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχοντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, **2** βαπτισμῶν (διδαχῆς, *ΝΚ(ο)*)
ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος
αἰωνίου. (aiōnios g166) **3** καὶ τοῦτο (ποιήσομεν *ΝΚ(ο)*)
ἐάνπερ ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. **4** ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἄπαξ
φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου
καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἀγίου **5** καὶ καλὸν
γευσαμένους θεοῦ ὅρημα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
(aiōn g165) **6** καὶ παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς
μετάνοιαν ἀνασταυροῦντας ἔαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
καὶ παραδειγματίζοντας. **7** Γῇ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς
ἔρχομενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον
ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας
ἀπὸ τοῦ θεοῦ. **8** ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους
ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἦς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. **9**
Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ
ἔχομενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. **10** οὐ γὰρ
ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ (τοῦ

κόπου *K*) τῆς ἀγάπης ἡς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. **11**
ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἔκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἃχρι τέλους
12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ
μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. **13** τῷ
γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ’ οὐδενὸς
εἶχεν μείζονος ὅμοσαι, ὥμοσεν καθ’ ἔαυτοῦ **14** λέγων·
(εἰ *N(k)O*) μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων
πληθυνῶ σε· **15** καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν
τῆς ἐπαγγελίας. **16** ἄνθρωποι (μὲν *k*) γὰρ κατὰ τοῦ
μείζονος ὄμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας
εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· **17** ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος
ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ
ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, **18**
ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον
ψεύσασθαι (τὸν *n*) θεόν, ἴσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν
οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· **19**
ἥν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν
καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,
20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ὑμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισέδεκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

(aiōn g165)

7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισέδεκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ
θεοῦ τοῦ ὑψίστου, (ὁ *N(k)O*) συναντήσας Ἀβραὰμ
ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας
αὐτόν, **2** ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ,
πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα
δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, **3**

ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν,
μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ
θεοῦ μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. **4** Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος
οὗτος, ὃς καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων
ὅ πατριάρχης. **5** καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν νιῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν
λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
καίπερ ἔξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ. **6** ὁ δὲ
μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν (τὸν *k*)
Ἀβραάμ· καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὔλογηκεν. **7**
χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας; τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος
εὔλογεῖται. **8** καὶ ὥδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.
9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν· δι’ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας
λαμβάνων δεδεκάτωται. **10** ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύᾳ τοῦ
πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ (ὁ *k*) Μελχισέδεκ. **11**
Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ’ (αὐτῆς νενομοθέτηται, *N(k)O*) τίς ἔτι χρεία
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἔτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ
οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; **12** μετατιθεμένης γὰρ
τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.
13 ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ’
ἥς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ. **14** πρόδηλον γὰρ
ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν εἰς ἦν φυλὴν
περὶ (ἱερέων *N(K)O*) οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. **15** Καὶ
περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν ὄμοιότητα
Μελχισέδεκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἔτερος, **16** ὃς οὐ κατὰ νόμον
ἐντολῆς (σαρκίνης *N(k)O*) γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν
ζωῆς ἀκαταλύτου· **17** (μαρτυρεῖται *N(k)O*) γὰρ ὅτι σὺ

ίερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. (aiōn g165)

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος δι’ ἣς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ’ ὅσον οὐ χωρὶς ὄρκωμοσίας. 21 οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὄρκωμοσίας εἰσὶν ιερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὄρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὥμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα (κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ· *Κ*) (aiōn g165) 22 κατὰ τοσοῦτο (καὶ *no*) κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ιερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν. 24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ιερωσύνην. (aiōn g165) 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι’ αὐτοῦ τῷ θεῷ πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. 26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν (καὶ *no*) ἐπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος. 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ’ ἡμέραν ἀνάγκην ὕσπερ οἱ ἀρχιερεῖς πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν ἐπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὄρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον νίὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. (aiōn g165)

8 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἦν ἐπηξεν ὁ κύριος, (καὶ

κ) οὐκ ἄνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον δὲ προσενέγκῃ. 4 Εἰ μὲν (οὗν *Ν(Κ)Ο*) ἢν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἢν ἱερεὺς ὄντων (τῶν *κ*) (ἱερέων *Κ*) τῶν προσφερόντων κατὰ (τὸν *κ*) νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν (ποιήσεις *Ν(κ)Ο*) πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὅρει· 6 (νυνὶ *ΝΚ(ο)*)
δὲ διαφορωτέρας (τέτυχεν *Ν(κ)Ο*) λειτουργίας, δσω καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττονιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἀμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ (αὐτοὺς *Ν(κ)Ο*) λέγει· ἵδού ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἦν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἴγυπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κάγὼ κάγὼ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἔκαστος τὸν (πολίτην *Ν(κ)Ο*) αὐτοῦ καὶ ἔκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ (αὐτῶν *κ*) ἔως μεγάλου αὐτῶν· 12 ὅτι Ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν (καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν *Κ*)

οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. **13** ἐν τῷ λέγειν καὶ νὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη (σκηνή *K*) δικαιώματα λατρείας, τό τε ἄγιον κοσμικόν. **2** σκηνὴ γάρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη ἐν ᾧ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἄγια. **3** μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη (τὰ *o*) ἄγια (τῶν *o*) ἀγίων **4** χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίω, ἐν ᾧ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ὁρδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. **5** ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ᾧ οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. **6** τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*) εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες. **7** εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων. **8** τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, μήπω μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἀγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἔχούσης στάσιν. **9** ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' (ἥν *N(k)O*) δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, **10** μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, (καὶ *ko*) (δικαιώματα *N(k)O*) σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. **11** Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν (γενομένων *N(k)O*) ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιίτου, τοῦτ'

ζεστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, **12** οὐδὲ δι’ αἴματος τράγων
καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς
τὰ ἄγια αἰώνιαν λύτρωσιν εὑράμενος. (*αιῶνιος g166*) **13** εἰ
γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως
ράντιζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς
σαρκὸς καθαρότητα, **14** πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ, δὅς διὰ πνεύματος αἰώνιου ἔαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν (ἥμῶν *Ν(Κ)Ο*)
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι; (*αιῶνιος*
g166) **15** Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν,
ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ
πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ
κεκλημένοι τῆς αἰώνιου κληρονομίας. (*αιῶνιος g166*) **16** ὅπου
γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου·
17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ (μήποτε μήποτε
ΝΚ(Ο)) ἴσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. **18** ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη
χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. **19** λαληθείσης γὰρ πάσης
ἐντολῆς κατὰ (τὸν *νο*) νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ
λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ (τῶν *νο*) τράγων
μετὰ ὄντας καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ
βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν **20** λέγων· τοῦτο
τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἣς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός· **21**
καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ
αἵματι ὅμοίως ἐρράντισεν. **22** καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα
καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας
οὐ γίνεται ἄφεσις. **23** Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα
τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι αὐτὰ δὲ τὰ
ἐπουράνια κρείττονιν θυσίαις παρὰ ταύτας. **24** οὐ γὰρ εἰς
χειροποίητα εἰσῆλθεν ἄγια (ὁ *κ*) Χριστός, ἀντίτυπα τῶν

ἀληθινῶν, ἀλλ’ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· 25 οὐδ’ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἔαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ’ ἐνιαυτὸν ἐν αἴματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, (νυνὶ *N(k)O*) δὲ ἄπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν (τῆς *no*) ἀμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. (αιση
g165) 27 καὶ καθ’ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἄπαξ ἀποθανεῖν μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως (καὶ *no*) ὁ Χριστὸς ἄπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἀμαρτίας ἐκ δευτέρου χωρὶς ἀμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

10 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ’ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε (δύναται *NK(o)*) τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἀμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἄπαξ (κεκαθαρισμένους. *N(K)O*) 3 ἀλλ’ ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἀμαρτιῶν κατ’ ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας. 5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἡθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· 6 ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ εὐδόκησας· 7 τότε εἶπον· ἴδοὺ ἦκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι (θυσίας *N(K)O*) καὶ (προσφορὰς *N(K)O*) καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ἡθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αὕτινες κατὰ (τόν *k*) νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν·

ἰδοὺ ἡκώ τοῦ ποιῆσαι (ό θεός *K*) τὸ θέλημά σου.
ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ· **10** ἐν ὦ
θελήματι ἡγιασμένοι ἔσμεν (οἱ *k*) διὰ τῆς προσφορᾶς
τοῦ σώματος (τοῦ *k*) Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. **11** Καὶ
πᾶς μὲν Ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς
αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε
δύνανται περιελεῖν ἀμαρτίας· **12** (οὗτος *N(k)O*) δὲ
μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς
ἔκαθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, **13** τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος
ἔως τεθῶσιν οἱ ἔχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. **14** μιᾶς γάρ προσφορᾶς τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
τοὺς ἀγιαζομένους. **15** μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα
τὸ ἄγιον· μετὰ γὰρ τὸ (εἰρηκέναι· *N(K)O*) **16** αὕτη ἡ
διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας
ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας
αὐτῶν καὶ ἐπὶ (τὴν διάνοιαν *N(k)O*) αὐτῶν ἐπιγράψω
αὐτούς· **17** καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν
αὐτῶν οὐ μὴ (μνησθήσομαι *N(k)O*) ἔτι. **18** ὅπου δὲ
ἄφεσις τούτων, οὐκέτι οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἀμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
τῶν ἀγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, **20** ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
όδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος,
τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, **21** καὶ Ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν
οἶκον τοῦ θεοῦ, **22** προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας
ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ
συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ (λελουσμένοι *N(k)O*) τὸ σῶμα
ῆδατι καθαρῷ. **23** κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, **24** καὶ κατανοῶμεν
ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων **25**

μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν καθὼς
ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον
ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. 26 Ἐκουσίως γάρ
ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς
ἀληθείας οὐκέτι οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν
μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον
Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν
ἀποθνήσκει. 29 πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται
τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα
τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη καὶ
τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; 30 οἴδαμεν γάρ τὸν
εἰπόντα· ἔμοι ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω (λέγει κύριος
Κ) καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν
τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. 32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ
τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν
ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ
θλίψειν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὗτως
ἀναστρεφομένων γεννηθέντες· 34 καὶ γάρ τοῖς (δεσμίοις
Ν(Κ)Ο) συνεπαθήσατε καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων
ἡμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε γινώσκοντες ἔχειν (ἐν
κ) (έαυτοὺς *Ν(κ)Ο*) (κρείττονα *ΝΚ(ο)*) ὕπαρξιν (ἐν
οὐρανοῖς *Κ*) καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν
παρρησίαν ὡμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36
ὑπομονῆς γάρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γάρ μικρὸν
ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει. 38 ὁ
δὲ δίκαιος (μου *ΝΟ*) ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν
ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς

δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν ἀλλὰ πίστεως εἰς
περιποίησιν ψυχῆς.

11 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων
ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. **2** ἐν ταύτῃ γάρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ
πρεσβύτεροι. **3** Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας
ρήματι θεοῦ εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων (τὸ βλεπόμενον
Ν(κ)Ο) γεγονέναι. (αἱōn g165) **4** Πίστει πλείονα θυσίαν
Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι’ ἣς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ (τοῦ
θεοῦ *ΝΚ(ο)*) καὶ δι’ αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι (λαλεῖ. *Ν(κ)Ο*)
5 Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον καὶ οὐχ
ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς
μεταθέσεως (αὐτοῦ *κ*) μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι
τῷ θεῷ. **6** χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι·
πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν
καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. **7**
Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων
εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι’ ἣς κατέκρινεν τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ
πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. **8** Πίστει (ό
ο) καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπῆκουσεν ἐξελθεῖν εἰς (τὸν
κ) τόπον δν ἥμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν καὶ
ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. **9** Πίστει παρώκησεν
εἰς (τὴν *κ*) γῆν τῆς ἐπαγγελίας ως ἀλλοτρίαν ἐν σκηναῖς
κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων
τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. **10** ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς
θεμελίους ἔχουσαν πόλιν ἣς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ
θεός. **11** Πίστει καὶ αὐτῇ Σάρρα (στεῖρα *Ν*) δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας

(εξεκεν, *Κ*) ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. **12**
διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,
καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ (ώς *Ν(κ)Ο*)
ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες μὴ (λαβόντες
ΝΚ(Ο)) τὰς ἐπαγγελίας ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες
καὶ (πεισθέντες καὶ *Κ*) ἀσπασάμενοι καὶ δύμολογήσαντες
ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. **14** οἱ γὰρ
τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης (ἐμνημόνευον *ΝΚ(ο)*) ἀφ' ἣς
(εξέβησαν, *Ν(κ)Ο*) εῖχον ἀν καιρὸν ἀνακάμψαι. **16**
(νῦν *Ν(κ)Ο*) δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
ἐπουρανίου διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς
ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. **17** Πίστει
προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν
μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·
19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ
θεός, δθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. **20** Πίστει
(καὶ *no*) περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ
καὶ τὸν Ἡσαῦ. **21** Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἔκαστον
τῶν σίων Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ
ἄκρον τῆς διάβδου αὐτοῦ. **22** Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν
περὶ τῆς ἐξόδου τῶν σίων Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ
περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. **23** Πίστει Μωϋσῆς
γεννηθεὶς ἐκρύβῃ τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ
διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. **24** Πίστει Μωϋσῆς μέγας
γενόμενος ἡρονήσατο λέγεσθαι σιώς θυγατρὸς Φαραώ, **25**

μᾶλλον ἔλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ
ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν· **26** μείζονα
πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν (ἐν **k**) (Αἰγύπτου **N(k)O**)
θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ ἀπέβλεπεν γὰρ
εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. **27** Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον
μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως τὸν γὰρ ἀόρατον
ώς ὅρῶν ἐκαρτέρησεν. **28** Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα
καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ
πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. **29** Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν ώς διὰ ξηρᾶς (γῆς, **no**) ἢς πεῖραν λαβόντες οἱ
Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. **30** Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχώ (ἔπεσαν
N(k)O) κυκλωθέντα ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας. **31** Πίστει Ῥαὰβ ἡ
πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν δεξαμένη τοὺς
κατασκόπους μετ' εἰρήνης. **32** Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει
με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, (τε καὶ
k) Σαμψών, (καὶ **k**) Ἱεφθάε, Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ
καὶ τῶν προφητῶν· **33** οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο
βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν,
ἔφραξαν στόματα λεόντων, **34** ἔσβεσαν δύναμιν πυρός,
ἔψυγον στόματα μαχαίρης, (ἐδυναμώθησαν **N(k)O**) ἀπὸ
ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς
ἔκλιναν ἀλλοτρίων. **35** ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως
τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἀλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος
ἀναστάσεως τύχωσιν· **36** ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ
μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· **37**
ἔλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, (ἐπειράσθησαν, **KO**) ἐν φόνῳ
μαχαίρης ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 ὃν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· (ἐπὶ *N(k)O*) ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὅρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. **39** Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν **40** τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι’ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα **2** ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ (κεκάθικεν. *N(k)O*) **3** ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς (ἔαυτὸν *N(k)(O)*) ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. **4** οὕπω μέχρις αἴματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι **5** καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύουν ὑπ’ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. **6** ὃν γὰρ ἀγαπᾶ κύριος, παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα νίὸν ὃν παραδέχεται. **7** εἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ (ἐστιν *k*) υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; **8** εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας ἥς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. **9** εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ (πολὺ *N(k)O*) (δὲ *n*) μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; **10** οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς

έπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς
ἀγιότητος αὐτοῦ. **11** πᾶσα (δὲ *NK(o)*¹) παιδεία πρὸς μὲν
τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὅστερον
δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις
ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. **12** Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας
καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, **13** καὶ τροχιάς
ὁρθὰς (ποιεῖτε *N(k)O*) τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ
χωλὸν ἐκτραπῇ, ιαθῆ δὲ μᾶλλον. **14** εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἄγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὅψεται
τὸν κύριον· **15** ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα
ἐνοχλῇ, καὶ δι' (αὐτῆς *N(k)O*) μιανθῶσιν (οἱ *o*)
πολλοί· **16** μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ²
βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια (έαυτοῦ. *N(k)O*)
17 ἵστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν
εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν
καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. **18** Οὐ γὰρ
προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ (ὅρει *K*) καὶ κεκαυμένῳ
πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ (ζόφῳ *N(k)O*) καὶ θυέλλῃ **19** καὶ
σάλπιγγος ἥχῳ καὶ φωνῇ ρημάτων, ἵς οἱ ἀκούσαντες
παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· **20** οὐκ
ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἄν κἄν θηρίον θίγῃ
τοῦ ὅρους, λιθοβοληθήσεται (ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται,
K) **21** καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς
εἶπεν· ἔκφοβός εἴμι καὶ ἔντρομος· **22** ἀλλὰ προσεληλύθατε
Σιών ὅρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ
καὶ μυριάσιν ἀγγέλων **23** πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ
πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς καὶ κριτῇ
θεῷ πάντων καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων **24**

καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ καὶ αἵματι ῥάντισμοῦ
(κρεῖττον *N(K)O*) λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. **25** Βλέπετε
μὴ παραιτήσῃσθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
(ἐξέφυγον *N(k)O*) ἐπὶ (τῆς *k*) γῆς παραιτησάμενοι
τὸν χρηματίζοντα, (πολὺ *N(k)O*) μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν
ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, **26** οὗτοι δὲ φωνὴ τὴν γῆν
ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἄπαξ ἐγὼ
(σείσω *N(k)O*) οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.
27 τὸ δὲ ἔτι ἄπαξ, δηλοῦ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν
ώς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. **28** Διὸ
βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν
δι’ ἣς (λατρεύωμεν *NK(o)*) εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ
εὐλαβείας καὶ (δέους: *N(k)O*) **29** καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν
πῦρ καταναλίσκον.

13 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. **2** τῆς φιλοξενίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες
ἀγγέλους. **3** μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι,
τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὅντες ἐν σώματι. **4**
Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος πόρνους
(γὰρ *N(k)O*) καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. **5** Ἄφιλάργυρος ὁ
τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἰρηκεν·
οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδὲ οὐ μή σε (ἐγκαταλίπω· *NK(o)*) **6**
ῶστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ
φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἀνθρωπος; **7** Μνημονεύετε
τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἔλαλησαν ὑμῖν τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ὃν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς,
μιμεῖσθε τὴν πίστιν. **8** Ἰησοῦς Χριστὸς ἔχθες καὶ σήμερον
ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. (aiōn g165) **9** διδαχαῖς
ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ (παραφέρεσθε· *N(k)O*) καλὸν

γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν οὐ βρώμασιν ἐν
οἷς οὐκ ὡφελήθησαν οἱ (περιπατοῦντες. *N(k)O*) **10**
ἔχομεν θυσιαστήριον ἔξι οὖν φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἔξουσίαν
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. **11** ὅν γὰρ εἰσφέρεται ζῷων
τὸ αἷμα περὶ ἀμαρτίας εἰς τὰ ἄγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. **12**
Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἴδιου αἵματος τὸν
λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. **13** τοίνυν ἔξερχώμεθα
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὄνειδισμὸν αὐτοῦ
φέροντες: **14** οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν
μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. **15** δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν
θυσίαν αἰνέσεως (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*) τῷ
θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ
ὄνοματι αὐτοῦ. **16** τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ
θεός. **17** Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε·
αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον
ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ
στενάζοντες ἀλυσιτελές γὰρ ὑμῖν τοῦτο. **18** Προσεύχεσθε
περὶ ὑμῶν· (πειθόμεθα *N(k)O*) γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν
ἔχομεν ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέψεσθαι. **19**
περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον
ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. **20** Ο δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν
ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν
αἵματι διαθήκης αἰώνιου, τὸν κύριον ὑμῶν Ἰησοῦν, (aiōnios
g166) **21** καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ (ἔργῳ *KO*) ἀγαθῷ εἰς
τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῶν ἐν (ὑμῖν *N(K)O*) τὸ
εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ή δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) **22** Παρακαλῶ

δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως·
καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. **23** Γινώσκετε τὸν
ἀδελφὸν (ἡμῶν *no*) Τιμόθεον ἀπολελυμένον μεθ'
οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὅψομαι ὑμᾶς. **24** Ἀσπάσασθε
πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. **25** ἡ χάρις μετὰ
πάντων ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*) (πρός Ἐβραίους ἐγράφη ἀπό
τῆς Ἰταλίας διά Τιμοθέου. *K*)

Ιακωβου

1 Ιάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν. **2** Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, **3** γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· **4** ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἔχετω, ἵνα ἥτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. **5** εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἴτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ (μὴ *NK(o)*) ὄνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. **6** αἴτείτω δὲ ἐν πίστει μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔσοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ριπιζομένῳ. **7** μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου· **8** ἀνὴρ δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. **9** καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, **10** ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. **11** ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἔξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. **12** μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς ὃν ἐπηγγείλατο (ὁ κύριος *K*) τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. **13** Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ (τοῦ *k*) θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· **14** ἔκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἴδιας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· **15** εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἀμαρτίαν, ἡ δὲ ἀμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· **17** πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων παρ' ὧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. **18** βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. **19** ("Ιστε, *N(K)O*) ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἐστω (δὲ *no*) πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς ὁργήν. **20** ὁργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ (ἐργάζεται. *N(k)O*) **21** διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραύτῃ δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. **22** Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἔαυτούς. **23** ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ. **24** κατενόησεν γὰρ ἔαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὅποιος ἦν. **25** ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, (οὗτος *k*) οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. **26** Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι (ἐν ὑμῖν *K*) μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν (αὐτοῦ *NK(o)*) ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν (αὐτοῦ, *NK(o)*) τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. **27** θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὁρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἀσπιλον ἔαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. **2** ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς (τὴν *k*) συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ

χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρῷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
ἐν ρυπαρῷ ἐσθῆτι 3 (καὶ *ko*) ἐπιβλέψητε (δὲ *no*) ἐπὶ¹
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε (αὐτῷ·
k) σὺ κάθου ὡδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι
ἔκεῖ ἢ κάθου (ῶδε *k*) ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 (καὶ *ko*)
οὐ διεκρίθητε ἐν ἔαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
πονηρῶν; 5 ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ θεὸς
ἔξελέξατο τοὺς πτωχοὺς (τῷ κόσμῳ *N(k)O*) (τούτου *k*)
πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἥς
ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε
τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν
καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ
βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;
8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9
εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι
ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον
(τηρήσῃ, πταίσῃ *N(k)O*) δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων
ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπὼν μὴ (μοιχεύσῃς, *NK(o)*) εἶπεν
καὶ μὴ (φονεύσῃς, *NK(o)*) εἰ δὲ οὐ (μοιχεύεις φονεύεις
N(k)O) δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε
καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες
κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι
ἔλεος· (καὶ *k*) (κατακαυχᾶται ἔλεος *NK(o)*) κρίσεως.
14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15
ἐὰν (δὲ *k*) ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ
λειπόμενοι (ῶσιν *ko*) τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ
δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε

καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; **17** οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. **18** Ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κάγὼ κάγὼ ἔργα ἔχω δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου (χωρὶς *N(k)O*) τῶν ἔργων (σου, *k*) κάγὼ κάγὼ σοι δεῖξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν (μου. *k*)
19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἶς ἐστιν ὁ θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. **20** Θέλεις δὲ γνῶναι, ὡς ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων (ἀργή *N(K)O*) ἐστιν; **21** Ἄβραὰμ δὲ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἔξ ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; **22** βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; **23** καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἄβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. **24** ὁρᾶτε (τοίνυν *K*) ὅτι ἔξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. **25** Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἔξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; **26** ὥσπερ γάρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς (τῶν *ko*) ἔργων νεκρά ἐστιν.

3 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. **2** πολλὰ γάρ πταιόμεν ἄπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. **3** (Εἰ *NO*) (δὲ *N(K)(o*)) τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν (εἰς *N(k)O*) τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. **4** ἴδού καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὅντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα,

μετάγεται ύπο ἔλαχίστου πηδαλίου δπου (ἄν *k*) ή
όρμη τοῦ εύθυνοντος (βούλεται. *N(k)O*) **5** Οὔτως καὶ
ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ίδοὺ
(ήλικον *N(k)O*) πῦρ ἡλίκην ὅλην ἀνάπτει. **6** καὶ ἡ
γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας (οὔτως, *k*) ἡ γλῶσσα
καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ
σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ
φλογιζομένη ύπο τῆς γεέννης. (**Geenna g1067**) **7** Πᾶσα γὰρ
φύσις θηρίων τε καὶ πτεινῶν, ἔρπετῶν τε καὶ ἐναλίων
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. **8**
τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων·
(ἀκατάστατον *N(k)O*) κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. **9**
ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν (κύριον *N(K)O*) καὶ πατέρα καὶ
ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὄμοίωσιν
θεοῦ γεγονότας; **10** ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὔτως
γίνεσθαι. **11** μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὥπης βρύει τὸ γλυκὺ^ν
καὶ τὸ πικρόν; **12** μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; (οὔτως *k*) (οὔτε *N(k)O*)
(πηγὴ *K*) ἀλυκὸν (καὶ *k*) γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. **13**
Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. **14** εἰ δὲ
ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. **15** οὐκ
ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος
ψυχικὴ δαιμονιώδης. **16** δπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ
ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. **17** Ἡ δὲ ἄνωθεν
σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἔστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής,
εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,

(καὶ *k*) ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ (τῆς *k*) δικαιοσύνης
ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4 Πόθεν πόλεμοι καὶ (πόθεν *no*) μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ
ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων
ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε·
φονεύετε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε
καὶ πολεμεῖτε· οὐκ ἔχετε (δὲ *k*) διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε,
ἴνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 (μοιχοὶ καὶ
K) μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου
ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; δς (ἐὰν *N(k)O*) οὖν βουληθῇ
φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ (κατώκισεν *N(k)O*) ἐν ὑμῖν, 6
μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε
οὖν τῷ θεῷ. ἀντίστητε (δὲ *no*) τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξεται
ἀφ' ὑμῶν, 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε
χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9
ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως
ὑμῶν εἰς πένθος (μετατραπήτω *N(k)O*) καὶ ἡ χαρὰ εἰς
κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον (τοῦ *ko*) κυρίου
καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. 11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί·
ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ (ἢ *N(k)O*) κρίνων τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον
κρίνεις, οὐκ εἰ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εῖς ἐστιν
ὁ νομοθέτης (καὶ κριτὴς *NO*) ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ
ἀπολέσαι· σὺ (δὲ *no*) τίς εἶ (ὁ κρίνων *N(k)O*) τὸν
(πλησίον; *N(K)O*) 13 Ἀγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον (ἢ

N(k)O) αὔριον (πορευσόμεθα *N(k)O*) εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ (ποιήσομεν *N(k)O*) ἐκεῖ ἐνιαυτὸν (ἔνα *K*) καὶ (έμπορευσόμεθα *N(k)O*) καὶ (κερδήσομεν *N(k)O*) **14** οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον ποία (γὰρ *ko*) ἡ ζωὴ ὑμῶν. ἀτμὶς γάρ (ἐστε *N(K)(o)*) ἡ πρὸς δὲ λίγον φαινομένη ἔπειτα (δὲ *k*) καὶ ἀφανιζομένη. **15** ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς; ἔὰν δὲ κύριος (θελήσῃ *NK(o)*) καὶ (ζήσομεν *N(k)O*) καὶ (ποιήσομεν *N(k)O*) τοῦτο ἡ ἐκεῖνο. **16** νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. **17** εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἀμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

5 Ἀγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. **2** δὲ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν καὶ τὰ ἴματια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν. **3** δὲ χρυσὸς ὑμῶν καὶ δὲ ἄργυρος κατίωται καὶ δὲ ἵὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. **4** Ιδοὺ δὲ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν δὲ (ἀπεστερημένος *NK(o)*) ἀφ' ὑμῶν κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὕτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. **5** ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν (ὡς *K*) ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. **6** κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. **7** Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἔως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. Ιδοὺ δὲ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς μακροθυμῶν ἐπ' (αὐτῷ *NK(o)*) ἔως (ἄν *k*) λάβῃ (ὑετὸν *k*) πρόμον καὶ ὅψιμον. **8** μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, δτὶ δὲ παρουσία τοῦ κυρίου ἥγγικεν. **9** μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ'

ἀλλήλων, ἵνα μὴ (κριθῆτε *N(K)O*) ἴδού ὁ κριτής πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. **10** ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί (μου, *K*) τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας οἵ ἐλάλησαν (ἐν *no*) τῷ ὀνόματι κυρίου. **11** ἴδού μακαρίζομεν τοὺς (ὑπομείναντας *N(k)O*) τὴν ὑπομονὴν Ἱὼβ ἡκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου (εἴδετε, *NK(o)*)
ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων. **12**
Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὅμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἡτο δὲ
ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ (ὑπὸ *N(k)O*)
(κρίσιν *NK(O)*) πέσητε. **13** Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν;
προσευχέσθω εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. **14** ἀσθενεῖ τις ἐν
ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας
καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. **15** καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει
τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἄν κἄν ἀμαρτίας
ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. **16** ἔξομολογεῖσθε (οὖν
NO) ἀλλήλοις (τὰς ἀμαρτίας *N(k)O*) καὶ (εὔχεσθε
NK(o)) ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἵσχυει δέησις
δικαίου ἐνεργούμενη. **17** Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁ μοιοπαθὴς
ἡμῖν καὶ προσευχῇ προσηγύζατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· **18** καὶ
πάλιν προσηγύζατο καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ
ἔβλαστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς. **19** Ἄδελφοί (μου, *NO*)
ἔάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ
τις αὐτόν, **20** (γινωσκέτω *NK(O)*) ὅτι ὁ ἐπιστρέψας
ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν (αὐτοῦ
no) ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν.

Πετρου Α'

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, **2** κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ράντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεός καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, **4** εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς (ὑμᾶς *NK(O)*)
5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρούμενους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἔτοιμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. **6** ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστίν, (λυπηθέντες *NK(O)*) ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς **7** ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως (πολυτιμότερον *N(k)O*) χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εύρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ (εἰς *o*) δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· **8** ὃν οὐκ (ἰδόντες *N(k)O*) ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὄρῶντες πιστεύοντες δὲ (ἀγαλλιᾶσθε *NK(O)*) χαρᾶ ἀνεκλαλήτω καὶ δεδοξασμένῃ, **9** κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· **10** περὶ ἣς σωτηρίας ἔξεζήτησαν καὶ ἔξηραύησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, **11** ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἥ ποιον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· **12** οἵς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἔαυτοῖς (ὑμῖν *N(K)O*) δὲ διηκόνουν αὐτά, ἢ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίω

ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. **13** Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὄσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. **14** ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, **15** ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἄγιον καὶ αὐτοὶ ἄγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, **16** διότι γέγραπται· (ὅτι *no*) ἄγιοι (ἔσεσθε, *N(k)(o)*) ὅτι ἐγὼ ἄγιος (εἰμι, *NK*) **17** καὶ εὶς πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· **18** εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, **19** ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, **20** προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' (ἐσχάτου *N(k)O*) τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς **21** τοὺς δι' αὐτοῦ (πιστοὺς *N(k)O*) εἰς θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. **22** Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας (διὰ πνεύματος *K*) εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· **23** ἀναγεγεννημένοι οὐκέτι σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλ' ἀφθάρτου διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος (εἰς τὸν αἰῶνα· *K*) (*aiōn g165*) **24** διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα (αὐτῆς *N(K)O*) ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος (αὐτοῦ *K*) ἐξέπεσεν. **25** τὸ δὲ ὅρμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ὅρμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς, (*aiōn g165*)

2 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ
(ύποκρίσεις *NK(O)*) καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς,
2 ως ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα
ἐπιποθήσατε ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε (εἰς σωτηρίαν, *NO*)
3 (εἰς *N(k)O*) ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. **4** πρὸς
ὅν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν
ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, **5** καὶ
αὐτοὶ ως λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς
(εἰς *no*) ιεράτευμα ἄγιον ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας
εὔπροσδέκτους (τῷ *NK*) θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **6**
(διότι *N(k)O*) περιέχει ἐν (τῇ *k*) γραφῇ· ἴδοὺ τίθημι
ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ
πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. **7** ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
τοῖς πιστεύουσιν· (ἀπιστοῦσιν *N(K)O*) δὲ (λίθος *N(k)O*)
ὅν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
κεφαλὴν γωνίας **8** καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα
σκανδάλου, οἵ προσκόπουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς
δὲ καὶ ἐτέθησαν. **9** ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον
ιεράτευμα, ἔθνος ἄγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς
ἀρετὰς ἔξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος
εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· **10** οὕ ποτε οὐ λαός, νῦν
δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες. **11**
Ἄγαπητοί, παρακαλῶ ως παροίκους καὶ παρεπιδήμους
ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἴτινες στρατεύονται
κατὰ τῆς ψυχῆς· **12** τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ως
κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων (ἐποπτεύοντες *N(k)O*)
δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. **13** Ὑποτάγητε
(οὖν *K*) πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε

βασιλεῖ ώς ὑπερέχοντι· **14** εἴτε ἡγεμόσιν ώς δι’ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν (μὲν *k*) κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· **15** ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· **16** ώς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ώς ἐπικάλυψμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ’ ώς θεοῦ δοῦλοι. **17** πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα (ἀγαπᾶτε, *NK(o)*) τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. **18** Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. **19** τοῦτο γάρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. **20** ποιὸν γάρ κλέος εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ’ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. **21** εἰς τοῦτο γάρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ (ὑμῶν, *N(K)O*) ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ· **22** ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, **23** ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἡπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· **24** ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗτῷ μώλωπι (αὐτοῦ *k*) ιάθητε. **25** ἦτε γάρ ώς πρόβατα (πλανώμενοι *N(k)O*) ἀλλ’ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3 Ὁμοίως αἱ γυναικες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου (κερδηθήσονται, *N(k)O*) **2** ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνήν ἀναστροφὴν ὑμῶν· **3**

ῶν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως
χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, **4** ἀλλ' ὁ κρυπτὸς
τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ
ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές.
5 οὗτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἄγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι (εἰς
Ν(κ)Ο) (τὸν *κ*) θεὸν ἐκόσμουν ἔαυτάς ὑποτασσόμεναι
τοῖς ἴδιοις ἀνδράσιν. **6** ὡς Σάρρα (ὑπήκουσεν *ΝΚ(ο)*)
τῷ Ἀβραὰμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἵς ἐγενήθητε τέκνα
ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
7 Οἱ ἄνδρες δόμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς
ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν
ὡς καὶ (συγκληρονόμοις *Ν(κ)Ο*) χάριτος ζωῆς εἰς τὸ
μὴ (ἐγκόπτεσθαι *Ν(κ)Ο*) τὰς προσευχὰς ὑμῶν. **8** Τὸ
δὲ τέλος πάντες δόμοφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
εὔσπλαγχνοι, (ταπεινόφρονες, *Ν(Κ)Ο*) **9** μὴ ἀποδιδόντες
κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τούναντίον
δὲ εὐλογοῦντες (εἰδότες, *Κ*) ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα
εὐλογίαν κληρονομήσητε. **10** ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν
καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν (αὐτοῦ
κ) ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη (αὐτοῦ *κ*) τοῦ μὴ λαλῆσαι
δόλον. **11** ἐκκλινάτω (δὲ *νο*) ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω
ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν. **12** ὅτι
(οἱ *κ*) ὁφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὡτα αὐτοῦ
εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας
κακά. **13** Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ
(ζηλωταὶ *Ν(Κ)Ο*) γένησθε; **14** ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ
δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε
μηδὲ ταραχθῆτε. **15** κύριον δὲ τὸν (Χριστὸν *Ν(Κ)Ο*)
ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. "Ετοιμοι (δὲ *κ*) ἀεὶ

πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς
ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, (ἀλλὰ *ΝΟ*) μετὰ πραῦτητος καὶ φόβου,
16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ (καταλαλεῖσθε
Ν(κ)(ο)) (ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, *ΚΟ*) καταισχυνθῶσιν οἱ
ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ (θέλοι *Ν(κ)Ο*) τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας· **18** δτι καὶ
Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἀμαρτιῶν (ἔπαθεν, *ΝΚ(Ο)*) δίκαιος
ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα (ὑμᾶς *Ν(Κ)Ο*) προσαγάγῃ τῷ θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ (τῷ *κ*) πνεύματι,
19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν
20 ἀπειθήσασίν ποτε, δτε (ἀπεξεδέχετο *Ν(κ)Ο*) ἢ τοῦ
θεοῦ μακροθυμίᾳ ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης
κιβωτοῦ, εἰς ἣν (όλιγοι, *Ν(κ)Ο*) τοῦτ' ἔστιν ὁκτὼ ψυχαί,
διεσώθησαν δι' ὕδατος· **21** δ καὶ (ὑμᾶς *Ν(Κ)Ο*) ἀντίτυπον
νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ὑπου, ἀλλὰ
συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ, **22** δς ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ πορευθεὶς
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν
καὶ δυνάμεων.

4 Χριστοῦ οὖν παθόντος (ὑπὲρ ἡμῶν *Κ*) σαρκὶ καὶ ὑμεῖς
τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὄπλισασθε, δτι ὁ παθὼν (ἐν *κ*) σαρκὶ¹
πέπαυται (ἀμαρτίας: *ΝΚ(ο)*) **2** εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων
ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ²
βιῶσαι χρόνον. **3** ἀρκετὸς γὰρ (ἡμῖν *Κ*) δ παρεληλυθώς
χρόνος (τοῦ βίου *Κ*) τὸ (βούλημα *Ν(κ)Ο*) τῶν ἐθνῶν
(κατειργάσθαι *Ν(κ)Ο*) πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις
εἰδωλολατρίαις· **4** ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν

εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες,
5 οἵ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι (κρῖναι
NK(o)) ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς
εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,
ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι. 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος
ἥγγικεν· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς (τὰς *k*)
προσευχάς, 8 πρὸ πάντων (δὲ *k*) τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη (καλύπτει *N(k)O*) πλῆθος
ἀμαρτιῶν. 9 φιλόξενοι εἰς ἄλληλους ἄνευ (γογγυσμοῦ·
N(k)O) 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς
αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος
θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ ὡς ἐξ
ἰσχύος (ἥς *NK(o)*) χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται
ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) 12 Ἀγαπητοί,
μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν
γινομένῃ ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· 13 ἀλλὰ καθὸ
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
14 εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὄνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ
τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται
(κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.
K) 15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ
κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός,
μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ (ὄνόματι
N(K)O) τούτῳ. 17 ὅτι δὲ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα
ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ
τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίω; 18 καὶ εἰ
ὅ δίκαιος μόλις σώζεται, δὲ (*o*) ἀσεβὴς καὶ ἀμαρτωλὸς

ποῦ φανεῖται; **19** ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ (ώς, *Κ*) πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς (αὐτῶν *Ν(κ)Ο*) ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

5 Πρεσβυτέρους (οὗν *ΝΟ*) (τοὺς *κο*) ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, **2** ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλ' ἐκουσίως (κατὰ θεόν, *ΝΟ*) μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως· **3** μηδὲ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· **4** καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. **5** Ὁμοίως νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις (ὑποτασσόμενοι *κ*) τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. **6** ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, **7** πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. **8** νήψατε, γρηγορήσατε (ὅτι, *κ*) ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὡρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν (τινα καταπιεῖν· *Ν(κ)Ο*) **9** Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν (τῷ *νο*) κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. **10** Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας (ὑμᾶς *Ν(κ)Ο*) εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, δλίγον παθόντας αὐτὸς (καταρτίσει *Ν(κ)Ο*) (ὑμᾶς, *κ*) (στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. *Ν(κ)Ο*) (*aiōnios g166*) **11** αὐτῷ (ἢ δόξα καὶ *Κ*) τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας (τῶν *κο*) (αἰώνων. *ΚΟ*) ἀμήν. (*aiōn g165*) **12** Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ

ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι’ ὀλίγων ἔγραψα παρακαλῶν
καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς
ἥν (στῆτε. *Ν(κ)Ο*) **13** Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι
συνεκλεκτὴ καὶ Μᾶρκος ὁ νιός μου. **14** ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν
Χριστῷ (Ιησοῦ. ἀμήν. *Κ*)

Πετρου Β'

1 (Συμεών *NK(o)*) Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. **2** Χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** ως πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως
αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς (ἰδίᾳ *N(K)O*) (δόξη
N(k)O) καὶ (ἀρετῇ, *N(k)O*) **4** δι’ ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα
ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε
θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν (τῷ *no*)
κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. **5** καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν
πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει
ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, **6** ἐν δὲ τῇ
γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν,
ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, **7** ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. **8**
ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς
οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. **9** Ωι γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα,
τυφλός ἔστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτοῦ (ἀμαρτιῶν. *NK(o)*). **10** Διὸ μᾶλλον,
ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητε
ποτε. **11** οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ
εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. (aiōnios g166) **12** Διὸ (μελλήσω
N(K)O) ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμήσκειν περὶ τούτων καίπερ
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. **13**

δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι,
διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει. **14** εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν
ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. **15** σπουδάσω δὲ
καὶ ἔκαστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν
τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. **16** οὐ γάρ σεσοφισμένοις
μύθοις ἔξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ'
ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. **17** λαβὼν
γάρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης
αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης; ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητός (μου *ΝΟ*) οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.
18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἡκουύσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἀγίῳ (τῷ *κο*) ὅρει. **19**
Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ὃς καλῶς
ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ
ἔως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. **20** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι
πᾶσα προφητεία γραφῆς ἴδιας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. **21** οὐ
γάρ θελήματι ἀνθρώπου ἡνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλ'
ὑπὸ πνεύματος ἀγίου φερόμενοι ἐλάλησαν (οἵ *κ*) (ἀπὸ
Ν(Κ)Ο) θεοῦ ἄνθρωποι.

2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὡς καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάζουσιν
αἴρεσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην
ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. **2**
καὶ πολλοὶ ἔξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς (ἀσελγείαις,
ΝΚ(Ο) δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. **3**
καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται,

οῖς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν
οὐ (νυστάζει. *NK(o)*). **4** Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων
ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ (σειραῖς *NK(O)*)
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν (τηρουμένους,
N(k)O) (**Tartaroō g5020**). **5** καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ
ἐφείσατο, ἀλλ' ὅγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν
κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, **6** καὶ πόλεις
Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν
ὑπόδειγμα μελλόντων (ἀσεβέσιν *N(k)O*) τεθεικώς, **7**
καὶ δίκαιον Λῶτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων
ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο. **8** βλέμματι γὰρ
καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ
ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. **9** οἵδεν
κύριος εὔσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς
ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, **10** μάλιστα δὲ
τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους
καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας, τολμηταί, αὐθάδεις,
δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες. **11** ὅπου ἄγγελοι
ἰσχύῃ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
παρὰ (κυρίου *N(K)O*) βλάσφημοῦντες. **12** οὗτοι δὲ ὡς
ἄλογα ζῷα (γεγεννημένα *N(K)O*) φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ
φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθορᾷ
αὐτῶν (καὶ *no*) (φθαρήσονται *N(k)O*) **13** (ἀδικούμενοι
N(K)O) μισθὸν ἀδικίας. ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ
τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς (ἀπάταις
***NK(o)*) αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, **14** ὀφθαλμοὺς
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας,
δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
(πλεονεξίας *N(K)O*) ἔχοντες, κατάρας τέκνα. **15****

(καταλείποντες *N(k)O*) (τὴν *k*) εὐθεῖαν ὁδὸν
ἐπλανήθησαν, ἔξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
Βοσόρ, δις μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν, **16** ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν
ἰδίας παρανομίας ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.
17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι (καὶ *no*) (όμιχλαι *N(k)O*)
ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἵς ὁ ζόφος τοῦ σκότους (εἰς
αἰῶνα *K*) τετήρηται. **18** Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος
φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις
τοὺς (όλιγως *N(K)O*) (ἀποφεύγοντας *N(k)O*) τοὺς
ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, **19** ἐλευθερίαν αὐτοῖς
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς·
ῷ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ (καὶ *ko*) δεδούλωται. **20** εἱ
γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει
τοῦ κυρίου (ἥμῶν *N*) καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἥττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. **21** κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς
μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν
(ὑποστρέψαι *N(k)O*) ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας
ἐντολῆς. **22** συμβέβηκεν (δὲ *k*) αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
παροιμίας κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἵδιον ἔξεραμα· καὶ ὅς
λουσαμένη εἴς (κυλισμὸν *N(k)O*) βορβόρου.

3 Ταύτην ἥδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν,
ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν
2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων
προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων (ὕμῶν *N(K)O*)
ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος· **3** τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' (ἔσχάτων *N(k)O*) τῶν
ἥμερῶν (ἐν ἐμπαιγμονῇ *NO*) ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἴδιας

ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ ἔστιν ἡ
ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ᾧς γὰρ οἱ πατέρες
ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5
λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν
ἔκπαλαι καὶ γῇ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' (ῶν *NK(O)* ὁ τότε κόσμος
ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ
ἡ γῇ τῷ (αὐτῷ *NK(O)* λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν
πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν
ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς,
ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ
χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει (ὁ *k*) κύριος
τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται· ἀλλὰ
μακροθυμεῖ εἰς (ὑμᾶς *N(K)O*) μὴ βουλόμενός τινας
ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 10
ἥξει δὲ (ἡ *k*) ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης (ἐν νυκτί,
K) ἐν ᾧ οἱ οὐρανοὶ ὅιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα
δὲ καυσούμενα (λυθήσεται, *N(k)O*) καὶ γῇ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα (οὐχ *O*) (εύρεθήσεται. *N(K)O*) 11
τούτων (οὕτως *N(K)O*) πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὔσεβείαις 12
προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ
θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ
στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; 13 καὶ οὐρανοὺς δὲ οὐρανοὺς
καὶ γῆν καὶ οὐρανοὺς δὲ οὐρανοὺς προσδοκῶμεν,
ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. 14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα
προσδοκῶντες σπουδάσατε ἀσπιλοὶ καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ
εύρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς

ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν διθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
ἔγραψεν ὑμῖν, **16** ὡς καὶ ἐν πάσαις (ταῖς *κο*) ἐπιστολαῖς
λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν (αἷς *Ν(κ)Ο*) ἐστιν
δυσνόητά τινα, ἢ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι (στρεβλοῦσιν
ΝΚ(ο)) ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἀπώλειαν. **17** ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες
ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, **18** αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι
καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰώνος, ἀμήν. (**αιōn**
g165)

Iωαννου Α'

1 "Ο ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἔωράκαμεν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. **2** καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἔωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· (aiōnios g166) **3** ὁ ἔωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν (καὶ *no*) ὑμῖν ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** καὶ ταῦτα γράφομεν (ἡμεῖς *N(K)O*) ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη. **5** καὶ ἔστιν αὕτη ἡ (ἀγγελία *NK(O)*) ἦν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἔστιν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. **6** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. **7** ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἔστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ (Χριστοῦ *K*) τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας. **8** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἀμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἔαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. **9** ἐὰν δύολογῶμεν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἔστιν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. **10** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἀμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, **2** καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἔστιν περὶ τῶν

άμαρτιῶν ἡμῶν οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 Ὁ λέγων (ὅτι *no*) ἐγνώκα αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. 5 δος δ' ἀν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὄφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν. 7 (Ἀγαπητοί, *N(K)O*) οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἥν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἡκούσατε (ἀπ' ἀρχῆς. *K*) 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ὃ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἥδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 11 δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ καὶ οὐκ οἰδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ. 12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἀμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ("Ἐγραψα *N(k)O*) ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἴσχυροί ἔστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. 15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ

ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· **16** ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ,
ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὄφθαλμῶν
καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀλλ'
ἐκ τοῦ κόσμου ἔστιν. **17** καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ
ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει
εἰς τὸν αἰώνα. (*aiōn g165*) **18** Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἔστιν,
καὶ καθὼς ἡκούσατε ὅτι (ὁ *k*) ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ
νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν ὅθεν γινώσκομεν ὅτι
ἐσχάτη ὥρα ἔστιν. **19** ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν ἀλλ' οὐκ ἡσαν
ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἡσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ'
ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ
ἡμῶν. **20** καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου καὶ οἴδατε
(πάντες. *N(K)O*) **21** οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν
ἀλήθειαν ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ
τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. **22** τίς ἔστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ
ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἔστιν
ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.
23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ
όμοιογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. **24** ὑμεῖς (οὖν
K) ὁ ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἐν ύμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ύμῖν
μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἡκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν
τῷ πατρὶ μενεῖτε. **25** καὶ αὕτη ἔστιν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς
ἐπιγγείλατο ὑμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. (*aiōnios g166*) **26**
Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. **27** καὶ
ὑμεῖς, τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει ἐν ύμῖν, καὶ
οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ (αὐτοῦ
N(k)O) χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων καὶ ἀληθές
ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς,
(μένετε *N(k)O*) ἐν αὐτῷ. **28** καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν

αύτῷ, ἵνα (ἐὰν *N(K)O*) φανερωθῇ, (σχῶμεν *N(k)O*) παρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε δικαιός ἐστιν, γινώσκετε δικαιός (καὶ *no*) πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3 Ιδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν (καὶ ἐσμέν. *NO*) διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει (ἡμᾶς, *NK(O)*). διτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὕπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν (δὲ *k*) διτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, διτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. 4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.
5 καὶ οἴδατε διτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἀμαρτίας (ἡμῶν *K*) ἄρῃ, καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἔώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. 7 (Τεκνία, *NK(o)*). μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. 8 ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, διτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, διτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, διτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ δι μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 διτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἡν ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· 12 οὐ καθὼς Κάιν ἐκ

τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ
χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ
ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. **13** (Καὶ *n*) μὴ
θαυμάζετε, ἀδελφοί (μου, *K*) εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
14 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν
(τὸν ἀδελφόν *K*) μένει ἐν τῷ θανάτῳ. **15** πᾶς ὁ μισῶν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν· καὶ οἴδατε ὅτι
πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν (αὐτῷ
NK(o)) μένουσαν. (*αισθησίας γ166*) **16** ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν
τὴν ἀγάπην ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς
ψυχὰς (θεῖναι. *N(k)O*) **17** "Ος δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ
κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ
κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; **18** Τεκνία (μου, *K*) μὴ ἀγαπῶμεν
λόγω μηδὲ τῇ γλώσσῃ ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. **19** καὶ
ἐν τούτῳ (γνωσόμεθα *N(k)O*) ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν
καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν (τὴν καρδίαν *N(k)O*)
ἡμῶν, **20** ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων
ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. **21**
Ἄγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ (ἡμῶν,
ko) παρηγίσαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, **22** καὶ δ (ἐὰν
NK(o)) αἰτῶμεν λαμβάνομεν (ἀπ' *N(k)O*) αὐτοῦ, ὅτι
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον
αὐτοῦ ποιοῦμεν. **23** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα
(πιστεύσωμεν *NK(o)*) τῷ ὀνόματι τοῦ νίοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν
ἡμῖν. **24** καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει,

καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν
ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε ἀλλὰ δοκιμάζετε
τὰ πνεύματα εἰς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ὅτι πολλοὶ¹
ψευδοπροφῆται ἔξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. **2** ἐν τούτῳ
(γινώσκετε *NK(O)*) τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ
όμοιογεῖ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐστιν. **3** καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὄμοιογεῖ τὸν Ἰησοῦν
(χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα *K*) ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστιν·
καὶ τοῦτο ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται
καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἥδη. **4** ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε,
τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ἡμῖν
ἥ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. **5** αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. **6** ἡμεῖς
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
ὅς οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
πλάνης. **7** Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστιν καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται
καὶ γινώσκει τὸν θεόν· **8** ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν
θεόν, ὅτι ὁ θεός ἀγάπη ἐστίν. **9** ἐν τούτῳ ἔφανερώθη ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
ἀπέσταλκεν ὁ θεός εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς (ἡγαπήκαμεν
N(k)O) τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἤγάπησεν ἡμᾶς καὶ
ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν
ἡμῶν. **11** Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεός ἤγάπησεν ἡμᾶς,
καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν· **12** θεὸν οὐδεὶς
πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεός ἐν

ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν. **13** ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. **14** καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. **15** ὃς (ἐὰν *N(k)O*) ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς (Χριστός *O*) ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. **16** καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ (μένει. *NO*) **17** ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. **18** φόβος οὐκ ἐστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. **19** ἡμεῖς ἀγαπῶμεν (αὐτόν, *K*) ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἤγάπησεν ἡμᾶς. **20** ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἔώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἔώρακεν (οὐ *N(K)O*) δύναται ἀγαπᾶν· **21** καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. **2** ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (ποιῶμεν. *N(k)O*) **3** αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν·

καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς (δέ *no*) ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὄντας καὶ αἴματος, Ἰησοῦς (ὁ *k*) Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὄντα μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὄντα καὶ (ἐν *no*) τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστιν ἡ ἀλήθεια· 7 ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, (ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ πατήρ ὁ λόγος καὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσιν *K*) 8 (καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, *K*) τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὄντα καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἐν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ (ὅτι *N(k)O*) μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ νίοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν (ἐαυτῷ *NK(o)*) ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ νίοῦ αὐτοῦ.

11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. (*aiōnios g166*) 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν νίον τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν (τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ νίοῦ τοῦ θεοῦ, *K*) ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, (καὶ ἵνα *K*) (τοῖς *no*) (πιστεύουσιν *N(k)O*) εἰς τὸ ὄνομα τοῦ νίοῦ τοῦ θεοῦ.

(*aiōnios g166*) 14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἡν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐάν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ (ἐάν *N(k)O*)

αἰτώμεθα, οἴδαμεν δτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἢ ἡτήκαμεν
(ἀπ' *N(k)O*) αύτοῦ. **16** Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αύτοῦ
ἀμαρτάνοντα ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει καὶ
δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἀμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον.
Ἐστιν ἀμαρτία πρὸς θάνατον οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα
ἐρωτήσῃ. **17** πᾶσα ἀδικία ἀμαρτία ἐστίν, καὶ ἐστιν ἀμαρτία
οὐ πρὸς θάνατον. **18** οἴδαμεν δτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ
τοῦ θεοῦ, οὐχ ἀμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ
τηρεῖ (έαυτόν, *NK(o)*) καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αύτοῦ.
19 οἴδαμεν δτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ
πονηρῷ κεῖται. **20** οἴδαμεν δὲ δτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ
δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα (γινώσκωμεν *NK(o)*) τὸν
ἀληθινόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αύτοῦ
Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ (ἥ *k*)
ζωὴ αἰώνιος. (**αιῶνιος** **g166**) **21** τεκνία, φυλάξατε (έαυτὰ
N(k)O) ἀπὸ τῶν εἰδώλων (ἀμήν. *KO*)

Iωαννου Β'

1 Ο πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, **2** διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· (aiōn g165) **3** ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ (κυρίου *Κ*) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ νίοῦ τοῦ πατρὸς ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. **4** Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. **5** καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλ' ἦν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. **6** καὶ αὕτη ἔστιν ἡ ἀγάπη ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολὴ ἔστιν καθὼς ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε· **7** ὅτι πολλοὶ πλάνοι (ἐξῆλθον *Ν(Κ)Ο*) εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὄμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ οὗτός ἔστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. **8** βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ (ἀπολέσητε *Ν(Κ)Ο*) ἢ (εἰργασάμεθα, *ΝΚ(Ο)*) ἀλλὰ μισθὸν πλήρη (ἀπολάβητε. *Ν(Κ)Ο*) **9** πᾶς ὁ (προάγων *Ν(Κ)Ο*) καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ (τοῦ Χριστοῦ, *Κ*) οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν νίόν ἔχει. **10** εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· **11** ὁ λέγων γάρ αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. **12** Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβούληθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλ' ἐλπίζω (γενέσθαι *Ν(Κ)Ο*) πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι ἵνα ἡ χαρὰ (ἡμῶν *ΝΚ(Ο)*)

πεπληρωμένη ἦ. 13 ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς
σου τῆς ἐκλεκτῆς (ἀμήν. *ΚΟ*)

Ιωαννου Γ'

1 Ο πρεσβύτερος Γαῖω τῷ ἀγαπητῷ ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. **2** ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαι σε εὐόδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν καθὼς εὐόδοῦταί σου ἡ ψυχή. **3** ἔχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. **4** μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω (χαρὰν *NK(O)*) ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν (τῇ *no*) ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. **5** ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐάν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ (εἰς *k*) (τοῦτο *N(k)O*) ξένους, **6** οἵ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. **7** ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν (ἐθνικῶν. *N(k)O*) **8** ἡμεῖς οὖν ὁφείλομεν (ὑπολαμβάνειν *N(k)O*) τοὺς τοιούτους ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. **9** Ἔγραψά (τι *no*) τῇ ἐκκλησίᾳ: ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. **10** διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὕτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. **11** Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ (δὲ *k*) κακοποιῶν οὐχ ἔώρακεν τὸν θεόν. **12** Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ (οἶδας *N(k)O*) ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν. **13** Πολλὰ εἶχον (γράψαι *N(k)O*) (σοι, *no*) ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι (γράφειν *N(k)O*) **14** ἐλπίζω δὲ εὐθέως

σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι.
ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

Iουδα

1 Ιούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ (ἡγαπημένοις *Ν(Κ)Ο*) καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. **2** ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. **3** Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς (ἥμῶν *ΝΟ*) σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἄπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει. **4** παρεισέδυσαν γάρ τινες ἀνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἥμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην (θεόν *Κ*) καὶ κύριον ἥμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. **5** Υπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς (πάντα, *Ν(Κ)Ο*) ὅτι (δὲ *ΝΚ*) (κύριος *ΝΚ(Ο)*) ἄπαξ λαὸν ἐκ γῆς Αἴγυπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. **6** ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλ’ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν (*aīdios g126*) **7** ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὄμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. (*aīdōs g166*) **8** ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. **9** ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, δῆτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας ἀλλ’ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι κύριος. **10** οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα

έπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. **11** οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ
όδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ
μισθοῦ ἔξεχύθησαν καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο.
12 Οὗτοί εἰσιν (οἱ *no*) ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες,
συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἐαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι
ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων (παραφερόμεναι, *N(k)O*) δένδρα
φθινοπωρινὰ ἄκαρπα, δίς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·
13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἐαυτῶν
αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται οἵς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
(τὸν *k*) αἰῶνα τετήρηται. (**aiōn g165**) **14** προεφήτευσεν δὲ
καὶ τούτοις ἔβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἵδοὺ ἥλθεν
κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ **15** ποιησαι κρίσιν κατὰ
πάντων καὶ (ἐλέγξαι *N(K)O*) (πᾶσαν *N(k)O*) (τοὺς
ko) (ψυχὴν *N(K)O*) (αὐτῶν *K*) περὶ πάντων τῶν
ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὃν ἡσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν
σκληρῶν ὃν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. **16**
οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
(έαυτῶν *N(k)O*) πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν
λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὡφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν
προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, **18** ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι (ἐπ' ἐσχάτου
N(k)O) (τοῦ *n*) (χρόνου *N(k)O*) ἔσονται ἐμπαῖκται
κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. **19**
οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.
20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἐαυτοὺς τῇ
ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι,
21 ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι
τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν

αἰώνιον. (aiōnios g166) 22 καὶ οὓς μὲν (ἐλεᾶτε *NK(O)*)

(διακρινομένους, *N(k)O*) 23 οὓς δὲ σῷζετε ἐκ (τοῦ

k) πυρὸς ἀρπάζοντες, (οὓς δὲ ἐλεᾶτε *NO*) ἐν φόβῳ,

μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι (ύμᾶς *NK(O)*) ἀπταίστους

καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν

ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ (σοφῷ *K*) θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, (διὰ

Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, *NO*) δόξα (καὶ *k*)

μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἔξουσία (πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος

NO) καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (aiōn g165)

Αποκαλυψις Ιωαννου

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, **2** δις ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅσα (τε *k*) εἶδεν. **3** μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γάρ καιρὸς ἔγγυς. **4** Ἰωάννης ταῖς ἐπτά ἑκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ (τοῦ *K(O)*) ὁ ὡν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων ἃ (ἐστιν *k*) ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ **5** καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος (ἐκ *k*) τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ (ἀγαπῶντι *N(k)O*) ἡμᾶς καὶ (λύσαντι *N(K)O*) ἡμᾶς (ἐκ *N(k)O*) τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ **6** καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς (βασιλείαν, *N(K)O*) (καὶ *K*) ἰερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (αἱσθ g165) **7** Ἰδοὺ ἐρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὅψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ναὶ ἀμήν. **8** Ἔγὼ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠ (ἄρχη καὶ τέλος, *K*) λέγει (ὁ *k*) κύριος (ὁ θεός, *NO*) ὁ ὡν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. **9** Ἔγὼ Ἰωάννης, ὁ (καὶ *k*) ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ (συγκοινωνὸς *NK(o)*) ἐν τῇ θλίψει καὶ (ἐν τῇ *k*) βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ (ἐν *no*) Ἰησοῦ (Χριστῷ, *K*) ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ (διὰ *k*) τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ (Χριστοῦ. *K*) **10**

έγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἥκουσα
ὅπίσω μου φωνὴν μεγάλην ως σάλπιγγος **11** λεγούσης
(έγώ *KO*) (έιμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, δὲ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ
K) δὲ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτά
ἐκκλησίαις (ταῖς ἐν Ἀσίᾳ: *K*) εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Σμύρναν
καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ
εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. **12** Καὶ (ἔκει *O*)
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἡτις (έλάλει *N(k)O*) μετ'
ἔμοι. καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς **13** καὶ
ἐν μέσῳ τῶν (ἑπτὰ *KO*) λυχνιῶν ὅμοιον (υἱὸν *N(k)O*)
ἀνθρώπου ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς
τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσᾶν. **14** ή δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ
αἱ τρίχες λευκαὶ (ώς *N(k)O*) ἔριον λευκὸν ως χιῶν
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ως φλὸξ πυρὸς **15** καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ως ἐν καμίνῳ (πεπυρωμένης
N(k)O) καὶ ή φωνὴ αὐτοῦ ως φωνὴ ὑδάτων πολλῶν **16**
καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτὰ καὶ ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ ῥόμφαία δίστομος ὄξεῖα ἐκπορευομένη
καὶ ή ὅψις αὐτοῦ ως ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τὸν πόδας αὐτοῦ ως
νεκρός, καὶ (ἔθηκεν *N(k)O*) τὴν δεξιὰν αὐτοῦ (χεῖρα
K) ἐπ' ἔμε λέγων (μοι: *k*) μὴ φοβοῦ. ἐγώ εἰμι δὲ πρῶτος
καὶ ὁ ἔσχατος **18** καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός καὶ ἴδού
ζῶν εἴμι εἰς τὸν αἰῶνας τῶν αἰώνων (ἀμήν *K*) καὶ ἔχω
τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. (αἱōn g165, Hadēs g86)
19 γράψον (οὖν *NO*) ἂν εἶδες καὶ ἂν εἰσὶν καὶ ἂν μέλλει
(γενέσθαι *N(k)O*) μετὰ ταῦτα, **20** τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων (οὓς *N(k)O*) εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου καὶ τὰς
ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν

έπτα ἐκκλησιῶν εἰσιν καὶ αἱ λυχνίαι (αἱ *N(k)O*) (εὗδες
K) ἔπτα ἔπτα ἐκκλησίαι εἰσίν.

2 Τῷ ἀγγέλῳ (τῆς *NK(o)*) (ἐν *no*) (Ἐφέσῳ *N(k)O*)
ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἔπτὰ ἀστέρας
ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἔπτὰ λυχνιῶν
τῶν χρυσῶν· **2** οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον (σου
k) καὶ τὴν ὑπομονήν σου καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι
κακοὺς καὶ (ἐπείρασας *N(k)O*) τοὺς (λέγοντας *N(k)O*)
(έαυτοὺς *no*) (ειναι *k*) ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς. **3** καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ
ἔβαστασας (καὶ *k*) διὰ τὸ ὄνομά μου (κεκοπίακας *K*)
καὶ οὐ (κέκμηκας. *NK(o)*) **4** ἀλλ’ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν
ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. **5** μνημόνευε οὗν πόθεν
(πέπτωκας, *N(k)O*) καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα
ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι (τάχει *K(o)*) καὶ κινήσω
τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.
6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν ἃ
κάγὼ κάγὼ μισῶ. **7** ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ
τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ὃ ἐστιν ἐν (μέσῳ *K*) (τῷ παραδείσῳ
N(k)O) τοῦ θεοῦ (μου. *O*) **8** Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (τῆς
NK(o)) (ἐν *no*) (Σμύρνῃ *N(k)O*) ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, δος ἐγένετο νεκρὸς
καὶ ἔζησεν· **9** οἶδά σου (τὰ ἔργα καὶ *K*) τὴν θλῖψιν καὶ
τὴν πτωχείαν, (ἀλλὰ *no*) πλούσιος (δὲ *k*) εἰ, καὶ τὴν
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι έαυτοὺς
καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. **10** (μηδὲν
NK(o)) φοβοῦ ἃ μέλλεις (πάσχειν *NK(o)*) ἵδοὺ (δή
o) μέλλει (βάλλειν *N(k)O*) ὃ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς

φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ (ἔξετε *NK(o)*) θλῖψιν
ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι
τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. **11** ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ό νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ
ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου. **12** Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν
ρόμφαιαν τὴν δίστομον τὴν δξεῖαν· **13** οἶδα (τὰ ἔργα σου,
καὶ *K*) ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ
κρατεῖς τὸ ὄνομά μου καὶ οὐκ ἡρνήσω τὴν πίστιν μου
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις (ἐν αἷς *k*) Ἀντιπᾶς ὁ μάρτυς μου ὁ
πιστός (μου, *no*) δὲς ἀπεκτάνθῃ παρ' ὑμῖν ὅπου ὁ σατανᾶς
κατοικεῖ. **14** ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα ὅτι ἔχεις ἐκεῖ
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, δὲς (ἐδίδασκεν *NK(o)*)
(ἐν *k*) (τῷ *NK(o)*) Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (καὶ *o*) φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ
πορνεῦσαι. **15** οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
τῶν Νικολαϊτῶν (όμοίως. *N(K)O*) **16** μετανόησον (οὖν
NO) εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ'
αὐτῶν ἐν τῇ ρόμφαιᾳ τοῦ στόματός μου. **17** ὁ ἔχων οὓς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ (φαγεῖν ἀπὸ *K*) τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου
καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα
καινὸν γεγραμμένον δὲ οὐδεὶς (οἶδεν *N(k)O*) εἰ μὴ ὁ
λαμβάνων. **18** Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (τῆς *NK(o)*) ἐν Θυατείροις
ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ό νίδις τοῦ θεοῦ, ό ἔχων τοὺς
όφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· **19** οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην
καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου
καὶ τὰ ἔργα σου (καὶ *k*) τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.

20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ (όλιγα *K*) ὅτι (ἀφεῖς *N(k)O*) τὴν γυναῖκα (σοῦ *O*) Ἰεζάβελ, (ἥ *N(k)O*) (λέγουσα *N(k)(o)*) ἐαυτὴν προφῆτιν (καὶ *no*) (διδάσκει *N(k)O*) καὶ (πλανᾶ *N(k)O*) τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. **21** καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ καὶ οὐ (θέλει *NO*) (μετανοῆσαι *N(k)O*) ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. **22** ἴδού (ἐγὼ *k*) βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ (μετανοήσωσιν *NK(o)*) ἐκ τῶν ἔργων (αὐτῆς. *N(K)O*) **23** καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενὼ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἔραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. **24** ὑμῖν δὲ λέγω (τοῖς *N(K)O*) λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, (καὶ *k*) οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ (βαθέα *N(k)O*) τοῦ σατανᾶ ὡς λέγουσιν· οὐ (βάλλω *N(k)O*) ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, **25** πλὴν δὲ ἔχετε κρατήσατε ὅχρις οὗ ἂν ἥξω. **26** καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἔθνῶν· **27** καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρῷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ (συντρίβεται *NK(o)*) ὡς κάγῳ κάγῳ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου. **28** καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωΐνόν. **29** δὲ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα ὅτι (τὸ *k*) ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς καὶ νεκρὸς εἶ. **2** γίνου γρηγορῶν καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ (ἔμελλον *N(k)(O)*) (ἀποθανεῖν· *NK(O)*) οὐ γὰρ εὔρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ (μου. *NO*)

3 μνημόνευε οὗν πῶς εἴληφας καὶ ἥκουσας, καὶ τίρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὗν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω (ἐπί σε *Κ*) ώς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ (γνῶς *ΝΚ(ο)*) ποίαν ὡραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 (ἀλλ’ *ΝΟ*) ἔχεις ὀλίγα ὄνόματα ἐν Σάρδεσιν ἂ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἴματια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ’ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν (οὕτως *Ν(κ)Ο*) περιβαλεῖται ἐν ἴματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἔξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς καὶ (όμολογήσω *Ν(κ)Ο*) τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἄγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν (τοῦ *κ*) Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς (κλείσει *Ν(κ)Ο*) (αὐτήν εἴ μὴ ὁ ἀνοίγων *Ο*) καὶ (κλείων *Ν(κ)Ο*) καὶ οὐδεὶς (ἀνοίγει· *ΝΚ(ο)*) 8 οἶδά σου τὰ ἔργα. ἵδού δέδωκα ἐνώπιον σου θύραν ἡνεῳγμένην (ἥν *Ν(Κ)Ο*) οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἡρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἵδού (διδῶ *Ν(κ)Ο*) ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἔαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται, ἵδού ποιήσω αὐτοὺς ἵνα (ἥξουσιν *Ν(κ)Ο*) καὶ (προσκυνήσουσιν *Ν(κ)Ο*) ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κάγω κάγω σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 (ἵδού *Κ*) ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον

ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἔξελθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ (καταβαίνουσα *NK(o)*) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. **13** ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. **14** Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς (ἐν *no*) (Λαοδικείᾳ *N(K)O*) ἐκκλησίας γράψου· τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ (ὁ *o*) ἀληθινός, ἦ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ. **15** οἶδά σου τὰ ἔργα ὅτι οὗτε ψυχρὸς εἴ οὗτε ζεστός. ὅφελον ψυχρὸς (ἥς *N(k)O*) ἥ ζεστός; **16** οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἴ καὶ (οὗτε *NK(o)*) ζεστὸς οὗτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου, **17** ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ (οὐδὲν *N(k)O*) χρείαν ᔁχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἴ ὁ ταλαίπωρος καὶ (ὁ *o*) ἔλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, **18** συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἴματια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον (ἵνα *o*) (ἐγχρῖσαι *N(k)(O)*) τοὺς ὄφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. **19** ἐγὼ δοσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω. (ζήλευε *N(k)O*) οὖν καὶ μετανόησον. **20** ἴδού ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω. ἐάν τις ἀκούῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, (καὶ *no*) εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. **21** ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου ὡς κάγω κάγω ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. **22** ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἵδοὺ θύρα ἡνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἥκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἔμοι (λέγων *N(k)O*) ἀνάβα ώδε, καὶ δεῖξω σοι ἂ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. **2** (καὶ *k*) εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ ἵδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ (τὸν θρόνον *N(k)O*) καθήμενος. **3** καὶ ὁ καθήμενος (ἥν *k*) ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ίάσπιδι καὶ σαρδίῳ καὶ Ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου (ὅμοιος ὁράσει *NK(o)*) (σμαραγδίνῳ. *N(k)O*) **4** καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου (θρόνους *N(k)O*) εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους (εἶδον *K*) (τοὺς *k*) εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἴματίοις λευκοῖς, καὶ (ἔσχον *k*) ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. **5** καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ ἐπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου (αὐτοῦ *O*) (ἄ *N(k)O*) εἰσιν τὰ ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, **6** καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου (ώς *NO*) θάλασσα ὑαλίνη, ὅμοία κρυστάλλῳ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν. **7** καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον (ἔχων *N(k)O*) τὸ πρόσωπον ὡς (ἀνθρώπου, *N(k)O*) καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. **8** καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα, ἐν καθ' (ἐν *n(o)*) (αὐτῶν *N(k)O*) (ἔχων *N(k)(o)*) ἀνὰ πτέρυγας ἔξ κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν (γέμουσιν *N(k)O*) ὀφθαλμῶν καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς (λέγοντες *N(k)O*) ἄγιος ἄγιος ἄγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὧν καὶ ὁ ἐρχόμενος. **9** καὶ ὅταν (δώσουσιν

NK(o)) τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ, *N(k)O*) τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων, (αιōn g165) 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων καὶ (βαλοῦσιν *N(k)O*) τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες· (aiōn g165) 11 ἄξιος εῖ, ὁ κύριος (καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, *NO*) (ὁ ἄγιος, *O*) λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν. ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου (ἡσαν *N(k)O*) καὶ ἐκτίσθησαν.

5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ (ὅπισθεν, *NK(o)*) κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἐπτά. **2** Καὶ εἶδον ἄγγελον ἵσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς (ἐστιν *k*) ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; **3** καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ (ἄνω *O*) (οὐδὲ *NK(o)*) ἐπὶ τῆς γῆς (οὐδὲ *NK(o)*) ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον (οὕτε *N(k)O*) βλέπειν αὐτό. **4** καὶ (έγὼ *ko*) ἔκλαιον (πολὺ *N(k)O*) ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι (καὶ ἀναγνῶναι *K*) τὸ βιβλίον οὕτε βλέπειν αὐτό. **5** καὶ εῖς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε. ἴδού ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ (ῶν *k*) ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυίδ, (ὁ *o*) (ἀνοῖξαι *NK(o)*) τὸ βιβλίον καὶ (λῦσαι *K*) τὰς ἐπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. **6** καὶ εἶδον (καὶ ἴδού, *K*) ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον (ἐστηκὸς *NK(o)*) ὡς ἐσφαγμένον (ἔχων *N(k)O*) κέρατα ἐπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπτὰ (οἵ *NK(o)*) εἰσιν τὰ ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ (τὰ

k) (ἀπεσταλμένοι *NK(o)* εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἥλθεν καὶ εἴληφεν (τὸ *k*) (βιβλίον *K*) ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου ἔχοντες ἕκαστος (κιθάραν *N(K)O*) καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 καὶ ᾔδουσιν ὡδὴν καινὴν λέγοντες ἄξιος εῖ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ θεῷ (ήμας *KO*) ἐν τῷ αἷματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους 10 καὶ ἐποίησας (αὐτοὺς *N(K)O*) τῷ θεῷ ἡμῶν (βασιλείαν *N(K)O*) καὶ ἰερεῖς, καὶ (βασιλεύσουσιν *N(K)(o)* ἐπὶ τῆς γῆς. 11 Καὶ εἶδον καὶ ἥκουσα (ώς *O*) φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν (κύκλῳ *N(k)O*) τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῷων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. (καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων *NO*) καὶ χιλιάδες χιλιάδων 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ ἄξιον ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ (τὸν *o*) πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἴσχυν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ (ἐστιν *k*) ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ (ἐπὶ τῆς γῆς *N(k)O*) καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης (ἄ *k*) (ἐστὶν *ko*) καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς (πάντα *N(k)O*) ἥκουσα λέγοντας τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (ἀμήν. *O*) (aiōn g165) 14 καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα (ἔλεγον *NK(o)* (τὸ *o*) ἀμήν. καὶ οἱ (εἴκοσι τέσσαρες εἴκοσι τέσσαρες *K*) πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν (ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. *K*)

6 Καὶ εἶδον (ὅτε *NK(o)*) ἥνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν (ἐπτὰ *NO*) σφραγίδων καὶ ἥκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ως (φωνὴ *N(k)O*) βροντῆς· ἔρχου (καὶ *K*) (βλέπε. *K(o)*). **2** Καὶ εἶδον καὶ ἴδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (αὐτὸν *N(k)O*) ἔχων τόξον. καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. **3** Καὶ ὅτε ἥνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἥκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος ἔρχου (καὶ βλέπε. *K*) **4** καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός. καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' (αὐτὸν *N(k)O*) ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην (ἐκ *N(k)O*) τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους (σφάξουσιν. *N(k)O*) καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. **5** Καὶ ὅτε ἥνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἥκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος ἔρχου (καὶ βλέπε. *K*) καὶ (εἶδον *NK(O)*), καὶ ἴδοὺ ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (αὐτὸν *N(k)O*) ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. **6** καὶ ἥκουσα (ὡς *NO*) φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου καὶ τρεῖς χοίνικες (ικριθῶν *N(k)O*) δηναρίου, καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. **7** Καὶ ὅτε ἥνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἥκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου (λέγοντος *N(k)O*) ἔρχου (καὶ *K*) (βλέπε. *K(o)*). **8** καὶ εἶδον καὶ ἴδοὺ ἵππος χλωρὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος. καὶ ὁ ἄδης (ἡκοιλούθει *N(k)O*) μετ' (αὐτοῦ. *NK(o)*), καὶ ἐδόθη (αὐτοῖς *NK(O)*), ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν ρίμφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. (Hadēs g86) **9** Καὶ ὅτε ἥνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ

τὴν μαρτυρίαν (τοῦ ἀρνίου *Ο*) ἢν εῖχον. **10** καὶ (ζικραξαν
Ν(κ)Ο) φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ
ἄγιος καὶ (ὁ *κ*) ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα
ἡμῶν (ἐκ *Ν(κ)Ο*) τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; **11** καὶ
(ἐδόθη *Ν(κ)Ο*) αὐτοῖς (έκάστῳ *Ν(κ)Ο*) (στολὴ *Ν(Κ)Ο*)
(λευκὴ *Ν(κ)Ο*) καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα (ἀναπαύσονται
Ν(κ)Ο) ἔτι χρόνον μικρὸν ἔως (οὐ *κ*) (πληρωθῶσιν
Ν(κ)(ο)) καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν,
(καὶ *Ο*) οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. **12**
Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ (ἰδού
Κ) σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας
ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη (ὅλη *ΝΟ*) ἐγένετο
ὡς αἷμα, **13** καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν
γῆν ὡς συκῆ (βάλλει *ΝΚ(ο)*) τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ^{το}
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, **14** καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη
ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὅρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν
τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν, **15** καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ
(ἰσχυροὶ *Ν(κ)Ο*) καὶ πᾶς δοῦλος καὶ (πᾶς *Κ*) ἐλεύθερος
ζικρψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν
ὅρεών **16** καὶ λέγουσιν τοῖς ὅρεσιν καὶ ταῖς πέτραις πέσετε
ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὄργῆς τοῦ ἀρνίου, **17** ὅτι
ἥλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὄργῆς (αὐτῶν, *Ν(Κ)Ο*) καὶ
τίς δύναται σταθῆναι;

7 (Καὶ *κο*) μετὰ (τοῦτο *Ν(Κ)Ο*) εἶδον τέσσαρας
ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς
κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς ἵνα μὴ πνέῃ
ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ

(πᾶν *NK(o)*) δένδρον. 2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον
(ἀναβαίνοντα *N(k)O*) ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ᾔχοντα
σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος. καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ
τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἵς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι
τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε
τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα ἄχρι
(οὗ *k*) (σφραγίσωμεν *N(k)O*) τοὺς δούλους τοῦ
θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 Καὶ ἤκουσα
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· (έκατὸν *N(K)O*)
(καὶ *o*) (τεσσεράκοντα *N(K)O*) (τέσσαρες *N(k)O*)
χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *NK(o)*) ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν
Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα (δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες
(ἐσφραγισμένοι· *NK(o)*) ἐκ φυλῆς Ῥουθὴν (δώδεκα
N(k)O) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς Γὰδ
(δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) 6 ἐκ
φυλῆς Ἀσὴρ (δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι·
k) ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ (δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες
(ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς Μανασσῆ (δώδεκα *N(k)O*)
χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν (δώδεκα
N(k)O) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς Λευὶ
(δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς
Ἰσααχάρ (δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι·
k) 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλῶν (δώδεκα *N(k)O*) χιλιάδες
(ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ (δώδεκα *N(k)O*)
χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *k*) ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν (δώδεκα
N(k)O) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι· *NK(o)*) 9 Μετὰ ταῦτα
εἶδον καὶ ἴδοὺ ὄχλος πολὺς ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς
ἔδύνατο ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν (ἐστῶτες *NK(o)*) ἐνώπιον τοῦ Θρόνου καὶ

ένώπιον τοῦ ἀρνίου, (περιβεβλημένους *N(k)O*) στολὰς λευκὰς καὶ (φοίνικες *NK(o)*) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. **10** καὶ (κράζουσιν *N(k)O*) φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία (τῷ θεῷ *N(k)O*) ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) καὶ τῷ ἀρνίῳ. **11** καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἔπεισαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ (πρόσωπα *N(K)O*) αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ **12** λέγοντες· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἴσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τὸν αἰώνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (**αιῶν** g165) **13** Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἥλθον; **14** καὶ (εἴρηκα *NK(o)*) αὐτῷ· κύριέ (μου, *NO*) σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν (στολὰς *k*) (αὐτὰς *N(k)O*) ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. **15** διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον (τοῦ θρόνου *NK(o)*) τοῦ θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. **16** οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι οὐδὲ (οὐ *o*) μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, **17** ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου (ποιμανεῖ *NK(o)*) αὐτοὺς καὶ (όδηγήσει *NK(o)*) αὐτοὺς ἐπὶ (ζωῆς *N(k)O*) πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον (ἐκ *N(k)O*) τῶν ὄφθαλμῶν αὐτῶν.

8 Καὶ (ὅταν *N(k)O*) ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. **2** καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἄγγέλους οὓς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν καὶ

έδόθησαν αύτοῖς ἐπτὰ σάλπιγγες. **3** Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ (τοῦ θυσιαστηρίου *N(k)O*) ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα (δώσει *N(k)O*) ταῖς προσευχαῖς τῶν ἀγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. **4** καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἀγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **5** καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός. **6** καὶ οἱ ἐπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν (αὐτοὺς *N(k)O*) ἵνα σαλπίσωσιν. **7** Καὶ ὁ πρῶτος (ἄγγελος *K*) ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἷματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν (καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη: *NO*) καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. **8** Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὅρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα. **9** καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων (διεφθάρησαν. *N(k)O*) **10** Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς καὶ ἐπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. **11** καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται (ὁ *no*) "Αψινθος· καὶ (ἐγένετο *N(k)O*) τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν. **12** Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἥλιου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης

καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν,
καὶ ἡ ἡμέρα μὴ (φάνη *N(k)O*) τὸ τρίτον αὐτῆς καὶ ἡ νὺξ
όμοιώς. 13 Καὶ εἶδον καὶ ἥκουσα ἐνὸς (ἀετοῦ *N(K)O*)
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ·
οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ (τοὺς κατοικοῦντας *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς
ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων
τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, (*Abyssos g12*) 2 καὶ
ἥνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου (μεγάλης, *NK(o)*) καὶ
(ἐσκοτώθη *N(k)O*) ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ
τοῦ φρέατος. (*Abyssos g12*) 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον
ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἔξουσία, ὡς ἔχουσιν
ἔξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα
μὴ (ἀδικήσουσιν *N(k)O*) τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν
χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους (μόνους
k) οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν
μετώπων (αὐτῶν. *k*) 5 καὶ ἐδόθη (αὐτοῖς *N(k)O*)
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ’ ἵνα (βασανισθήσονται
N(k)O) μῆνας πέντε, καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς
βασανισμὸς σκορπίου ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 Καὶ ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ
οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν,
καὶ (φεύγει *N(k)O*) ὁ θάνατος ἀπ’ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ
όμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς
πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι
(χρυσῷ, *NK(o)*) καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα

ἀνθρώπων. **8** καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ
όδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. **9** καὶ εἶχον θώρακας ὡς
θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς
φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. **10**
καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα (ἥν, *κ*)
καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν (καὶ *κ*) ἡ (ἐξουσία *ΝΚ(ο)*)
(ἔχουσιν *Ο*) (αὐτῶν *ΝΚ(Ο)*) ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους
μῆνας πέντε. **11** (καὶ *κ*) (ἔχουσιν *ΝΚ(ο)*) ἐπ' αὐτῶν
βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἐβραΐστὶ¹
Ἄβαδδών, (καὶ *ΝΚ(ο)*) ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
Ἀπολλύων. (*Abyssos g12*) **12** ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἵδού
(ἔρχεται *Ν(κ)Ο*) ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. **13** Καὶ ὁ
ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἥκουσα φωνὴν μίαν ἐκ
τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ
τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ **14** (λέγοντα *Ν(κ)Ο*) τῷ ἔκτῳ
ἄγγελῷ (ὁ ἔχων *Ν(κ)Ο*) τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺς
τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ
μεγάλῳ Εὐφράτῃ. **15** καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι
οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὄραν καὶ (εἰς τὴν *ο*) ἡμέραν
καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν
ἀνθρώπων. **16** καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ
(ἰππικοῦ *ΝΚ(ο)*) (δισμυριάδες δισμυριάδες *Ν(κ)Ο*)
μυριάδων· (καὶ *κ*) ἥκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. **17** Καὶ
οὗτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὄράσει καὶ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ
θειώδεις, καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων,
καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. **18** (ἀπὸ *Ν(κ)Ο*) τῶν τριῶν (πληγῶν *ΝΟ*)
τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, (ἐκ

NK(o)) τοῦ πυρὸς καὶ (ἐκ *k*) τοῦ καπνοῦ καὶ (ἐκ *k*) τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.
19 (ἢ *N(k)O*) γὰρ (ἔξουσία τῶν *N(k)O*) (ἴππων *NO*) ἐν τῷ στόματι αὐτῶν (ἐστιν *N(k)O*) καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν δμοιαὶ (δόφεσιν *NK(o)*) ἔχουσαι κεφαλὰς καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. **20** καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, (οὐδὲ *N(k)(o)*) μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἶδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἢ οὔτε βλέπειν (δύνανται *N(k)O*) οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, **21** καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν (φαρμάκων *N(k)O*) αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ Ἱρις ἐπὶ (τῆς κεφαλῆς *NK(o)*) αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, **2** καὶ (ἔχων *N(k)O*) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (βιβλαρίδιον *NK(o)*) ἡνεῳγμένον καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ (τῆς θαλάσσης, *N(k)O*) τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ (τῆς γῆς, *N(k)O*) **3** καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. **4** καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταί, (τὰς φωνὰς ἑαυτῶν *K*) ἥμελλον γράφειν. καὶ ἥκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν (μοι, *K*) σφράγισον ἢ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταί, καὶ μὴ (αὐτὰ *N(k)O*) γράψῃς. **5** καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ

ἐπὶ τῆς γῆς, ἥρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ (τὴν δεξιὰν *ΝΟ*) εἰς τὸν οὐρανὸν **6** καὶ ὡμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅτι χρόνος οὐκέτι οὐκέτι ἔσται, (aiōn g165) **7** ἀλλ’ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ (ἔτελέσθη *Ν(κ)Ο*) τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν (τοὺς *Ν(κ)Ο*) (ἔαυτοῦ *ΝΚ(ο)*) (δούλους τοὺς προφήτας. *Ν(κ)Ο*) **8** Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν (λαλοῦσαν *Ν(κ)Ο*) μετ’ ἐμοῦ καὶ (λέγουσαν· *Ν(κ)Ο*) ὕπαγε λάβε τὸ (βιβλίον *Ν(κ)Ο*) τὸ ἡνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἔστωτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. **9** καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ (δοῦναί *Ν(κ)Ο*) μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό. καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ’ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ (βιβλαρίδιον *ΝΚ(ο)*) ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἣν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. **11** καὶ (λέγουσίν *Ν(κ)Ο*) μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ (ἐπὶ *ο*) ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

11 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ λέγων (ἔγειρε *Ν(κ)Ο*) καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. **2** καὶ τὴν αὐλὴν τὴν (ἔξωθεν *ΝΚ(ο)*) τοῦ ναοῦ ἔκβαλε (ἔξωθεν, *Ν(κ)Ο*) καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. **3** Καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ

προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἔξήκοντα
(περιβεβλημένοι *NK(o)* σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο
ἔλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ (κυρίου *N(K)O*)
τῆς γῆς (έστωτες. *N(k)O*) 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς (θέλει
N(k)O) ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἔχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις
(θελήσῃ *NK(o)* αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν
ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν (τὴν *no*) ἔξουσίαν
κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ (τὰς ἡμέρας
N(k)O) τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἔξουσίαν ἔχουσιν
ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν
γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν
τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον
ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει
αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. (Abyssos g12) 8 καὶ (τὸ πτῶμα
N(k)O) αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης,
ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ
ὁ κύριος (αὐτῶν *N(k)O*) ἐσταυρώθη. 9 καὶ (βλέπουσιν
N(k)O) ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν
(τὸ *N(k)O*) (πτῶμα *N(K)O*) αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ
ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ (ἀφίουσιν *N(k)O*)
τεθῆναι εἰς (μνῆμα. *N(K)O*) 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ
τῆς γῆς (χαίρουσιν *N(k)O*) ἐπ' αὐτοῖς καὶ (εὐφραίνονται
N(k)O) καὶ δῶρα (πέμψουσιν *NK(O*) ἀλλήλοις, ὅτι
οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας
ἐπὶ τῆς γῆς. 11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ
πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν (ἐν *N(k)(o)*) (αὐτοῖς,
N(k)O) καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος
μέγας (ἐπέπεσεν *N(k)O*) ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς, 12

καὶ (ἱκουσαν *NK(O)*) (φωνῆς μεγάλης *N(k)O*) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (λεγούσης *N(k)O*) αὐτοῖς ἀνάβατε ὡδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἔχθροὶ αὐτῶν. **13** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ (ῷρᾳ *NK(O)*) ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἐπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὄνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά. καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. **14** ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ίδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἐρχεται ταχύ. **15** Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ (λέγοντες: *N(k)O*) (ἐγένετο *N(K)O*) (ἢ *N(k)O*) (βασιλεία *N(K)O*) τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τὸν αἰώνας τῶν αἰώνων. (*αιōn g165*) **16** Καὶ οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον (τοῦ θρόνου *O*) τοῦ θεοῦ (οἱ *o*) (καθήμενοι *NK(o)*) ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ αὐτῶν ἐπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ **17** λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὅν καὶ ὁ ἦν (καὶ ὁ ἐρχόμενος, *K*) ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. **18** καὶ τὰ ἔθνη ὡργίσθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ὄργη σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἀγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, (τὸν μικροὺς *N(k)O*) καὶ (τὸν μεγάλους, *N(k)O*) καὶ διαφθεῖραι τὸν διαφθείροντας τὴν γῆν. **19** Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ (ὁ *no*) ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης (αὐτοῦ *NK(O)*) ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

12 Καὶ σημεῖον μέγα ὥφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, **2** καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, (καὶ *no*) (κράζει *NK(o)*) ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. **3** Καὶ ὥφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἴδού δράκων μέγας πυρρὸς ἔχων κεφαλὰς ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἐπτὰ διαδήματα, **4** καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. **5** καὶ ἔτεκεν υἱὸν (ἄρσεν, *N(k)O*) δὅς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν φάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. **6** καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον (ἀπὸ *NK(o)*) τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ (τρέφωσιν *NK(o)*) αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἔξήκοντα. **7** Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (τοῦ *no*) (πολεμῆσαι μετὰ *N(k)O*) τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ **8** καὶ οὐκ (ἴσχυσεν, οὐδὲ *N(k)O*) τόπος εὑρέθη (αὐτῶν *NK(O)*) ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. **9** καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. **10** καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἔξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι (ἐβλήθη *N(k)O*) ὁ (κατήγωρ *N(k)O*) τῶν

ἀδελφῶν ἡμῶν ὁ κατηγορῶν (αὐτοὺς *N(k)O*) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. **11** καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν καὶ οὐκ ἡγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. **12** διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ (τοῖς κατοικοῦσιν *K*) (τὴν γῆν *NK(o)*) καὶ (τὴν θάλασσαν, *NK(o)*) ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. **13** Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναικαν ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. **14** καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ (αἱ *no*) δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς (ὅπου *NK(O)*) (τρέφεται *NK(o)*) ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. **15** καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὅπισω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα (αὐτὴν *N(k)O*) ποταμοφόρητον ποιήσῃ. **16** καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. **17** καὶ ὡργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν (τοῦ *k*) Ἰησοῦ (Χριστοῦ. *K*)

13 καὶ (ἐστάθη *N(K)O*) ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἐπτὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ (όνόματα *N(K)O*) βλασφημίας. **2** καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς (ἄρκου *N(k)O*) καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ

ώς στόμα λέοντος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν
αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἔξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ
(εἰδον *K*) μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ (ώς *NK(o)*)
ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ
ἐθεραπεύθη, καὶ (ἐθαυμάσθη *NK(o)*) (ἐν *ko*) ὅλη (ἢ
γῆ *NK(o)*) ὀπίσω τοῦ θηρίου. 4 καὶ προσεκύνησαν (τῷ
δράκοντι *N(k)O*) (ὅτι *N(k)(o)*) (ἔδωκεν *NK(o)*) τὴν
ἔξουσίαν τῷ θηρίῳ καὶ προσεκύνησαν (τῷ θηρίῳ *N(k)O*)
λέγοντες; τίς ὄμοιος τῷ θηρίῳ (καὶ *no*) τίς (δύναται
NK(o)) πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα
λαλοῦν μεγάλα καὶ (βλασφημίας *NK(o)*) καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἔξουσία (πόλεμον *O*) ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα (καὶ
no) δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς (βλασφημίας
N(k)O) πρὸς τὸν θεὸν βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, (καὶ *k*) τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ
σκηνοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ
τῶν ἀγίων καὶ νικῆσαι αὐτοὺς καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἔξουσία
ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν (καὶ λαὸν *NO*) καὶ γλῶσσαν καὶ
ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν (αὐτὸν *N(k)O*) πάντες
οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (οὗ *N(k)O*) οὐ γέγραπται
(τὸ ὄνομα *N(k)O*) (αὐτοῦ *no*) ἐν (τῷ βιβλίῳ *N(k)O*)
τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου. 9 Εἴ τις ἔχει οὓς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις (εἰς *n(o)*)
αἰχμαλωσίαν (συνάγει *K*) εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἴ
τις ἐν μαχαίρῃ (ἀποκτανθῆναι, *N(k)O*) (δεῖ *ko*) αὐτὸν
ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι· ᾖδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ
πίστις τῶν ἀγίων. 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ
τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὄμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς
δράκων. 12 καὶ τὴν ἔξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν

ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ (ποιεῖ *NK(o)*) τὴν γῆν καὶ τοὺς
ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ. **13** καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ (καταβαίνειν εἰς *NK(o)*) τὴν γῆν ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων. **14** καὶ πλανᾶ (τοὺς *k*) (έμοὺς *O*) τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου λέγων τοῖς κατοικοῦσιν
ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ (δος *N(k)O*) (εχει
NK(o)) τὴν πληγὴν (ἀπὸ *o*) τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν.
15 καὶ ἐδόθη (αὐτῷ *NK(o)*) δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ
θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ,
ἵνα ὅσοι (ἐὰν *N(k)O*) μὴ προσκυνήσωσιν (τῇ εἰκόνι
N(k)O) τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. **16** καὶ ποιεῖ πάντας,
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους καὶ
τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους,
ἵνα (δῶσιν *N(k)(o)*) αὐτοῖς (χάραγμα *N(k)O*) ἐπὶ τῆς
χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ (τὸ *N(k)O*) (μέτωπον
N(K)O) αὐτῶν, **17** καὶ ἵνα μή τις (δύνηται *NK(o)*)
ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα (ἢ, *K*) τὸ
ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὄνοματος αὐτοῦ. **18**
Ὥδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων (τὸν *k*) νοῦν ψηφισάτω τὸν
ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γάρ ἀνθρώπου ἐστίν, καὶ ὁ
ἀριθμὸς αὐτοῦ (ἐστὶν *o*) (ἔξακόσιοι ἔξήκοντα *N(K)O*)
(ἔξ. *N(k)O*)

14 Καὶ εἶδον καὶ ἴδού τὸ ἀρνίον (ἐστὸς *N(k)O*) ἐπὶ
τὸ ὅρος Σιών καὶ μετ' αὐτοῦ (ἀριθμός *O*) ἑκατὸν
τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι (τὸ ὄνομα αὐτοῦ
καὶ *NO*) τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον

έπι τῶν μετώπων αὐτῶν. **2** Καὶ ἡκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ως φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ως φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ (φωνὴ *N(k)O*) ἦν ἡκουσα (ὡς *NO*) κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. **3** καὶ ἄδουσιν ως ὡδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζῷων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο μαθεῖν τὴν ὡδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. **4** οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν οὗτοι (εἰσιν *k*) οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν (ὑπάγῃ: *NK(o)*) οὗτοι (ὑπὸ Ἰησοῦ *O*) ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. **5** καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη (ψεῦδος, *N(k)O*) ἄμωμοί (γάρ *ko*) εἰσιν (ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ. *K*) **6** Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι (ἐπὶ *no*) τοὺς (καθημένους *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν (αιῶνιος g166) **7** (λέγων *N(k)O*) ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν (θεὸν *NK(O)*) καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε (τῷ *NK(o)*) (αὐτὸν *o*) (ποιήσαντι *NK(o)*) τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ (τὴν *o*) θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. **8** Καὶ ἄλλος ἄγγελος (δεύτερος *NO*) ἡκολούθησεν λέγων· ἔπεισεν ἔπεισεν Βαβυλὼν (ἡ πόλις *K*) ἡ μεγάλη (ἡ *N(k)O*) ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. **9** Καὶ (ἄλλος *no*) ἄγγελος τρίτος ἡκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ

λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν
χεῖρα αὐτοῦ, **10** καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ
τῆς ὄργῆς αὐτοῦ καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον (τῶν *k*) ἀγγέλων ἀγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου. **11** καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἱώνας
αἱώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπταυσιν ἡμέρας
καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ. (*aiōn g165*) **12** Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἀγίων ἐστίν
(ῶδε, *k*) οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν
πίστιν Ἰησοῦ. **13** Καὶ ἥκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λεγούσης (μοι: *K*) γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν
κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ’ ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα
(ἀναπαήσονται *N(k)O*) ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ (γὰρ
N(k)O) ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ’ αὐτῶν. **14** Καὶ εἶδον
καὶ ἴδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην (καθήμενον
ὅμοιον υἱὸν *N(k)O*) ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον
όξυ. **15** Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων
ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον
τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, δτι ἥλθεν (σοι *K*) ἡ ὄρα
(τοῦ *k*) θερίσαι, δτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. **16**
καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ (τῆς νεφέλης *N(k)O*) τὸ
δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. **17** Καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ
ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. **18** Καὶ ἄλλος ἄγγελος
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ
πυρὸς καὶ ἐφώνησεν (φωνῇ *N(k)O*) μεγάλῃ τῷ ἔχοντι

τὸ δρέπανον τὸ ὁξὺ λέγων πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὁξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἥκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. **19** καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ (τὸν μέγαν. *Ν(κ)Ο*) **20** καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἔξῃλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἔξακοσίων.

15 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. **2** Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ (χαράγματος τοῦ ἐκ τοῦ *Κ*) ἀριθμοῦ τοῦ ὄνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. **3** καὶ ἄδουσιν τὴν ὠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ὠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ. δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν (ἐθνῶν. *Ν(Κ)(Ο)*) **4** τίς οὐ μὴ φοβηθῇ (σε, *κ*) κύριε, καὶ (δοξάσει *Ν(κ)Ο*) τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος (ὅσιος, *ΝΚ(ο)*) ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἡξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. **5** Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ (ἰδού *Κ*) ἡνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ. **6** καὶ ἔξῃλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ (οἱ ἦσαν *ο*) ἐνδεδυμένοι (λίνον *ΝΚ(Ο)*) καθαρὸν (καὶ *κ*) λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. **7** καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων

ξδωκεν τοῖς ἐπτὰ ἀγγέλοις ἐπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. (aiōn g165) 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς
δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς
ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἐπτὰ
πληγαὶ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων.

16 Καὶ ἥκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης
τοῖς ἐπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ (ἐκχέετε *N(k)O*) τὰς
(ἐπτὰ *NO*) φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2
Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἔζεχεν τὴν φιάλην αὐτοῦ (εἰς
N(k)O) τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
(ἐπὶ *N(k)O*) τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα
τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτερος (ἄγγελος *K*) ἔζεχεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ,
καὶ πᾶσα ψυχὴ (ζωῆς *N(k)O*) ἀπέθανεν (τὰ *no*) ἐν
τῇ θαλάσσῃ. 4 Καὶ ὁ τρίτος (ἄγγελος *K*) ἔζεχεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ (εἰς *k*) τὰς πηγὰς
τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἥκουσα τοῦ ἀγγέλου
τῶν ὑδάτων λέγοντος δίκαιος (κύριε *K*) εἰ, ὁ ὕν καὶ
ὅ ἦν (καὶ *k*) ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἷμα
ἀγίων καὶ προφητῶν ἔζεχεν, καὶ αἷμα αὐτοῖς (δέδωκας
N(k)O) πιεῖν· ἀξιοί (γάρ *k*) εἰσιν. 7 Καὶ ἥκουσα (ἄλλου
ἐκ *K*) τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναὶ κύριε ὁ θεὸς
ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτος (ἄγγελος *K*) ἔζεχεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς
ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἀνθρωποι
καῦμα μέγα καὶ ἐβλασφήμησαν (οἱ ἀνθρωποι *O*) τὸ

δνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος (τὴν *νο*) ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. 10 Καὶ ὁ πέμπτος (ἄγγελος *Κ*) ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. 12 Καὶ ὁ ἕκτος (ἄγγελος *Κ*) ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὄδωρο αὐτοῦ ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ (ἀνατολῆς *Ν(κ)Ο*) ἥλιου. 13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα (ώς βάτραχοι. *Ν(κ)Ο*) 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα (δαιμονίων *Ν(κ)Ο*) ποιοῦντα σημεῖα ἢ (ἐκπορεύεται *Ν(κ)Ο*) ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς (τῆς γῆς καὶ *Κ*) τῆς οἰκουμένης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας (ἐκείνης *κ*) τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 ἴδοὺ ἔρχομαι ως κλέπτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἴματια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἐβραϊστὶ Ἀρμαγεδών. 17 Καὶ ὁ ἔβδομος (ἄγγελος *Κ*) ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ (ἐπὶ *Ν(κ)Ο*) τὸν ἀέρα, καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη (ἐκ *Ν(κ)Ο*) τοῦ ναοῦ (τοῦ οὐρανοῦ *Κ*) ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας οὗτος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ (οἱ *κ*) (ἀνθρωπος ἐγένετο *Ν(κ)Ο*) ἐπὶ τῆς γῆς,

τηλικοῦτος σεισμὸς οὗτω μέγας. **19** καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἔθνων ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὁργῆς αὐτοῦ. **20** καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὅρη οὐχ εύρεθησαν. **21** καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17 Καὶ ἦλθεν εῖς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ἐπτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων (μοι: *Κ*) δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ (τῶν *κ*) ὑδάτων (τῶν *κ*) πολλῶν, **2** μεθ' ἣς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. **3** Καὶ ἀπήνεγκεν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον (γέμοντα *Ν(κ)Ο*) (τὰ *ο*) (όνόματα *Ν(κ)Ο*) βλασφημίας, (ἔχων *Ν(κ)Ο*) κεφαλὰς ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα. **4** καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη (πορφυροῦν *Ν(κ)Ο*) καὶ (κόκκινον *Ν(κ)Ο*) καὶ κεχρυσωμένη (χρυσίω *Ν(κ)Ο*) καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ (ἀκάθαρτα *Ν(κ)Ο*) τῆς πορνείας αὐτῆς. **5** καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὅνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. **6** καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἴδων αὐτὴν θαῦμα μέγα. **7** καὶ εἶπεν μοι ὁ ἄγγελος διὰ

τί ἐθαύμασας; ἔγὼ ἔρω σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς
καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς
ἐπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. **8** Τὸ θηρίον δὲ εἶδες,
ἥν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου
καὶ εἰς ἀπώλειαν (ὑπάγει. *N(k)O*) καὶ (θαυμασθήσονται
N(k)O) οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν οὐ γέγραπται (τὸ
ὄνομα *N(k)O*) ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, (βλεπόντων *N(k)O*) τὸ θηρίον (ὅτι *N(k)O*) ἦν
καὶ οὐκ ἔστιν (καὶ *N(k)O*) (παρέσται. *N(K)O*) (**Abyssos**
g12) **9** Ὡδεὶς δὲ νοῦς δὲ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ ἐπτὰ
ὅρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. **10** καὶ βασιλεῖς
ἐπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, (καὶ *k*) δὲ εἷς ἔστιν, δὲ ἄλλος
οὕπω ἥλθεν· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. **11**
Καὶ τὸ θηρίον δὲ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ (αὐτὸς *NK(o)*)
ὄγδοος ἔστιν καὶ ἐκ τῶν ἐπτά ἔστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. **12** καὶ τὰ δέκα κέρατα ἂν εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν,
οἵτινες βασιλείαν οὕπω ἔλαβον ἀλλ' ἔξουσίαν ὡς βασιλεῖς
μίαν ὕραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. **13** οὗτοι μίαν
γνώμην ᔁχουσιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ (τὴν *k*) ἔξουσίαν
(αὐτῶν *N(k)O*) τῷ θηρίῳ (διδόασιν. *N(k)O*) **14** οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει
αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἔστιν καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. **15** Καὶ
λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἂν εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ
ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. **16** καὶ τὰ δέκα κέρατα
ἄν εἶδες (καὶ *N(K)O*) τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν
πόρνην καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν
(ποιήσουσιν αὐτήν *o*) καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. **17** οὐ γάρ θεὸς ἔδωκεν

εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι (τελεσθήσονται *N(k)(o)*) (οἱ λόγοι *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. **18** καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

18 (Καὶ *k*) μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἔξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. **2** καὶ ἔκραξεν ἐν (ἰσχυρῷ *N(k)O*) φωνῇ (μεγάλῃ *K*) λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητήριον (δαιμονίων *N(k)O*) καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνεου ἀκαθάρτου (καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου *NO*) καὶ μεμισημένου, **3** ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς (πέπωκαν *N(k)O*) πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. **4** Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· (ἔξελθατε *NK(o)*) ὁ λαός μου ἔξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· **5** ὅτι (ἐκολλήθησαν *N(K)O*) αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεός τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. **6** ἀπόδοτε αὐτῇ ως καὶ αὐτῇ ἀπέδωκεν (ύμῖν *k*) καὶ διπλώσατε (αὐτῇ *k*) (τὰ *no*) διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς. ἐν τῷ ποτηρίῳ ὧδε ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. **7** ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος, ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἔδω. **8** διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἔξουσιν αἱ

πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἵσχυρὸς κύριος ὁ θεός ὁ (κρίνας *N(k)O*) αὐτήν. 9 Καὶ (κλαύσουσιν *N(k)O*) (αὐτὴν *k*) καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς 10 ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες: οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἵσχυρά, ὅτι (ἐν *k*) μιᾶς ὥρᾳ ᾔλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς (κλαίουσιν *NK(o)*) καὶ (πενθοῦσιν *NK(o)*) ἐπ' (αὐτήν, *N(k)O*) ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι· οὐκέτι· 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ (μαργαριτῶν *N(k)O*) καὶ (βυσσίνου *N(k)O*) καὶ (πορφύρας *NK(o)*) καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου 13 καὶ κιννάμωμον (καὶ ἄμωμον *NO*) καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ (ἀπώλετο *N(k)O*) ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ (εὐρήσουσιν. *N(K)(o)*) 15 οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλοουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 (καὶ *k*) λέγοντες: οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη ἐν (χρυσίῳ *N(k)O*) καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ (μαργαρίτῃ,

N(K)O) 17 ὅτι μιᾶς ὥρᾳ ἡρημώθῃ ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ (τόπον *NO*) (τῶν
k) (πλέων *N(k)O*) (ὁ δικιός *K*) καὶ ναῦται καὶ ὅσοι
τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν 18 καὶ
(ἔκραζον *NK(o)*) (βλέποντες *N(k)O*) τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς δμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;
19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ (ἔκραζον
NK(o)) κλαίοντες καὶ πενθοῦντες (καὶ *o*) λέγοντες·
οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾧ ἐπλούτησαν πάντες
οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος
αὐτῆς, ὅτι μιᾶς ὥρᾳ ἡρημώθη. 20 εὐφραίνου ἐπ' (αὐτῇ,
N(k)O) οὐρανὲ καὶ οἱ ἄγιοι (καὶ *no*) οἱ ἀπόστολοι
καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ
αὐτῆς. 21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἵσχυρὸς λίθον ὡς (μύλινον
N(k)O) μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων·
οὗτως δρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις καὶ
οὐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν
καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ
ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ
φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου
καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί
σου ἥσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ
σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. 24 καὶ ἐν αὐτῇ (αἷμα
N(k)O) προφητῶν καὶ ἀγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

19 (Καὶ *k*) μετὰ ταῦτα ἤκουσα (ὡς *NO*) φωνὴν
μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ (λεγόντων *N(k)O*)
ἀλληλουϊά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα (καὶ ἡ τιμὴ *K*) καὶ

ἡ δύναμις (κυρίῳ *K*) (τοῦ θεοῦ *N(k)O*) ἡμῶν, 2 ὅτι
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην ἡτις (ἔφθειρεν *NK(o)*) τὴν γῆν ἐν
τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων
αὐτοῦ ἐκ (τῆς *k*) χειρὸς αὐτῆς. 3 Καὶ δεύτερον (εἴρηκαν
NK(o)) ἀλληλουϊά· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει
εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων. (αἱσθ g165) 4 καὶ ἔπεισαν
οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες καὶ τὰ
τέσσαρα ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ
ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) λέγοντες· ἀμὴν ἀλληλουϊά. 5
Καὶ φωνὴ (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ θρόνου ἔξηλθεν λέγουσα·
αἰνεῖτε (τῷ θεῷ *N(k)O*) ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, (καὶ *k*) οἱ μικροὶ καὶ οἱ
μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἵσχυρῶν
(λεγόντων *N(k)(o)*) ἀλληλουϊά· ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος
ὁ θεὸς (ἡμῶν *NO*) ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ
(ἀγαλλιῶμεν *N(k)O*) καὶ (δώσωμεν *N(k)(o)*) τὴν
δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἥλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἔαυτήν. 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα
περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν (καὶ *k*) καθαρόν· τὸ γάρ
βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἀγίων ἐστίν. 9 καὶ λέγει μοι·
γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου
κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ
θεοῦ εἰσιν. 10 καὶ ἔπεισα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ
προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ λέγει μοι· ὅρα μή, σύνδουλός σου
είμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἔχοντων ἔχοντων τὴν
μαρτυρίαν (τοῦ *k*) Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γάρ
μαρτυρία (τοῦ *k*) Ἰησοῦ ἐστιν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἡνεῳγμένον καὶ ἵδοὺ ὕππος λευκός καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. **12** οἱ δὲ ὄφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρὸς καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ ἔχων (ὄνόματα γεγραμμένα καὶ *Ο*) ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτὸς. **13** καὶ περιβεβλημένος ἴμάτιον (βεβαμμένον *ΝΚ(Ο)*) αἴματι, καὶ (κέκληται *Ν(κ)Ο*) τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. **14** καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἡκολούθει αὐτῷ ἐφ' ὕπποις λευκοῖς ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν (καὶ *κ*) καθαρόν. **15** καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία (δίστομος *Ο*) ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ (πατάξῃ *Ν(κ)Ο*) τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρῷ καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ (καὶ *κ*) τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. **16** καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἴμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ (τὸ *κ*) ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. **17** Καὶ εἶδον ἵνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν (ἐν *no*) φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὄρνεοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι δεῦτε (καὶ *κ*) (συνάχθητε *Ν(κ)Ο*) εἰς τὸ δεῖπνον (τὸ μέγα *Ν(κ)Ο*) τοῦ θεοῦ, **18** ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ὕππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' (αὐτῶν *ΝΚ(ο)*) καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν (τε *κο*) καὶ μεγάλων. **19** Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τὸν βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι (τὸν *no*) πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ὕπου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. **20** καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' (αὐτοῦ *Ν(κ)Ο*)

ό ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς (τῆς καιομένης *N(k)O*) ἐν (τῷ *k*) θείῳ. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ρομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ (ἐξελθούσῃ *N(k)O*) ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ πάντα τὰ ὅρνεα ἔχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. (*Abyssos g12*) 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, (ό ὄφις ὁ ἀρχαῖος, *N(k)O*) ὃς ἐστιν διάβολος καὶ (ό *no*) Σατανᾶς. (ό πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, *O*) καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ ἔκλεισεν (αὐτὸν *k*) καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ (πλανήσῃ *NK(o)*) ἔτι τὰ ἔθνη ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. (καὶ *k*) μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον. (*Abyssos g12*) 4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν (τὸ θηρίον οὐδὲ *N(k)O*) τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον (αὐτῶν *k*) καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔζησαν καὶ ἔβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ (τὰ *k*) χίλια ἔτη. 5 (δὲ *k(o)*) οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ (ἔζησαν *N(K)O*) (ἄχρι *N(k)O*) τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἄγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἔξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ίερεῖς τοῦ θεοῦ

καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ (τὰ *no*) χίλια ἔτη. 7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γώγ καὶ (τὸν *ko*) Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὃν ὁ ἀριθμὸς (αὐτῶν *no*) ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς καὶ (ἐκύκλευσαν *N(k)O*) τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ (ἀπὸ τοῦ θεοῦ *KO*) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς.

10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου ὅπου (καὶ *no*) τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (*aiōn g165, Limnē*

Pyr g3041 g4442) 11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον (ἐπ' *NK(o)*) (αὐτόν, *N(k)O*) οὗ ἀπὸ (τοῦ *no*) προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ (θρόνου, *N(K)O*) καὶ βιβλία (ἡνοίχθησαν. *N(k)O*) καὶ ἄλλο βιβλίον (ἡνοίχθη *N(k)O*) ὃ ἐστιν τῆς ζωῆς. καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἔκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. (*Hadēs g86*) 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν (ἡ λίμνη τοῦ πυρός. *NO*) (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν (τῇ βίβλῳ

NK(o)) τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην
τοῦ πυρός. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν. ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ (ἀπῆλθαν, *N(k)O*) καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. **2** καὶ (ἐγὼ Ἰωάννης *K*) τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. **3** καὶ ἥκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ (θρόνου *N(K)O*) λεγούσης· ἴδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν. καὶ αὐτοὶ (λαοὶ *NK(o)*) αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός. **4** καὶ ἐξαλείψει (ὁ θεὸς *K*) πᾶν δάκρυον (ἐκ *N(k)O*) τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι οὕτε πένθος οὕτε κραυγῆ, οὕτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. **5** Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) ἵδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει (μοι· *KO*) γράψον ὅτι οὕτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. **6** καὶ εἶπεν μοι· (γέγοναν. *N(k)O*) ἐγώ (εἰμι *NK(o)*) τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὄ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὄντος τῆς ζωῆς δωρεάν. **7** ὁ νικῶν κληρονομήσει (ταῦτα, *N(k)O*) καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι (ὁ *K*) υἱός. **8** (τοῖς *no*) δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις (καὶ ἀμαρτωλοῖς *O*) καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ (φαρμάκοις *N(k)O*) καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Καὶ ἤλθεν (πρὸς με *K*) εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας (τῶν

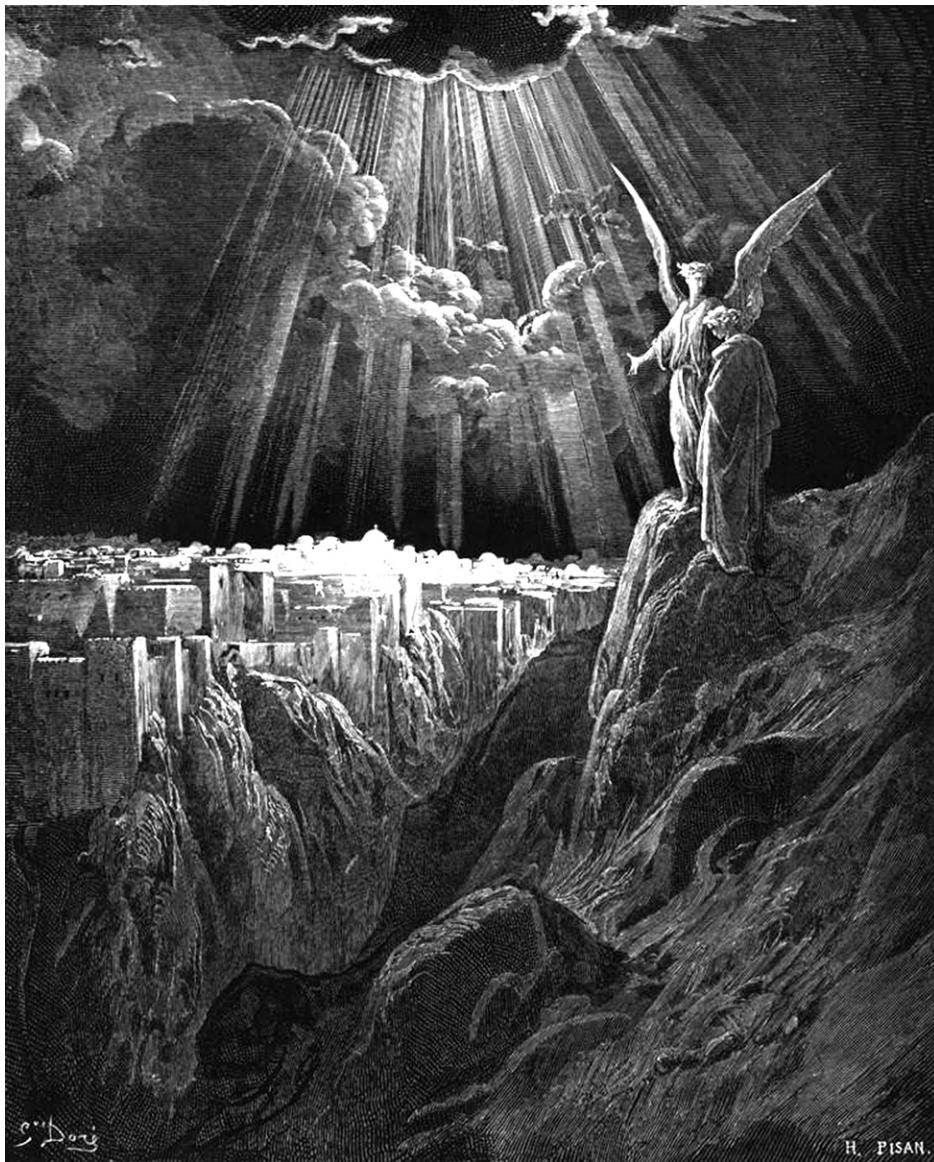
γεμόντων *N(k)O*) τῶν ἐπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. **10** καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν (τὴν μεγάλην *K*) τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλήμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, **11** ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. (καὶ *k*) ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὡς λίθῳ ἱάσπιδι κρυσταλλίζοντι **12** ἔχουσα (τε *k*) τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, (ἔχουσα *N(k)O*) πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ (τοῖς πυλῶσιν *NK(o)*) ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν (τῶν *k*) υἱῶν Ἰσραὴλ· **13** ἀπὸ (ἀνατολῆς *NK(o)*) πυλῶνες τρεῖς, (καὶ *no*) ἀπὸ βιορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, (καὶ *no*) ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. **14** καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως (ἔχων *N(k)O*) θεμελίους δώδεκα καὶ (ἐπ' αὐτῶν *N(k)O*) (δώδεκα *no*) ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. **15** Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν (μέτρον *NO*) κάλαμον χρυσοῦν ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὸν πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. **16** καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς (τοσοῦτόν ἐστίν *K*) ὅσον καὶ τὸ πλάτος, καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ (σταδίων *NK(o)*) δώδεκα χιλιάδων (δώδεκα, *O*) τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἵσα ἐστίν. **17** καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς (έκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων *NK(o)*) πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου ὃ ἐστιν ἀγγέλου. **18** καὶ (ἥν *ko*) ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἵασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν (ὅμοιον *N(k)O*) ὑάλῳ καθαρῷ. **19** (καὶ *ko*) οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ

κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἵασπις, ὁ δεύτερος σάπφιρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, **20** ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος (σάρδιον, *N(k)O*) ὁ ἔβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὅγδοος βήρυλλος, ὁ ἑνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. **21** καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται. ἀνὰ εἰς ἔκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὄντας (διαυγής. *N(k)O*) **22** καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστιν καὶ τὸ ἀρνίον. **23** καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν (ἐν *k*) αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. **24** καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη (τῶν σωζομένων *K*) (διὰ τοῦ φωτὸς *N(k)O*) αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν (τὴν *NK(O)*) δόξαν (καὶ τὴν τιμὴν *K*) (αὐτῶν *NK(O)*) εἰς αὐτήν. **25** καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. **26** καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνῶν εἰς αὐτήν. **27** καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν (κοινὸν *N(k)O*) καὶ (ό *no*) (ποιῶν *N(k)O*) βδέλυγμα καὶ ψεῦδος εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

22 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν (καθαρὸν *K*) ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. **2** ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ (ἐκεῖθεν, *N(k)O*) ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα (ἔνα *K*) ἔκαστον (ἀποδιδοῦν *NK(o)*) τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνῶν. **3** καὶ πᾶν

κατάθεμα ούκ ἔσται ἔτι, καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν
αὐτῷ 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται
(ἔτι, *N(k)O*) καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν (φωτὸς *no*)
λύχνου καὶ (φωτὸς *NK(o)*) ἡλίου ὅτι κύριος ὁ θεὸς
(φωτίσει *N(k)O*) (ἐπ' *no*) αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (aiōn g165) 6 Καὶ (εἰπέν
NK(o)) μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
(ὁ *no*) κύριος ὁ θεὸς τῶν (πνευμάτων *N(K)O*) τῶν
προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 (καὶ *no*)
ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. 8 κάγὼ κάγὼ Ἰωάννης ὁ
ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἥκουσα καὶ ἔβλεψα,
ἔπεσα προσκυνήσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· δρα μή,
σύνδουλός σού (γὰρ *k*) εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου
τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ
βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 Καὶ λέγει μοι·
μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
τούτου (ὅτι, *k*) ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἔστιν. 11 ὁ ἀδικῶν
ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ (ρυπαρὸς ρυπανθήτω *N(k)O*) ἔτι,
καὶ ὁ δίκαιος (δικαιοσύνην *N(k)O*) (ποιησάτω *no*)
ἔτι· καὶ ὁ ἄγιος ἀγιασθήτω ἔτι. 12 (καὶ *k*) ἰδοὺ ἔρχομαι
ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς
τὸ ἔργον (ἔστιν *N(k)O*) αὐτοῦ. 13 ἐγὼ (εἰμί *k*) τὸ
(ἄλφα *N(k)O*) καὶ τὸ ὠ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ
καὶ τὸ τέλος. 14 Μακάριοι οἱ (πλύνοντες *N(K)O*) τὰς

(στολάς αὐτῶν, *N(K)O*) ἵνα ἔσται ἡ ἔξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. **15** Ἔξω (δὲ *k*) οἱ κύνες καὶ οἱ φάρμακοι καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς (ό *k*) φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. **16** Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπειμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος (τοῦ *k*) Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς (ό *N(K)O*) (πρωτόνος. *N(k)O*) **17** καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· (ἔρχου. *N(k)O*) καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· (ἔρχου. *N(k)O*) καὶ ὁ διψῶν (ἔρχεσθω, *N(k)O*) (καὶ *k*) ὁ θέλων (λαβέτω *N(k)O*) (τὸ *k*) ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. **18** (Μαρτυρῶ *N(k)O*) (ἐγὼ *N(K)O*) παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις (ἐπιθῆ ἐπ' αὐτά, *N(k)O*) (ἐπιθήσει *NK(o)*) ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **19** καὶ ἐάν τις (ἀφέλῃ *N(k)O*) ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ (βιβλίου *N(k)O*) τῆς προφητείας ταύτης, (ἀφελεῖ *NK(o)*) ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ (ξύλου *N(K)O*) τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, (καὶ *k*) τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **20** Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. (ναί *KO*) ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ. **21** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ημῶν *K*) Ἰησοῦ (Χριστοῦ *KO*) μετὰ πάντων (τῶν *o*) (ὑμῶν. *K(O)*) (ἀμήν. *KO*)

Καὶ (έγὼ Ἰωάννης *Κ*) τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλήμ καινὴν εἰδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ως νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἥκουσα φωνῆς μεγάλης ἐπὶ τοῦ (θρόνου *Ν(Κ)Ο*) λεγούσης· ίδού ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν. καὶ αὐτοὶ (λαοὶ *ΝΚ(ο)*) αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεός μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός.

Αποκαλυψις Ἰωάννου 21:2-3

Reader's Guide

Ελληνική at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Ελληνική at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Greek---Greek-STEPBible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Κατὰ Λουκᾶν 8:31
Πρὸς Ρωμαίους 10:7
Αποκαλύψις Ιωαννου 9:1
Αποκαλύψις Ιωαννου 9:2
Αποκαλύψις Ιωαννου 9:11
Αποκαλύψις Ιωαννου 11:7
Αποκαλύψις Ιωαννου 17:8
Αποκαλύψις Ιωαννου 20:1
Αποκαλύψις Ιωαννου 20:3

Πραξεῖς 3:21
Πραξεῖς 15:18
Πρὸς Ρωμαίους 1:25
Πρὸς Ρωμαίους 9:5
Πρὸς Ρωμαίους 11:36
Πρὸς Ρωμαίους 12:2
Πρὸς Ρωμαίους 16:27
Πρὸς Κορινθίους Α' 1:20
Πρὸς Κορινθίους Α' 2:6
Πρὸς Κορινθίους Α' 2:7
Πρὸς Κορινθίους Α' 2:8
Πρὸς Κορινθίους Α' 3:18
Πρὸς Κορινθίους Α' 8:13
Πρὸς Κορινθίους Α' 10:11
Πρὸς Κορινθίους Β' 4:4
Πρὸς Κορινθίους Β' 9:9
Πρὸς Κορινθίους Β' 11:31
Πρὸς Γαλατας 1:4
Πρὸς Γαλατας 1:5
Πρὸς Εφεσίους 1:21
Πρὸς Εφεσίους 2:2
Πρὸς Εφεσίους 2:7
Πρὸς Εφεσίους 3:9
Πρὸς Εφεσίους 3:11
Πρὸς Εφεσίους 3:21
Πρὸς Εφεσίους 6:12
Πρὸς Φιλιππησίους 4:20
Πρὸς Κολοσσαῖς 1:26
Πρὸς Τιμοθεον Α' 1:17
Πρὸς Τιμοθεον Α' 6:17
Πρὸς Τιμοθεον Β' 4:10
Πρὸς Τιμοθεον Β' 4:18
Πρὸς Τίτον 2:12
Πρὸς Εβραιοὺς 1:2
Πρὸς Εβραιοὺς 1:8
Πρὸς Εβραιοὺς 5:6
Πρὸς Εβραιοὺς 6:5
Πρὸς Εβραιοὺς 6:20
Πρὸς Εβραιοὺς 7:17
Πρὸς Εβραιοὺς 7:21
Πρὸς Εβραιοὺς 7:24
Πρὸς Εβραιοὺς 7:28
Πρὸς Εβραιοὺς 9:26
Πρὸς Εβραιοὺς 11:3
Πρὸς Εβραιοὺς 13:8
Πρὸς Εβραιοὺς 13:21
Πετροῦ Α' 1:23

Πετροῦ Α' 1:25
Πετροῦ Α' 4:11
Πετροῦ Α' 5:11
Πετροῦ Β' 3:18
Ιωαννου Α' 2:17
Ιωαννου Β' 1:2
Ιουδα 1:13
Ιουδα 1:25
Αποκαλύψις Ιωαννου 1:6
Αποκαλύψις Ιωαννου 1:18
Αποκαλύψις Ιωαννου 4:9
Αποκαλύψις Ιωαννου 4:10
Αποκαλύψις Ιωαννου 5:13
Αποκαλύψις Ιωαννου 7:12
Αποκαλύψις Ιωαννου 10:6
Αποκαλύψις Ιωαννου 11:15
Αποκαλύψις Ιωαννου 14:11
Αποκαλύψις Ιωαννου 15:7
Αποκαλύψις Ιωαννου 19:3
Αποκαλύψις Ιωαννου 20:10
Αποκαλύψις Ιωαννου 22:5

aīdios

Πρὸς Ρωμαίους 1:20
Ιουδα 1:6

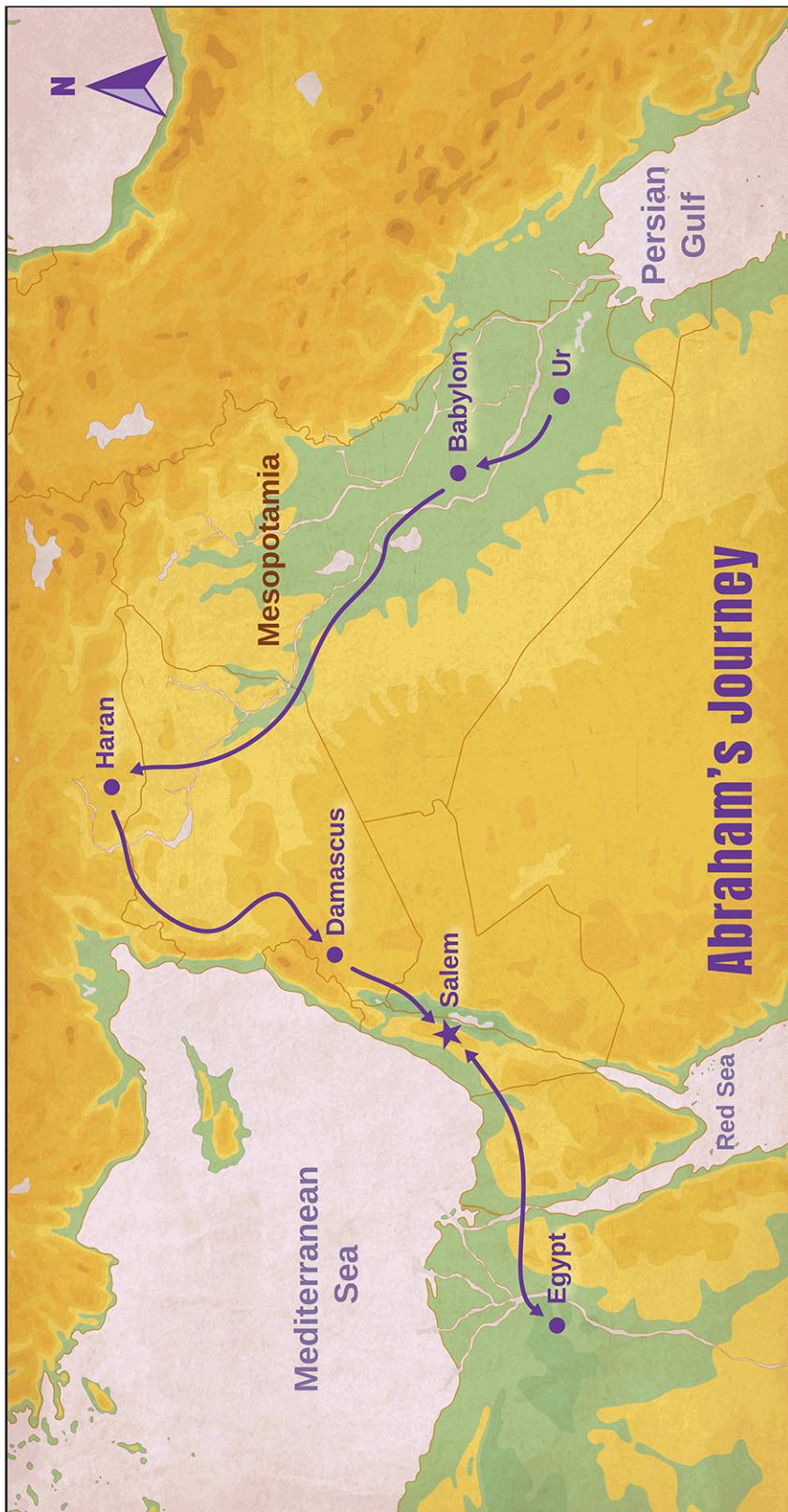
aiōn

Κατὰ Ματθαίου 12:32
Κατὰ Ματθαίου 13:22
Κατὰ Ματθαίου 13:39
Κατὰ Ματθαίου 13:40
Κατὰ Ματθαίου 13:49
Κατὰ Ματθαίου 21:19
Κατὰ Ματθαίου 24:3
Κατὰ Ματθαίου 28:20
Κατὰ Μάρκου 3:29
Κατὰ Μάρκου 4:19
Κατὰ Μάρκου 10:30
Κατὰ Μάρκου 11:14
Κατὰ Λουκᾶν 1:33
Κατὰ Λουκᾶν 1:55
Κατὰ Λουκᾶν 1:70
Κατὰ Λουκᾶν 16:8
Κατὰ Λουκᾶν 18:30
Κατὰ Λουκᾶν 20:34
Κατὰ Λουκᾶν 20:35
Κατὰ Ιωαννῆν 4:14
Κατὰ Ιωαννῆν 6:51
Κατὰ Ιωαννῆν 6:58
Κατὰ Ιωαννῆν 8:35
Κατὰ Ιωαννῆν 8:51
Κατὰ Ιωαννῆν 8:52
Κατὰ Ιωαννῆν 9:32
Κατὰ Ιωαννῆν 10:28
Κατὰ Ιωαννῆν 11:26
Κατὰ Ιωαννῆν 12:34
Κατὰ Ιωαννῆν 13:8
Κατὰ Ιωαννῆν 14:16

aiōnios

Κατὰ Ματθαίου 18:8
Κατὰ Ματθαίου 19:16
Κατὰ Ματθαίου 19:29
Κατὰ Ματθαίου 25:41
Κατὰ Ματθαίου 25:46
Κατὰ Μάρκου 3:29
Κατὰ Μάρκου 10:17
Κατὰ Μάρκου 10:30
Κατὰ Λουκᾶν 10:25
Κατὰ Λουκᾶν 16:9
Κατὰ Λουκᾶν 18:18
Κατὰ Λουκᾶν 18:30
Κατὰ Ιωαννῆν 3:15
Κατὰ Ιωαννῆν 3:16
Κατὰ Ιωαννῆν 3:36
Κατὰ Ιωαννῆν 4:14
Κατὰ Ιωαννῆν 4:36
Κατὰ Ιωαννῆν 5:24
Κατὰ Ιωαννῆν 5:39
Κατὰ Ιωαννῆν 6:27
Κατὰ Ιωαννῆν 6:40
Κατὰ Ιωαννῆν 6:47
Κατὰ Ιωαννῆν 6:54
Κατὰ Ιωαννῆν 6:68

Κατα Ιωαννην 10:28	Κατα Μαρκον 9:45	Ψαλμοί 116:3
Κατα Ιωαννην 12:25	Κατα Μαρκον 9:47	Ψαλμοί 139:8
Κατα Ιωαννην 12:50	Κατα Λουκαν 12:5	Ψαλμοί 141:7
Κατα Ιωαννην 17:2	Ιακωβου 3:6	Παροιμίαι 1:12
Κατα Ιωαννην 17:3		Παροιμίαι 5:5
Πραξεις 13:46		Παροιμίαι 7:27
Πραξεις 13:48		Παροιμίαι 9:18
Προς Ρωμαιους 2:7		Παροιμίαι 15:11
Προς Ρωμαιους 5:21		Παροιμίαι 15:24
Προς Ρωμαιους 6:22		Παροιμίαι 23:14
Προς Ρωμαιους 6:23		Παροιμίαι 27:20
Προς Ρωμαιους 16:25		Παροιμίαι 30:16
Προς Ρωμαιους 16:26		Ἐκκλησιαστής 9:10
Προς Κορινθιους Β' 4:17	Αποκαλυψις Ιωαννου 1:18	Ἄσμα Ἀσμάτων 8:6
Προς Κορινθιους Β' 4:18	Αποκαλυψις Ιωαννου 6:8	Ἡσαΐας 5:14
Προς Κορινθιους Β' 5:1	Αποκαλυψις Ιωαννου 20:13	Ἡσαΐας 7:11
Προς Γαλατας 6:8	Αποκαλυψις Ιωαννου 20:14	Ἡσαΐας 14:9
Προς Θεσσαλονικεις Β' 1:9		Ἡσαΐας 14:11
Προς Θεσσαλονικεις Β' 2:16		Ἡσαΐας 14:15
Προς Τιμοθεον Α' 1:16		Ἡσαΐας 28:15
Προς Τιμοθεον Α' 6:12		Ἡσαΐας 28:18
Προς Τιμοθεον Α' 6:16		Ἡσαΐας 38:10
Προς Τιμοθεον Β' 1:9		Ἡσαΐας 38:18
Προς Τιμοθεον Β' 2:10		Ἡσαΐας 57:9
Προς Τίτον 1:2		Ἰεζεκιήλ 31:15
Προς Τίτον 3:7		Ἰεζεκιήλ 31:16
Προς Φιλημονα 1:15	Γένεσις 37:35	Ἰεζεκιήλ 31:17
Προς Εβραιους 5:9	Γένεσις 42:38	Ἰεζεκιήλ 32:21
Προς Εβραιους 6:2	Γένεσις 44:29	Ἰεζεκιήλ 32:27
Προς Εβραιους 9:12	Γένεσις 44:31	Ωσηέ 13:14
Προς Εβραιους 9:14	Ἀριθμοί 16:30	Ἀμώς 9:2
Προς Εβραιους 9:15	Ἀριθμοί 16:33	Ιωνᾶς' 2:2
Προς Εβραιους 13:20	Δευτερονόμιον 32:22	Ἀμβακούμ 2:5
Πετρου Α' 5:10	Βασιλειῶν Α' 2:6	
Πετρου Β' 1:11	Βασιλειῶν Β' 22:6	
Ιωαννου Α' 1:2	Βασιλειῶν Γ' 2:6	
Ιωαννου Α' 2:25	Βασιλειῶν Γ' 2:9	
Ιωαννου Α' 3:15	Ἰώβ 7:9	
Ιωαννου Α' 5:11	Ἰώβ 11:8	
Ιωαννου Α' 5:13	Ἰώβ 14:13	
Ιωαννου Α' 5:20	Ἰώβ 17:13	
Ιουδα 1:7	Ἰώβ 17:16	
Ιουδα 1:21	Ἰώβ 21:13	
Αποκαλυψις Ιωαννου 14:6	Ἰώβ 24:19	
	Ἰώβ 26:6	
	Ψαλμοί 6:5	
	Ψαλμοί 9:17	
	Ψαλμοί 16:10	
	Ψαλμοί 18:5	
	Ψαλμοί 30:3	
	Ψαλμοί 31:17	
	Ψαλμοί 49:14	
	Ψαλμοί 49:15	
	Ψαλμοί 55:15	
	Ψαλμοί 86:13	
	Ψαλμοί 88:3	
	Ψαλμοί 89:48	

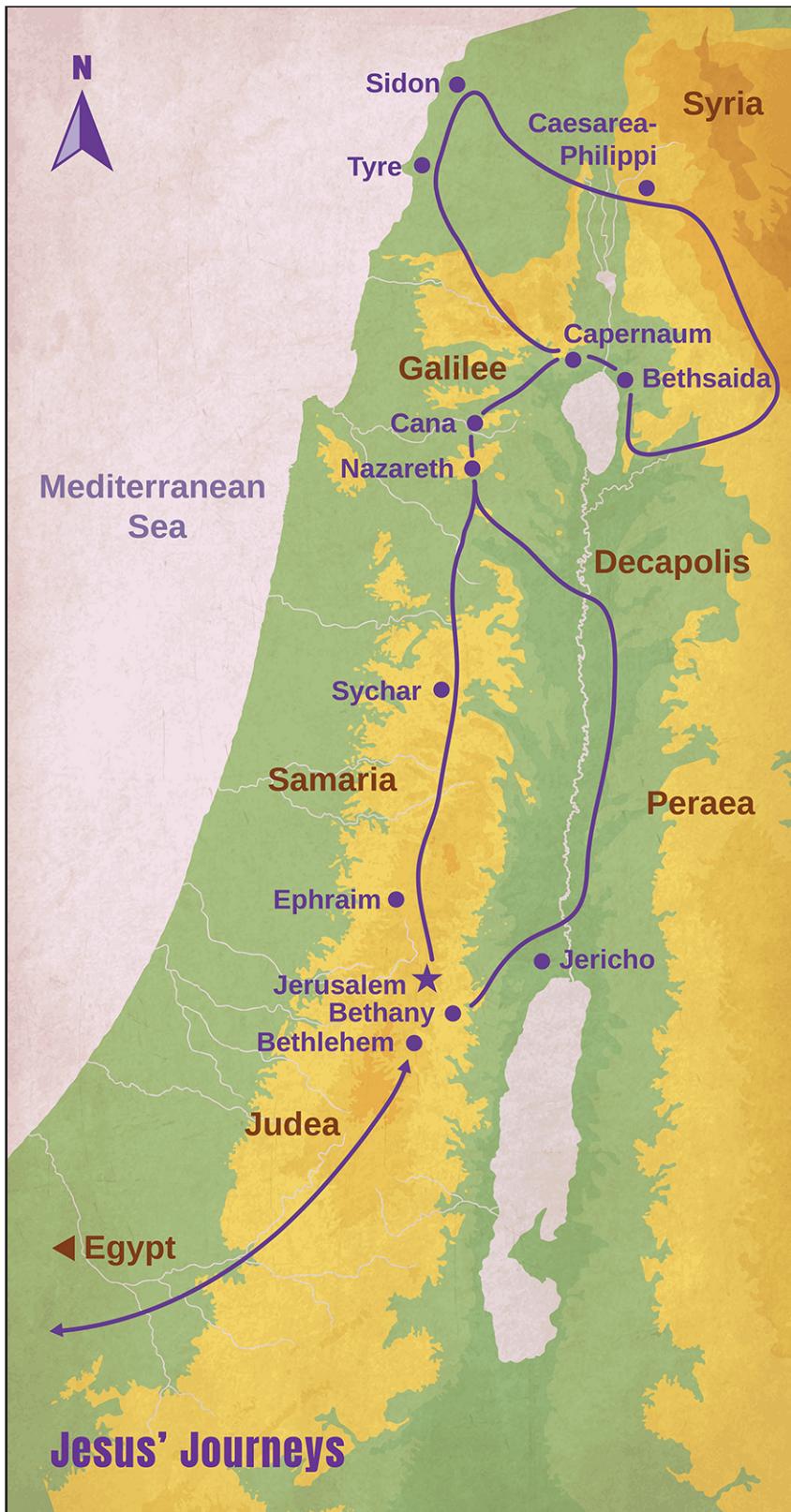

Πιστεί (δι *ο*) καλούμενος Αβραάμ ύπήκουσαν εξελθεῖν εἰς (τὸν *κ*) τόπον δὲ ἥμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν καὶ εξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

- Προς Εβραίους 11:8

ἀς δὲ ἐξαπέστειλεν Φαραω τὸν λαὸν σὺν ὀδηγοῖς αὐτοῖς ὁ θεός ὅδουν γῆς φυλακτουμ ὅπι ἔγγυς ἦν εἶπεν γὰρ
ὅ θεός μήποτε μεταφελήσῃ τῷ λαῷ οἴδοντες πόλεμον καὶ ἀποστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον - Ἐξόδος 13:17

Καὶ γάρ διεῖδε τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρων ἄντι πολλῶν. - Κατὰ Μαρκὸν 10:45

Παῦλος διάνοιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, - Προς Ρωμαίους 1:1

Creation 4004 B.C.

- Adam and Eve created
Tubal-cain forges metal
- Enoch walks with God
- Methuselah dies at age 969
- God floods the Earth
- Tower of Babel thwarted
- Abraham sojourns to Canaan
- Jacob moves to Egypt
- Moses leads Exodus from Egypt
- Gideon judges Israel
- Ruth embraces the God of Israel
- David installed as King
- King Solomon builds the Temple
- Elijah defeats Baal's prophets
- Jonah preaches to Nineveh
- Assyrians conquer Israelites
- King Josiah reforms Judah
- Babylonians capture Judah
- Persians conquer Babylonians
- Cyrus frees Jews, rebuilds Temple
- Nehemiah rebuilds the wall
- Malachi prophesies the Messiah
- Greeks conquer Persians
- Seleucids conquer Greeks
- Hebrew Bible translated to Greek
- Maccabees defeat Seleucids
- Romans subject Judea
- Herod the Great rules Judea**

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- John Williams reaches Polynesia
- Zinzendorf leads Moravian mission
- Japanese kill 40,000 Christians
- Jesuits reach Mexico
- Martin Luther leads Reformation
- Gutenberg prints first Bible
- Franciscans reach Sumatra
- Ramon Llull trains missionaries
- Crusades tarnish the church
- The Great Schism
- Adalbert martyrdom in Prussia
- Bulgarian Prince Boris converts
- Boniface reaches Germany
- Alopen reaches China
- Longinus reaches Alodia / Sudan
- Saint Patrick reaches Ireland
- Carthage ratifies Bible Canon
- Ulfilas reaches Goth / Romania
- Nicæa proclaims God is Trinity
- Denis reaches Paris, France
- Tertullian writes Christian literature
- Titus destroys the Jewish Temple
- Paul imprisoned in Rome, Italy
- Thomas reaches Malabar, India
- Peter reaches Gentile Cornelius
- Holy Spirit empowers the Church**

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

ՀՕԿՄ

Where?		When?		Who?	
Innocence		Fallen		Glory	
Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age
God	Father	God's Perfect Fellowship	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16	Great White Throne
	Son	Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43	New Heaven and Earth
	Holy Spirit	Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17	All Restored	
Mankind	Living Mankind		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5	All Mankind in the Holy City	
	Deceased Believing Mankind		Blessed in Paradise, Luke 16:22	No Hades	
	Deceased Unbelieving Mankind		Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13	No Dead	
	Holy Angels	No people	Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14	Rev 20:3	
Angels	Imprisoned Angels	Gen 1:1	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6	Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels	Fallen Angels Forgiven?
	Fugitive Angels	No Fall	Thalassa, Rev 20:13	Col 1:20 Yes?	
	First Beast Demon	No Unholy Angels	Rebellious Against Christ	Heb 2:16 No?	
	False Prophet Demon	Gen 1:31	Accusing Mankind	Mat 25:41 Rev 20:10	
	Satan		1 Peter 5:8 and Revelation 12:10	Abyss Revelation 20:22	

Destiny

Ελληνική at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels.'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη (βαπτίζοντες *NK(o)* αὐτοὺς εἰς τὸ δόνοντα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ νιοῦ καὶ τοῦ ἄγίου πνεύματος, - Κατά Ματθαίου 28:19